

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

“Η ΑΠΕΡΓΙΑ ΩΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑ”

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ

ΚΟΥΤΣΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΚΟΥΤΟΝΙΑ ΕΥΘΥΜΙΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΩΝ 2002

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5

Κεφάλαιο Πρώτο: 1. ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΕΥΣΗ

1.1. Παγκόσμια χρονική περιόδευση	9
1.1.1 Η Γενική απεργία στην ιστορία του εργατικού κινήματος ..	9
1.1.2 Γενικές απεργίες και γενικές απεργίες αλληλεγγύης	11
1.1.3 Οι εργάτες διεκδικούν με τη γενική απεργία το δικαίωμα της καθολικής ψηφοφορίας	14
1.1.4 Αντιπολεμικές και επαναστατικές γενικές απεργίες	16
1.1.5 Η πορεία της επανάστασης το 1905	18
1.1.6 Η περίοδος μετά την επανάσταση	20
1.1.7 Η γενική απεργία σαν όπλο της εργατικής τάξης	21
1.2. Χρονική περιόδευση στον Ελλαδικό χώρο	23
1.2.1 Προσπάθεια προπαγάνδας του συνδικαλιστικού δικαιώματος	23
1.2.2 Οι πρώτες οργανωτικές προσπάθειες του ελληνικού προλεταριάτου	25
1.2.3 Το ξύπνημα – Οι πρώτες απεργίες	29
1.2.4 Οι μεγάλες απεργίες στα χρόνια 1908-1918	34
1.3. Το εργατικό κίνημα στη μεταπολίτευση	42
1.3.1 Στατιστική εξέλιξη των απεργών στην Ελλάδα	43
1.3.2 Οικονομικός κύκλος και οι απεργίες	47
1.3.3 Οι απεργίες κατά κλάδο	50

1.3.4	Δεκαετία 1990 : Οι απεργίες σε παρακμή	55

Κεφάλαιο Δεύτερο : 2. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1	Ουσιώδη χαρακτηριστικά ή στοιχεία της απεργίας	56
2.2	Σκοπός της απεργίας	57
2.3	Αιτήματα των απεργών	57
2.4	Είδη και μορφές της απεργίας	59
2.5	Προϋποθέσεις έγκυρης – νόμιμης απεργίας	62
2.6	Γ.Σ.Ε.Ε.	63

Κεφάλαιο Τρίτο : 3. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

3.1.	Συνταγματική κατοχύρωση	68
3.2.	Ν. 330/76	70
3.2.1	Ο αντεργατικός Ν.330/76	70
3.2.2	Συνταγματική αναγνώριση της απεργίας ως δικαίωμα βάση του Ν.330/76	72
3.2.3	Νόμιμη και παράνομη απεργία	72
3.2.4	Ανταπεργία	73
3.2.5	Καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος της απεργίας	74
3.2.6	Διαδικασία λήψης απόφασης	75
3.2.7	Επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας ή δημοσίου χαρακτήρα	77
3.2.8	Γνωστοποίηση και αναγγελία	77
3.2.9	Προσωπικό ασφαλείας – Υποχρεώσεις	78
3.2.10	Συνέπειες απεργίας - Ανταπεργίας – Κυρώσεις	79
3.2.11	Διατάξεις αντίθετες προς το Σύνταγμα	80
3.2.12	Η καταγγελία του Ν.330/76	84
3.3.	Ν. 1264/82	86
3.3.1	Γενικά	86
3.3.2	Προϋποθέσεις κήρυξης απεργίας	86
3.3.3	Τήρηση προθεσμιών	89
3.3.4	Καθορισμός προσωπικού ασφαλείας	90
3.3.5	Κατάχρηση δικαιώματος	92

3.3.6 Αποδέκτης αιτημάτων απεργίας	93
3.3.7 Απεργία και επίσχεση εργασίας	94
3.3.8 Συνέπειες νόμιμης απεργίας	94..
3.3.9 Συνέπειες παράνομης απεργίας	95
3.3.10 Πρόσληψη απεργοσπαστών	95
3.3.11 Επίλυση διαφορών	95.
3.3.12 Ανταπεργία	97.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ	99

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα I: Άρθρο 22-23 Σύνταγμα 1975.....	103
Παράρτημα II: Ν.330/76 Παράρτημα III: Ν.1264/82.....	106
Πηγές	125
Βιβλιογραφία	125

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Συνδικαλιστική δράση, χωρίς τη δυνατότητα από την πλευρά των συνδικαλιστικών οργανώσεων να ασκούν πίεση για την προαγωγή των σκοπών τους δεν νοείται, τουλάχιστον με τα σημερινά δεδομένα. Η εκπροσώπηση των συλλογικών συμφερόντων δεν περιορίζεται σε μια απλή παρουσίαση των απόψεων των εκπροσωπούμενων, αλλά περιλαμβάνει και την έκφραση των δυσαρεσκειών τους και την επιδίωξη της επιβολής των απόψεών τους. Μέσα πίεσεως φανερά ή καλυμμένα, άμεσα ή έμμεσα, είναι στενά συνδεδεμένα με οποιαδήποτε εκπροσώπηση συλλογικών συμφερόντων σε οποιοδήποτε καθεστώς. Το είδος των πιέσεων προσαρμόζεται στη φύση των εκπροσωπούμενων συμφερόντων και στη θέση που τα πρόσωπα, στα οποία αναφέρονται τα συγκεκριμένα συμφέροντα, κατέχουν στο κοινωνικό και οικονομικό καθεστώς.

Μια ιδιαίτερη μορφή μέσων πίεσεως είναι τα αγωνιστικά μέσα που επιδιώκουν τη δυναμική επιβολή των απόψεων ορισμένου κύκλου προσώπων. Με τη χρησιμοποίησή τους ιστορικά και κοινωνιολογικά θεωρείται αναπόσπαστα συνδεδεμένη ή συνδικαλιστική δράση. Άλλα αποτελούν μέσα δράσης των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων και άλλα μέσα δράσης των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργοδοτών και άλλα τέλος είναι κοινά. Νέα αγωνιστικά μέσα είναι δυνατόν να εμφανισθούν, ενώ παλιά πέφτουν σε αχρηστία. Το είδος των αγωνιστικών μέσων που θα χρησιμοποιηθεί ανήκει κατ' αρχή στην εκτίμηση της συνδικαλιστικής οργανώσεως στο πλαίσιο της κατοχυρωμένης ελευθερίας στη συνδικαλιστική δράση.

Από την πλευρά των εργαζομένων τέτοια μέσα που περιέχουν άμεση κατά του εργοδότη δράση και που συνιστούν τη γενικότερη έννοια του εργασιακού αγώνα, είναι η απεργία, το μπούκοτάζ, η εγγραφή στον μαύρο πίνακα, η συλλογική άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων που απορρέουν από την ατομική σύμβαση, όπως οι μαζικές τροποποιητικές καταγγελίες, η ομαδική άσκηση του δικαιώματος επισχέσεως που συνιστούν τη γενικότερη έννοια του εργασιακού αγώνα.

Γενικά η λέξη "απεργία" σημαίνει προσωρινή άρνηση εκπλήρωσης κάποιας νόμιμης συμβατικής ή φυσικής παροχής, που γίνεται ομαδικά από περισσότερους υπόχρεους σ' αυτή, με σκοπό την άσκηση πίεσης σε βάρος του δικαιούχου ή δικαιούχων της παροχής, για την επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος, το οποίο είναι και το αντικείμενο της απεργίας.

Η απεργία αποτελεί δικαίωμα των εργαζομένων που ασκείται από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις α) ως μέσο για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών, εργασιακών, συνδικαλιστικών και ασφαλιστικών συμφερόντων των εργαζομένων και ως εκδήλωση αλληλεγγύης για τους αυτούς σκοπούς και β) ως εκδήλωση αλληλεγγύης εργαζομένων επιχειρήσεων ή εκμεταλλεύσεων που εξαρτώνται από πολυεθνικές εταιρείες προς εργαζόμενους σε επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις ή στην έδρα της ίδιας πολυεθνικής εταιρείας και εφόσον η έκβαση της απεργίας των τελευταίων θα έχει άμεσες επιπτώσεις στα οικονομικά ή εργασιακά συμφέροντα των πρώτων.

Απεργία είναι η ομαδική και από σχεδίου προσωρινή αποχή εκ της εργασίας μισθωτών ορισμένης επιχείρησης ή ορισμένου κλάδου εργασίας προς σκοπό εξαναγκασμού των εργοδοτών ή του κράτους στην αποδοχή των διεκδικήσεων των μισθωτών για την καλύτερευση κοινωνικών ή πολιτικών δικαιωμάτων, με τη βούληση επαναλήψεων της διακοπής εργασίας μετά τη λήξη του απεργιακού αγώνα.

Απεργία θεωρείται η κατόπιν κοινής απόφασης περισσοτέρων μισθωτών συλλογική μη εκπλήρωσή της από τη σύμβαση εργασίας απορρέουσας υποχρέωσης παροχής εργασίας, για κάποιο χρονικό διάστημα, για την επιδίωξη ορισμένου σκοπού και με την πρόθεση επανάληψης της προσφοράς της εργασίας μετά τη λήξη της απεργίας, ανεξάρτητα από την επιτυχία ή μη της έκβασής της.

Όπως βλέπουμε υπάρχουν πάρα πολλοί ορισμοί για την απεργία. Όλοι με τον ένα ή τον άλλο τρόπο και έκφραση μας δίνουν την ίδια έννοια της απεργίας. Από την πείρα που αποκτήσαμε από αυτή μας την αναζήτηση πιστεύουμε πως απ' όλους τους ορισμούς – χωρείς να αποκλείουμε τους υπόλοιπους – ένας, χωρίς πολλά λόγια, μας δίνει το

στίγμα της έννοιας "απεργία". Έτσι θεωρείται η απεργία, η συλλογική αποχή των μισθωτών από την εργασία με αγωνιστικό σκοπό, για να ασκήσουν πίεση κατά κανόνα στην εργοδοτική πλευρά, επιδιώκοντας να εξυπηρετήσουν και να προαγάγουν τα συλλογικά τους συμφέροντα.

Θα είναι πολύ χρήσιμο και ενδιαφέρον να γυρίσουμε πίσω στις πηγές της ιστορίας του εργατικού κινήματος για να καταγράψουμε συνοπτικά τις πρώτες απεργιακές εκδηλώσεις από τότε που υπήρξε ελεύθερο Ελληνικό Κράτος και να φτάσουμε μέχρι σήμερα που η απεργία είναι πλέον συνταγματικό δικαίωμα.

Για πρώτη φορά στις 14 του Μάρτη του 1826, οι τυπογράφοι Ναυπλίου, που δουλεύανε στη Γενική Εφημερίδα της Ελλάδας και εθεωρούντο κατά κάποιο τρόπο «δημόσιοι υπάλληλοι» κάνανε αποχή από την εργασία τους γιατί δεν τους πλήρωνε το Δημόσιο με χρήματα αλλά με «εθνικές ομολογίες».

Ακολουθήσανε μετά και άλλες εργατικές κινητοποιήσεις με αποχή από την εργασία για να φτάσουμε στις οργανωμένες απεργίες που κάνανε το 1887 οι μεταλλωρύχοι του Λαυρίου, οι Ναυπηγοξυλουργοί της Σύρου το 1879, οι βυρσοδεψεργάτες της Αθήνας τον ίδιο χρόνο, οι καπνεργάτες του Βόλου, και το 1891 απεργήσανε οι τυπογράφοι, που εργάζονταν στις εφημερίδες.

Περίττο θα ήταν να αναφέρουμε, πως οι πρώτες αυτές απεργίες χαρακτηρίστηκαν από την άρχουσα τάξη και το Κράτος, ότι έχουν «αντικοινωνικό χαρακτήρα, γιατί στρέφονταν ενάντια του κοινωνικού καθεστώτος».

Μαζί βέβαια με τις απεργιακές αυτές εκδηλώσεις αρχίσανε και οι πρώτες διώξεις και καταδίκες των πρωτεργατών, με βάση το 167 άρθρο του τότε ποινικού κώδικα που απαγόρευε την απεργία.

Ο απεργιακός αυτός αυθορμητισμός, ήτανε κατά βάθος, η εμβρυακή μορφή της Ταξικής συνείδησης των πρώτων απεργών στην Ελλάδα.

Έτσι φτάσαμε μέχρι το 1909 οπότε μετά την επανάσταση των τότε προοδευτικών δυνάμεων, η χρήση του όπλου της απεργίας περνά από κλάδο σε κλάδο και γίνεται «ντε φάκτο» δικαίωμα για την εργατική τάξη.

Αλλά και μετά την ίδρυση της ΓΣΕΕ (21 Οκτώβρη του 1918) την απεργία τη χρησιμοποιούν οι εργαζόμενοι δυναμικά και το κράτος και οι τότε κυβερνήσεις ανέχονται τις αγωνιστικές εκδηλώσεις, γιατί δεν μπορούν να αντιδράσουν διαφορετικά.

Μεσολάβησε η Μεταξική δικτατορία, η κατοχή και ο εμφύλιος πόλεμος. Η εργατική τάξη με τις νέες διαστάσεις της μαζικότητάς της, συνειδητοποιεί τα δικαιώματά της και αγωνίζεται ταξικά πια για τη βελτίωση της θέσης της. Από τις διώξεις όμως των απεργών και από τις αλληπάλληλες δίκες, σε όλους τους βαθμούς, σχηματίζεται σοβαρή νομολογία ότι ο εργαζόμενος έχει το δικαίωμα να απέχει από την εργασία του εφ' όσον το σωματείο του έχει αποφασίσει για αυτό.

Με το σύνταγμα του 1975 (άρθρο 22 και 23) αναγνωρίστηκε επίσημα η απεργία σαν συνταγματικό δικαίωμα.

Επίσης ο νόμος 1264/82 στο άρθρο 19 κατοχυρώνει το δικαίωμα της απεργίας των εργαζομένων που ασκείται από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις.

Ο σκοπός της απεργίας οριοθετείται καταρχήν από το άρθρο 23 παρ. 2 του συντάγματος, το οποίο ορίζει ότι η απεργία ασκείται " προς διαφύλαξιν και προαγωγήν των οικονομικών και εργασιακών εν γένει συμφερόντων των εργαζομένων". *

* Τα στοιχεία του παραπάνω κεφαλαίου αντλήθηκαν από τα βιβλία, Κουκιάδης Ι.Δ. « Εργατικό Δίκαιο Συλλογικές εργασιακές σχέσεις », σελ. 486 – 488, Χατζηβασιλείου Ορέστης, « Συνδικαλισμός και κοινωνική αντίδραση (1947 – 1987) », σελ. 227 - 229

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
1. ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΕΥΣΗ
1.1 ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΕΥΣΗ
1.1.1 Η ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Όταν οι εργάτες άρχισαν να οργανώνονται, να συνειδητοποιούν τη δύναμή τους μέσα στην οικονομία και να υποχρεώνουν με τις απεργίες τους εργοδότες να κάνουν ορισμένες παραχωρήσεις, ήταν εύκολο να γίνει ένα ακόμα ιδεολογικό βήμα ώστε, το εργατικό κίνημα που ολοένα ωρίμαζε, να φτάσει στην έννοια της γενικής απεργίας σα μέσο για να λυθούν τα σοβαρότερα προβλήματα της εργατικής τάξης. Στις πρώτες ακόμα μέρες του εργατικού κινήματος, το ζήτημα της γενικής απεργίας ολοένα ξεπηδούσε, λίγο – πολύ αυθόρμητα, στη σκέψη των εργατών. Στη γενέτειρα του συνδικαλισμού την Αγγλία – ο Ουίλλιαμ Μπένμττου, συνδικαλιστής υποδηματεργάτης, έγραψε μια μπροσούρα το 1831 με τον τίτλο : « Μεγάλες Εθνικές Διακοπές και Συνέδριο των Παραγωγικών Τάξεων». Σ' αυτό το γραφτό πρότεινε να υιοθετηθεί ένα σχέδιο για «μηνιαίες εθνικές διακοπές» δηλαδή για τη γενική απεργία που, έπαιξε τεράστιο ρόλο στο ιστορικό κίνημα των Χαρτιστών. Η γενική απεργία, τουλάχιστον σε τοπική κλίμακα ήταν, τέλος, πολύ σημαντικός παράγοντας για την ανάπτυξη του συνδικαλισμού στις Ηνωμένες Πολιτείες. Παράδειγμα είναι η μεγάλη εργατική κινητοποίηση γύρω στα 1830 και η γενική απεργία που έγινε στη Φιλαδέλφεια το 1835.

Το συνδικαλιστικό κίνημα στην ιστορική του εξέλιξη τόσο στον οργανωτικό τομέα όσο και στην τακτική του, προσανατολιζόταν όλο και περισσότερο προς την κατεύθυνση της γενικής απεργίας. Οι εργάτες περισσότερο απεργούσαν, στην αρχή, σε μια επιχείρηση και ύστερα σε ομάδες επιχειρήσεων ή σε ολόκληρες πόλεις. Σιγά – σιγά με την επέκταση της βιομηχανίας και τη διεύρυνση της εθνικής αγοράς, άρχισαν να οργανώνουν απεργίες σε ολόκληρα βιομηχανικά συγκροτήματα και τέλος σε εθνική κλίμακα. Οι μεγάλοι εθνικοί απεργιακοί αγώνες των εργατών ορυχείων, σιδηροδρομικών, υφαντουργών, ναυτεργατών κ.α, δεν

άρρησαν να μπουν μέσα στη ζωή του εργατικού κινήματος κάτω από το καπιταλιστικό καθεστώς. Στο μεταξύ άρχισαν, παρά τη λυσώδη αντίδραση των εργοδοτών, να εκδηλώνονται σ' όλα τα μέρη του κόσμου γενικές απεργίες σε τοπική κλίμακα. Η γενική τάση προς όλο και πλατύτερους εργατικούς αγώνες οδήγησε, αναπόφευκτα, στη γενική, μαζική απεργία. Πολλές τέτοιες απεργίες σημειώθηκαν από τότε στην ιστορία του παγκόσμιου εργατικού κινήματος. Κορυφαία εκδήλωση αυτής της τάσης είναι η Πρωτομαγιά, που όταν οργανώνεται όπως πρέπει, είναι, μια παγκόσμια 24ωρη γενική απεργία. Η εφημερίδα το «Λαϊκό Κράτος» δημοσίευσε το 1873 τις αναλυτικές απόψεις του Ένγκελς, που χτυπούσε την εμπιστοσύνη των αναρχικών στον αυθορμητισμό των μαζών για τη διεξαγωγή της γενικής απεργίας. Έγραφε ότι για να πετύχει μια τέτοια απεργία «χρειάζονταν τέλεια οργάνωση της εργατικής τάξης και άφθονα οικονομικά μέσα» και, υποστήριζε, ότι οι αντιδραστικές κυβερνήσεις δεν θ' άφηναν ποτέ τους εργάτες να εξασφαλίσουν όλες αυτές τις προϋποθέσεις. Αλλά και αν ακόμη οι προϋποθέσεις αυτές υπήρχαν «δεν θα είχαν λόγο να προσφύγουν σ' ένα τόσο περίπλοκο μέσο, όπως η γενική απεργία, για να πετύχουν τους σκοπούς τους». Είναι, βέβαια, διαπιστωμένο σήμερα ότι μέσα σε μια τεταμένη πολιτική κατάσταση η γενική απεργία είναι δυνατό να πετύχει, φτάνει να υπάρχουν γερές οργανώσεις στις βασικές βιομηχανίες. Πολλά εργατικά κινήματα είναι σήμερα σε θέση, από την οργανωτικής τουλάχιστο πλευρά, να διεξαγάγουν με επιτυχία μια «γενική» απεργία.*

* Τα στοιχεία του παραπάνω κεφαλαίου αντλήθηκαν από το βιβλίο Φόστερ Ουίλλιαμ, « Ιστορία του Παγκόσμιου συνδικαλιστικού κινήματος », σελ. 192 – 194.

1.1.2 ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΠΕΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΠΕΡΓΙΕΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Η ιστορία του παγκόσμιου εργατικού κινήματος αναφέρει πάρα πολλές τοπικές και εθνικές γενικές απεργίες, που έγιναν για να καλυτερέψουν τα μεροκάματα ή για να υποστηριχθούν οι καταπιεζόμενοι εργάτες που αγωνίζονταν για τέτοια αιτήματα. Έγιναν ακόμη πολλές γενικές απεργίες διαμαρτυρίας, που κρατούσαν για μικρό, συνήθως, χρονικό διάστημα. Η Πρωτομαγιά π.χ., προτάθηκε σαν μια τέτοια μαζική παγκόσμια απεργία.

Στην Ιταλία έγιναν πολλές γενικές απεργίες που αγκάλιασαν ολόκληρες πόλεις, τη Γένουα (1900), τη Φλωρεντία (1902), τη Ρώμη (1903), Πάρμα (1908), Μιλάνο (1907 και 1913). Έγιναν ακόμα γενικές απεργίες σε εθνική κλίμακα το 1904 και το 1914. Η ιστορία του ισπανικού εργατικού κινήματος αναφέρει – από το 1870 ως το 1930 – ακόμα περισσότερες τέτοιες μαζικές απεργίες τοπικές και εθνικές, που έγιναν για οικονομικούς και για πολιτικούς σκοπούς. Έγιναν ακόμα και πολλές γενικές απεργίες αλληλεγγύης. Ιδιαίτερα πρέπει να σημειωθούν οι γενικές απεργίες του 1902 και 1909 με επίκεντρο τη Βαρκελώνη. Οι εργάτες αποκόμισαν σημαντικά πολιτικά και οικονομικά κέρδη από αυτές τις απεργίες.

Στη Γαλλία το ζήτημα της γενικής απεργίας προκαλούσε έντονες ζυμώσεις, ιδιαίτερα όταν άρχισε να ανεβαίνει το κίνημα του αναρχοσυνδικαλισμού, γύρω στα 1895. Οι Γάλλοι ηγέτες έφεραν επανειλημμένα το ζήτημα στα διάφορα διεθνή συνέδρια. Στη διάρκεια της περιόδου που εξετάζουμε, τις τελευταίες δηλ. δεκαετίες πριν από τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, όλες αυτές οι ζυμώσεις κατέληξαν σε διάφορες προσπάθειες να οργανωθεί γενική απεργία. Η CGT (Γενική Συνομοσπονδία Εργατών) κήρυξε γενική απεργία αλληλεγγύης προς τους απεργούς ανθρακωρύχους. Δυστυχώς η απεργία αυτή, στην ουσία, δεν πραγματοποιήθηκε. Το 1904 ξέσπασε γενική απεργία στη Μασσαλία, με περιορισμένη επιτυχία. Τα γαλλικά συνδικάτα οργάνωσαν πολλές απεργίες, στην περίοδο που ανέβαινε ο αναρχοσυνδικαλισμός δηλ. μετά

το Κογκρέσο του Ammiens το 1906, αλλά δεν μπόρεσαν να φτάσουν το επίπεδο της πετυχημένης γενικής απεργίας σε τοπική ή εθνική κλίμακα. Τα γαλλικά συνδικάτα προσπάθησαν ακόμα, με όλες τους τις δυνάμεις, να κάνουν την Πρωτομαγιά πραγματική μέρα απεργίας και αγώνων. Η πρωτομαγιάτικη εκδήλωση του 1906, ήταν στην ουσία μια γενική απεργία 200.000 εργατών για το οχτάωρο.

Το ίδιο μαχητικό πνεύμα επικράτησε και στη Λατινική Αμερική, όπου κάθε χώρα είχε μια ή και περισσότερες γενικές απεργίες, που οργανώθηκαν, σχεδόν, μέσα σε συνθήκες εμφυλίου πολέμου.

Στην Ιαπωνία ξέσπασαν, μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, πολλές τέτοιες μεγάλες γενικές απεργίες.

Ας αναφέρουμε την αμερικανική γενική απεργία για το οχτάωρο που έγινε το 1886. Την Πρωτομαγιά του 1886 το Ευγενές Τάγμα των Ιπποτών Εργασίας, ένα ιδιότυπο κίνημα στις ΗΠΑ, που επεδίωκε να οργανώσει την παροχή και διανομή αγαθών σε συνεταιριστική βάση και αριθμούσε 700.000 περίπου μέλη (με ηγέτη τον Τέρενς Β. Πάουντερλυ), κήρυξε γενική απεργία στην Αμερική, σε συνεργασία με άλλες μικρότερες εργατικές ενώσεις, που η δύναμή τους δεν ξεπερνούσε τα 350.000 μέλη, μεταξύ των οποίων και η Αμερικανική Ομοσπονδία Εργασίας με ηγέτη τον Σάμιουελ Γκόμπερς. Η απεργία είχε ως κύρια διεκδίκηση την νομοθετική καθιέρωση του οκταώρου ως ανωτάτου ορίου ημερήσιας εργασίας. Στο Σικάγο, ο αριθμός των απεργών έφθασε τις 100.000 υπαίθριες διαδηλώσεις διαδέχονταν η μια την άλλη, στις οποίες είχαν αναμιχθεί και αναρχικοί. Στις 3 Μαΐου, βόμβα, που ρίχτηκε από αγνώστους στην Haymarket Square, φόνευσε έναν αξιωματικό της αστυνομίας και τραυμάτισε περισσότερους. Επακολούθησαν συγκρούσεις, στις οποίες φονεύθηκαν επτά αστυνομικοί και τέσσερις πολίτες. Οκτώ αναρχικοί συνελήφθησαν, από τους οποίους επτά καταδικάστηκαν σε θάνατο για ανθρωποκτονία και ηθική αυτουργία σε ανθρωποκτονία και άλλα κακουργήματα. Των δυο η ποινή μετατράπηκε σε ισόβια, αλλά και οι οκτώ έμειναν έγκλειστοι επί έξι χρόνια, μέχρι ο κυβερνήτης του Ιλινόις, επικρίνοντας τους δικαστές για εμπαθή κακότητα, τους χάρισε τις ποινές.

Η Αμερικανική Ομοσπονδία Εργασίας από το 1886 έως το 1892 αύξησε τον αριθμό των μελών της σε 250.000 και με αγώνες και απεργιακές εκδηλώσεις πέτυχε να συνάψει συλλογικές συμβάσεις εργασίας, στις οποίες περιέχονταν ρήτρες για το οκτάωρο, και στη συνέχεια έγινε η μεγαλύτερη εργατική οργάνωση στις ΗΠΑ.

Τα γεγονότα της Αμερικής εντυπωσίασαν τους Ευρωπαίους ηγέτες εργατικών κινημάτων και σοσιαλιστικών κομμάτων και, το 1889, το ιδρυτικό συνέδριο της Β΄ Διεθνούς, που συνήλθε στο Παρίσι, αποφάσισε την καθιέρωση διεθνούς εκδήλωσης στις χώρες όλων των μελών της για την προβολή των εργατικών διεκδικήσεων, με πρώτη το οκτάωρο. Η πρωτομαγιά πρώτη φορά εορτάστηκε ως διεθνής ημέρα των εργαζομένων το 1890. Συνεχίζουμε με τη γενική απεργία των 65.000 εργατών, το Φεβρουάριο του 1919, στην Ουάσιγκτον, για να υποστηρίξουν τους απεργούς εργάτες ναυπηγείων. Τον Μάιο του 1919 κατέβηκαν σε απεργία 35.000 εργάτες στο Ουίνιπεγκ του Καναδά, για να υποστηρίξουν τους απεργούς μεταλλουργούς και το 1926 έγινε η ιστορική γενική απεργία της Μεγάλης Βρετανίας, στην οποία 5.000.000 εργάτες στάθηκαν στο πλευρό απεργών ανθρακωρύχων. Τον Ιούλιο του 1934, στο Σαν Φρανσίσκο, 125.000 εργάτες κατέβηκαν σε γενική απεργία αλληλεγγύης με τους απεργούς ναυτεργάτες, σ' όλη την ακτή του Ειρηνικού Ωκεανού. Όλες αυτές οι απεργίες απέτυχαν, βασικά, εξ αιτίας της προδοτικής τακτικής των συντηρητικών ηγετών του οργανωμένου εργατικού κινήματος.*

* Φόστερ Ουίλλιαμ, *ο.π.*, σελ. 194 - 195

1.1.3 ΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΝ ΜΕ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ

Ο αγώνας της εργατικής τάξης στην Ευρώπη για το δικαίωμα ψήφου ήταν πλούσιος σε γενικές απεργίες. Πριν από τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο όλες σχεδόν οι ευρωπαϊκές χώρες, ακόμα και η Γερμανία, κρατούσαν τους εργάτες σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό μακριά από τις κάλπες. Γι' αυτό, τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα στις διάφορες χώρες, έβαζαν σαν βασική πολιτική τους διεκδίκηση την «ίση, μυστική, άμεση και καθολική ψηφοφορία». Τα περισσότερα από αυτά τα κόμματα ιδρύονταν μέσα στον αγώνα γι' αυτό το αίτημα. Το κίνημα αυτό έφερε συχνά στο προσκήνιο το ζήτημα της γενικής απεργίας. Όλα αυτά τα σχέδια για γενικές απεργίες ενδιέφεραν άμεσα τα συνδικάτα που θα έπρεπε και να τα εφαρμόσουν στην πράξη.

Οι άρχουσες τάξεις όλων των χωρών αρνιόντουσαν συστηματικά να παραχωρήσουν στους εργάτες πλήρες δικαίωμα ψήφου, ιδιαίτερα γιατί την περίοδο εκείνη πίστευαν ότι αν οι εργάτες ψήφιζαν όλοι και ελεύθερα, αυτό θα σήμαινε το τέλος της δικής τους κυριαρχίας. Οι εργάτες μην έχοντας, λοιπόν, κανένα άλλο νόμιμο τρόπο για να κερδίσουν το δικαίωμα ψήφου, έστρεψαν τότε την προσοχή τους στη γενική πολιτική απεργία. Αυτό έγινε, ιδιαίτερα μετά τον αποφασιστικό ρόλο που έπαιξε η μαζική απεργία στη Ρωσική Επανάσταση του 1905. Οι αναρχοσυνδικαλιστές όμως με την έντονα αντι-πολιτική τους νοοτροπία, δεν έβλεπαν με καθόλου καλό μάτι αυτήν την πολιτική εφαρμογή της πολυαγαπημένης τους τακτικής της γενικής απεργίας.

Οι Άγγλοι εργάτες, πρωτοπόροι, όπως πάντα σε συνδικαλιστικά ζητήματα, ήταν οι πρώτοι που αποφάσισαν να κατακτήσουν το δικαίωμα ψήφου με την μαζική απεργία.

Η ψήφος ήταν ο στόχος του μεγάλου κινήματος των Χαρτιστών, γύρω στα 1830 και 1840. Είδαμε όμως, ότι η τεράστια αυτή απεργιακή

κινητοποίηση απέτυχε, γιατί η βρετανική εργατική τάξη δεν είχε την απαιτούμενη πείρα και οργάνωση. Οι εργάτες της Μεγάλης Βρετανίας χρειάστηκε να παλέψουν πολλές ακόμα δεκαετίες, μέχρι ότου κατακτήσουν οριστικά το δικαίωμα να ψηφίζουν.

Οι Βέλγοι εργάτες, απτόητοι από την αποτυχία των Άγγλων συναδέλφων τους και χωρίς να αποθαρρυνθούν από τα απαισιόδοξα κηρύγματα των συντηρητικών σοσιαλιστών ηγετών, αποφάσισαν, το 1893, να διεκδικήσουν το δικαίωμα ψήφου κατεβαίνοντας σε απεργία. Την εποχή εκείνη, σε συνολικό πληθυσμό 6.500.000, μόνο οι 137.772 είχαν δικαίωμα ψήφου. Οι εργάτες οργάνωσαν τρεις μαζικές απεργίες κατά των εργοδοτών και της κυβέρνησής τους, το 1893, 1902 και 1913 κατόρθωσαν να σπάσουν, ως ένα σημείο, το άδικο εκλογικό σύστημα, αλλά μόνο στη μεγάλη επαναστατική κινητοποίηση, που έγινε μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, κατόρθωσαν να πετύχουν την ίση καθολική ψηφοφορία.

Οι Σουηδοί εργάτες, που αντιμετώπιζαν ένα εξίσου αντιδημοκρατικό εκλογικό σύστημα, κατέβηκαν κι αυτοί, το 1902, σε γενική απεργία με αίτημα τα ίσα εκλογικά δικαιώματα. Κατόρθωσαν να πετύχουν ορισμένα πράγματα, παρά τη συμβατικότητα των ηγετών τους. Έκαναν άλλη μια γενική απεργία το 1909 που κράτησε ένα ολόκληρο μήνα, με αιτήματα εκλογικά και οικονομικά. Σημείωσαν και εδώ επιτυχία.

Οι Ολλανδοί εργάτες κατέβηκαν, το 1903, σε γενική απεργία με αιτήματα που ήταν κυρίως οικονομικά, αλλά περιλάβαιναν και τη διεκδίκηση για το δικαίωμα ψήφου.

Στην Αυστρία, τον Οκτώβριο του 1905, οι εργάτες, επηρεασμένοι από τις ρωσικές γενικές απεργίες, σταμάτησαν κάθε δουλειά σ' όλη τη χώρα διεκδικώντας το δικαίωμα να ψηφίζουν. Το αποτέλεσμα ήταν ότι τον Ιανουάριο του 1907, εξασφάλισαν καθολική ψηφοφορία για τον ανδρικό πληθυσμό.

Στην ίδια τη Γερμανία οι εργάτες αποφάσισαν, ύστερα από το ρωσικό παράδειγμα, να τελειώσουν μια για πάντα με τους εκλογικούς περιορισμούς που τους είχαν επιβληθεί, οργανώνοντας μια γενική απεργία. Η πίεσή τους έγινε τόσο έντονη, ώστε το Σοσιαλδημοκρατικό

Κόμμα στο συνέδριό του που έγινε στην Ιένα το 1905 την ίδια στιγμή που πέρα από τα ανατολικά σύνορα της Γερμανίας, στη Ρωσία, διεξάγονταν τεράστιοι απεργιακοί αγώνες – αναγκάστηκε να υιοθετήσει, δειλά – δειλά, τη μαζική πολιτική απεργία, σα μέσο για την υπεράσπιση και την επέκταση του εκλογικού δικαιώματος των εργατών. Η συντηρητική όμως, ηγεσία των συνδικάτων ούτε ν' ακούσει ήθελε για όλα αυτά. Αυτοί οι γραφειοκράτες στο συνέδριό τους, που έγινε το Μάιο του 1905 τέσσερις μήνες πριν από το συνέδριό του κόμματος, καταδίκασαν τη γενική απεργία στη θεωρία και την πράξη, γιατί ήξεραν ότι υπήρχε έντονη πίεση από μέρους των εργατών προς την κατεύθυνση της μαζικής πολιτικής απεργίας. Η απόφαση αυτή νέκρωσε εντελώς τη θέση που πήρε το κόμμα στο συνέδριο της Ιένας. Το αποτέλεσμα ήταν ότι μέσα στα γερμανικά συνδικάτα απαγορεύτηκε και αυτή ακόμα η συζήτηση για τη γενική απεργία. Η τέτοια σύγκρουση, ανάμεσα στα συνδικάτα και το κόμμα, είχε πολύ βαθιά επίδραση σ' ολόκληρο το γερμανικό εργατικό κίνημα.*

1.1.4 ΑΝΤΙΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΕΣ ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΠΕΡΓΙΕΣ

Στη διάρκεια μισού αιώνα πριν από τη Ρωσική Επανάσταση του 1917, τα διάφορα διεθνή σοσιαλιστικά και συνδικαλιστικά συνέδρια, δεν έπαυαν να επαναλαμβάνουν ότι η γενική απεργία είναι το μόνο αποτελεσματικό μέσο που διαθέτουν οι εργάτες, για να φράξουν το δρόμο στους ιμπεριαλιστικούς πολέμους και να πραγματοποιήσουν τη σοσιαλιστική επανάσταση. Όπως θα δούμε το παγκόσμιο εργατικό κίνημα δεν είδε σωστά αυτό το πρόβλημα της πάλης εναντίον του πολέμου. Γι' αυτό και γνώρισε μια τρομερή πανωλεθρία με την αποτυχία του να εμποδίσει το μακελειό του 1914 – 18. Η Ρωσική Επανάσταση του 1905 είχε ξεκαθαρίσει τη γραμμή που έπρεπε να ακολουθήσει το εργατικό κίνημα στο θέμα του ιμπεριαλιστικού πολέμου.

* Φόστερ Ουίλλιαμ, ο.π., σελ. 196 - 197

Οι γενικές απεργίες που κηρύχθηκαν, στη διάρκεια της επανάστασης του 1905, στρέφονταν εναντίον του πολέμου και εναντίον της ίδιας της ύπαρξης του τσαρικού – καπιταλιστικού συστήματος. Οι απεργίες που είχαν προηγηθεί κορυφώθηκαν εκείνη τη χρονιά στα δυο μεγάλα απεργιακά κύματα, του Γενάρη και Οκτώβρη – Νοέμβρη. Οι αγώνες αυτοί επέβαλαν το οχτάωρο σε μια σειρά βιομηχανικά κέντρα. Ο Λένιν αναφέρει ότι το Γενάρη απεργούσαν 400.000 και το Νοέμβρη πεντακόσιες χιλιάδες βιομηχανικοί εργάτες και επιπλέον «μερικές εκατοντάδες χιλιάδες σιδηροδρομικοί, τηλεγραφητές, ταχυδρομικοί υπάλληλοι κλπ. Επικεφαλής του απεργιακού κινήματος βρίσκονταν οι ειδικευμένοι εργάτες μετάλλου και οι σιδηροδρομικοί. Αυτές οι γενικές απεργίες, που ξεκίνησαν από οικονομικά αιτήματα, εξελίχθηκαν στην ένοπλη εξέγερση του Δεκέμβρη.

Ο Λένιν έγραφε ότι « σε καμιά καπιταλιστική χώρα του κόσμου, ούτε και στις πιο προχωρημένες, όπως η Αγγλία, ή η Γερμανία, δεν αναπτύχθηκε τέτοιο τεράστιο απεργιακό κίνημα σαν κι αυτό που ξέσπασε στη Ρωσία το 1905». «Μόνο ο αγώνας – συνέχιζε για την άμεση βελτίωση των συνθηκών της ζωής, μπορεί να ξεσηκώσει τα καθυστερημένα στρώματα των καταπιεζόμενων μαζών, να τα διαπαιδαγωγήσει και να τα μετατρέψει – σε διάστημα λίγων μηνών στις επαναστατικές εποχές – σε μια στρατιά συνειδητών επαναστατών. Μόνο το κύμα των μαζικών απεργιών που σάρωσε τη χώρα ολόκληρη, μαζί με την ήτα στον ιμπεριαλιστικό Ρώσο – Ιαπωνικό πόλεμο, μπόρεσε να ξεσηκώσει τις πλατειές μάζες των αγροτών από τη βαθιά τους νάρκη».

Στο διάστημα που μεσολάβησε, ανάμεσα στην Επανάσταση του 1905 και την Επανάσταση του 1917, σημειώθηκαν, όπως είδαμε πολλές γενικές απεργίες σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Μια από τις σημαντικότερες ήταν η μαχητική απεργία των Ισπανών εργατών εναντίον του πολέμου στο Μαρόκο, το 1909. Την εποχή εκείνη η ισπανική κυβέρνηση εξορμούσε για να εφαρμόσει τα κατακτητικά της σχέδια σε βάρος του λαού του Μαρόκου. Οι εργάτες της Βαρκελώνης κάπου 300.000 κατέβηκαν στις 26 Ιουλίου σε γενική απεργία κατά του πολέμου. Η

απεργία σημείωσε μεγάλη επιτυχία και άρχισε να απλώνεται και σε άλλες περιοχές της Ισπανίας. Οι εργάτες σχεδίαζαν να κηρύξουν πανεθνική απεργία στις 2 Αυγούστου. Η κυβέρνηση όμως εξαπέλυσε τέτοια τρομοκρατία που εμπόδισε την πλήρη πραγματοποίησή της.

Η μεγάλη Ρωσική Επανάσταση του 1917 προκάλεσε νέο κύμα γενικών απεργιών σε διάφορες χώρες της Ανατολικής και της Κεντρικής Ευρώπης, που απέβλεπαν στην ανατροπή των καπιταλιστικών κυβερνήσεων των χωρών αυτών. Στην ίδια τη Ρωσία, η πρώτη φάση της επανάστασης – η αστικοδημοκρατική – άρχισε με την κάθοδο των εργατών σε γενική πολιτική απεργία. Η μάχη αυτή άρχισε στην Πετρούπολη, στις 9 Ιανουαρίου και, σε λίγες μέρες, απλώθηκε στη Μόσχα και σε άλλες πόλεις. Στις 18 Φεβρουαρίου ξέσπασε στα μεταλλουργικά εργοστάσια Πουτίλωφ της Πετρούπολης, ένα καινούργιο απεργιακό κύμα, που κάτω από την ηγεσία των μπολσεβίκων επεκτάθηκε γρήγορα και πήρε ένα επαναστατικό χαρακτήρα. Στις 27 Φεβρουαρίου, τα τσαρικά στρατεύματα αρνήθηκαν να πυροβολήσουν εναντίον των εργατών και η αστική επανάσταση επικράτησε. Η δεύτερη φάση της επανάστασης, η σοσιαλιστική, συμπληρώθηκε επτά μήνες αργότερα, χάρη στην εξέγερση της 7 Νοεμβρίου, που την καθοδήγησαν οι μπολσεβίκοι. Στη Γερμανία ξέσπασαν, κατά τα τέλη του 1918, μεγάλα επαναστατικά γεγονότα. Τα είχαν προετοιμάσει πολλές μεγάλες απεργίες, που είχαν κηρυχτεί κατά τις τελευταίες φάσεις του παγκοσμίου πολέμου. Στις 5 Νοεμβρίου 1918, οι εργάτες κατέβηκαν σε γενική απεργία και πήραν τα όπλα κατά της αυτοκρατορικής εξουσίας.*

1.1.5. Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ 1905

Ο Ρωσοϊαπωνικός πόλεμος άρχισε στις 8 Φεβρουαρίου 1904, όταν οι Ιάπωνες επιτέθηκαν αιφνιδιαστικά και κατέστρεψαν το ρωσικό στόλο στο

* Φόστερ Ουίλλιαμ, *ο.π. σελ. 197 - 199*

Πόρτ Αρθούρ. Στους επόμενους 18 μήνες, η μια καταστροφική ρωσική ήττα διαδέχονταν την άλλη.

Οι ρωσικές μάζες, μισοπεθαμένες από την πείνα, κάτω από σκληρή εκμετάλλευση και άγρια τυραννία, ήταν από την πρώτη στιγμή αντίθετες στην ιμπεριαλιστική πολεμική περιπέτεια του τσάρου. Δεν είχαν καμιά απολύτως διάθεση να γίνουν κρέας για τα κανόνια επειδή έτσι διέταξε ο διεφθαρμένος τσαρικός δεσποτισμός. Το πρώτο σημάδι για την επικείμενη επαναστατική θύελλα ήταν η μεγάλη και πετυχημένη απεργία των εργατών πετρελαίου, που ξέσπασε στο Μπακού το Δεκέμβριο του 1904. Το τσαρικό καθεστώς έριξε λάδι στη φωτιά, που όλο απλωνόταν, όταν σε μια ειρηνική διαδήλωση 140.000 εργατών που έγινε μπροστά στα ανάκτορα της Πετρούπολης στις 22 Ιανουαρίου 1905, σκότωσε με κτηνώδη τρόπο 1000 εργάτες και τραυμάτισε άλλους 2000. Η ημέρα εκείνη έμεινε γνωστή με το όνομα «Ματωμένη Κυριακή». Η Ρωσία κατακλύσθηκε από ένα κύμα τρομερής αγανάκτησης και αποτροπιασμού. Οι εργάτες κατέβηκαν σε απεργία σ' ολόκληρη τη χώρα, οδηγούμενοι απ' το παράδειγμα των μαχητικών μεταλλουργών της Πετρούπολης. Το κύμα των απεργιών γενικεύτηκε και πήρε επαναστατικό χαρακτήρα. Μόνο το Γενάρη απείργησαν γύρω στους 450.000. Ο Λένιν αναφέρει ότι στη διάρκεια του 1905 ο αριθμός των απεργών έφτασε στους 2.800.000 δηλαδή μιάμιση φορά το σύνολο της εργατικής τάξης. Οι αγρότες άρχισαν κι αυτοί να μπαίνουν στη δράση: έκαψαν 2000 υποστατικά και μοίρασαν πολλά μεγάλα κτήματα. Οι φοιτητές προσχωρούσαν παντού στο κίνημα. Ο λαός συγκροτούσε Σοβιέτ στα μεγάλα κέντρα. Το πολωνικό εθνικό κίνημα φλεγόταν από επαναστατική διάθεση.

Οι Ρώσοι εργάτες ζητούσαν να καθιερωθεί το οχτάωρο, να ανατραπεί η τσαρική κυβέρνηση, να συγκληθεί μια Συντακτική Συνέλευση. Η επαναστατική τους πίεση έγινε τόσο μεγάλη, ώστε στις 19 Αυγούστου 1905 ο τσάρος αναγκάστηκε να συγκαλέσει μιαν αντιδραστική Δούμα (Εθνοσυνέλευση). Η επανάσταση όμως συνέχισε τη θυελλώδη της πορεία προς τα εμπρός, χωρίς να ξεγελαστεί απ' αυτή την υποκριτική μανούβρα. Το κίνημα κορυφώθηκε με την ένοπλη εξέγερση που έγινε στη Μόσχα το Δεκέμβρη. Ο τσαρικός στρατός, παρόλο που είχε πολλές

ασχολίες σε διάφορα μέρη, έπνιξε στο αίμα την εξέγερση της Μόσχας. Η επανάσταση, μπροστά στην όλο και πιο άγρια τρομοκρατία άρχισε να εκφυλίζεται.

Η Επανάσταση του 1905 ήταν, κατά του Λένιν, μια «γενική πρόβα» για τη μεγάλη και νικηφόρα Επανάσταση του 1917. Ο αγώνας του 1905 αντανακλούσε τη θεωρία και την τακτική των μπολσεβίκων, την οποία είχε αναπτύξει ο Λένιν λίγα χρόνια πριν. Οι εργάτες πάλεψαν για να πάρουν την ηγεσία της αστικής επανάστασης, σφυρηλάτησαν την αγωνιστικής τους ενότητα με τους αγρότες και έβαλαν στο πρόγραμμά τους την εγκαθίδρυση της δημοκρατικής δικτατορίας του προλεταριάτου και της αγροτιάς. Αυτό ήταν σε γενικές γραμμές το λενινιστικό πρόγραμμα που θα έδινε τη νίκη στη μεγάλη Επανάσταση του 1917. Αν η επανάσταση απέτυχε το 1905, αυτό έγινε βασικά γιατί η εργατική τάξη δεν ήταν ακόμη αρκετά οργανωμένη και πολιτικά συνειδητοποιημένη, γιατί η τεράστια μάζα των αγροτών δεν ήταν ακόμη ώριμη για επαναστατική δράση και γιατί οι μονσεβίκοι με την αντεπαναστατική τους γραμμή ήταν ακόμα γερά ριζωμένοι μέσα στις τάξεις των εργατών.

1.1.6. Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Η Ρωσική Επανάσταση του 1905 είχε σοβαρούς αντίκτυπους ανάμεσα στους εργάτες και τους λαούς του κόσμου. Όπως αναφέραμε και παραπάνω στάθηκε μεγάλο παράδειγμα για τους λαούς της αποικιακής και μισοαποικιακής Ασίας. Έδωσε μια γερή ώθηση στα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα της Περσίας, Τουρκίας, Αιγύπτου, Κίνας, Ινδιών και πολλών άλλων καταπιεζόμενων χωρών. Βοήθησε ακόμα και την ανάπτυξη των εμβρυακών συνδικαλιστικών κινήματων στις χώρες αυτές.

Η επανάσταση έκανε μεγάλη αίσθηση μέσα στα εργατικά κινήματα της Ευρώπης και της Αμερικής. Οι εργάτες σ' όλο τον κόσμο συγκινήθηκαν

και ενθουσιάστηκαν βλέποντας τα ισχυρά χτυπήματα που οι Ρώσοι συνάδελφοί τους έδιναν στο αγέρωχο τσαρικό καθεστώς.*

1.1.7. Η ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ ΣΑΝ ΟΠΛΟ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ

Ο μεγάλος κατάλογος των γενικών απεργιών, που οργανώθηκαν στην ιστορία του εργατικού κινήματος, δείχνει ότι οι εργάτες σ' όλες τις χώρες, κατέφευγαν με κάποιο ενστικτώδη τρόπο στο όπλο της γενικής διακοπής κάθε εργασίας, για να σπάσουν την αντίδραση των εργοδοτών και των πολιτικών τους εκπροσώπων. Η ηττοπάθεια των ηγετών τους, δεν εμπόδιζε τους εργάτες ν' ακολουθήσουν αυτή τη μορφή πάλης. Πολλές φορές, οι εργάτες οργάνωσαν, κάτω από τις πιο δύσκολες συνθήκες, μαζικές πολιτικές απεργίες, χωρίς να πετύχουν πάντα τα πιο καλά αποτελέσματα.

Η πείρα έως σήμερα απέδειξε ότι δεν πρέπει κανείς να παίζει με τη γενική απεργία, πράγμα που έγινε πολλές φορές στο παρελθόν. Η μαζική πολιτική απεργία είναι δίκικο μαχαίρι, που όταν δεν χρησιμοποιείται με προσοχή, μπορεί να βλάψει τους εργάτες κι όχι να τους ωφελήσει. Είναι ένα όπλο που πρέπει να το κρατάει κανείς γερά στα χέρια του και να το χρησιμοποιεί με αποφασιστικότητα. Το μεγαλύτερο εμπόδιο που βρήκαν οι εργάτες πολλών χωρών, στην προσπάθειά τους να οδηγήσουν σε νικηφόρο τέρμα τη γενική απεργία, ήταν η διστακτικότητα και η προδοτική στάση των συντηρητικών σοσιαλδημοκρατών ηγετών. Και τούτο γιατί οι ηγέτες αυτοί, τρομαγμένοι από τη δύναμη του απεργιακού κινήματος που βρέθηκαν να καθοδηγούν, έσπευδαν να το διαλύσουν, προς μέγιστη ζημιά της εργατικής τάξης.

* Φόστερ Ούιλλιαμ, ο.π., σελ. 188 – 189, 190 – 191

Η γενική απεργία είναι, στο βάθος, ένα επαναστατικό πολιτικό όπλο. Το σταμάτημα της παραγωγής σε όλους τους κλάδους και σε εθνική κλίμακα, έχει τόσο αποφασιστική σημασία σε μια καπιταλιστική κοινωνία, ώστε να τείνει πάντα να βάλει πρόβλημα εξουσίας. Η γενική απεργία είναι πολιτικός αγώνας ανώτερης μορφής. Το καπιταλιστικό κράτος θεωρεί τις απεργίες αυτές σαν αληθινή πρόκληση προς την εξουσία του και γι' αυτό χρησιμοποιεί κάθε μέσο για να τις τσακίσει. Το βασικό αυτό δίδαγμα βγαίνει από την ιστορία 150 χρόνων ζωής του εργατικού κινήματος.

Βέβαια σημειώθηκαν και πολλές γενικές απεργίες με χαρακτήρα απλής διαμαρτυρίας, συνήθως σε τοπική κλίμακα και με περιορισμένη διάρκεια. Σ' αυτές, το κράτος δεν αισθανόταν να απειλείται σε βαθμό ώστε να χρησιμοποιήσει ολόκληρη τη δύναμή του.

Πάντως, η παγκόσμια πείρα του εργατικού κινήματος δείχνει ότι κάθε φορά που οι εργάτες κήρυξαν γενική απεργία διαρκείας, τοπική ή εθνική, είχαν πάντα να αντιμετωπίσουν την πιο αποφασιστική προσπάθεια του κράτους να σπάσει την απεργία τους, είτε από τα έξω, χρησιμοποιώντας βία, είτε από τα μέσα με την διάσπαση και τη προδοσία.

Η ιστορία, όμως, δείχνει ότι η κρατική βία και η απαγόρευση της απεργίας, δεν εμπόδισαν τους εργάτες να καταφύγουν, πολλές φορές, στο όπλο της γενικής απεργίας και να σημειώσουν μάλιστα αποφασιστικά αποτελέσματα, όταν είχαν σίγουρη ηγεσία και μαχητικό πνεύμα.*

* Φόστερ Ουίλλιαμ, ο.π., σελ. 199 - 200

1.2. ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΕΥΣΗ ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ

1.2.1. ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Όταν άρχισε η βιομηχανική ανάπτυξη, η αστική τάξη, έχοντας υπόψη το τι γινόταν στην Ευρώπη, από φόβο μη τυχόν και στην Ελλάδα αρχίσει η πάλη των τάξεων με τις εκδηλώσεις του ευρωπαϊκού προλεταριάτου, σκέφτηκε να πάρει τα μέτρα της, νουθετώντας τους έλληνες εργάτες να μείνουν πιστοί στα «πάτρια» και να μην αρχίσουν να διεκδικούν τα δικαιώματά τους.

Γι' αυτό, αν και δεν υπήρχαν επαγγελματικές οργανώσεις ούτε οι σοσιαλιστικές ιδέες ήταν γνωστές στην Ελλάδα, μερικοί αστοί τύπωσαν φυλλάδια, με τα οποία συνιστούσαν στους εργάτες να μην ακολουθήσουν τους ευρωπαίους συναδέλφους τους κάνοντας απεργίες και ιδρύοντας σωματεία.

Ένα τέτοιο φυλλάδιο, που μοιράστηκε δωρεάν σ' όλες τις πόλεις όπου υπήρχαν βιοτεχνικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις, τιτλοφορούνταν *Εγκόλπιον του Εργατικού Λαού ή συμβουλαί εις τους χειρώνακτας*. Το τύπωσε *Η εταιρεία των φίλων του Λαού* το 1869 και ήταν η μετάφραση μιας γαλλικής μπροσούρας του Th. Barreau, που είχε τον τίτλο *Conseils aux ouvriers*. Ο μεταφραστής Ν. Δραγούμης σε πολλά άλλαξε το γαλλικό κείμενο για να το προσαρμόσει στις ελληνικές συνθήκες.

Οι «Φίλοι του λαού» συμβούλευαν τους έλληνες εργάτες να είναι πειθαρχημένοι, φρόνιμοι και υπάκουοι στα αφεντικά τους. Τονίζανε μάλιστα πως είναι θέλημα θεού οι εργάτες να είναι υπομονετικοί και να κάνουν ό,τι τους προστάζουν οι εργοδότες τους. Αντίθετα – λέγανε – οι ξένες (σοσιαλιστικές) θεωρίες είναι έργο του Σατανά και φέρνουν τη δυστυχία και την καταστροφή τους εργαζόμενους.

Ο Ν. Δραγούμης τονίζει ακόμα πως οι ξένες θεωρίες χαλούν τα μυαλά των εργατών και φέρνουν στάσεις και επαναστάσεις. Μα οι στάσεις έχουν κακά αποτελέσματα για τον εργάτη, γιατί φέρνουν την πείνα, κι' ακόμα τα στρατοδικεία και τη φυλακή. Ο καλός εργάτης δεν πρέπει να

γίνεται «όργανον φαντασιοκόπων, ραδιούργων και ταραχοποιών». Ο εργάτης πρέπει να είναι θρήσκος και να στηρίζει όλες του τις ελπίδες στο θεό.

Κι αφού δίνει κι άλλες τέτοιες συμβουλές, δεν ξεχνά ο συντάχτης του Εγκολπίου να συστήσει στους εργάτες πως δεν πρέπει να απεργούν.

Κι επειδή καταλαβαίνει πως οι συμβουλές του μπορεί να μην εισακουσθούν, θυμίζει στους εργάτες πως η απεργία τιμωρείται από το άρθρο 167 του Ποινικού Νόμου.

Οι τέτοιες όμως συμβουλές δεν είχαν καμιά απήχηση. Όπως θα δούμε πιο κάτω οι έλληνες εργάτες οργάνωσαν μεγάλες απεργίες και χωρίς να έχουν ανάμεσά τους «ταραχοποιούς και φαντασιοκόπους» διεκδικήσανε τα δικαιώματά τους.

Σωστό είναι πως οι απεργίες αυτές, καθώς και όσες γίνανε αργότερα, ήταν ξεσπάσματα αυθόρμητα και όχι συνειδητά, γι' αυτό και δεν ήταν καλά οργανωμένες. Παντού έτσι άρχισε το εργατικό κίνημα. Οι πρωτόγονες ταραχές, διαμαρτυρίες και απεργίες του προλεταριάτου είναι το πρώτο ξύπνημα της συνείδησής τους. Ο απεργιακός αυθορμητισμός τους δεν είναι κατά βάθος παρά η εμβρυακή μορφή της ταξικής συνείδησής τους.

Ο σοσιαλισμός άργησε πολύ να κατακτήσει ιδεολογικά τους έλληνες εργάτες, γιατί οι αντικειμενικές συνθήκες δεν ευνοούσαν την ανάπτυξη και τη διάδοσή του. Η σοσιαλιστική θεωρία γεννήθηκε από τις φιλοσοφικές, ιστορικές και οικονομικές θεωρίες που τις είχαν επεξεργαστεί διάφοροι διανοούμενοι που προέρχονταν από την άρχουσα τάξη. Τέτοιοι διανοούμενοι, πάνω κάτω ως τα 1875, δεν εμφανίστηκαν στην Ελλάδα.

« Η ιστορία όλων των χωρών – γράφει ο Λένιν – βεβαιώνει ότι αφημένη μόνο στις δυνάμεις της η εργατική τάξη δεν μπορεί να φτάσει παρά στην τρέιντ – γιουνιοντική αντίληψη, δηλαδή στην πεποίθηση πως πρέπει να οργανωθούν σε συνδικάτα, να κάνουν αγώνα κατά των αφεντικών τους, να ζητούν από την κυβέρνηση αυτούς ή εκείνους τους αναγκαίους για τους εργάτες νόμους»

Όταν όμως η βιομηχανική ανάπτυξη αρχίζει να περνά σ' ανώτερο στάδιο, αρχίζει και στην Ελλάδα η σοσιαλιστική ιδέα να καρποφορεί και να οδηγεί το ελληνικό προλεταριάτο στο σωστό δρόμο της ιστορικής αποστολής του.*

1.2.2. ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ

Σε όσες πόλεις κάπνιζαν καμινάδες, εκεί σιγά σιγά το προλεταριάτο αρχίζει να συγκεντρώνεται και να παίρνει ταξική συνείδηση. Φυσικά η συγκέντρωση της εργατιάς δεν έγινε ούτε γρήγορα, ούτε σαν κανένα θαύμα. Πέρασαν χρόνια πολλά ώσπου να διαλυθούν ορισμένες προλήψεις και να ωριμάσουν οι όροι για μια επαγγελματική συγκέντρωση του ελληνικού προλεταριάτου. Μπορούμε ακόμα να πούμε πως η εργατική επαγγελματική συνείδηση, ενώ αρχίζει να σχηματίζεται από το 1875, αργεί πολύ, πάρα πολύ μάλιστα, ώσπου να ενοποιήσει τις εργατικές δυνάμεις. Πέρασαν από τότε σαράντα χρόνια. Μισός αιώνας πέρασε πάνω κάτω από τον καιρό που πρωτοϊδρύθηκε το πρώτο εργατικό σωματείο το 1918 που ιδρύθηκε η Γενική Εργατική Συνομοσπονδία και η αιτία δεν οφείλεται σε φταίξιμο του έλληνα εργάτη. Η αιτία βρίσκεται στους αντικειμενικούς όρους της χώρας: στην έλλειψη μεγάλης βιομηχανίας, στον αργό ρυθμό της καπιταλιστικοποίησης της Ελλάδας.

Ανάλογα λοιπόν με τη βιομηχανική ανάπτυξη και εξέλιξη σχηματίστηκε σε μερικές ελληνικές πόλεις προλεταριάτο. Και πρώτα πρώτα στη Σύρο σχηματίζεται ο πρώτος προλεταριακός πυρήνας. Η ιστορία του εργατικού μας κινήματος από τη Σύρο αρχίζει, όπως και η ιστορία της καπιταλιστικής Ελλάδας, ύστερα από το Εικοσιένα, από το ίδιο νησί έχει την αφετηρία της.

* Τα στοιχεία του παραπάνω κεφαλαίου αντλήθηκαν από το βιβλίο Κορδάτος Ιωάννης, « Ιστορία του Ελληνικού Εργατικού κινήματος », σελ. 15 – 20.

Η Σύρος, ή πιο σωστά η Ερμούπολη (ονομάστηκε έτσι από το όνομα του Ερμή που θεωρούνταν στα παλιά τα χρόνια προστάτης του εμπορίου), μέχρι το 1875 κρατούσε τα πρωτεία στο εμπόριο και στη βιομηχανία.

Έτσι στη Σύρο πρωτοϊδρύθηκε το πρώτο ίσως εργατικό σωματείο το Φεβρουάριο του 1879 από τους εργάτες του ναυπηγείου με τον τίτλο *Αδελφικός σύνδεσμος ξυλουργών του Ναυπηγείου Σύρου*.

Το καταστατικό τους είχε είκοσι πέντε άρθρα. Το περίεργο είναι πως από έλλειψη βέβαια σταθερής επαγγελματικής συνείδησης και αλληλεγγύης το καταστατικό αυτό πήρε τον τύπο συμφωνητικού και γι' αυτό έγινε και συμβολαιογραφική πράξη.

Απ' όλα τα άρθρα του ξεχωριστή έχουν τα 6, 7, 14, 15 και 20. Στα 6 και 7 γίνεται λόγος για το ξεχώρισμα των εργατών σε « τάξεις » ανάλογα με την ειδικότητά τους. Τα άρθρα πάλι 14 και 17 ρητά απαγορεύουν στους εργάτες του συνδέσμου να παίρνουν άλλη δουλειά χωρίς την έγκριση του σωματείου τους ή και δουλειές εργολαβικές. Το άρθρο 20 κανονίζει τις ώρες της δουλειάς (10ωρο) και το ποσό του μεροκάματου.

Από το καταστατικό αυτό βλέπουμε : α) πως οι συριανοί εργάτες αυθόρμητα, με το ταξικό τους ένστικτο, καταλάβανε το δρόμο που έπρεπε ν' ακολουθήσουν για να μπορέσουν να σταματήσουν μέχρι ένα σημείο την εκμεταλλευτική όρεξη των εργοδοτών τους και ν' αμυνθούν στις πιέσεις τους. Κι ο δρόμος αυτός είναι η επαγγελματική οργάνωση, και β) πως οι εργάτες κάνουν τις πρώτες απόπειρες για να καταργήσουν το 12ωρο της δουλειάς που επικρατούσε τότε και προσπαθούν να καθορίσουν ένα σταθερό όριο στο ανεβοκατέβασμα των μεροκάματων.

Ύστερα από τους ξυλουργούς εργάτες του συριανού ναυπηγείου και πάνω κάτω τον ίδιο καιρό οργανώνονται και οι εργάτες των βυρσοδεψείων.

Στις 11 του Ιούλη του 1882 οι τυπογράφοι της Αθήνας ιδρύουν το πρώτο σωματείο τους.

Από το καταστατικό τους αντιγράφουμε τα πιο σπουδαία άρθρα του, γιατί έχουν κάποια γενικότερη σημασία.

«Άρθρον. 1^{ον} . - Οι υπογεγραμμένοι τυπογράφοι συνιστώμεν εν Αθήναις εδρεύοντα λαϊκόν συνεταιρισμόν υπό την επωνυμίαν Εργατικός Σύνδεσμος των Τυπογράφων, σκοπός του οποίου είναι ο εν τη κοινωνική κλίμακα προβιβασμός των εργατών της τυπογραφικής βιομηχανίας, η εν τω αγώνα της ζωής πρακτική υπεράσπισις των εργατικών συμφερόντων επί της ουσιαστικής του αιωνίου δικαίου βάσεως και η ίδρυσις κέντρου ενώσεως και συνεργασίας προς την περαιτέρω ανάπτυξη των όρων της βιομηχανικής αυτών παραγωγής υπό την αψίδα του νόμου της αυτοσυντηρήσεως και του νόμου της πολιτείας.

«Άρθρον 2^{ον} . - Η Διοικητική Επιτροπή μετά των δυο τρίτων τουλάχιστον της ολομελείας του συμβουλίου, οσάκις οι όροι της εργατικής ζωής ευρίσκονται εις διάστασιν με το υφιστάμενον τυπογραφικόν ημερομίσθιον, την υφισταμένην διάρκειαν της ημερήσιας ή νυκτερινής εργασίας και την καθόλου κατάστασιν της τυπογραφικής βιομηχανίας, συνέρχεται εις ειδικήν συνεδρίασιν, εν τη οποία αποφασίζονται τα ληπτέα μέτρα, μεταξύ των οποίων πρώτον μεν είναι η φιλική συνεννόησις μετά των καταστηματαρχών, *τελικόν δε η κήρυξις γενικής ή μερικής απεργίας...*»

Και παρακάτω το άρθρο 11 χαρακτηρίζει για *προδότη* κάθε *απεργοσπάστη*.

« ... Εάν μέλος τι παραβή την διάταξιν τάντην (περί *απεργίας*) κηρύσσεται *προδότης*, διαγράφεται του μητρώου του εργατικού Συνδέσμου και στερείται όλων των προηγουμένων καταθέσεών του και παντός από του Συνδέσμου δικαιώματος. Το όνομα αυτού δημοσιεύεται εν τη εφημερίδι του συνδέσμου και εκτίθεται επί μαύρης πινακίδος εν τη Λέσχη αυτού (του Συνδέσμου).

Άλλα σωματεία εργατικά στην Αθήνα ήταν των ραφτάδων και των τσαγκαράδων. Στα 1889 ιδρύθηκε και ο πρώτος σύλλογος (σωματείο) των μηχανικών και θερμαστών των βαποριών. Ο σύλλογος είχε την έδρα του στον Πειραιά και πήρε το όνομα *Μετοχικόν Ταμείον των ελλήνων μηχανουργών ο Προμηθεύς*.

Προφανώς θα υπήρχαν κι άλλα εργατικά σωματεία τότε στην Αθήνα και στον Πειραιά, καθώς και στην Πάτρα, δεν έχουμε όμως πληροφορίες, γιατί οι εφημερίδες τον καιρό εκείνο δε δίνανε σημασία στην εργατική κίνηση.

Ωστόσο από το αξιόλογο της εποχής περιοδικό *Οικονομική Επιθεώρησις* μαθαίνουμε πως οι εργοδότες άρχισαν να οργανώνονται:

«Οι εργάται συνεταιρίζονται προς υπερτίμησιν του ημερομισθίου, τοιοῦτοτρόπως και οι εργοστασιστῆς ἀρχαί συνεννοούνται προς υποτίμησιν αὐτοῦ.»

Έτσι ιδρύθηκε στην Αθήνα η Ένωσιν των εργοστασιαρχών, ο πρώτος εργοδοτικός συνασπισμός. Η πάλη των τάξεων είχε αρχίσει. Οι εργάτες θέλανε να καλυτερέψουν την οικονομική τους θέση και γι' αυτό άρχισαν να οργανώνονται. Οι εργοδότες πάλι, από την ενστικτώδη άμυνα κατά του συνδικαλισμού, άρχισαν κι αυτοί να συνασπίζονται.

Ωστόσο τα πρώτα αυτά σωματεία, οι πρώτες εργατικές επαγγελματικές ενώσεις, δεν είχαν ούτε κατεύθυνση, ούτε αναπτυγμένη την ταξική αλληλεγγύη. Ήταν πρόωρο ακόμα ο εργατικός συνασπισμός να γίνει μια συνειδητή ταξική οργάνωση που να ενώσει όλες τις δυνάμεις του ελληνικού προλεταριάτου και να το οδηγήσει στο δρόμο του ιστορικού προορισμού του. Οι πρώτες εργατικές οργανώσεις στην Ελλάδα, όπως συνέβηκε κι' αλλού ενεργούσαν η καθεμιά για λογαριασμό της και στηρίζονταν σ' ένα πνεύμα φιλανθρωπίας κι' ελεημοσύνης. Είναι η περίοδος που ο συνδικαλισμός κάνει τα πρώτα του βήματα. Γι' αυτό βρίσκεται κάτω απ' την επίδραση της συντεχνιακής αντίληψης για την προάσπιση των ομαδικών συμφερόντων.*

* Κορδάτος Ιωάννης, ο.π., σελ. 21 - 25

1.2.3. ΤΟ ΞΥΠΝΗΜΑ ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΑΠΕΡΓΙΕΣ

Οι πρώτες μεγάλες απεργίες άρχισαν από τη Σύρο, που, όπως είδαμε, ως τα 1880 είχε τα πρωτεία στην οικονομική ανάπτυξη.

Στις αρχές του 1879 ξέσπασε μεγάλη νομισματική κρίση. Οι συναλλαγές στη Σύρο γίνονταν με ρωσικά κέρματα των 45 λεπτών. Τα ελληνικά κέρματα είχαν τραβηχτεί στο εξωτερικό από τους διάφορους σπεκουλάντες χρηματιστές, κι έτσι οι έμποροι κι ο λαός αναγκάζονταν ν' αγοράζουν και να πωλούν με ξένο νόμισμα. Από τα μέσα όμως του Φεβρουαρίου (1879) άρχισαν τα ξένα νομίσματα (και κυρίως τα ρωσικά) να ξεπέφτουν. Αυτό έφερε αναστάτωση στην αγορά, γιατί οι ζημιές ήταν μεγάλες σε εκείνους που είχαν αγορασμένο εμπόρευμα με γερό νόμισμα ή σε όσους είχαν κεφάλαια σε ξένο νόμισμα. Η νομισματική αυτή κρίση είχε τον αντίκτυπό της και στην εργατιά της Σύρου. Μονομιάς τα μεροκάματα έπεσαν κατά 25% - 27%. Επειδή μάλιστα και το ψωμί και τα άλλα είδη πρώτης ανάγκης ακρίβαιναν κατά 25% - 27%, ουσιαστικά τα μεροκάματα κατέβηκαν στα 50%, δηλαδή η αγοραστική ικανότητα της εργατιάς ελαττώθηκε στο μισό.

Αυτό έφερε μια μεγάλη αναστάτωση, οι εργάτες άρχισαν να φωνάζουν και ν' αγριεύουν.

Πρώτοι οι εργάτες του ναυπηγείου, πριν καλά καλά ακόμα ξεσπάσει η νομισματική κρίση, αποφάσισαν να οργανωθούν και να περγήσουν για να επιβάλουν στους εργοδότες τους τα δίκαιά τους.

Η συριανή εφημερίδα Πατρίς (φ. 17 Φεβρ. 1879) με τον τίτλο « Απεργία εργατών του Ναυπλίου » γράφει:

« Εν βήμα έτι προς την πρόοδον! Έχομεν εν Σύρω απεργίαν τετρακοσίων περίπου εργατών. Το Ναυπηγείον αργεί. Οι εργάται του συνελθόντες και σύνδεσμον εργατικόν συστήσαντες δια συμβολαιογραφικής πράξεως υπήχθησαν εις όρους ορίζοντας το ημερομίσθιον εκάστης των τριών

τάξεων των εργατών, εις ας διηρέθησαν, τας εργασίμους ώρας και την σειράν των εργασθησομένων.»

Η Πατρίς, κριτικάροντας την απεργία, δίνει «πατρικές» συμβουλές στους εργάτες να ξαναρχίσουν τη δουλειά. Τονίζει όμως πως οι εργολάβοι των ναυπηγείων, εξαιτίας του αναμεταξύ του συναγωνισμού, πήραν πολύ φτηνά πολλές δουλειές κι αναγκάστηκαν γι' αυτό να κατεβάσουν τα μεροκάματα.

Οι εργοδότες είναι αλήθεια πως δεν άργησαν να υποκύψουν. Μέσα σε μια βδομάδα ήρθαν σε συμφωνία με τους απεργούς και η απεργία λύθηκε. Ύστερα όμως από ένα μήνα μάζεψαν από τ' άλλα νησιά εργάτες κι έτσι αθέτησαν το λόγο τους.

Γι' αυτό ξανάρχισε ν έ α α π ε ρ γ ί α, που κράτησε τρεις μήνες, χωρίς να μπορέσουν οι εργάτες να πετύχουν μεγάλα πράγματα. Οι εργάτες που ήρθαν απέξω δούλευαν για ένα κομμάτι ψωμί, δεκατέσσερις και δεκαπέντε ώρες τη μέρα. Η απεργία έτσι εκφυλίστηκε και οι εργάτες ξανάρχισαν στο ναυπηγείο δουλειά, χωρίς όρους αυτή τη φορά.

Ακόμα καλά καλά δεν είχε σταματήσει η πρώτη απεργία των ναυπηγοεργατών και ξεσπάει μια άλλη.

Στις 24 του ίδιου μήνα απεργούν οι βυρσοδεψεργάτες. Δεν ξέρουμε αν ήταν επαγγελματικά οργανωμένοι, ξέρουμε όμως ποια ήταν τα αιτήματά τους.

Ζητούσαν: α) αύξηση των μεροκάματων, σύμφωνα με τη νέα διατίμηση του νομίσματος, δηλαδή κατά 27%. β) Τα μεροκάματα να πληρώνονται σε νόμισμα διατίμησης (γερό). γ) Να καταργηθεί (η κατ' αποκοπή εργασία). δ) Να παρθεί πρόνοια, ώστε όλοι οι εργάτες να δουλεύουν και όχι μερικοί να μη βρίσκουν δουλειά. ε) Να ελαττωθούν οι ώρες της δουλειάς (υπήρχε το 12ωρο) και στ) να καταργηθεί η δίωρη δουλειά της Κυριακής που τη λέγανε α γ γ α ρ ε ί α, γιατί δεν πληρωνόταν.

Τα αιτήματα αυτά τα υποβάλανε γραπτός στους εργοδότες τους, που σημαίνει πως κάποιο σ ω μ α τ α ε ί ο θα υπήρχε. Μα επειδή οι εργοδότες δε τους δώσανε καμιά σημασία κήρυξαν απεργία.

Η απεργία χάνει τον ήρεμο χαρακτήρα της και φέρνει αναστάτωμα μέσα στη Σύρο. Οι απεργοί, όλοι μαζί, κάνουν διαδήλωση. Κρατούν

μεγάλα καρτόνια, όπου έχουν γραμμένα τα αιτήματά τους. Φωνάζουν, ζητωκραυγάζουν, απειλούν. Η αστυνομία επεμβαίνει για να τους διαλύσει κι αρχίζει συμπλοκή και πετροπόλεμος. Η απεργία με τη συμπλοκή αυτή παίρνει επαναστατικό χαρακτήρα κι ένα βυρσοδευείο που δούλευε με μερικούς απεργοσπάστες αναγκάζεται να κλείσει, γιατί οι απεργοί το μπλοκάρουν. Ο νομάρχης κλείνεται στη νομαρχία του και ζητάει από την Αθήνα ενίσχυση.

Αμέσως αρχίζουν οι συλλήψεις των « πρωταιτίων » και τα τρομοκρατικά μέτρα της εξουσίας, χωρίς όμως οι απεργοί να τα χάσουν και να υποχωρήσουν.

Ύστερα από μια βδομάδα η απεργία λύθηκε και τα αιτήματα των βυρσοδευεργατών γίνανε σχεδόν όλα δεχτά.

Οι δυο αυτές απεργίες κάνανε μεγάλη εντύπωση στη Σύρο. Ο τότε πρωτοδίκης (στη Σύρο) Εμμ. Λυκούδης έγραψε ολόκληρο βιβλίο με αφορμή τις απεργίες αυτές, υποστηρίζοντας πως πρέπει ν' απαγορευτούν γενικά οι απεργίες, γιατί έχουν αντικοινωνικό χαρακτήρα, εφόσον στρέφονται ενάντια στο καθεστώς. Κι ακόμα πως πρέπει ν' απαγορευτεί η ίδρυση εργατικών σωματείων, γιατί οι εργατικές ενώσεις είναι αντικοινωνικοί συναπισμοί, που δεν μπορεί το άρθρο 11 του (τότε) Συντάγματος να τους προστατέψει.

Από την εποχή αυτή αρχίζει μια « επιδημία » από εργατικές απεργίες. Με το όπλο της απεργίας προσπαθούν οι πρώτοι έλληνες προλετάριοι να καλυτερέψουν τη θέση τους και να επιβάλουν τα δικά τους.

Οι τυπογράφοι της Αθήνας, πριν ακόμη δημιουργήσουν σωματείο, κήρυξαν απεργία (21 του Ιούνη 1882). Πολλές πληροφορίες δεν υπάρχουν για την απεργία αυτή. Ξέρουμε μονάχα πως δεν πέτυχε. Επίσης ξέρουμε πως την ίδια χρονιά, στις 5 του Νοέμβρη, αποφασίσανε να μη δουλεύουν την Κυριακή.

Οι τυπογράφοι στα χρόνια αυτά δεν τα πήγαιναν καλά με τους εργοδότες τους και κάθε τόσο παρουσιάζονταν ζητήματα. Το ίδιο γινόταν και με το εργατικό προσωπικό των εφημερίδων.

Στις 15 του ίδιου μήνα απεργήσανε και οι εργάτες των βιβλιοδετείων, καθώς κι οι εργάτριες των εργοστασίων του Πειραιά.

Την ίδια χρονιά, αρχές του Οκτώβρη, είχε βγει στην Αθήνα και μια νέα εργατική εφημερίδα με τον τίτλο *Εργατικός Σύνδεσμος*.

Στα μέσα του Γενάρη του 1891 οι τυπογράφοι που εργάζονταν στις εφημερίδες, επειδή δε γίνανε δεκτά τα αιτήματά τους, κήρυξαν απεργία.

Το 1882 - 83 γίνανε κι άλλες απεργίες στην Αθήνα και στον Πειραιά από τους τσαγκαράδες και τους ραφτάδες. Κι οι απεργίες όμως αυτές απέτυχαν, γιατί οι εργοδότες φέρανε από άλλες πόλεις, κυρίως από την Πόλη και τη Σμύρνη, εργάτες, κι έτσι αντί να ανέβουν τα μεροκάματα όπως ζητούσαν οι εργάτες, έπεσαν 35% - 40% κάτω. Την ίδια χρονιά απεργήσανε και οι εργάτες δούλευαν στα σιδερολιθομεταλλεία της Σέριφος. Αυτών όμως η απεργία πέτυχε, γιατί οι εργοδότες τους δεν μπόρεσαν να τη σπάσουν.

Όσο για την πρώτη απεργία των μεταλλωρύχων του Λαυρίου, έχουμε πολύ λίγες πληροφορίες. Γνωστό μονάχα είναι πως η απεργία του 1883 είναι η πρώτη, όχι όμως και η τελευταία που έγινε στα μεταλλεία του Λαυρίου.

Η δεύτερη απεργία έγινε το μήνα Ιούλη του 1887. Πρέπει να τονίσουμε πως οι μεταλλωρύχοι του Λαυρίου δεν ήταν καθόλου οργανωμένοι στα χρόνια εκείνα. Το ταξικό τους ένστικτο όμως τους έσπρωχνε στην απεργία, γιατί περνούσαν μια ζωή σκυλίσια. Δούλευαν 12 - 14 ώρες και παίρνανε μεροκάματο από 2 μέχρι 3 δραχμές. Επίσης δεν περνούσε εβδομάδα που να μη σκοτωθούν κι ένας, δυο εργάτες.

Έτσι, κάτω από τις συνθήκες αυτές, που θύμιζαν μεσαιώνα, οι μεταλλωρύχοι για δεύτερη φορά σηκώνουν κεφάλι κι απεργούν. Τα αιτήματά τους είναι: α) αύξηση των μεροκάματων, β) εξαναγκασμός της Εταιρείας να δημιουργήσει έργα για να μη σκοτώνονται οι εργάτες και γ) κατάργηση της δουλειάς της Κυριακής. Η απεργία από την πρώτη παρουσίασε έναν αναβρασμό, που από ώρα σε ώρα μπορούσε να ξεσπάσει.

Η κυβέρνηση έστειλε αμέσως εμπιστευτικές διαταγές να χτυπηθούν οι εργάτες και να εξαναγκαστούν να πιάσουν δουλειά. Οι αθηναϊκές εφημερίδες για την απεργία αυτή έγραψαν:

« Διαδοθέντος, εν Λαυρίω ότι η Γαλλική Εταιρεία εσκόπει να ελαττώση τα ημερομίσθια των εργατών αυτής, ούτοι, εξερεθισθέντες υπό των εργολάβων εκήρυξαν απεργίαν, προβάλλοντες διαφόρους αιτήσεις, εν άλλαις δε την κατάργησιν της εργασίας της Κυριακής, παρεμβάσει όμως των αρχών ταχέως καθησύχασαν οι εργάται, η εντεύθεν δε εκπεμφθείσα στρατιωτική δύναμις εύρε τα πράγματα ήσυχα.»

Εκείνη όμως η απεργία που σημειώνει κάποιο σταθμό στην ιστορία του εργατικού μας κινήματος είναι η απεργία του Λαυρίου στα 1896. Η απεργία αυτή άρχισε στις 8 του Απρίλη και σταμάτησε στις 21 του ίδιου μήνα. Η κατάσταση στα μεταλλεία του Λαυρίου από την πρώτη απεργία του '83 μέχρι την τρίτη του '96 δεν είχε αλλάξει καθόλου. Μπορούμε να πούμε μάλιστα πως είχε χειροτερέψει.

Η στοματική παράδοση λέει πως η κατάσταση στα μεταλλεία δεν άλλαξε κι ούτε φυσικά μπορούσε ν' αλλάξει. Το μεροκάματο ήταν μεροκάματο πείνας. Οι σκοτωμοί μέσα στις γαλαρίες, όπως και πρώτα, δε σταμάτησαν. Η καταπίεση και η εκμετάλλευση μέρα με τη μέρα μεγάλωναν. Οι μεταλλωρύχοι, μπροστά στην αβάσταχτη αυτή κατάσταση, ετοιμάζονταν για νέα απεργία. Η Εταιρεία υποψιάστηκε τις απεργιακές προετοιμασίες και για να προλάβει την απεργία σκέφτηκε να φέρει εργάτες Ιταλούς. Επίσης προσπαθεί με χίλια δυο μέσα να σπείρει τη διαίρεση και διχόνοια ανάμεσα στους εργάτες της, κυρίως ανάμεσα στους Κρητικούς και στους Μανιάτες, καλλιεργώντας ένα στενό τοπικιστικό πνεύμα με σατανικά κόλπα. Ωστόσο η απεργία ξέσπασε στις 8 του Απρίλη.

Παρ' όλη την τρομοκρατία οι απεργοί δε χάσανε το θάρρος τους. Η απεργία τους κράτησε περίπου δεκαπέντε μέρες, χωρίς να παρουσιαστεί ούτε ένας απεργοσπάστης, και λύθηκε ύστερα από πολλές διαπραγματεύσεις και με αύξηση του μεροκάματου κατά μια πεντάρα.

Από τότε μέχρι το μήνα Μάρτιο του 1906 οι λαυριώτες μεταλλωρύχοι δεν κινήθηκαν, το 1906 έγινε όμως η τέταρτη απεργία.

Αργότερα το 1910 έγινε κι άλλη απεργία. Κι έπειτα άλλες το 1919 και το 1921. Τον Αύγουστο του 1896 απεργήσανε οι σταφισοκιβωτοποιί της Πάτρας και το καλοκαίρι του 1898 στον Πειραιά κηρύχτηκε η απεργία των μηχανοεργατών του Τζών.

Την ίδια χρονιά απεργήσανε και οι καρεκλάδες της Πάτρας, του Βόλου και της Αθήνας (Οκτώβρης). Κι εδώ όμως η κυβέρνηση υποστήριξε φανερά τον εργοδότη – εργοστασιάρχη Γεωργιάδη και Σια, κι έτσι με την ενίσχυση του κράτους ήρθαν από την Ιταλία εργάτες και σπάσανε την απεργία, που στην αρχή πήγαινε πολύ καλά. Τον ίδιο μήνα κήρυξαν απεργία και οι τυπογράφοι της Αθήνας.

Αυτές είναι οι πιο γνωστές απεργίες στο χρονικό διάστημα από τα 1879 μέχρι το 1908.*

1.2.4. ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΑΠΕΡΓΙΕΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ 1908 – 1918

Μέσα στα δέκα αυτά χρόνια ξέσπασαν σχεδόν σε όλες τις πόλεις της χώρας μεγάλες εργατικές απεργίες.

Αν και η συνδικαλιστική οργάνωση ήταν ακόμα σε νηπιώδη κατάσταση, ωστόσο το προλεταριάτο μας, με το όπλο της απεργίας, αγωνίστηκε για να καλυτερέψει τους όρους της ζωής του.

Ας αρχίσουμε από τις απεργίες του Βόλου, που κάνανε τότε μεγάλη εντύπωση.

Στο Βόλο πρώτοι οργανώθηκαν σε σωματεία, εκτός από τους τυπογράφους, οι καπνεργάτες και οι τσιγαράδες.

Οι καπνεργάτες, από τις αρχές του 1909, άρχισαν να εκδηλώνουν την αγανάκτησή τους και να μιλούν για απεργία, μια που βλέπανε πως οι εργοδότες αδιαφορούσαν για την κατάστασή τους.

* Κορδάτος Ιωάννης, ο.π., σελ. 30 - 43

Επειδή οι καπνέμποροι δεν ήθελαν να ακούσουν ούτε για αύξηση των μεροκάματων, ούτε για ελάττωση των ωρών δουλειάς, στις 23 του Φεβρουαρίου (1909) οι καπνεργάτες του Βόλου κήρυξαν απεργία.

Μέχρι τις 27 του μηνός η απεργία είχε ειρηνικό χαρακτήρα. Οι απεργοί ελπίζανε πως οι καπνέμποροι θα δέχονταν τα αιτήματά τους. Όμως οι συνεννοήσεις ναυάγησαν, γιατί οι εργοδότες δε θέλανε να κάνουν και την πιο μικρή υποχώρηση. Στις 2 του Μάρτη η απεργία εξελίχτηκε σ' επαναστατική διαμαρτυρία.

Στις 10 του Φεβρουαρίου 1910, οι Βολιώτες καπνεργάτες κατεβαίνουν σε νέα απεργία, για να κρατήσουν τα όσα πετύχανε από την πρώτη τους απεργία. Αυτή η απεργία τους διαρκεί τρεις εβδομάδες και τελειώνει κι αυτή με επιτυχία.

Στις αρχές του Μάρτη του 1911 τρίτη καπνεργατική απεργία ξέσπασε. Οι καπνεργάτες ζητούν οχτάωρο, εργοστάσια και μαγαζιά υγιεινά, καθίσματα, φαρμακευτική και ιατρική περίθαλψη, κατάργηση της κράτησης 1% που γινόταν στα μεροκάματά τους, αναγνώριση δικών τους αντιπροσώπων στο Εποπτικό Συμβούλιο κλπ. Η απεργία αυτή κράτησε ένα μήνα, λύθηκε όμως με υποχώρηση των καπνεργατών.

Αυτό είναι το ιστορικό των μεγάλων καπνεργατικών απεργιών του Βόλου την εποχή εκείνη. Καπνεργατική απεργία είχε ξεσπάσει και στην Καρδίτσα, που κι αυτή λύθηκε στις 9 του Μάρτη (1909) με επιτυχία.

Στη Πάτρα στις 13 του Ιούνη 1908 απεργήσανε οι εργάτες της «Ελληνικής Εργατικής Ένωσης». Η απεργία αυτή έκανε τους πατρινούς εργοδότες να ταραχθούν. Στην αρχή τρομοκρατήθηκαν και βλέπανε παντού « αναρχικούς δακτύλους ».

Η παλιά αναρχική κίνηση, που τόσο πολύ είχε τρομοκρατήσει τους πατρινούς πλουσίους, δεν είχε ολότελα ξεχαστεί, αν κι είχανε περάσει κάμποσα χρόνια. Γι' αυτό ο εκεί εισαγγελέας, από την πίεση των πατρινών εργοδοτών, όχι μονάχα έβαλε την αστυνομία να τρομοκρατήσει τους απεργούς, μα και ο ίδιος τους καταδίωξε, εφαρμόζοντας το άρθρο 167 του Ποινικού Νόμου.

Το Μάρτιο του 1910 ξέσπασε στον Πειραιά η μεγάλη απεργία των ναυτοθερμαστών.

Μέχρι την εποχή εκείνη, παρ' όλη την ανάπτυξη της ελληνικής ναυτιλίας, τίποτα δεν έγινε για την καλύτερευση της ζωής των εργατών που δούλευαν στα εμπορικά καράβια. Όλο το προσωπικό ζούσε μια ζωή με χαμηλό βιοτικό επίπεδο. Μεγάλη καταπίεση, λίγη τροφή, πολλές ώρες δουλειάς. Οι ναυτοθερμαστές ήρθε η ώρα να σηκώσουν κεφάλι. Στην αρχή με το καλό και παρακαλώντας ζήτησαν αύξηση του μεροκάματου και να λιγοστέψουν οι ώρες της δουλειάς. Μα οι εφοπλιστές ούτε ν' ακούσουν θέλανε τα αιτήματα των εργαζομένων τους. Γι' αυτό ετοιμάστηκαν να κηρύξουν απεργία ζητώντας τροφή και κανονισμό δουλειάς (καθορισμό ωρών εργασίας). Τα αιτήματά τους αυτά γίνανε « κατ' αρχήν » δεκτά από τους εφοπλιστές μ' έναν όρο όμως : Ν α δ ι α λ ύ σ ο υ ν τ ο σ ω μ α τ α ε ί ό τ ο υ ς . Οι ναυτεργάτες δεν το δέχτηκαν και η απεργία ξέσπασε.

Πρωθυπουργός την εποχή εκείνη ήταν ο Στέφανος Δραγούμης, ο ίδιος που στο Κιλελέρ της Λάρισας αιματοκύλισε τους αγρότες. Τόσο αυτός, όσο και οι άλλοι υπουργοί, θέλησαν να δείξουν πως στην Ελλάδα δε «χρειάζονται αναρχικά κινήματα και εργατικές επιδείξεις». Αντίθετα, έπρεπε να «ενθαρρυνθή το νεαρόν ελληνικόν κεφάλαιον». Γι' αυτό πήραν αμέσως τέτοια μέτρα που απέβλεπαν στο σπάσιμο της απεργίας. Επειδή δεν τα κατάφεραν να σπάσουν την απεργία, στείλανε στα δεμένα εμπορικά βαπόρια ναύτες από το πολεμικό ναυτικό. Οι απεργοί μπροστά στην κυβερνητική αυτή επέμβαση σκέφτηκαν ν' ανέβουν «εν σώματι» στην Αθήνα και να διαμαρτυρηθούν στον Δραγούμη (τέλος του Μάρτη). Μα ο Δραγούμης, αν και τους έδωσε υποσχέσεις, εξακολουθούσε να ενισχύει τους εφοπλιστές. Τότε αποφασίστηκε από τα εργατικά σωματεία της Αθήνας να γίνει κοινό σ υ λ α λ η τ ή ρ ι ο, για να ενισχυθεί απεργία των ναυτοθερμαστών του Πειραιά.

Έτσι στις 9 του Απρίλη (1910) ανέβηκαν στην Αθήνα, κοντά δυο χιλιάδες απεργοί από τον Πειραιά. Η συγκέντρωση έγινε στο εργοστάσιο Φιξ (Λεωφόρος Συγγρού). Εκεί είχαν μαζευτεί και περίπου χίλιοι αθηναίοι εργάτες κι όλοι μαζί ξεκίνησαν για τους Στύλους του Ολυμπίου Διός.

Ακολούθησε συλλαλητήριο όπου πάρθηκε απόφαση να σταλεί επιτροπή στον πρωθυπουργό με σκοπό να του παραθέσουν τα αιτήματά τους. Ο πρωθυπουργός έμεινε αδιάφορος, πράγμα που εξαγρίωσε τους απεργούς με αποτέλεσμα να χαθεί το ήρεμο κλίμα της απεργίας. Προς αποφυγήν περαιτέρω επεισοδίων ο πρωθυπουργός δέχτηκε τα αιτήματά τους και η απεργία έληξε με νίκη των απεργών.

Λίγες μέρες πιο ύστερα, στις 10 του Μάη (1910), ξεσπάει στον Πειραιά άλλη μεγάλη απεργία, των τσιγαράδων. Η απεργία αυτή έγινε με αφορμή την κατάργηση των χειροποίητων τσιγάρων που αντικαταστάθηκαν με τις σιγαροποιητικές μηχανές κι έτσι μείνανε αρκετοί εργάτες στο δρόμο και με τον καιρό θα μένανε κι άλλοι, γιατί όλοι οι καπνοβιομήχανοι σκέφτονταν να φέρουν μηχανές. Στις 17 του Μάη, οι απεργοί τσιγαράδες του Πειραιά κάνανε έφοδο και σπάσανε τις μηχανές του εργοστάσιου.

Η αστυνομία και η κυβέρνηση ταραχτήκαν και για δυο τρεις μέρες ο Πειραιάς κι η Αθήνα στρατοκρατήθηκαν από φόβο μην τυχόν οι απεργοί κάνουν κι άλλες ζημιές και ταραχές. Όπως σε παρόμοιες περιστάσεις αλλού, έτσι και σε μας οι τσιγαράδες τα βάλανε με τις μηχανές, θεωρώντας πως σπάζοντας τα μηχανήματα θα μπορούσαν να ξαναφέρουν το παλιό καθεστώς δουλειάς. Ακολουθώντας τη διδασκαλία του Γκράβ κι άλλων αναρχικών, πιστεύανε πως εχθρός τους δεν είναι η καπιταλιστική τάξη μα τα άψυχα μηχανήματα. Γι' αυτό τα κινήματά τους είχαν καθαρά αναρχική έμπνευση. Μα οι τέτοιες αντιλήψεις ήταν καταδικασμένες να μη φέρουν κανένα θετικό αποτέλεσμα. Ο εργάτης ποτέ δεν πρέπει να βλέπει τον εχθρό του ψωμιού του στη βιομηχανική τεχνική εξέλιξη. Εχθρός του είναι ο εκμεταλλευτής εργοδότης του, κι εχθρός της τάξης του ο καπιταλισμός.

Την ίδια χρονιά (Οκτώβρης 1910) απεργήσανε και οι σιδηροδρομικοί του Σ.Α.Π., καθώς κι οι μεταλλωρύχοι του Λαυρίου, που δείξανε άλλη μια φορά τη μαζική τους δύναμη.

Στις αρχές του 1911, Γενάρη μήνα, απεργούν οι τραμβαγέρηδες της Αθήνας. Αρχίζουμε από τις αιτίες που ανάγκασαν τους τραμβαγέρηδες ν' απεργήσουν.

Η Ηλεκτρική Εταιρεία είχε πάρει την απόφαση να διαλύσει το σωματείο τους. Έβλεπε πως οι εργάτες της όλο και σήκωναν κεφάλι και γι' αυτό θέλησε να τους κάνει έναν αιφνιδιασμό και να τους χτυπήσει εκεί που χρειάζóταν. Έτσι η Εταιρεία έριξε το σύνθημα: Να διαλυθεί ο σύνδεσμος των τροχιοδρομικών.

Οι τραμβαγέρηδες απάντησαν με απεργία, που δείχνει ολοφάνερα πως οι εργάτες, με το ταξικό τους ένστικτο, γράφουν μια από τις πιο λαμπρές σελίδες της ιστορίας του εργατικού μας κινήματος.

Η απεργία κηρύχτηκε στις 21 του Ιανουαρίου. Η κίνηση αμέσως σταμάτησε ολότελα. Οι απεργοσπάστες είναι πολύ λίγοι. Οι δυο πρώτες μέρες πέρασαν ήσυχα. Την τρίτη όμως μέρα η Εταιρεία θέλει να βάλει σε κίνηση μερικά τράμ, χρησιμοποιώντας απεργοσπάστες. Αυτό το είχαν μάθει οι απεργοί και πρωί πρωί μπλοκάρουν το αμαξοστάσιο, φέρνουν μάλιστα μαζί τους και τις γυναίκες και τα παιδιά τους. Έτσι η απεργία παίρνει επαναστατικό χαρακτήρα. Το θέαμα της απεργιακής αυτής εξέγερσης δεν το ξανάδε η Αθήνα. Οι τραμβαγέρηδες, με την αποφασιστική τους στάση και τον ηρωισμό τους, δείξαν πως και στην Ελλάδα το εργατικό κίνημα έχει ζωντανία. Η κυβέρνηση στέλνει στρατό και η συνοικία της Αγίας Τριάδας στρατοκρατείται.

Η εξέλιξη και αυτής της απεργίας ήταν να χαθεί το ήρεμο κλίμα. Ο στρατός επενέβη για άλλη μια φορά ύστερα από διαταγή του πρωθυπουργού Βενιζέλου. Ακολούθησαν επεισόδια μεταξύ των απεργών και του στρατού. Αυτό όμως δεν μείωσε την αποφασιστικότητα και την θέληση των απεργών που μοναδικός τους στόχος ήταν να κρατήσουν την απεργία μέχρι τέλους έτσι ώστε να ικανοποιηθούν τα αιτήματά τους.

Η απεργία λύθηκε στις 26 Ιανουαρίου, και η Εταιρεία αναγκάστηκε να ξαναπάρει όλους τους απεργούς.

Ποιος νίκησε; κανένας. Ούτε οι απεργοί, ούτε η Εταιρεία.

Ωστόσο κάποιο μεγάλο δίδαγμα για τους εργάτες βγήκε από την απεργία αυτή. Ήταν το βάφτισμά τους στους ταξικούς αγώνες.

Τον Αύγουστο του 1911 οι τραμβαγέρηδες άρχισαν να ετοιμάζονται για νέα απεργία, για να εξαναγκάσουν την Εταιρεία να απολύσει τον αντεργάτη διευθυντή Μάτσα.

Η Εταιρεία όμως αποθρασύνεται κι απαγορεύει τη λειτουργία του συνδέσμου των τραμβαγέρηδων. Ο σύνδεσμος φαινομενικά διαλύθηκε, μα μυστικά ξανασυστήθηκε. Η υπομονή είχε πια ξεχειλίσει. Οι τραμβαγέρηδες δε άντεχαν άλλο και το 1913 ξεσπάει νέα απεργία. Μα τη φορά αυτή η Εταιρεία χρησιμοποιεί την προδοσία για να σπάσει την απεργία.

Στη σειρά των απεργιών αυτών πρέπει ν' αναφερθεί και η μεγάλη απεργία των εργατών φωταερίου στην Κέρκυρα (αρχές Ιούλη 1912). Η απεργία αυτή πήρε επαναστατικό χαρακτήρα και γι' αυτό άρχισαν και εκεί τις καταδιώξεις.

Το Μάρτιο του 1914 ξεσπάει μια μεγάλη καπνεργατική απεργία στην Καβάλα. Τη διευθύνει ο πρόεδρος του καπνεργατικού σωματείου Γιονάς. Σε λίγο εξαπλώνεται και στη Θεσσαλονίκη και στην υπόλοιπη Μακεδονία. Έτσι η απεργία αυτή γίνεται παγκοσμίως. Διαρκεί οχτώ μέρες. Οι απεργοί χτυπιούνται με τους χωροφύλακες μέσα στους δρόμους κι απέξω από τις καπναποθήκες. Τα όργανα της εξουσίας εκπλήσσονται από τη συνοχή και τη μαχητικότητα των απεργών. Και οι καπνέμποροι, θέλοντας και μη, υποχωρούν και δέχονται όλα τα αιτήματα των καπνεργατών. Η καπνεργατική μάζα γράφει ηρωικές σελίδες στην ιστορία του εργατικού μας κινήματος. Η επιτυχία της παραπάνω απεργίας είχε σαν αποτέλεσμα να ενωθούν τα δυο καπνεργατικά σωματεία που υπήρχαν τότε στη Θεσσαλονίκη και να δημιουργήσει στέρεους δεσμούς αλληλεγγύης ανάμεσα στους καπνεργάτες.

Τα Σοσιαλιστικά Κέντρα της Αθήνας και του Πειραιά διαμαρτυρήθηκαν για τα τρομοκρατικά μέτρα που εφαρμόστηκαν ενάντια στους απεργούς καπνεργάτες.

Στις εφημερίδες Νέα Ελλάς και Πατρίς (31 του Μάρτη 1914) διαβάζουμε:

« Κατόπιν των χθεσινών αγριοτήτων της Αστυνομίας Θεσσαλονίκης εναντίον των απεργών καπνεργατών, τα Σοσιαλιστικά Κέντρα Αθηνών – Πειραιώς, συνελθόντα, έλαβον τας εξής αποφάσεις:

1) Αποδοκιμάζουν την συκοφαντίαν, ότι οι απεργήσαντες υποκινούνται από πολιτικούς πράκτορας της Βουλγαρίας. 2) Εφιστούν την προσοχήν της Κυβερνήσεως εις το ότι οι εργοδότηι και οι αστυνόμοι συκοφαντούν από σκοπού για να κτυπήσουν τον αγώνα της εργατικής τάξεως Θεσσαλονίκης, η οποία κατά το πλείστον είναι ισραηλιτική. 3) Δηλούν ότι οι απεργήσαντες ανήκουν εις τον “ Σοσιαλιστικόν Σύλλογον” ο οποίος εργάζεται επί των ιδίων καθαρών σοσιαλιστικών βάσεων, καθώς και τα Σοσιαλιστικά Κέντρα Αθηνών – Πειραιώς. 4) Ψηφίζουν χρηματικά βοηθήματα δια τους απεργούς και αποστολήν 200 βιβλίων - μανιφέστων Μάρξ και Έγκελς. 5) Στέλνουν ψήφισμα διαμαρτυρίας στο Διεθνές Σοσιαλιστικόν Γραφείον και τας σοσιαλιστικάς εφημερίδας της Ευρώπης δια την αντεργατικήν διαγωγήν των Ελλήνων αστυνόμων. Αι Διοικητικάί Επιτροπαί».

Τον Ιούνη της ίδιας χρονιάς (1914) απεργούν οι σιδηροδρομικοί. Αιτία της απεργίας είναι η άρνηση των Εταιρειών να εφαρμόσουν το νόμο 4028 « περί κανονισμού της υπηρεσίας των σιδηροδρομικών και τροχιοδρομικών υπαλλήλων». Η απεργία αυτή ανάγκασε την κυβέρνηση Βενιζέλου να δώσει καινούργιες υποσχέσεις για το « φιλεργατισμό» της. Ύστερα όμως από λίγους μήνες, στο τέλος του Σεπτεμβρη, πέρασε από τη Βουλή ένα νόμο, που έδινε το δικαίωμα στην κυβέρνηση να επιστρατεύει τους σιδηροδρομικούς όταν απεργούν. Τέτοιου είδους «φιλεργατισμό» άρχισε να εφαρμόζει ο Βενιζέλος όταν είδε πως οι εργάτες αποκτούσαν ολοένα και περισσότερο ταξική συνείδηση.

Άλλες μεγάλες απεργίες, που να΄χουν σημασία, είναι εκείνη των γαιανθρακεργατών του Πειραιά (1913), η γενική απεργία των τυπογράφων (20 του Γενάρη 1914), που προκάλεσε τόσο θόρυβο, η απεργία των εργατών φωταερίου (10 του Απρίλη 1914), η μεγάλη απεργία των ηλεκτροτεχνιτών (13 – 14 του Μάρτη 1917), η απεργία των σιδηροδρομικών Λαρισαϊκού (14 του Οκτώβρη 1916), των ναυτεργατών (20 του Οκτώβρη 1916), η απεργία των τσιγαράδων της Θεσσαλονίκης

(1916), η απεργία των ραφτεργατών της Αθήνας (1 του Νοέμβρη 1916) κι άλλες που έγιναν στο Βόλο, στη Σύρο, στην Πάτρα κ.α.

Μια άλλη απεργία, για την οποία αξίζει να κάνουμε λόγο, αν και ανήκει στη σειρά εκείνων που τις χαρακτηρίζει ολότελα το α υ θ ό ρ μ η τ ο ξέσπασμα και όχι η σ υ ν ε ι δ η τ α ή ταξική αντίληψη – είναι η απεργία των μεταλλωρύχων στη Σέριφο, που ξέσπασε τον Αύγουστο του 1916 και που μοιάζει με τις απεργίες του Λαυρίου στην περίοδο 1885 – 1906.

Το ιστορικό της απεργίας αυτής είναι το εξής:

Οι εργάτες των μεταλλείων Μεγάλου Λιβαδιού στη Σέριφο μέχρι το 1916 ήταν εντελώς ανοργάνωτοι. Κατά τα μέσα του Ιούνη της ίδιας χρονιάς οι ίδιοι εργάτες σκέφτηκαν πως έπρεπε να οργανωθούν και να ιδρύσουν επαγγελματικό σωματείο.

Η γενική συνέλευση ανάθεσε στην προσωρινή επιτροπή να ζητήσει από την Εταιρεία να δεχτεί ορισμένα αιτήματα.

Η Εταιρεία όμως, αντί να απαντήσει στο έγγραφο υπόμνημα, σταμάτησε τις δουλειές, με σκοπό να εξαναγκάσει τους εργάτες να υποκύψουν μπροστά στο φάσμα της πείνας.

Ακολούθησαν επεισόδια με το στρατό που κάλεσε η εταιρεία για να επιφέρει την τάξη. Αυτό είχε ως συνέπεια να αρχίσει μια πραγματική μάχη ανάμεσά τους. Το αποτέλεσμα αυτής της μάχης ήταν αποτρόπαιο εφόσον πολλοί ήταν αυτοί που έχασαν τη ζωή τους στο βωμό της εργατικής πάλης. Εδώ κλείνουμε το κεφάλαιο των απεργιών στα χρόνια 1908 – 1918.

Μέσα από το πέρασμα λοιπόν των δεκαετιών είδαμε να ξεδιπλώνεται η συνδικαλιστική συνείδηση των εργαζομένων. Χρειάστηκαν πάρα πολλές αποτυχημένες προσπάθειες της εργατικής τάξης για να ανοίξει ο δρόμος και να οδηγηθεί στη κήρυξη της πρώτης οργανωμένης απεργίας στη Σύρο το 1879. Με πρότυπο τη Σύρο, ακολούθησαν δεκάδες απεργίες που άλλοτε είχαν τα επιθυμητά αποτελέσματα και άλλοτε όχι. Στο βωμό της προσπάθειας υπήρξαν πολλά θύματα, πράγμα όμως που δε λύγισε το πείσμα των συνδικαλιστών. Η προσπάθεια για προάσπιση των συμφερόντων τους συνεχίστηκε έντονα μέχρι τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο. Στη συνέχεια ακολούθησε η Μεταξική δικτατορία, η κατοχή και ο

εμφύλιος πόλεμος που αδρανοποίησαν σε μεγάλο βαθμό την εργατική πάλη. Βέβαια απεργιακές κινητοποιήσεις πραγματοποιήθηκαν, αλλά ελάχιστες και μικρού ιστορικού ενδιαφέροντος.

Η έναρξη των απεργιακών κινητοποιήσεων πραγματοποιείται στη μεταπολίτευση, η οποία ακολουθεί.*

1.3. ΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

Με την πτώση της δικτατορίας καινούριοι ορίζοντες ανοίγονται μπροστά στο εργατικό κίνημα σ' ένα γενικότερο κλίμα ευρύτερης ριζοσπαστικοποίησης.

Η νομιμοποίηση του κομμουνιστικού κινήματος, η κατάργηση της βασιλείας, η εμφάνιση του ΠΑΣΟΚ με τον άμεσο σοσιαλιστικό του ευαγγελισμό, η προσπάθεια εκσυγχρονισμού της Δεξιάς, η ευρεία γνωστοποίηση της προηγηθείσας διάσπασης του ΚΚΕ (1968) και η αίγλη του φοιτητικού κινήματος είναι οι κύριοι παράγοντες που συνθέτουν το πολιτικό και κοινωνικό πεδίο μέσα στο οποίο το εργατικό κίνημα θα δράσει και θα αναζητήσει νέες μορφές οργάνωσης και πάλης. Στις αναζητήσεις του θα επηρεαστεί από τον απόηχο του Μάη του '68 και τις εμπειρίες του ευρωπαϊκού και του λατινοαμερικανικού εργατικού κινήματος.

Σ' αυτή την κατεύθυνση του ΑΕΜ βάζει το ζήτημα « της αποκατάστασης του ταξικού χαρακτήρα και της κατοχύρωσης της αυτονομίας και της οικονομικής αυτοτέλειας των συνδικάτων απέναντι στο κεφάλαιο, στο κράτος και στα κόμματα».

Το φθινόπωρο του 1974 – άνοιξη του 1975, με την ανοχή του ΑΕΜ και την αντίθεση των άλλων παρατάξεων, δημιουργούνται οι πρώτες άτυπες εργοστασιακές επιτροπές και πραγματοποιούνται οι πρώτες απεργίες σε εργοστάσια (Νάσιοναλ Καν, Εσκιμό).

* Κορδάτος Ιωάννης, ο.π., σελ. 184 - 205

Σιγά σιγά, με την σύμφωνη γνώμη του ΑΕΜ και αργότερα της ΠΑΣΚΕ, παρά τις αντιδράσεις της εργοδοσίας, δημιουργούνται παντού εργασιακά σωματεία.

Σ' αυτή την προσπάθεια η ΕΣΑΚ έχοντας τον έλεγχο των κλαδικών σωματείων και φοβούμενη την απώλεια αυτού του ελέγχου υπήρξε αντίθετη. Μια αντίθεση που στις αρχές του 1980 υπερκεράστηκε. Σήμερα πολύ λίγες μεγάλες επιχειρήσεις δεν έχουν εργοστασιακά σωματεία.*

1.3.1. Η ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΑΠΕΡΓΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το απεργιακό κίνημα της περιόδου 1975 – 1999

« Οι απεργίες απεικονίζουν την εξέλιξη και τις ιδιαιτερότητες των οικονομικών και πολιτικών δεδομένων της χώρας. Επηρεάζονται σοβαρά από την πορεία του οικονομικού κύκλου και ιδιαίτερα τις αυξομειώσεις των επιπέδων της ανεργίας, καθώς και άλλους μη οικονομικούς παράγοντες. Επιπλέον, οι απεργίες, οι αυξομειώσεις και η διάρκεια τους συνιστούν καθοριστικό δείκτη και δείγμα γραφής για τις εργασιακές σχέσεις». Αυτά μεταξύ άλλων αναφέρει ο Θ. Κατσανέβας (1996), προκειμένου να προσδιορίσει, σε γενικές γραμμές, από ποιους παράγοντες εξαρτάται η απεργιακή δραστηριότητα. Επιπρόσθετα, η απεργία είναι το πιο σημαντικό μέσο πίεσης των συνδικάτων για την επίτευξη των οικονομικών και θεσμικών διεκδικήσεών τους και αντιπροσωπεύει την ικανότητα των μισθωτών να επιφέρουν οικονομική βλάβη, εφόσον διακόπτεται η διαδικασία παραγωγής, σε εκείνους από τους οποίους ζητούν την ικανοποίηση των αιτημάτων τους, δηλαδή στην εργοδοτική πλευρά.

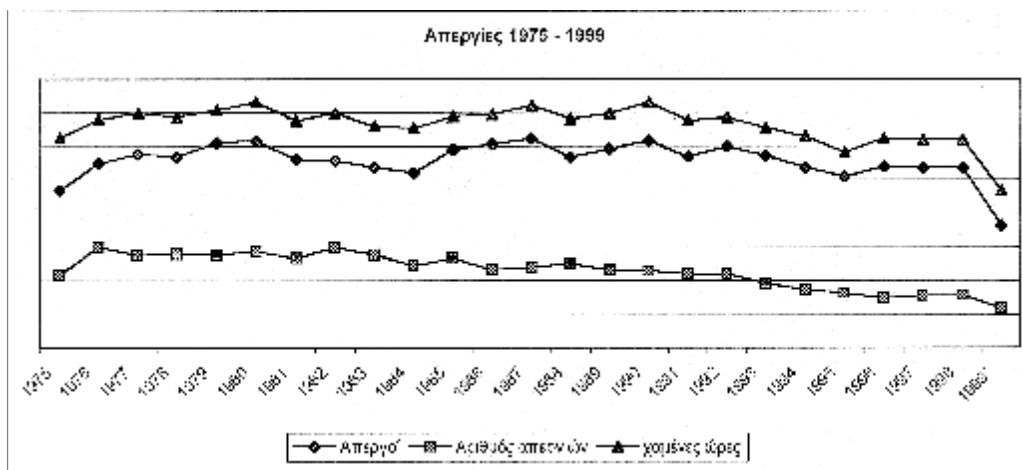
* Τα στοιχεία του παραπάνω κεφαλαίου αντλήθηκαν από το βιβλίο του Σμυρνή Κώστα, « Εργατική είδηση και εργαζόμενοι », σελ. 53 – 57.

Είναι « μια προγραμματισμένη άρνηση εργασίας με σκοπό να επιβάλλει στον εργοδότη τις συνδικαλιστικές απαιτήσεις των μισθωτών ή να εμποδίσει τους εργοδότες να επιβάλλουν τις απαιτήσεις τους στη συνδικαλιστική οργάνωση», σύμφωνα με τον A. Rees.

Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα, θα επιχειρήσουμε στο παρόν κείμενο να αποτυπώσουμε την εξέλιξη των απεργιών από το 1974 μέχρι το 1999 (πίνακας 1).

Η νομιμοποίηση και ενεργοποίηση των συνδικάτων, αμέσως μετά την μεταπολίτευση, συνέβαλε στην έξαρση των απεργιακών αγώνων. Όπως φαίνεται στο σχήμα 1, από το 1975 μέχρι το 1980 ο αριθμός των απεργιών και των χαμένων ωρών εργασίας αυξάνεται συνεχώς. Αυτό οφείλεται όχι μόνο σε οικονομικούς παράγοντες, αλλά και σε πολιτικούς, με την έννοια ότι μετά την πτώση της επτάχρονης δικτατορίας οι εργαζόμενοι, αισθανόμενοι ότι δεν υπάρχει πλέον η καταπίεση, άρχισαν να διεκδικούν περισσότερες συνδικαλιστικές ελευθερίες. Επιπλέον, η συνεχής πτώση των ρυθμών ανάπτυξης και των πραγματικών μισθών, σε συνδυασμό με τα πολύ χαμηλά επίπεδα ανεργίας, είχαν ως αποτέλεσμα την ένταση των απεργιακών συγκρούσεων.

Σχήμα 1

Πίνακας 1. Απεργοί, αριθμός απεργιών και χαμένες ώρες

Έτος	Απεργοί	Αριθμός απεργιών	Χαμένες ώρες
1975	46.374	142	1.743.363
1976	300.759	947	6.145.245
1977	559.858	569	9.643.823
1978	471.305	616	7.406.087
1979	1.262.443	588	12.255.273
1980	1.407.821	726	20.494.944
1981	401.757	466	5.690.988
1982	354.315	968	9.731.263
1983	224.265	585	3.881.889
1984	155.318	280	3.350.324
1985	785.725	456	7.660.879
1986	1.106.420	214	8.839.369
1987	1.609.175	249	16.537.686
1988	449.441	320	6.523.896
1989	795.744	207	9.280.631
1990	1.405.497	200	20.335.313
1991	476.582	161	5.839.663
1992	969.484	166	7.072.008
1993	501.274	83	3.509.044
1994	226.155	56	1.872.899
1995	120.250	43	660.630
1996	233.674	31	1.633.508
1997	216.799	36	1.522.577
1998	214.546	38	1.515.347
1999*	4.411	15	45.618

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας.

*Τα στοιχεία αφορούν μόνο το πρώτο πεντάμηνο

Ο δείκτης των χαμένων ωρών εργασίας λόγω απεργίας βρίσκεται στο υψηλότερο σημείο του κατά το 1980 (20.494.944 χαμένες ώρες εργασίας και 1.407.821 απεργοί), δηλαδή σε μια περίοδο προεκλογική με έντονα φορτισμένο το πολιτικό κλίμα.

Ακολουθεί μια μεγάλη πτώση κατά το 1981 (έτος εκλογών), ανεβαίνει το 1982 και πέφτει πάλι κατά τα έτη 1983 – 84. Μετά το 1985 και μέχρι το 1987 που είναι το υψηλότερο σημείο του απεργιακού κύματος, ο δείκτης των χαμένων ωρών εργασίας συνεχώς αυξάνει. Συγκεκριμένα, το 1986 και το 1987 οι απεργοί ανήλθαν σε 1.106.450 και 1.609.175 αντίστοιχα. Ένας αριθμός πολύ υψηλότερος από τον συνολικό αριθμό απεργών του 1985 (785.725 άτομα) και πρώτος στη σειρά μετά την μεταπολίτευση (από την άποψη, πάντα, του αριθμού συμμετοχής στις απεργίες. Παράλληλα, οι χαμένες ώρες εργασίας ήταν 8.839.369 το 1986 και 16.537.686 το 1987. Βέβαια, το 1985 και στους πρώτους έξι μήνες του 1986 συμπεριλαμβάνονται οι τέσσερις πανελλαδικές απεργίες, οι οποίες είχαν ως στόχο την εναντίωση στην περιοριστική εισοδηματική πολιτική που εφάρμοσε η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ εκείνη την περίοδο.

Τέλος ο εν λόγω απεργιακός δείκτης βρίσκεται και πάλι στο υψηλότερό του επίπεδο κατά το 1990, εξαιτίας των αντιδράσεων που υπήρξαν ενάντια στην οικονομική πολιτική που προωθούσε η νεοεκλεγείσα, στις 8 Απριλίου, κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας. Έτσι, το 1990 κατεγράφησαν 200 απεργίες, 1.405.497 απεργοί και 20.335.313 χαμένες ώρες εργασίας. Από τις 234 απεργίες, οι 103 εκδηλώθηκαν στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας (βιομηχανία / βιοτεχνία) και οι 60 στις ΔΕΚΟ – Τράπεζες. Οι κυριότερες αιτίες που προκάλεσαν αυτές τις μεγάλες απεργιακές κινητοποιήσεις ήταν η κατάργηση της δεύτερης δόσης της ΑΤΑ, τον Μάιο του 1990, η κατάθεση του πρώτου ασφαλιστικού νομοσχεδίου στη Βουλή τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους, καθώς επίσης η προώθηση των ιδιωτικοποιήσεων και η εκκαθάριση των λεγόμενων «προβληματικών» επιχειρήσεων (Πειραϊκή Πατραϊκή, Ολύμπιγκ Κέτερινγκ, Μεταλλεία Εύβοιας κ.α.). Το 1991 μειώθηκαν κατακόρυφα τόσο ο αριθμός των απεργών, όσο και οι χαμένες ώρες εργασίας. Το 1992

υπήρξε μια μικρή αύξηση των απεργιών, η οποία προήλθε κατά κύριο λόγο από τις απεργιακές κινητοποιήσεις των εργαζομένων στην τότε ΕΑΣ, αλλά και από τον χώρο των τραπεζών και της ΔΕΗ, εξαιτίας της προώθησης του δεύτερου ασφαλιστικού νομοσχεδίου που κατέθεσε η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας. Έκτοτε έχουμε μια συνεχή μείωση των απεργιών, καθ' όλη τη δεκαετία του 1990, όπου η απεργιακή δραστηριότητα των συνδικάτων έπεσε στο ναδίρ.

Αιτίες αυτής της απεργιακής ύφεσης και της περιορισμένης συμμετοχής των μισθωτών στις απεργίες είναι αφενός η εργασιακή ειρήνη, η οποία εξασφαλίστηκε με την υπογραφή των Εθνικών Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας, όπως και των άλλων κλαδικών και επιχειρησιακών συμβάσεων και αφετέρου η διαρκής πίεση που υφίστανται οι μισθωτοί από την μείωση του εισοδήματός τους και τη διόγκωση της ανεργίας, με συνέπεια να υπάρχει μια συνεχής απομαζικοποίηση των συνδικάτων, εφόσον έχει επικρατήσει η λογική του «χαμένου μεροκάματου». Επιπλέον, το γεγονός ότι σε πολλές περιπτώσεις οι απεργιακές κινητοποιήσεις δεν είχαν τα αναμενόμενα αποτελέσματα, επέδρασε αρνητικά στη διάθεση των μισθωτών για συμμετοχή στις απεργίες.*

1.3.2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΚΑΙ ΑΠΕΡΓΙΕΣ

Οι προαναφερθείσες διακυμάνσεις του απεργιακού κύματος σε μεγάλο βαθμό μπορεί να αποδοθούν στις αυξομειώσεις του οικονομικού κύκλου και ειδικότερα στους δείκτες της ανεργίας, καθώς επίσης και σε άλλους εξωγενείς μη οικονομικούς παράγοντες.

Όπως απεικονίζεται στον πίνακα 2, η πορεία της οικονομίας επηρεάζει σημαντικά την εξέλιξη των απεργιών. Έτσι, αν συγκρίνουμε τους δείκτες του διαγράμματος μεταξύ τους διαπιστώνουμε ότι ο δείκτης των χαμένων ωρών εργασίας κινείται αντιστρόφως ανάλογα από τον δείκτη που απεικονίζει την εξέλιξη των πραγματικών μισθών και τους ρυθμούς.

** Τα στοιχεία του παραπάνω κεφαλαίου αντλήθηκαν από την μελέτη του Δημήτρη Κατσορίδα του Γιώργου Κολλιά «Υπό δημοσίευση στην Επετηρίδα εργασίας 2002, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Παντείου, Αθήνα,» σελ. 1 - 4*

ανάπτυξης της οικονομίας. Κατά συνέπεια, όταν μειώνονται οι ρυθμοί ανάπτυξης και οι πραγματικοί μισθοί, παρατηρούμε άνοδο του απεργιακού κύματος, προκειμένου να ικανοποιηθούν τα αιτήματα των εργαζομένων που έχουν σχέση με την απώλεια των μισθών. Αντίθετα όταν αυξάνονται οι ρυθμοί ανάπτυξης και οι μισθοί, τότε μειώνονται οι απεργιακές κινητοποιήσεις. Το ίδιο συμβαίνει και με την πορεία του πληθωρισμού και την εξέλιξη της ανεργίας. Όταν υπάρχει αύξηση του πληθωρισμού, τότε αυξάνονται και οι απεργιακές κινητοποιήσεις, με σκοπό να ασκηθεί πίεση στους κυβερνώντες, ώστε να αναπληρωθούν οι μισθολογικές απώλειες.

Πίνακας 2

	Ανεργία %	Ρυθμός Ανάπτυξης	Πραγματικοί μισθοί	Πληθωρισμός	Χαμένες ώρες	Απεργιοί
1975	2,3	6,4	6,1	13,4	1.743.363	46.374
1976	1,9	6,9	8,7	13,3	6.145.245	300.759
1977	1,7	2,9	8,7	12,2	9.643.823	559.858
1978	1,9	7,2	9,4	12,5	7.406.087	471.305
1979	1,9	3,3	2,6	19	12.255.273	1.262.443
1980	2,7	0,7	-7,4	24,9	20.494.944	1.407.821
1981	4	-1,6	-2,6	24,5	5.690.988	401.757
1982	5,8	-1,1	5,3	21,1	9.731.263	354.315
1983	7,9	-1,1	1,1	20,2	3.881.889	224.265
1984	8,1	2	2	18,5	3.350.324	155.318
1985	7,8	2,5	1,4	19,3	7.660.879	785.723
1986	7,4	0,5	-8,9	23	8.839.369	1.106.420
1987	7,4	-2,3	-4,4	16,4	16.537.686	1.609.175
1988	7,7	4,3	5,8	13,5	6.523.896	449.441
1989	7,5	3,8	8,3	13,7	9.280.631	795.744
1990	7	0	-2	20,4	20.335.313	1.405.497
1991	7,7	3,1	-3,5	19,5	5.839.663	476.582
1992	8,7	0,7	-3,5	15,9	7.072.008	969.481
1993	9,7	-1,6	-4	14,4	3.509.044	501.274
1994	9,6	2	0	10,9	1.872.899	226.155
1995	10	2,1	3,6	8,9	660.630	120.250
1996	10,3	2,4	0,6	8,2	1.633.508	233.674
1997	10,3	3,5	7,6	5,5	1.522.577	216.799
1998	10,8	3,1	1,5	4,8	1.515.347	214.546
1999	11,7	3,4	2,4	2,6	45.618	4.411

Πηγή: ΥΠΕΘΟ, Υπουργείο Εργασίας

Επίσης, όταν η ανεργία είναι μειωμένη, όπως τη δεκαετία του 70', ή σταθεροποιείται για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα σε σχετικά υψηλότερα επίπεδα μεν αλλά χωρίς να αυξάνεται δε, όπως τα έτη 1982 – 1990, τότε παρατηρούμε έξαρση των απεργιακών αγώνων. Το αντίθετο ακριβώς συμβαίνει (δηλ. πτώση των απεργιών) όταν η ανεργία συνεχώς αυξάνεται, όπως είναι δυνατό να διαπιστώσουμε από το προαναφερθέν σχήμα, ιδιαίτερα την δεκαετία του 1990.

Από διάφορες μελέτες, οι οποίες δείχνουν την απεργιακή εξέλιξη, φαίνεται ότι η απεργιακή δράση μειώνεται σε περιόδους αυξημένης ανεργίας, εξαιτίας της απροθυμίας των εργαζομένων να οργανωθούν στα συνδικάτα κυρίως λόγω του φόβου της απόλυσης. Αντίθετα, η απεργιακή δραστηριότητα εντείνεται σε περιόδους αύξησης της απασχόλησης, διότι τότε τα συνδικάτα διεκδικούν μισθολογικές αυξήσεις από θέση, πλέον, ισχύος. Ως παράδειγμα μπορούμε να αναφέρουμε τη Γαλλία, όπου άξονας των διεκδικήσεων των συνδικάτων δεν είναι τόσο η απασχόληση, στο μέτρο που η ανεργία εμφανίζει αισθητή ύφεση, όσο η βελτίωση των μισθών και του μεριδίου από την ανάπτυξη. Επίσης, έχει υποστηριχθεί από μελετητές ότι αυξάνονται οι απεργιακές κινητοποιήσεις και ισχυροποιούνται τα συνδικάτα κατά τη φάση ανάπτυξης του οικονομικού κύκλου, ενώ αντίθετα υπάρχει διαρροή μελών, με αποτέλεσμα την πτώση της συνδικαλιστικής πυκνότητας κατά τη διάρκεια καθόδου της οικονομικής δραστηριότητας εξαιτίας αφενός της αδυναμίας του καπιταλιστικού συστήματος, λόγω της οικονομικής κρίσης, να δεχτεί τα αιτήματα των εργαζομένων και αφετέρου της παρουσίας μεγάλου αριθμού ανέργων διατεθειμένων να χρησιμεύσουν ως εφεδρικός στρατός εργασίας, ασκώντας ουσιαστικά πίεση σε όσους έχουν απασχόληση.

Όσον αφορά τους μη οικονομικούς παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν την εξέλιξη των απεργιών, ως τέτοιους μπορούμε να αναφέρουμε την περίοδο πριν ή μετά τις εκλογές, την εισοδηματική πολιτική, το πολιτικό κλίμα, τις επικρατούσες ιδεολογικές τάσεις, την κυβερνητική πολιτική, την συνδικαλιστική ισχύ, τις αυξήσεις των μισθών σε επιμέρους κλάδους κλπ.*

* Δημήτρης Κατσορίδας και Γιώργος Κολλιάς, ο.π., σελ. 4 - 7

1.3.3 ΟΙ ΑΠΕΡΓΙΕΣ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ

Όσον αφορά τη σύνθεση του απεργιακού κινήματος, της περιόδου 1975– 1996, όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, αυτή παρουσιάζεται ανάγλυφα στον Πίνακα 3, τον οποίο θα επιχειρήσουμε να περιγράψουμε αναλυτικότερα παρακάτω.

Σύμφωνα με τον προαναφερθέντα πίνακα, φαίνεται ότι οι κλάδοι με τις περισσότερες διαχρονικά και με ένταση απεργιακές συγκρούσεις είναι της βιομηχανίας και των τραπεζών – ασφαλειών. Όσον αφορά τον τραπεζικό τομέα φαίνεται ότι τη μεγαλύτερη απεργιακή του δραστηριότητα γνώρισε ο εν λόγω κλάδος κατά την περίοδο 1979-80 και 1989-90 (σχήμα 2). Κατά την έξαρση του απεργιακού κινήματος στις τράπεζες, το 1979, η πολιτική σύγκρουση της 9^{ης} Αυγούστου ήταν και η κορυφαία στιγμή της απεργιακής δραστηριότητας του κλάδου εκείνης της περιόδου. Επίσης, η περίοδος 1989-90, κατά την οποία έγιναν τρεις συνεχόμενες εκλογικές αναμετρήσεις και είχαμε στη διακυβέρνηση της χώρας την σύντομης διάρκειας συγκυβέρνηση Ν.Δ. – ΣΥΝ, καθώς επίσης την Οικουμενική κυβέρνηση, υπήρξε έξαρση της απεργιακής δραστηριότητας των τραπεζοϋπαλλήλων.

Όλοι οι υπόλοιποι κλάδοι εμφανίζουν χρονικές διακυμάνσεις στην απεργιακή τους δράση, ανάλογα με τις περιόδους, την πολιτική και οικονομική κατάσταση και στο κατά πόσο θίγονται από την εργοδοσία ή το κράτος οι κλαδικές τους κατακτήσεις. Για παράδειγμα, στη βιομηχανία, η μεγαλύτερη απεργιακή δραστηριότητα εμφανίζεται την διετία 1977-78 και 1981-82 (σχήμα 3). Στη μεν πρώτη περίοδο με αφορμή την ένδειξη διαμαρτυρίας κατά του νόμου 330, ενώ τη δεύτερη περίοδο – ουσιαστικά αμέσως μετά την διακυβέρνηση της χώρας από το ΠΑΣΟΚ (όπου επικρατούσαν, ακόμη τότε, ισχυρές αριστερές τάσεις) – επειδή οι εργαζόμενοι στη βιομηχανία και ιδιαίτερα με την εμφάνιση των λεγόμενων « προβληματικών » επιχειρήσεων ήλπιζαν σε καλύτερους μισθούς και στην εξασφάλιση των θέσεων εργασίας τους, μέσω της λεγόμενης κοινωνικοποίησης των «προβληματικών». Έκτοτε η απεργιακή

δραστηριότητα στη βιομηχανία μειώνεται συνεχώς για να γνωρίσει μια μικρή αύξηση κατά την περίοδο 1986-88, εξαιτίας της αυστηρά περιοριστικής εισοδηματικής πολιτικής του ΠΑΣΟΚ. Μετά, οι απεργιακές κινητοποιήσεις αρχίζουν πάλι να πέφτουν, γνωρίζοντας μια πολύ μικρή άνοδο κατά το 1991-92, πιο πολύ εξαιτίας του αγώνα που διεξάγουν οι εργαζόμενοι στις «προβληματικές» επιχειρήσεις, τις οποίες θέλει η κυβέρνηση της Ν.Δ. να τις ιδιωτικοποιήσει, όσες από αυτές είναι βιώσιμες και τις υπόλοιπες να τις κλείσει. Από το 1993 και μετά οι απεργίες στον κλάδο αυτό ακολουθούν τη κατιούσα.

Επίσης, σ' ένα άλλο κλάδο που αναπτύσσεται έντονη απεργιακή δραστηριότητα είναι στον ηλεκτρισμό-ύδρευση (σχήμα 4). Όμως, εδώ πρόκειται σαφώς για τους εργαζόμενους στη ΔΕΗ εμφανίζει άνοδο την περίοδο 1977-1979 με αποκορύφωμα το 1979 εξαιτίας της μεγάλης απεργίας στη ΔΕΗ. Βέβαια, η μεγαλύτερη απεργιακή έξαρση παρουσιάζεται, ιδιαίτερα την περίοδο 1989-90, όπου το απεργιακό κίνημα των εργαζομένων στη ΔΕΗ φτάνει στα υψηλότερα επίπεδα της μεταπολιτευτικής ιστορίας του, συγκρινόμενα μάλιστα με αυτά των τραπεζοϋπαλλήλων, για να ακολουθήσει έπειτα, καθ' όλη τη δεκαετία του 1990, φθίνουσα πορεία.

Οι μισθωτοί εργαζόμενοι στις **οικοδομήσεις και τα δημόσια έργα** παρουσιάζουν κι αυτοί τη δική τους απεργιακή δυναμική, κατά κύριο λόγο, την περίοδο 1977-1980, με αποκορύφωμα το 1980 (σχήμα 5). Οι αιτίες αυτές της απεργιακής έξαρσης συνδέονται με την κάμψη της οικοδομικής δραστηριότητας και την ανεργία, καθώς επίσης με την έμπρακτη διαμαρτυρία των απεργών προς την τότε πολιτική εξουσία και το κράτος. Έκτοτε, οι απεργιακές κινητοποιήσεις στον εν λόγω κλάδο ακολουθούν κατιούσα πορεία, με μια μικρή αναλαμπή τα έτη 1991-92.

Στην περίπτωση του κλάδου **μεταφορών-επικοινωνιών** (σχήμα 6) παρατηρούμε έξαρση της απεργιακής δραστηριότητας την περίοδο 1976-1980, την περίοδο 1985-87 (περιοριστική εισοδηματική πολιτική) και τα έτη 1990-91.

Τέλος, όσον αφορά τους κλάδους ορυχείων, εμπορίου και λοιπών υπηρεσιών, οι οποίοι διέπονται από χαμηλή συνδικαλιστική πυκνότητα

και δραστηριότητα, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι δεν βαρύνουν αποφασιστικά τη συνολική δραστηριότητα του ελληνικού συνδικαλιστικού κινήματος, καθ' όλη τη διάρκεια των ετών 1975-96

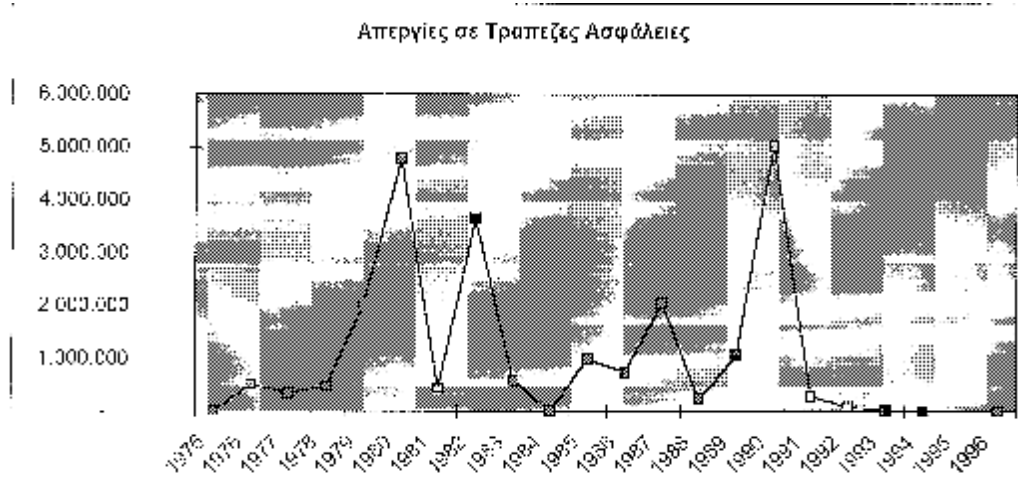
Με βάση τους υπολογισμούς των χαμένων ωρών εργασίας κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας φαίνεται πως καθ' όλη την μεταπολιτευτική περίοδο από το 1975 έως το 1996, που υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, το απεργιακό κίνημα στη βιομηχανία και στις τράπεζες είχε τη μεγαλύτερη απεργιακή δραστηριότητα (33.363.163 χαμένες ώρες στη βιομηχανία και 23.245.877 στις τράπεζες). Από τα προαναφερθέντα είναι δυνατό να διεξάγουμε το συμπέρασμα ότι η σχέση ανάμεσα στους μισθωτούς εργαζόμενους της βιομηχανίας και των τραπεζών αφενός και σ' αυτούς των υπολοίπων κλάδων αφετέρου, είναι χαρακτηριστική ως σχέση ενός πρωτοπόρου τμήματος της εργατικής τάξης προς την υπόλοιπη τάξη.

Πίνακας 3. Χαμένες ώρες από απεργίες κατά κλάδο

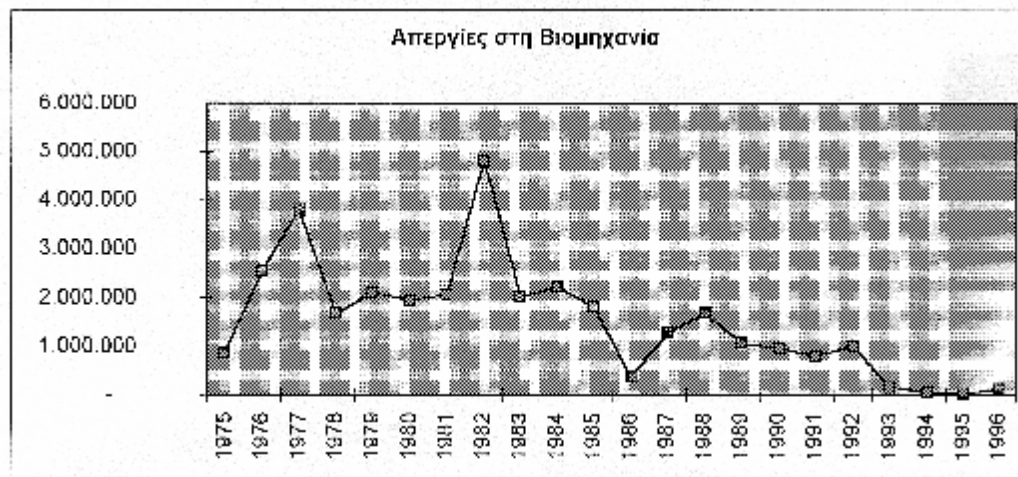
Έτος	Λογισμ.	Οργανισμοί Διακρίσεων	Βιομηχανία	Βιομηχανία Υπόλοιπα	Οικονομικές επιχειρήσεις	Τράπεζες	Διαφορικό Τραπεζών	Τραπεζικές Απεργίες	Υπόλοιπα
1975	1.742.363	307.380	879.637	599	53.320	36.372	368.291	130	1.692
1976	4.084.458	232.031	2.332.711	346.721	61.098	193.313	1.650.293	3.6294	1.65.794
1977	5.519.622	206.992	3.094.329	341.710	34.599	161.977	2.292.457	547.963	84.911
1978	7.025.455	23.262	1.696.317	344.345	1.017.267	133.931	2.270.756	673.598	1.53.537
1979	7.228.079	93.075	2.037.097	1.331.340	1.891.671	144.013	1.327.803	2.015.780	351.027
1980	5.474.644	167.397	1.946.297	875.907	3.771.540	129.291	2.171.201	1.778.029	2.109.361
1981	3.876.253	337.137	1.248.738	31.973	1.979.001	191.036	977.98	1.663.02	181.129
1982	6.071.087	413.365	4.315.071	15.994	557.002	199.236	3.077.84	3.035.128	1.66.461
1983	7.337.357	141.192	2.915.790	460.048	3.650.175	57.693	1.277.066	2.853.917	1.94.992
1984	1.338.329	211.690	2.219.028	393.378	2.074.21	69.133	98.349	1.988	1.510.646
1985	1.600.807	96.256	1.319.628	168.728	2.09.976	201.383	771.367	996.966	1.477.839
1986	2.839.379	27.220	367.838	445.236	454.648	41.754	1.553.907	731.337	1.469.960
1987	10.582.063	48.650	1.297.347	713.533	424.525	119.110	408.347	2.043.333	96.913
1988	2.535.909	193.440	1.581.03	898.678	303.527	18.289	211.963	224.217	1.603.168
1989	3.287.011	276.376	1.939.906	621.820	141.689	7.096	377.334	1.258.622	1.159.783
1990	2.934.010	626.602	950.821	1.119.377	186.773	5.750	1.354.609	3.012.501	1.480.631
1991	20.944	7.292	829.751	705.102	1.173.580	90.977	7.967.363	789.184	307.519
1992	1.072.003	133.364	1.006.576	144.887	1.211.792	85.616	164.738	77.271	55.832
1993	3.367.076	21.822	1.619.92	56.640	769.292	7.000	178.747	18.187	2.590
1994	1.002.160	53.456	49.969	448	403.373	320	14.553	118	176
1995	661.670	8.653	33.460		369.472				1.000
1996	1.883.376	3.765	134.947	7.957	311.332	3.440	1.118	2.772	2.048
1997	2.527.777								
1998	1.170.347								
1999	4.894.137								
Σύνολο	173.192.267	5.189.728	33.563.163	11.036.774	17.151.451	1.661.693	19.673.653	43.245.877	13.167.709

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας

Σχήμα 2

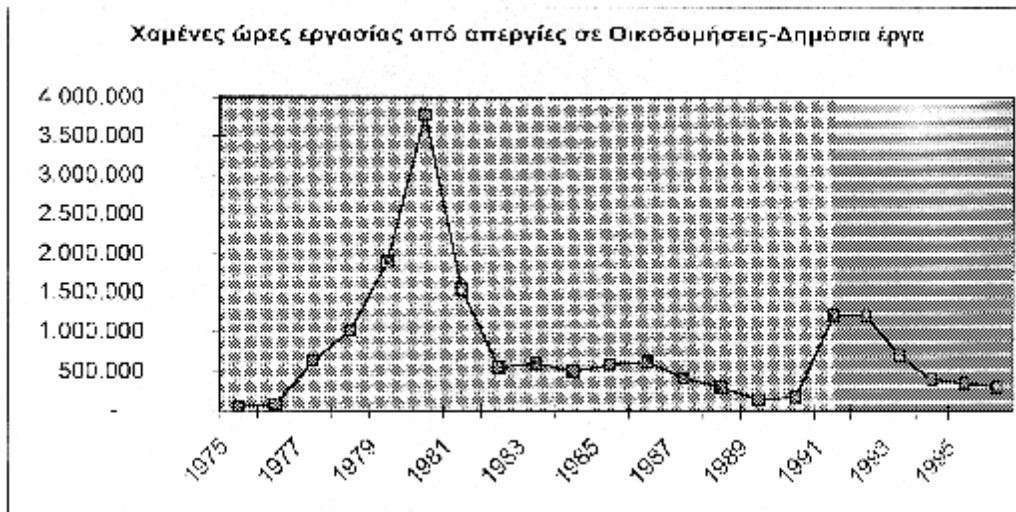
Σχήμα 3

Σχήμα 4

Σχήμα 5

Σχήμα 6

* Δημήτρης Κατσορίδας και Γιώργος Κολλιάς, ο.π., σελ. 7 - 12

1.3.4 ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1990: ΟΙ ΑΠΕΡΓΙΕΣ ΣΕ ΠΑΡΑΚΜΗ

Η πτώση των απεργιακών κινητοποιήσεων τη δεκαετία του 90 οφείλεται στις τακτικές ήττες που έχει υποστεί η εργατική τάξη, από την προηγούμενη ακόμη περίοδο. Οι βασικές αιτίες για την υποχώρηση του απεργιακού κινήματος είναι η επικράτηση των περιοριστικών οικονομικών μέτρων που εφάρμοσαν όλες οι κυβερνήσεις από το 1990 και μετά, η διόγκωση της ανεργίας και η εργασιακή ειρήνη, η οποία - όπως ήδη είπαμε εξασφαλίστηκε με την υπογραφή των ΕΓΣΣΕ. Έτσι, παρά τη σχετική μαζικότητα που οι κινητοποιήσεις των εργαζομένων ιδιαίτερα στους κλάδους της Κοινής Ωφέλειας και των τραπεζών, στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας (βιομηχανία – βιοτεχνία, εμπόριο, κατασκευές) η απεργιακή κινητικότητα ήταν πολύ χαμηλή.

Η σχετική εργατική αδρανοποίηση ήταν αποτέλεσμα της πολύχρονης πολιτικής πρακτικής των κρατούντων που καλλιεργούσαν συστηματικά την ιδεολογία της «κοινωνικής συναίνεσης», της «εργασιακής ειρήνης», της «εθνικής» αναγκαιότητας της οικονομικής λιτότητας της «εργατικής παραγωγικότητας» και του καπιταλιστικού «εκσυγχρονισμού», θέτοντας ουσιαστικά στο απυρόβλητο την εργοδοτική εξουσία και την υπέρκερδοφορία του κεφαλαίου. (Ν. Γραμματικός, Δ. Κατσορίδας, 2001). Κατά συνέπεια με δεδομένο τον αρνητικό συσχετισμό δύναμης για τις δυνάμεις της εργασίας λόγω της αυξημένης ανεργίας, ήταν επόμενο να αποδιαρθρωθούν τα εργοστασιακά σωματεία, να διαλυθούν τα εργατικά συνδικάτα στις «προβληματικές» επιχειρήσεις (εφόσον πολλές από αυτές ανέστειλαν τη λειτουργία τους ή ιδιωτικοποιήθηκαν), να επέλθει παθητικοποίηση του δημοσιοϋπαλληλικού κόσμου και έτσι να εμπεδωθεί στη συνείδηση της εργατικής τάξης μια θέση εργατικής αδρανοποίησης, κοινωνικής καθήλωσης και μια συμπεριφορά εργαζόμενου – ικέτη της κρατικής και εργοδοτικής εξουσίας.*

* Δημήτριος Κατσορίδας και Γιώργος Κολλιάς, ο.π., σελ. 13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1. ΟΥΣΙΩΔΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ Ή ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ

Τα βασικά χαρακτηριστικά της απεργίας πηγάζουν μέσα από τους ορισμούς και τα οποία είναι:

- α) Η προσωρινή παύση της εργασίας: οι εργαζόμενοι αρνούνται να εκπληρώσουν την υποχρέωσή τους προς παροχή εργασίας αλλά μόνο προσωρινά.
- β) Ο αγωνιστικός σκοπός: άσκηση πίεσης στον εργοδότη ή και στο Κράτος για την ικανοποίηση των αιτημάτων.
- γ) Ο συλλογικός χαρακτήρας: συνισταμένη των ατομικών δικαιωμάτων των μισθωτών, κοινή απόφαση των μισθωτών.

Τα ανωτέρω τρία χαρακτηριστικά αποτελούν και τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά της απεργίας. Έτσι για να χαρακτηριστεί μια παύση εργασίας εκ μέρους των μισθωτών ως απεργία δεν μπορεί να έχει μόνο συλλογικό χαρακτήρα δίχως σκοπό αγωνιστικό ή και το αντίθετο.

Υπάρχουν και δυο άλλα χαρακτηριστικά τα οποία απλώς αναφέρουμε και τα οποία θα μπορούσαμε να τα χαρακτηρίσουμε ως δευτερεύοντα επειδή εμπεριέχονται μέσα στα βασικά. Αυτά είναι:

- α) Η πρόθεση της επανάληψης της εργασίας ύστερα από την λήξη της απεργίας. Όπως αντιλαμβανόμαστε αυτή η πρόθεση της επανάληψης πηγάζει από την "προσωρινή παύση της εργασίας" (εδώ αναφέρουμε ότι ορισμένα βιβλία αναφέρουν τα δυο αυτά χαρακτηριστικά σαν ένα ως εξής: διακοπή της εργασίας με την πρόθεση να επαναληφθεί υπό όρους (ή και οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες) και β) Προαπόφαση για αποχή από την εργασία. Όπως αντιλαμβανόμαστε και σ' αυτό το χαρακτηριστικό, ρίζα του αποτελεί ο "συλλογικός χαρακτήρας" ο οποίος προϋποθέτει κάποια προσυνεννόηση.*

* Τα στοιχεία του παραπάνω κεφαλαίου αντλήθηκαν από το βιβλίο του Θ. Θεοδώρου « Η απεργία ως δικαίωμα », σελ. 30 – 31.

2.2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ

Όταν κύριο χαρακτηριστικό της απεργίας είναι ο "αγωνιστικός σκοπός" σωστό είναι να προσδιορίσουμε ή τουλάχιστον να προσπαθήσουμε να προσδιορίσουμε που πρέπει να αναφέρεται αυτός ο σκοπός. Έτσι, "σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, οι σκοποί της απεργίας πρέπει να αναφέρονται στη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών, εργασιακών, συνδικαλιστικών και ασφαλιστικών συμφερόντων των εργαζομένων και στην εκδήλωση αλληλεγγύης προς άλλους εργαζομένους της ημεδαπής που αγωνίζονται για τους ίδιους σκοπούς ή και της αλλοδαπής, με την πιο πάνω προϋπόθεση. Τα κοινωνικά συμφέροντα, αν και δεν συμπεριλήφθηκαν στην διάταξη του άρθρου 19 §1, αποτελούν σκοπό των συνδικαλιστικών οργανώσεων, ο οποίος ρητά προβλέπεται από το άρθρο 4 §1 ν. 1264/1982, συνεπώς μπορούν να αποτελέσουν και αντικείμενο απεργίας εφόσον δίχως αυτήν την διασφάλιση και η προαγωγή τους θα ήταν αδιανόητη.*

2.3. ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΠΕΡΓΩΝ

Τα αιτήματα των απεργών, όπως εμφανίζονται στην πρακτική, είναι ποικίλα και ανεξάντλητα. Από το περιεχόμενό τους μπορούν να ταξινομηθούν σε ορισμένες κατηγορίες, ανεξάρτητα από τον αποδέκτη τους.

α. **Εργασιακά αιτήματα:** κύρια κατηγορία αιτημάτων με αποδέκτη τον εργοδότη, ιδιώτη ή Δημόσιο ή ν.π.δ.δ., είναι αυτά που αναφέρονται στην διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών γενικά συμφερόντων των μισθωτών, δηλαδή τα επαγγελματικά από τα οποία διαμορφώνονται οι ατομικές εργασιακές σχέσεις. Τα αιτήματα αυτά εμφανίζονται με δυο μορφές:

* Θ. Θεοδώρου, ο.π., σελ. 31

Τα αμυντικά, που τείνουν στο να παρεμποδίσουν τον εργοδότη ή το Κράτος να προσβάλλει τα αποκτημένα συλλογικά – εργασιακά δικαιώματα. Και τα διεκδικητικά, των οποίων το περιεχόμενο αφορά την καλυτέρευση των όρων και συνθηκών εργασίας και την αύξηση της αμοιβής ή την παροχή πρόσθετων οικονομικών ή ηθικών παροχών: Ειδικότερα στα εργασιακά περιλαμβάνονται: I) τα οικονομικά: χορήγηση πρόσθετων επιδομάτων, αύξηση αποδοχών κ.λ.π. II) τα ηθικά: σ' αυτά περιλαμβάνονται όσα αναφέρονται στην προσωπικότητα των εργαζομένων και III) η λήψη μέτρων πρόνοιας.

β. **Κοινωνικά αιτήματα:** σ' αυτά υπάγονται: η συμμετοχή των εργαζομένων στην λήψη των αποφάσεων που τους αφορούν ή στα όργανα διοίκησης και διαχείρισης των επιχειρήσεων, η κοινωνικοποίηση των επιχειρήσεων, η λήψη μέτρων κατά της ανεργίας, η δημιουργία νέων επενδύσεων για την αύξηση των θέσεων εργασίας, η προστασία της μητρότητας και η χορήγηση άδειας για την φροντίδα των τέκνων, η υποχρέωση του εργοδότη να πληροφορεί την συνδικαλιστική οργάνωση για την πορεία των εργασιών της επιχείρησης και για τα μέτρα που αποσκοπεί να πάρει για την αντιμετώπιση εκτάκτων καταστάσεων, οι οποίες θα έχουν επίπτωση και στους εργαζόμενους κ.λ.π. (Τα περισσότερα από τα αιτήματα αυτά αναφέρονται στην επιχειρηματική πολιτική του εργοδότη και ιδίως στην άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας και του διευθυντικού δικαιώματός του. Γι' αυτό από την νομολογία χαρακτηρίζονται ως μη νόμιμα.

γ. **Συνδικαλιστικά αιτήματα:** αποσκοπούν στην διασφάλιση και διεύρυνση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και δραστηριότητας τόσο στους χώρους εργασίας, όσο και γενικότερα. (Τα αιτήματα αυτά αναγνωρίζονται ως νόμιμα από το άρθρο 19 §1 ν. 1264/1982. είναι δε ταυτόσημα με την συνδικαλιστική ελευθερία, που κατοχυρώνεται από τα άρθρα 12 και 23 §1 του Συντάγματος και συνεπώς από το ότι δεν αναφέρονται στους σκοπούς της απεργίας από την §2 του άρθρου 23 του Συντάγματος, δεν είναι αντισυνταγματική η διάταξη του νόμου που τα υιοθετεί).

δ. **Ασφαλιστικά αιτήματα:** έχουν συνήθως αποδέκτη το Κράτος, γιατί στη χώρα μας η κοινωνική ασφάλιση είναι αυτοτελής, υπαγόμενη σε κρατικούς οργανισμούς, που λειτουργούν με την μορφή των ν.π.δ.δ. Αυτό προβλέπεται από το άρθρο 22 §4 του Συντάγματος, κατά το οποίο "το Κράτος μεριμνά δια την κοινωνικήν ασφάλισιν των εργαζομένων ως νόμος ορίζει". Εκτός από τους δημοσίους υπαλλήλους, των οποίων την κοινωνική ασφάλιση έχει αναλάβει το ίδιο το Δημόσιο απευθείας.

ε. **Γνωστοποίηση των αιτημάτων:** προκειμένου για απεργία των εργαζομένων στο δημόσιο τομέα και στις επιχειρήσεις, που αναφέρονται στο άρθρο 19 §2 ν. 1264/1982, απαιτείται η γνωστοποίηση των αιτημάτων και των λόγων που τα θεμελιώνουν με έγγραφο, το οποίο κοινοποιείται με δικαστικό επιμελητή στον εργοδότη ή στους εργοδότες, στο Υπουργείο το οποίο ασκεί την σχετική εποπτεία και στο Υπουργείο Εργασίας, τέσσερις (4) πλήρεις ημέρες πριν από την έναρξη της απεργίας, η δε απεργία που θα κηρυχθεί δεν μπορεί να έχει διάφορα αιτήματα από τα γνωστοποιηθέντα (Η υποχρέωση αυτή δεν ισχύει για την απεργία των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα. Πλην όμως επιβάλλεται η τήρησή της, γιατί διαφορετικά η απεργία μπορεί να χαρακτηριστεί καταχρηστική).*

2.4. ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ

Οι απεργίες μπορούν να καταταχθούν σε ορισμένες κατηγορίες ανεξάρτητα από την νομιμότητά τους, με γενικά εσωτερικά κριτήρια. (Εδώ αναφέρουμε ότι λόγω του μεγάλου αριθμού των μορφών απεργιών δεν μπορούμε να αναφερθούμε με λεπτομέρειες για την κάθε απεργία).

1. από το ποιος κηρύσσει και διευθύνει την απεργία, οι απεργίες διακρίνονται: α) οργανωμένες ή συνδικαλιστικές (gr' eves syndicales): είναι οι απεργίες που πραγματοποιούνται με την καθοδήγηση και ευθύνη κάποιας συνδικαλιστικής οργάνωσης. και β) μη συνδικαλιστικής ή

* Θ. Θεοδώρου, ο.π., σελ. 32 - 35

αδέσποτες (gr' eves sauvages, wildcat strikes): είναι οι απεργίες που πραγματοποιούνται από ομάδα μη συνδικαλισμένων μισθωτών.

2. από τους επιδιωκόμενους σκοπούς οι απεργίες διακρίνονται: α) επαγγελματικές ή εργασιακές (gr' eves professionnelles) : είναι οι απεργίες που αποσκοπούν στην προστασία και προαγωγή των επαγγελματικών ή εργασιακών συμφερόντων των εργαζομένων. β) πολιτικές (gr' eves politiques): είναι οι απεργίες που έχουν καθαρά πολιτικό περιεχόμενο και τα αιτήματά τους έχουν ουσιαστικό αποδέκτη το Κράτος. γ) προειδοποιητικές: το είδος αυτό των απεργιών αν και προβάλλουν συγκεκριμένα αιτήματα, επιδιώκουν απλώς να υπογραμμίσουν στην εργοδοτική πλευρά την αγωνιστικότητα και αποφασιστικότητα των απεργών να διεκδικήσουν με δυναμικό τρόπο – αν χρειασθεί – την ικανοποίηση των αιτημάτων τους. δ) διαμαρτυρίας: με τις απεργίες αυτές διαδηλώνουν οι απεργοί την γνώμη τους ή εκφράζουν την έντονη διαμαρτυρία τους αναφορικά με συγκεκριμένα εργασιακά θέματα. ε) απεργίες αλληλεγγύης ή συμπάθειας (gr; eves solidarite's) : οι απεργίες που πραγματοποιούνται προς υποστήριξη άλλων απεργιών. στ) επαναστατικές (gr' eves ge'ne' rades): είναι οι απεργίες που συνιστούν γενική εξέγερση των εργαζομένων για την ανατροπή του πολιτικού ή κοινωνικού καθεστώτος.

3. από πλευράς έκτασης οι απεργίες διακρίνονται: α) γενικές (gre'nes ge' ne' rales) οι απεργίες στις οποίες συμμετέχουν σε εθνικό επίπεδο εργαζόμενοι όλων των κλάδων της εθνικής οικονομίας. β) μερικές (gre'nes partielles): οι απεργίες στις οποίες συμμετέχουν ορισμένοι κλάδοι ή επαγγέλματα ή οι εργαζόμενοι ορισμένων περιφερειών (οι μερικές ανάλογα με την έκτασή τους υποδιαιρούνται σε κλαδικές, ομοιοεπαγγελματικές, τοπικές, επιχειρησιακές και διεπαγγελματικές.

4. από την διάρκεια οι απεργίες διακρίνονται : α) αόριστης διάρκειας απεργίες: η λήξη των απεργιών αυτών εξαρτάται από την ικανοποίηση των αιτημάτων ή από μεταγενέστερη απόφαση των εργαζόμενων ή του αρμόδιου οργάνου τους. β) ορισμένης διάρκειας απεργίες: η διάρκεια των απεργιών αυτών προαποφασίζεται κατά την κήρυξη της απεργίας. γ) στάσεις εργασίας (arre' ts du travail, de' brayages) που έχουν ολιγόωρη

διακοπή της εργασίας, (gre' ves de' brayages re'pe' tees) και οι οποίες συνήθως επαναλαμβάνονται, (gre'ves sur le tas sitzstreik) και συνοδεύονται από την κατάληψη του χώρου εργασίας.

5. από τον τρόπο και την τακτική διεξαγωγής οι απεργίες διακρίνονται:

α) κλασική ή πλήρης απεργία (gre've classigue): είναι η απεργία που εκδηλώνεται με την ομαδική παύση της εργασίας και την απομάκρυνση των απεργών από το χώρο εργασίας σ' όλη τη διάρκειά της, αφού προηγουμένα η συνδικαλιστική οργάνωση γνωστοποιήσει στον εργοδότη τους λόγους και τα αιτήματα. β) αιφνιδιαστική απεργία (gre'ves surprise): είναι η απεργία που κηρύσσεται δίχως προειδοποίηση για να αιφνιδιάσει τον εργοδότη και βρεθεί ανέτοιμος στην αντιμετώπιση της απεργίας. γ) περιστροφική ή κυκλική απεργία (gre' ve tournante): είναι η απεργία στην οποία τα τμήματα ή οι ειδικότητες μιας επιχείρησης ή ενός κλάδου δεν απεργούν ταυτόχρονα, αλλά διαδοχικά βάσει προγράμματος, με συνέπεια να παραλύουν οι επιχειρήσεις, δίχως μεγάλο κόστος των εργαζομένων. δ) διαλείπουσα (gre'ves de'brayages): είναι η απεργία όταν η αποχή των απεργών δεν είναι συνεχής, αλλά διακόπτεται κατά χρονικά διαστήματα. ε) αφανής ή λευκή απεργία (gre'ves perle'e): είναι η απεργία εκείνη κατά την οποία οι απεργοί δεν απέχουν από την εργασία τους, παρέχουν όμως εργασία μειωμένης ποσότητας, εργάζονται δηλαδή με μικρότερη από την συνηθισμένη αποδοτικότητα. στ) θρόμβωσης ή βουλώματος (gre've thrombose ou bouchon): είναι η απεργία η οποία περιορίζεται σ' ένα νευραλγικό τμήμα ή ειδικότητα της παραγωγής μιας επιχείρησης, η μη λειτουργία του οποίου ακινητοποιεί και τα' άλλα τμήματα ή ειδικότητες, δίχως να απεργούν οι εργαζόμενοι σ' αυτά. ζ) επίδειξης υπερβολικού ζήλου (gre've du ze'le): είναι η απεργία στην οποία οι απεργοί παρουσιάζουν φαινομενικά υπερβολικό ζήλο για την τήρηση των τυπικών διατυπώσεων και κανονισμών της εργασίας, ώστε να προκαλείται επιβράδυνση της παραγωγικής διαδικασίας, και ποσοτική μείωση της παραγωγής. η) αντίστροφη ή ανάποδη απεργία (gre've a' rebours): η απεργία στην οποία οι εργαζόμενοι τηρούν παθητική στάση έναντι των προσερχόμενων ανέργων συναδέρφων τους, που καταλαμβάνουν τις θέσεις τους, αξιούντες την πρόσληψη στην εργασία.

θ) απεργία με κατάληψη του χώρου εργασίας (gre've avec occupation des locaux): είναι η απεργία κατά την οποία οι απεργοί δεν απομακρύνονται από το χώρο εργασίας ή προβαίνουν στην κατάληψή του, εμποδίζοντας την εργασία των μη απεργών. ι) η απεργία με περιφρούρηση (riguets de gre've): είναι η απεργία στην οποία οι απεργοί για να περιφρουρήσουν την απεργία και παρεμποδίσουν τους απεργοσπάστες να εισέλθουν στο χώρο εργασίας, περιστοιχίζουν αλυσιδωτά τους χώρους προσπέλασης. ια) απεργία αυτοαναγωγής ή αυτομείωσης (gre've d' autoreduction): είναι η απεργία στην οποία οι απεργοί ικανοποιούν το αίτημά τους μόνοι τους δίχως τη συγκατάθεση του εργοδότη εφόσον η αυτοϊκανοποίησή του είναι δυνατή. ιβ) διοικητική απεργία (gre've administrative): είναι η απεργία στην οποία οι απεργοί δεν διακόπτουν την εργασία τους, αλλά αρνούνται συλλογικά να συμμορφωθούν με τις εντολές και οδηγίες του εργοδότη ή με τους κανονισμούς εργασίας. ιγ) σαμποτάζ (sabotage): χαρακτηρίζονται συνήθως μέτρα πίεσεως των εργαζόμενων κατά του εργοδότη που προκαλούν φθορές ή καταστροφές στην επιχείρηση ή στα προϊόντα της. ιδ) μποϊκοτάζ (boycotage): χαρακτηρίζονται συνήθως μέτρα πίεσεως των εργαζομένων που έχουν ως περιεχόμενο τον αποκλεισμό του αντιπάλου από την συναλλακτική ζωή.*

2.5. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΓΚΥΡΗΣ – ΝΟΜΙΜΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ

Σ' αυτή την παράγραφο επιδιώκουμε να σας παρουσιάσουμε συγκεντρωτικά τις προϋποθέσεις για μια έγκυρη απεργία που αν και αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους, μια συγκέντρωση αυτών εξυπηρετεί καλύτερα.

α. για να είναι έγκυρη μια απεργία πρέπει να έχει "αγωνιστικό σκοπό".

β. προειδοποίηση του εργοδότη 24 ώρες πριν την πραγματοποίηση της

* Θ. Θεοδώρου, ο.π., σελ. 35 - 39

β1. οι εργαζόμενοι με σχέση εργασίας Ιδιωτικού δικαίου στο δημόσιο, στα ΝΠΔΔ, στις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας γνωστοποιούν 4 μέρες πριν τα αιτήματά τους, έγγραφα με δικαστικό επιμελητή στο εργοδότη, στο Υπουργείο Εργασίας και στο Υπουργείο που έχει την γενική εποπτεία.

γ. η απεργία κηρύσσεται από το αρμόδιο όργανο

δ. τα αιτήματα να μην είναι διαφορετικά από αυτά που γνωστοποιούνται.

ε. η συνδικαλιστική οργάνωση κατά τη διάρκεια της απεργίας πρέπει να φροντίζει για το απαραίτητο προσωπικό ασφαλείας.

[Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιανουαρίου γνωστοποιούν στον Υπουργό Εργασίας και στο Υπουργείο που έχει την εποπτεία με δικαστικό επιμελητή, τον αριθμό και τις ειδικότητες του προσωπικού που θα υπάρχει κατά τη διάρκεια της απεργίας].*

2.6. Γ.Σ.Ε.Ε. – ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΡΓΑΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Οι μεγαλύτερες συνομοσπονδίες των Ελλήνων εργαζομένων είναι η Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Ε.) στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας και η Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Η.).

Το καταστατικό της Γ.Σ.Ε.Ε. που ισχύει από τη δημοσίευση του, 11 Ιουλίου 1991 μέχρι και σήμερα είναι εναρμονισμένο προς τις διατάξεις του Ν. 1264/82, επιλύει αμφισβητήσεις που ανέκυψαν κατά την εφαρμογή του νόμου και ταυτόχρονα περιλαμβάνει βελτιώσεις δημοκρατικής κατεύθυνσης που ρυθμίζουν τις συνδικαλιστικές σχέσεις και λειτουργίες.

Η τριτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση Γ.Σ.Ε.Ε. ιδρύθηκε και αναγνωρίστηκε με την υπ' αριθμό 2959/1918 απόφαση του Πρωτοδικείου Πειραιά και έχει έδρα την Αθήνα.

* Θ. Θεοδώρου, ο.π. σελ. 40

Η Γ.Σ.Ε.Ε. συγκροτείται ως ανώτατη κεντρική οργάνωση των εργατών και υπαλλήλων και στη δύναμη της ανήκουν:

- 1) Οι Ομοσπονδίες που συγκροτούνται από σωματεία των ίδιων ή συναφών κλάδων οικονομικής δραστηριότητας ή του ίδιου ή συναφών επαγγεμάτων (σήμερα ο αριθμός τους ανέρχεται σε 71).
- 2) Τα Εργατοϋπαλληλικά Κέντρα που συγκροτούνται από σωματεία και τοπικά παραρτήματα που έχουν την έδρα τους μέσα στην περιφέρεια του αντίστοιχου Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου (ο αριθμός τους σήμερα ανέρχεται σε 88).

Βασικές αρχές και σκοποί της Γ.Σ.Ε.Ε., είναι:

1. Η συνένωση όλων των μισθωτών (εργατών και υπαλλήλων) της χώρας σε αυτόνομη κοινωνική δύναμη με σκοπό τη συλλογική ενάσκηση συνταγματικών δικαιωμάτων.
2. Η συνεχής προσπάθεια για τη διεύρυνση συμμετοχής των εργαζομένων στο εθνικό εισόδημα.
3. Η προσπάθεια για τη βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής θέσης των εργαζομένων.
4. Η εξασφάλιση διαρκούς ειρήνης με μέσα που συμβιβάζονται προς τον Χάρτη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.
5. Η εξασφάλιση προϋποθέσεων για την εργασία με τελική επιδίωξη την κατάργηση της εκμετάλλευσης του ανθρώπου από τον άνθρωπο.
6. Η ουσιαστική και γνήσια αντιπροσωπευτική συμμετοχή της Γ.Σ.Ε.Ε. και των λοιπών Εργατοϋπαλληλικών Οργανώσεων – μελών της στα κρατικά συλλογικά όργανα διοίκησης, ελέγχου, κοινωνικής πολιτικής και ασφάλισης καθώς και τα όργανα για τα προγράμματα παραγωγής και διανομής βιοτικών αγαθών τα οποία εξασφαλίζουν βελτιωμένο επίπεδο ζωής.
7. Η ουσιαστική συμμετοχή των εργαζομένων σε όλα τα όργανα διοίκησης των επιχειρήσεων.
- 8.α) Η ελευθερία συνδικαλιστικής δράσης και οργάνωσης.
β) Η υπεράσπιση των ανθρωπίνων και δημοκρατικών δικαιωμάτων.

9.α) Η ανάπτυξη δεσμών αγάπης, αλληλεγγύης, αδελφосύνης μεταξύ των μελών του εργατοϋπαλληλικού κέντρου.

β) Η προώθηση της αλληλεγγύης και της κοινής δράσης με τους συνδικαλιστές – εργαζόμενους των άλλων χωρών.

10. Οι βασικές αρχές διεθνών διακηρύξεων που αναφέρονται στα ανθρώπινα και δημοκρατικά δικαιώματα όλων των λαών.

11. Η Γ.Σ.Ε.Ε. και οι οργανώσεις μέλη της, παίρνουν αποφάσεις μέσα στα όρια του καταστατικού, με απόλυτη ανεξαρτησία απέναντι στους εργοδότες, τις κυβερνήσεις, τα πολιτικά κόμματα ή άλλες επιρροές εξωσυνδικαλιστικές, που παρεμποδίζουν τη δημοκρατική λειτουργία τους.

12. Η Γ.Σ.Ε.Ε. εξασφαλίζει την πλήρη αυτονομία και ελευθερία των οργανώσεων – μελών της.

13. Εργοτοϋπάλληλοι θεωρούνται όλοι όσοι παρέχουν εξαρτημένη εργασία και ζουν βασικά απ' αυτήν.

Ειδικότεροι σκοποί της Γ.Σ.Ε.Ε. είναι:

1. Να προωθεί και να υποστηρίζει τη συγκρότηση Εργατοϋπαλληλικών Κέντρων και Κλαδικών Ομοσπονδιών.

2. Να συντονίζει τις ενέργειες των οργανώσεων - μελών της.

3. Να εκπροσωπεί τους εργαζόμενους της χώρας και τις συνδικαλιστικές τους οργανώσεις, σε όλα τα γενικής φύσεως ζητήματα, που αφορούν τη βελτίωση της θέσεως των εργαζομένων.

4. Να αντιπροσωπεύει τις εργατικές και υπαλληλικές οργανώσεις στα συλλογικά όργανα, στη σύναψη κάθε μορφής συλλογικής σύμβασης εργασίας και γενικότερα να υποβοηθάει τις οργανώσεις που υπάγονται σ' αυτήν, για την εκπλήρωση του σκοπού τους.

5. Να ενεργεί για τη διασφάλιση και βελτίωση της οικονομικής επαγγελματικής κοινωνικής ζωής και θέσης των μισθωτών της χώρας.

6. Να εκπονεί προγράμματα για την εξυπηρέτηση του κοινωνικού συνόλου.

7. Να συνεργάζεται με τα δημοκρατικά συνδικάτα όλου του κόσμου.

Τα μέσα για την πραγματοποίηση αυτών των σκοπών είναι η ανάπτυξη συνείδησης στους εργατές και υπαλλήλους για τους σκοπούς που επιδιώκει η Γ.Σ.Ε.Ε., η συμμετοχή στα όργανα που είναι αρμόδια για τα εργασιακά θέματα, η διοργάνωση και συμμετοχή σε Εθνικές και Διεθνείς Συνδιασκέψεις, η έρευνα και μελέτη των σύγχρονων φαινομένων στην οικονομία και στην εργασία, η συνεργασία με άλλες οργανώσεις παρεμφερών επιδιώξεων, η χρησιμοποίηση όλων των νομίμων μέσων για την ικανοποίηση των διεκδικήσεων της Εργατοϋπαλληλικής Τάξης και με την οργάνωση, τέλος, Ειδικών Συνδιασκέψεων που αφορούν τις γυναίκες, τη νεολαία και τους συνταξιούχους.

Η Γ.Σ.Ε.Ε. αποτελεί τμήμα της Διεθνούς Συνομοσπονδίας των Ελευθέρων Εργατικών Συνδικάτων και της Συνομοσπονδίας Ευρωπαϊκών Συνδικάτων.

Η Γ.Σ.Ε.Ε. διατηρεί το δικαίωμα με απόφαση του Πανελλαδικού Συνεδρίου, να προσχωρεί σε άλλες διεθνείς οργανώσεις και με απόφαση του Δ.Σ. της, να συνεργάζεται με Διεθνείς Οργανώσεις.

Η αποχώρηση κάθε οργάνωσης – μέλους από τη δύναμη της Γ.Σ.Ε.Ε. είναι ελεύθερη και αποφασίζεται από τη Συνέλευση της με τον ίδιο τρόπο που αποφασίζεται και η προσχώρηση (άρθρο 7 του ν. 1264/82).

Τα συλλογικά όργανα της Γ.Σ.Ε.Ε. είναι τα εξής:

1. Το Πανελλαδικό Συνέδριο
2. Το Γενικό Συμβούλιο
3. Η 45μελής διοίκηση
4. Η 15μελής Εκτελεστική Επιτροπή, ως όργανο Διοίκησης
5. Η 15μελής Ελεγκτική Επιτροπή, ως όργανο ελέγχου της διαχείρισης
6. Η προσωρινή Διοίκηση

Το Πανελλαδικό Συνέδριο είναι το κυρίαρχο σώμα της Γ.Σ.Ε.Ε., αποφασίζει για κάθε θέμα που δεν είναι αντίθετο στο νόμο και το καταστατικό της οργάνωσης. Εκλέγει τα 45 μέλη της Διοίκησης, τα 15 μέλη της Ελεγκτικής Επιτροπής και τους 25 Γενικούς Συμβούλους. Όλα τα μέλη εκλέγονται για 3 χρόνια. Το Πανελλαδικό Συνέδριο αποφαίνεται

σχετικά με τη διοικητική και διαχειριστική λογοδοσία της Διοίκησης και τροποποιεί το καταστατικό της Γ.Σ.Ε.Ε.*

** Τα στοιχεία του παραπάνω κεφαλαίου αντλήθηκαν από το βιβλίο του Ι. Δ. Κουκιάδης «Εργατικό δίκαιο. Συλλογικές εργασιακές σχέσεις».σελ., 241 – 245.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

3.1. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 1 του Συντάγματος: « Το κράτος λαμβάνει τα προσήκοντα μέτρα για τη διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και την ανεμπόδιστη άσκηση των συναφών μ' αυτή δικαιωμάτων εναντίον κάθε προσβολής τους, μέσα στα όρια του νόμου». Η συνταγματική αυτή διάταξη, που διασφαλίζει τη συνδικαλιστική ελευθερία, κατοχυρώνει τον εργασιακό αγώνα ως το κύριο αντικείμενο της συνδικαλιστικής δράσης, επομένως και την απεργία ως το σημαντικότερο μέσο του και ανάγει σε δικαιώματα τη χρήση του μέσου αυτού, δηλ. την προσφυγή στην απεργία ή, με άλλα λόγια, την πραγματοποίηση ή τη διεξαγωγή απεργίας, καθώς και τη συμμετοχή σε απεργία τα οποία και εγγυάται όπως όλα τα συναφή με τη συνδικαλιστική ελευθερία δικαιώματα.

Ειδική μνεία της απεργίας γίνεται στην πρώτη περίοδο της παρ. 2 του ίδιου άρθρου, όπου ορίζεται ότι « η απεργία αποτελεί δικαίωμα και ασκείται από τις νόμιμα συστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών γενικά συμφερόντων των εργαζομένων». Η διάταξη αυτή, με την καθιερωμένη, όχι όμως και νομοτεχνικά επιτυχή, παραδοσιακή διατύπωση «η απεργία αποτελεί δικαίωμα» αναφέρεται στο δικαίωμα χρήσης του απεργιακού μέσου, δηλ. στο κατοχυρωμένο από την παρ. 1 του ίδιου άρθρου απεργιακό δικαίωμα.

Αντικείμενο της διάταξης αυτής δεν είναι η επανάληψη της εγγύησης του απεργιακού δικαιώματος, αλλά η εξειδίκευση της έννοιας της συνταγματικά ανεκτής απεργίας, στην οποία και προβαίνει:

- προσδιορίζοντας περιοριστικά τις νόμιμα συστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις των μισθωτών ως υποκείμενο του απεργιακού δικαιώματος και
- καθορίζοντας και οριοθετώντας τους απεργιακούς σκοπούς

Ακολουθεί η δεύτερη περίοδος της ίδιας παραγράφου, η οποία, με την επίσης παραδοσιακή και νομοτεχνικά ανεπιτυχή διατύπωση «απαγορεύεται η απεργία» σε συνδυασμό με τις εκφράσεις «το δικαίωμα προσφυγής σε απεργία» και «κατάργηση του δικαιώματος της απεργίας» που δεν διακρίνονται από ακριβολογία, δεν αναφέρεται μόνο στο δικαίωμα χρήσης του απεργιακού μέσου, αλλά και στο δικαίωμα συμμετοχής σε απεργία. Συγκεκριμένα η διάταξη αυτή, χωρίς να απαγορεύει δικαιώματα που δεν υπάρχουν.

- οριοθετεί τις οργανώσεις, στις οποίες παρέχεται το απεργιακό δικαίωμα, καθώς και τα άτομα που έχουν δικαίωμα συμμετοχής σε απεργία και
- συμπληρώνει την εξουσιοδότηση, που παρέχει η παρ. 1 στον κοινό νομοθέτη, κατευθύνοντας τον να επιβάλει περιορισμούς στο απεργιακό δικαίωμα, καθώς και στο δικαίωμα συμμετοχής σε απεργία, σε συγκεκριμένους κρίσιμους, κατά την αντίληψη του συντακτικού νομοθέτη, για το κοινωνικό σύνολο τομείς.

Η παραδοσιακή διδασκαλία επιμένει να ταυτίζει την απεργία ως μέσο με την απεργία ως δικαίωμα, καθώς και με το δικαίωμα συμμετοχής σε απεργία και να θεωρεί την απεργία αλλού επιτρεπόμενη κι αλλού απαγορευμένη. Όμως, το Σύνταγμα δεν προσβλέπει στην απεργία ως συγκεκριμένη ενότητα μέσου και δικαιωμάτων διακεκριμένων φορέων, αλλά την αναγνωρίζει ως μέσο, όπως είναι από τη φύση της, και επί πλέον κατοχυρώνει και εγγυάται τόσο το απεργιακό δικαίωμα, όσο και το δικαίωμα συμμετοχής σε απεργία, παρέχοντας τα δικαιώματα αυτά σε συγκεκριμένους φορείς. Ειδικότερα το Σύνταγμα:

- α) Αναγνωρίζει την απεργία ως συλλογικό αγωνιστικό μέσο, συνιστάμενο:
- (corpus:) στην αποχή μισθωτών από την εργασία, είτε στη μερική μη εκπλήρωση από μισθωτούς υποχρεώσεων που απορρέουν από τις ατομικές συμβάσεις ή σχέσεις εργασίας,
 - (animus:) με σκοπό την άσκηση πίεσης για την ικανοποίηση διεκδικήσεων, οριοθετημένων στη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών γενικά συλλογικών συμφερόντων τους

και με τη βούληση της επανάληψης της ομαλής λειτουργίας της σχέσης εργασίας μετά τη λήξη της αγωνιστικής δράσης.

β) Θεσπίζει, κατοχυρώνει και εγγυάται το απεργιακό δικαίωμα, που συνίσταται στην εξουσία διάπλασης καθεστώτος αναστολής της λειτουργίας ατομικών συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας με τη χρήση του απεργιακού μέσου και παρέχει το δικαίωμα αυτό ειδικά και αποκλειστικά στις νόμιμα συστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις μισθωτών συγκεκριμένων κατηγοριών.

γ) Θεσπίζει, κατοχυρώνει και εγγυάται το δικαίωμα συμμετοχής σε απεργία προκειμένου για μισθωτούς συγκεκριμένων κατηγοριών.

Η συνταγματική εγγύηση του εργασιακού αγώνα, της συνδικαλιστικής ελευθερίας και των συναφών μ' αυτή δικαιωμάτων είναι συμφύης με την κατά την παραδοσιακή αντίληψη δημοκρατική και φιλελεύθερη δομή του πολιτειακού μας καθεστώτος και δείχνει την κατά την αντίληψη αυτή δημοκρατικότητα του Συντάγματός μας, το οποίο απευθύνεται σε μια κοινωνία, που τη θέλει δημοκρατική και που τη συνέταξε κατά συγκεκριμένο τρόπο για να είναι δημοκρατική. Στα αυταρχικά και ολοκληρωτικά καθεστώτα, οποιασδήποτε ιδεολογικής απόχρωσης, η συνδικαλιστική ελευθερία και τα συναφή με αυτή δικαιώματα, όπως το απεργιακό δικαίωμα, είναι ανύπαρκτα (Γαρδίκας, Το δικαίωμα της απεργίας σε σχέση με το άρθρο 48 του Συντάγματος, ΕΕργ Δ 44,745 [752]).*

3.2. Ν.330/76

3.2.1. Ο ΑΝΤΕΡΓΑΤΙΚΟΣ Ν. 330/1976

Κάτω από την παράθεση ορισμένων διατάξεων προστατευτικών για τις συνδικαλιστικές ελευθερίες υφέρπει ένα πλέγμα αντισυνδικαλιστικών διατάξεων με ποικίλλουσες αποχρώσεις και ποικίλλοντα το βαθμό δεξιοτεχνίας, που όλες μαζί συνθέτουν ένα νομικό σύστημα με κύριο

* Τα στοιχεία του παραπάνω κεφαλαίου αντλήθηκαν από το βιβλίο «Το Σύνταγμα της Ελλάδας», εκδόσεις Ποντίκι. σελ., 41 – 44.

στόχο: α) να κάνουν την άσκηση των συνδικαλιστικών ελευθεριών για εκείνους που την αποτολμούσαν πράξη αρκετά ηρωική, β) να υποβαθμίσει το ρόλο των συνδικαλιστικών οργανώσεων, γ) να εκμηδενίσει την κοινωνική αποστολή του δικαιώματος της απεργίας.

Ο ν. 330/1976 κατά το μέρος που αναφέρεται στις συνδικαλιστικές οργανώσεις είχε βάσιμα κατηγορηθεί, ειδικότερα γιατί:

α) περιόρισε την αποστολή των συνδικαλιστικών οργανώσεων,

β) απαγόρευσε ορισμένες μόνο πράξεις αντισυνδικαλιστικές ενώ οι σπουδαιότερες περιπτώσεις αγνοήθηκαν.

γ) απόφυγε να προστατεύσει τις συνδικαλιστικές οργανώσεις από την κρατική εξουσία στα θέματα της λειτουργίας τους, συνεχίζοντας έτσι την παράδοση.

δ) παρείχε, σ' εκείνους που έχουν ιδιαίτερη ευθύνη και είναι εκτεθειμένοι περισσότερο στους κινδύνους εκδίκευσης, προστασία, από ελλιπή, μέχρι ανύπαρκτη, προκειμένου για τα ιδρυτικά κυρίως μέλη. Αλλά ιδιαίτερα αποκαλυπτική του πνεύματος υπονόμησης από τον ίδιο το νόμο, όσων με άλλες διατάξεις φερόταν να κατοχυρώνει υπήρξε η διάταξη του αρθρ 38 παρ. 1 που θέτει ως γενικό λόγο άρσης ασυλίας των συνδικαλιστικών στελεχών, κάθε απόφαση απεργίας κατά παράβαση του ν. 330. Η διάταξη αυτή που δεν υπήρχε στον α.ν. 1803/1951 χειροτέρευσε το καθεστώς προστασίας. Πράγματι, από τη στιγμή που η διάκριση νόμιμης και παράνομης απεργίας ήταν περίπου αδύνατη, τα συνδικαλιστικά στελέχη ζούσαν υπό την διαρκή απειλή της απόλυσης. Ο μόνος σίγουρος τρόπος να την αποφύγουν ήταν να μην αποτολμήσουν την κήρυξη απεργίας.

Η μόνη περίπτωση κατά την οποία ο ν. 330 υπήρξε σαφής και κατηγορηματικός για την αποτελεσματικότητα της προστασίας των συνδικαλιστικών ελευθεριών, υπήρξε η περίπτωση της προστασίας της αρνητικής ελευθερίας, εκείνης δηλ. ακριβώς που είχε λιγότερη ανάγκη προστασίας.*

* Τα στοιχεία του παραπάνω κεφαλαίου από την εισηγητική έκθεση του Ν. 1264/82. σελ. 184 - 185

3.2.2. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ ΩΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΒΑΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 330/76.

Σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ.2 του Συντάγματος ορίστηκε ότι: « Η απεργία αποτελεί δικαίωμα, ασκείται δε υπό των νομίμων συνεστημένων συνδικαλιστικών οργανώσεων προς διαφύλαξιν και προαγωγήν των οικονομικών και εργασιακών συμφερόντων των εργαζομένων».

Ο Συνταγματικός νομοθέτης αναγνώρισε και κατοχύρωσε το δικαίωμα της απεργίας, δεν όρισε όμως περί της ανταπεργίας. Αυτό δεν σήμαινε ότι η ανταπεργία των εργοδοτών είναι αντισυνταγματική.

Βάση της ανωτέρω διάταξης εξοδώθει ο Ν. 330/76, ο οποίος μεταξύ των άλλων ρύθμιζε λεπτομερώς την άσκηση του δικαιώματος και της ανταπεργίας. Γι' αυτό το λόγο θεωρήθηκε αντισυνταγματικός και στη συνέχεια καταργήθηκε.*

3.2.3. ΝΟΜΙΜΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΑΠΕΡΓΙΑ

Νόμιμη απεργία είναι εκείνη η οποία πραγματοποιείται με βάση τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Η κήρυξη της απεργίας να προέρχεται από τις νόμιμα συστημένες ενώσεις και σωματεία στις οποίες ο μισθωτός ανήκει. Στην περίπτωση αυτή είναι ελεύθερη η συμμετοχή και των μη οργανωμένων μισθωτών αρκεί αυτοί να ανήκουν στον κλάδο, ή την ειδικότητα ή την επιχ/ση την οποία εκπροσωπεί το σωματείο ή την ένωση που κήρυξε την απεργία. (παρ. 1 αρθ. 32 Ν. 330/76).

Στην περίπτωση που οι μισθωτοί δεν είναι μέλοι επαγγελματικού σωματείου, τότε από το νόμο παρέχεται η δυνατότητα η κήρυξη της

* Τα στοιχεία του παραπάνω κεφαλαίου αντλήθηκαν από το βιβλίο του Παναγιώτου Αδάμ, « Ν 330/76», σελ. 85.

απεργίας να προέρχεται από το εργατικό Κέντρο της πρωτεύουσας του νομού (παρ. 1 αρθ. 34 Ν. 330/76)

β) Ο σκοπός της απεργίας να είναι νόμιμος δηλαδή να έχει ως στόχο τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών, εργασιακών και ασφαλιστικών συμφερόντων των μισθωτών.

Η απόφαση για τη κήρυξη απεργίας πρέπει να λαμβάνεται σύμφωνα με το άρθρο 34 του Ν. 330/76 κατά κανόνα από τη συνέλευση και κατ' εξαίρεση από τη διοίκηση με μυστική ψηφοφορία. Αν δεν ληφθεί απόφαση από τη Γενική Συνέλευση του σωματείου η κήρυξη της απεργίας, η απεργία είναι παράνομη.

Σύμφωνα με την διάταξη του νόμου, η απόφαση του αρμόδιου οργάνου για κήρυξη απεργίας, αποβάλλει την ισχύ της με την πάροδο ενός διμήνου από την λήψη της, εκτός αν συνεχίζεται η απεργία.*

3.2.4. ΑΝΤΑΠΕΡΓΙΑ

Ανταπεργία είναι ο προσωρινός αποκλεισμός των μισθωτών από τον τόπο της εργασίας ή η μη παράδοση σε αυτούς των μέσων για την επίτευξη των επιδιώξεων του εργοδότη. Η ανταπεργία κηρύσσεται συνήθως ως αντίδραση εκδηλωθείσας απεργίας, είναι ένα μέσο άμυνας και όχι επίθεσης κατά τη γνώμη του εργοδότη. Αυτή και πριν την έκδοση του Ν. 330/76 αναγνωριζόταν από την επιστήμη και τη νομολογία ως δικαίωμα κάτω από κάποιους περιορισμούς του άρθρου 281 του Α.Κ.

Η θεωρητική δικαιολόγηση της ανταπεργίας κατά του Χούκ βασίζεται στην αρχή της ισότητας των όπλων. Άλλα όμως υποστηρίζει ο Πώλ Ντυράν. Σύμφωνα με αυτόν υπάρχει μια διαφορά ηθικής αξίας στις δυο αυτές διεκδικήσεις.

Ζήτημα γεννιέται στην περίπτωση κατά την οποία ο εργοδότης, δεν αποδέχεται τις υπηρεσίες των μισθωτών εκείνων, οι οποίοι θέλουν να εργασθούν. Ο εργοδότης απαλλάσσεται από την υποχρέωση να καταβάλει

* Παναγιώτου Αδάμ, ο.π. σελ. 86-87

το μισθό, μόνο, εφόσον η προσφορά των υπηρεσιών των μισθωτών του είναι για αυτόν ασύμφορη. Η άποψη αυτή είναι περισσότερο σύμφωνη με τις διατάξεις του νέου νόμου.

Από τα παραπάνω βγαίνει το συμπέρασμα, ότι η βασική διαφορά απεργίας - ανταπεργίας είναι, η μεν απεργία σύμφωνα με τη νομική έννοια του όρου, προϋποθέτει την προηγούμενη απόφαση του επαγγελματικού σωματείου ή της ενώσεως, η δε ανταπεργία κηρύσσεται από μεμονωμένους εργοδότες και χωρίς απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του επαγγελματικού σωματείου στο οποίο ανήκει. Από τη νομολογία κρίθηκε ότι η επιτυχημένη απεργία δημιουργεί συμβατικές υποχρεώσεις στον εργοδότη, υποχρεώσεις οι οποίες δεν είναι συνέπεια αυθόρμητης πρωτοβουλίας αλλά προϊόν καταναγκασμού.*

3.2.5. ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ

Η έννομη τάξη σε καμία περίπτωση δεν υποθάλπει την κακοπιστία, γι' αυτό και υφίστανται γενικοί περιορισμοί στην άσκηση κάθε δικαιώματος. Συνεπώς όλα τα δικαιώματα πρέπει να ασκούνται καλόπιστα και όχι καταχρηστικά. (παρ. 1 άρθρο 33 Ν 330/76).

Το γεγονός ότι η απεργία αναγνωρίζεται ως δικαίωμα των μισθωτών, δε σημαίνει ότι η άσκηση αυτού του δικαιώματος κατά την εξέλιξη του απεργιακού αγώνα είναι απεριόριστη. Από το νόμο δεν υπάρχει περιορισμός για την χρονική διάρκεια της απεργίας, ενδέχεται όμως η υπέρμετρη παράταση της να θεωρηθεί καταχρηστική. Αυτό ισχύει και κατά την κήρυξη της απεργίας από το αρμόδιο σωματείο, η οποία μπορεί να φαίνεται ότι είναι νομότυπη ή το περιεχόμενο της να είναι νομοφανές στην ουσία όμως να υποβάλλονται αιτήματα παράλογα ή ανεδαφικά, η ικανοποίηση των οποίων να είναι αδύνατη.

Κατά τη νομολογία η απεργία θεωρείται καταχρηστική όταν επιφέρει στον εργοδότη και στο κοινωνικό σύνολο μεγάλη ζημιά έναντι των επιδιωκόμενων σκοπών των απεργών, επίσης όταν ζητείται η επαναπρόσληψη απολυθέντων

* Παναγιώτου Αδάμ, ο.π., σελ. 87-88

συναδέλφων των απεργών, επίσης κλασική μορφή καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος της απεργίας αποτελεί ο αιφνιδιασμός.

Στην παρ. 2 άρθρο του Ν 330/76 ορίζεται ότι η έλλειψη σχετικής προειδοποίησης του εργοδότη ή του επαγγελματικού σωματείου καθιστά την άσκηση καταχρηστική. Ο χρόνος, όμως της έναρξης και της λήξης των απεργιακών εκδηλώσεων ανήκει στο σωματείο που πραγματοποιεί την απεργία. Τονίζεται ότι όχι μόνο η έλλειψη αλλά και η μη έγκυρη προειδοποίηση συνιστά καταχρηστική την άσκηση του δικαιώματος, εκτός αν πριν την κήρυξη της απεργίας προηγήθηκαν διαπραγματεύσεις, οπότε θεωρείται υπάρχουσα. Αυτό είναι απολύτως ορθό γιατί η απεργία λόγω των δυσμενών συνεπειών που επιφέρει είναι το έσχατο μέσο στο οποίο οι μισθωτοί θα πρέπει να καταφεύγουν εφόσον οι διαπραγματεύσεις και τα λοιπά μέσα που τους παρέχονται αποδειχθούν μη αποτελεσματικά.

Εξάλλου και η ανταπεργία των εργοδοτών θεωρείται δικαίωμα κατά της διάταξης του Ν 330/76. συνεπώς και αυτή θα πρέπει να ασκείται μέσα στα όρια του νόμου (281 Α.Κ.) αλλιώς ενδέχεται να χαρακτηριστεί ως καταχρηστική με τις αντίστοιχες δυσμενείς συνέπειες για τον εργοδότη.*

3.2.6. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Όπως αναφέραμε και παραπάνω η απεργία είναι δικαίωμα όταν πραγματοποιείται κάτω από τις νόμιμες διατυπώσεις και προϋποθέσεις. Ειδικότερα οι διατάξεις του άρθρου 34 του Ν 330/76 αναφέρονται στη διαδικασία λήψης απόφασης για κήρυξη απεργίας. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές αρμόδιο όργανο για την κήρυξη της απεργίας είναι κατά κανόνα η Γενική Συνέλευση των μελών του επαγγελματικού σωματείου ή της ενώσεως. Η Γενική Συνέλευση πρέπει να έχει απαρτία κατά τη δεύτερη σύγκληση της, εφόσον δεν έχει επιτευχθεί απαρτία κατά τη πρώτη, και εφόσον παρίσταται το $\frac{1}{4}$ των μελών που έχουν δικαίωμα ψήφου. (παρ. 1 άρθρο 44 Ν 330/76). Εάν στη συνέλευση δεν παρίσταται το $\frac{1}{4}$ των μελών δεν γίνεται να ληφθεί απόφαση για κήρυξη απεργίας, αν τυχόν ληφθεί η απεργία θεωρείται άκυρη ή παράνομη. Κατ' εξαίρεση αν την απεργία τη κηρύσσει επαγγελματικό σωματείο

* Παναγιώτου Αδάμ, ο.π., σελ. 88-89

(ομοσπονδία) ή επαγγελματικό σωματείο τοπικής έκτασης (πανελλήνιο ή ευρύτερης περιφέρειας), η απεργία κηρύσσεται σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού. Αν δεν ορίζεται από το καταστατικό την απόφαση την παίρνει η διοίκηση (παρ. 1 άρθρο 34 Ν 330/76).

Αντίθετα όταν πρόκειται για ολιγόωρη στάση εργασίας, η απόφαση λαμβάνεται από τη διοίκηση του επαγγελματικού σωματείου το οποίο έχει εξουσιοδοτηθεί από τη συνέλευση των μελών. Η εξουσιοδότηση λαμβάνεται κάθε έτος από τη σύγκληση της γενικής συνέλευσης. Η απόφαση της συνέλευσης δεν ισχύει για αλληπάλληλες στάσεις εργασίας την ίδια ημέρα και για τις επόμενες ημέρες.

Κατά την παρ. 3 άρθρο 34 Ν 330/76 οποιαδήποτε απόφαση για απεργία γίνεται με μυστική ψηφοφορία από το αρμόδιο όργανο που τη κηρύσσει. Η ισχύ της, παύει με τη πάροδο ενός διμήνου από τη λήψη της, εκτός και αν συνεχίζεται η απεργία. Αυτονόητο είναι ότι με τη πάροδο του διμήνου απαιτείται νέα σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης και λήψη νέας απόφασης.

Κατά την παρ.1 άρθρο 34 Ν 330/76 εισάγεται μια σημαντική καινοτομία που αναφέρεται στους μισθωτούς που δεν είναι οργανωμένοι και οι οποίοι μπορούν να πραγματοποιήσουν απεργία κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις:

- A) Να ανήκουν στην ίδια επιχείρηση
- B) Να μην τους εκπροσωπεί κάποιο επαγγελματικό σωματείο
- Γ) Πρέπει να πάρουν άδεια από το εργατικό κέντρο του νομού στο οποίο ανήκει η επιχείρηση.

Τέλος η παρ. 2 άρθρου 34 Ν 330/76 ορίζει για επιχειρήσεις για δημοσίου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας, για ΝΠΔΔ και για προσωπικό ιδιωτικού δικαίου του δημοσίου η πραγματοποίηση της απεργίας επιτρέπεται μετά την τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 36 του Ν

330/76. Αυτή η υποχρέωση επιβλήθηκε στο Δημόσιο τομέα αποκλειστικά και μόνο για την εξυπηρέτηση των βασικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου.

Και τέλος η μη τήρηση των διατυπώσεων του άρθρου 34 του Ν 330/76 επισύρει ποινικές κυρώσεις στους συνδικαλιστές που κηρύσσουν την απεργία (άρθρο 40 Ν 330/76).*

* Παναγιώτου Αδάμ, ο.π., σελ. 89-91

3.2.7. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ Η ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Το άρθρο 34 του Ν 330/76 απαριθμεί τις παρακάτω κατηγορίες επιχειρήσεων ή εκμεταλλεύσεων δημοσίου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας για τις οποίες καθορίζεται ειδική διαδικασία για την κήρυξη απεργίας. αυτές οι επιχειρήσεις είναι:

- A) Παροχής υγειονομικών υπηρεσιών και τα νοσηλευτικά ιδρύματα.
- B) Διύλισης και διανομής ύδατος.
- Γ) Παραγωγής ή διύλισης ακάθαρτου πετρελαίου.
- Δ) Μεταφορά προσώπων και αγαθών.
- E) Τηλεπικοινωνίες και ταχυδρομεία
- ΣΤ) Αποχετευτικές επιχειρήσεις
- Z) Φορτωεκφορτώσεως και αποθηκείσεως εμπορευμάτων στα λιμάνια.*

3.2.8. ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ

Σύμφωνα με το Ν 330/76 η διοίκηση του σωματείου είναι υποχρεωμένη, με βάση τις αρχές της καλής πίστης, να γνωστοποιεί την κήρυξη της απεργίας στον εργοδότη. Η προειδοποίηση αυτή, είναι προφανές, ότι αποσκοπεί στην έναρξη διαπραγματεύσεων προς διευθέτηση των διαφορών για την ικανοποίηση των αιτημάτων των μισθωτών και εξεύρεση λύσης.

Όταν πρόκειται για προσωπικό ιδιωτικού δικαίου που απασχολείται στο δημόσιο, για νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και για επιχειρήσεις κάθε μορφής δημοσίου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας απαιτείται έγγραφη γνωστοποίηση των αιτημάτων από δικαστικό επιμελητή προς τον εργοδότη ή εργοδότες, το εποπτεύον Υπουργείο και το Υπουργείο εργασίας 8 ημέρες πριν την κάθοδο σε απεργία. Η μη τήρηση της προθεσμίας αυτής εμποδίζει τη λήψη απόφασης για κήρυξη απεργίας (παρ .1 άρθρο 36) και η τυχόν ληφθείσα θεωρείται παράνομη.

* Παναγιώτου Αδάμ, ο.π., σελ. 92

Αυτό συνεπάγεται και ποινικές κυρώσεις για τα μέλη της διοίκησης του σωματείου.*

3.2.9. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Επειδή η απεργία επιφέρει σοβαρές διαταράξεις ο Ν 330/76 στην παρ. 1 άρθρο 37 όριζε ότι το σωματείο που πραγματοποιεί την απεργία είναι υποχρεωμένο να ορίζει ένα ορισμένο αριθμό μισθωτών οι οποίοι θα είναι υπεύθυνα για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων και για την πρόληψη καταστροφών ή ατυχημάτων (προσωπικό ασφαλείας).

Όταν όμως πρόκειται για απεργία στον δημόσιο τομέα (προσωπικό ιδιωτικού δικαίου δημοσίου, ΝΠΔΔ και επιχειρήσεις δημοσίου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας), το επαγγελματικό σωματείο που κηρύσσει την απεργία είναι υποχρεωμένο εκτός του άνω προσωπικού ασφαλείας, να διαθέτει και προσωπικό για τη στοιχειώδη λειτουργία των άνω υπηρεσιών προς αντιμετώπιση εκτάκτων ή ζωτικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου (παρ.2 άρθρο 34 Ν 330/76).

Επίσης ορίστηκε ότι σε περίπτωση κατά την οποία υπάρχει διαφωνία για τον αριθμό και τις ειδικότητες του αναγκαίου προσωπικού ασφαλείας, αυτή επιλύεται τελεσίδικα με αίτηση του σωματείου εντός 3 ημερών στον πρόεδρο του αρμόδιου Π.Δ.Δ.Δ. (παρ. 3 άρθρο 37 Ν 330/76). Ο νόμος δεν όρισε για τυχόν διαφωνία του αναγκαίου προσωπικού ασφαλείας πράγμα που υποδηλώνει ένα κενό του νόμου. Αυτό το κενό προφανώς οφείλεται σε αθέλητη παραδρομή του νομοθέτη και γι' αυτό το λόγο βρίσκει εφαρμογή στη παρ. 3 άρθρο 37.

Το νομικό συμβούλιο του κράτους με την υπ' αριθμό 900/98 γνωμάτευση αποφάσισε ότι, κατά τη διάρκεια της απεργίας το προσωπικό ασφαλείας οφείλει να συμμορφώνεται προς τις εντολές και τις οδηγίες του_Λ εργοδότη και όχι της συνδικαλιστικής οργάνωσης στην οποία ανήκει.**

* Παναγιώτου Αδάμ, ο.π., σελ. 93

** Παναγιώτου Αδάμ, ο.π., σελ 94

3.2.10. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ - ΑΝΤΑΠΕΡΓΙΑΣ – ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Οι συνέπειες της απεργίας είναι διάφορες ανάλογα αν αυτή είναι νόμιμη ή παράνομη ή καταχρηστική. Αν η απεργία είναι νόμιμη η συμμετοχή των μισθωτών και των συνδικαλιστικών σε αυτή δε συνεπάγεται τη λύση του εργατικού δεσμού, εφόσον αυτοί έχουν τη πρόθεση να συνεχίσουν τις υπηρεσίες τους μετά τη λήξη της απεργίας αλλά κατά τη διάρκεια της αρνούνται να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους για παροχή εργασίας προς τον εργοδότη τους.

Κατά το χρόνο της νόμιμης απεργίας ο εργοδότης απαλλάσσεται από την υποχρέωση να καταβάλει τον μισθό. Οι μέρες της απεργίας δε λαμβάνονται υπόψιν για τον υπολογισμό της καταβολής των δώρων εορτών (Χριστουγέννων ή Πάσχα) ενώ ο χρόνος απεργίας θεωρείται χρόνος απασχόλησης για τον υπολογισμό της αποζημίωσης σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης (αποδοχές άδειας). Αυτό ισχύει και για την ανταπεργία.

Από τα παραπάνω είναι φανερό ότι η μόνη συνέπεια την οποία υφίσταται ο μισθωτός λόγω συμμετοχής του σε απεργία είναι η μη καταβολή σε αυτόν των αποδοχών των ημερών της απεργίας. Η συμμετοχή του μισθωτού σε νόμιμη απεργία σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί λόγος να καταγγελθεί η σύμβαση εργασίας, μάλιστα, απόλυση που προέρχεται αποκλειστικά και μόνο από συμμετοχή του μισθωτού σε απεργία, η οποία κηρύσσεται από νόμιμο συνεστημένο σωματείο η ένωση, είναι καταχρηστική και συνεπώς άκυρη.

Αντίθετα, αν η απεργία είναι παράνομη οι συνέπειες είναι βαριές. Πάντως, δεν λύεται αυτοδικαίως η εργασιακή σχέση των μισθωτών οι οποίοι μετέχουν σε παράνομη απεργία. Εκτιμάται ότι η συμμετοχή σε παράνομη απεργία μπορεί αν θεωρηθεί ως καταγγελία εκ μέρους του μισθωτού.

Ειδικότερα, αστική ευθύνη του μισθωτού υφίσταται μόνο όταν ο μισθωτός μετέχει σε απεργία η οποία κηρύσσεται από μη, νόμιμο συνεστημένο επαγγελματικό σωματείο ή ένωση (παρ. 2 άρθρο 38

N 330/76). Επομένως η συμμετοχή του μισθωτού σε αδέσποτη απεργία έχει ως συνέπεια την αυτοδίκαια λύση της εργασιακής σχέσης, χωρίς αντίστοιχη ζημιά για τον εργοδότη (άνευ διατυπώσεων και καταβολής αποζημίωσης).

Αστικές κυρώσεις ο νόμος θεσπίζει και για τους συνδικαλιστές που πραγματοποιούν απεργία κατά παράβαση των διατάξεων του νόμου ή του καταστατικού του σωματείου ή της ενώσεως. Στην περίπτωση αυτή κατά το άρθρο 26 αίρεται η προστασία των συνδικαλιστών (παρ. 1 άρθρο 38 N 330/76).

Η νομιμότητα μη της πραγματοποιημένης απεργίας θα κριθεί επί της ουσίας από τα δικαστήρια. Εκτός από τις αστικές συνέπειες απειλούνται και με ποινικές κυρώσεις οι παραβαίνοντες των διατάξεων περί ανεργίας, αυτοί που συμμετέχουν σε απεργία - ανταπεργία, χρησιμοποιούν βία έτσι ώστε να προσβάλουν την εργασία τρίτων και παρεμποδίζουν την ελεύθερη χρήση των χώρων εργασίας. (παρ. 4 άρθρο 40 N 330/76).

Ωστόσο δε προκύπτει σαφώς η βούληση του νομοθέτη αν οι ποινικές κυρώσεις αναφέρονται σε αυτούς που κηρύσσουν την απεργία (συνδικαλιστές - μέλη διοίκησης) ή στο σύνολο των μισθωτών. *

3.2.11. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΝΤΙΘΕΤΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Οι διατάξεις του ν. 330 για την απεργία χαρακτηρίζονται έντονα από μια συγκεκριμένη σκοπιμότητα, αντίθετη προς το Σύνταγμα, έφθασαν να μην είναι σύμφωνες ούτε με το πνεύμα, αλλ' ούτε και μ' αυτό το γράμμα της συνταγματικής διάταξης για την απεργία.

Αναλυτικότερα:

α) Το άρθρο 32 παρ. 1 του νόμου 330/1976 ορίζει: « Η απεργία είναι δικαίωμα των μισθωτών , όταν αποφασίζεται υπό το νομίμως συνεστημένου και λειτουργούντος επαγγελματικού σωματείου ή της ενώσεως εις ην ανήκει τούτο, προς διαφύλαξιν και προαγωγήν των

* Παναγιώτου Αδάμ, ο.π., σελ. 95

οικονομικών, εργασιακών και ασφαλιστικών εν γένει συμφερόντων των εργαζομένων της επιχειρήσεως ή εκμεταλλεύσεως, ή της ειδικότητας ή του κλάδου, ον εκπροσωπεί το κηρύσσον την απεργίαν σωματείον ή ένωσιν».

Παρατηρήσαμε κι όλας πως δεν είναι δυνατός κανένας περιορισμός, νομοθετικός ή άλλος, του δικαιώματος της απεργίας για τους μισθωτούς που δεν περιλαμβάνονται στις κατηγορίες στις οποίες αναφέρεται το εδ. Β' παρ. 2 άρθρου 23 του Συντάγματος.

Ο νόμος 330 ούτε μπορούσε να πει, ούτε και λέει, πως οι συνδικαλιστικές οργανώσεις θα έχουν ειδικά και μόνο τη μορφή σωματείων ή ενώσεων τους. Ρυθμίζει μόνο τη σύσταση, λειτουργία, δράση και διάλυση των νομικών εκείνων προσώπων που έχουν τη μορφή σωματείων - επαγγελματικών. Όμως η νομοθεσία μας αναγνωρίζει κάθε ένωση προσώπων προς επιδίωξη ορισμένου σκοπού και προσδίδει σ' αυτή νομική προσωπικότητα, εφ' όσον τηρηθούν οι αναγραφόμενοι στο νόμο όροι (άρθρο 61 Α.Κ.). Νόμιμα συνεπώς «συνεστημένη συνδικαλιστική οργάνωση» μπορεί να είναι κι άλλης μορφής εκτός απ' τα σωματεία ή τις ενώσεις τους.

Η διάταξη του άρθρου 32 παρ. 1 του ν. 330 είναι αντισυνταγματική για δυο λόγους. Πρώτο, περιορίζει το δικαίωμα της απεργίας προς διαφύλαξη κ.λ.π. των συμφερόντων «των εργαζομένων της επιχειρήσεως ή εκμεταλλεύσεως, ή της ειδικότητας ή του κλάδου, ον εκπροσωπεί το κηρύσσον την απεργίαν σωματείον η ένωσιν. Δεύτερο, γιατί ενώ το Σύνταγμα μιλάει ευρύτατα για συνδικαλιστικές οργανώσεις το άρθρο 32 παρ. 1 ν.330 μιλάει περιοριστικά για «επαγγελματικά σωματεία ή ενώσεις». Αλλ' ο νομοθέτης ούτε μπορεί να περιορίσει το δικαίωμα της απεργίας, ούτε μπορεί ν' αλλοιώσει το γράμμα της συνταγματικής διάταξης.

β) Περιορισμούς μη επιτρεπόμενους απ' το Σύνταγμα θέτουν και οι διατάξεις των άρθρων 33 παρ. 2, 34 παρ. 3 και 37 παρ. 1 ν.330/1976. Για τον ίδιο λοιπόν λόγο, τον οποίο ανωτέρω έχουμε αναφέρει, οι διατάξεις αυτές είναι αντισυνταγματικές.

γ) Το άρθρο 32 παρ. 3 ν. 330 ορίζει: «Οι διατάξεις του παρόντος

κεφαλαίου εφαρμόζονται αναλόγως και επί εργοδοτών ή εργοδοτικών σωματείων εν περιπτώσει ανταπεργίας».

Ο νομοθέτης εξομοιώνει εδώ με μια παρεμπόμπουσα διάταξη (που αναφέρεται όχι μόνο στα εργοδοτικά σωματεία, αλλά και στους μεμονωμένους εργοδότες) το συνταγματικά προστατευόμενο δικαίωμα της απεργίας με μια πράξη αμφίβολης πάντοτε νομικής υπόστασης. Φυσικά, στο Σύνταγμα πουθενά δεν γίνεται λόγος γι' ανταπεργία. Αλλά και κανένας άλλος νόμος δεν αναφέρεται σε δικαίωμα ανταπεργίας. Κι είναι πολύ χαρακτηριστικό ότι ακόμα κι ο νομοθέτης του ν. 330 δεν μιλάει ευθέως για δικαίωμα ανταπεργίας, ούτε επιχειρεί μια περισσότερο λεπτομερή ρύθμιση του θέματος. Εντελώς μόνο παρεμπιπτόντως κι αιφνιδιαστικά εξομοιώνει εδώ την ανταπεργία με την απεργία.

δ) Το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζει: « Οι γενικώς παραδεδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου, ως και οι διεθνείς συμβάσεις από της επικυρώσεως αυτών δια νόμου υπερισχύουν δε πάσης αντιθέτου διατάξεως νόμου. Η εφαρμογή των κανόνων του διεθνούς δικαίου και των διεθνών συμβάσεων έναντι των αλλοδαπών τελεί πάντοτε υπό τον όρον της αμοιβαιότητας».

Η Διεθνής Σύμβαση Εργασίας υπ' αρ. 87 (του 1950) κυρώθηκε με το ν.δ. 4204/1961 (ΦΕΚ 174,Α'1961). Έχει συνεπώς εκείνη την υπερισχύουσα απέναντι στο « γραπτό γηγενές νομοθετικό δίκαιο» ισχύ που τον άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος δίνει στις διεθνείς συμβάσεις.

Ορίζεται λοιπόν στο άρθρο 3 παρ. 1 της 87 Διεθνούς Σύμβασης ότι « Οι οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών δικαιούνται..... να οργανώσουν τα της δράσεως αυτών και να καταστρώνουν το πρόγραμμα της ενεργείας των».

Βασικότατη εκδήλωση του συνδικαλιστικού δικαιώματος και της συνδικαλιστικής ελευθερίας και κυριώτατη δράση μιας συνδικαλιστικής οργάνωσης είναι η απεργία.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 της 87 Δ.Σ.Ε. είναι οι οργανώσεις των εργαζομένων που θα ρυθμίζουν, ανάμεσα στ' άλλα θέματα δράσης τους, και τον τρόπο προσφυγής στο δικαίωμα της απεργίας, καθώς και τον τρόπο λήψης της σχετικής απόφασης απ' την οργάνωση.

Εν τούτοις ο ν.330/1976 περιέλαβε στο άρθρο 34 παρ. 1 διάταξη γενικά ρυθμιστική του τρόπου λήψης της απόφασης γι' απεργία. Και παραπέμπει στο καταστατικό της συνδικαλιστικής οργάνωσης μόνο προκειμένου για τη λήψη απόφασης περί απεργίας από ένωση επαγγελματικών σωματείων κι από επαγγελματικά σωματεία ευρύτερης (ή και πανελλήνιας) περιφέρειας όταν το καταστατικό προβλέπει λήψη απόφασης απ' τη γενική συνέλευση. Αν δεν υπάρχει τέτοια πρόβλεψη στο καταστατικό τότε η περί απεργίας απόφαση λαμβάνεται στην πιο πάνω περίπτωση απ' το διοικητικό συμβούλιο, ενώ σ' όλες τις άλλες λαμβάνεται απ' τη γενική συνέλευση των μελών του σωματείου.

Έτσι όμως η ρύθμιση αυτή προσβάλλει την αυτονομία των συνδικαλιστικών οργανώσεων στη λήψη των αποφάσεων για την απεργία, που θεσπίζει το άρθρο 3 της 87 Δ.Σ.Ε. Κι επειδή η τελκευταία διάταξη, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, υπερισχύει των διατάξεων του άρθρου 34 του ν. 330, οι τελευταίες δεν ισχύουν παρά μόνο σ' εκείνες τις περιπτώσεις που το καταστατικό της οργάνωσης δεν προβλέπει τον τρόπο λήψης απόφασης για την ανάπτυξη της δράσης του σωματείου ή πιο συγκεκριμένα για την προσφυγή σε απεργία. Αυτή πρέπει να είναι η σύμφωνα με το Σύνταγμα ερμηνεία του άρθρου 34 ν. 330/1976.

ε) Οι επιβαλλόμενοι περιορισμοί απ' το άρθρο 37 παρ. 2 ν. 330 εξικνούνται ως την κατάργηση του δικαιώματος της απεργίας, γι' αυτό και προσκρούουν στην απαγορευτική διάταξη του άρθρου 23 παρ. 2 εδ. Β' του Συντάγματος. Έτσι η διάταξη του άρθρου 37 παρ. 2 ν. 330 είναι αντισυνταγματική, και συνεπώς ανίσχυρη.

στ) Το άρθρο 40 παρ. 3 του ν. 330 ορίζει: «Τιμωρούνται κατά το άρθρον 458 του Ποινικού Κωδικός οι παραβαίνοντες τας διατάξεις των άρθρων 32, 34, 36, και 37» (του ίδιου νόμου).

Έχουμε κιόλας πει πως βασική συνέπεια της απ' το Σύνταγμα κατοχύρωσης και προστασίας του δικαιώματος της απεργίας είναι και η μη δυνατότητα απειλής ποινικών κυρώσεων για την προσφυγή σε απεργία.

Ίσως παρατηρηθεί ότι αξιόποινη με τη διάταξη του άρθρου 40 παρ 3 ν. 330 είναι η παράβαση ορισμένων επιταγών του νόμου αυτού για την απεργία.

Τονίσαμε όμως ήδη ότι η επιβολή περιορισμών απ' το νόμο στο δικαίωμα της απεργίας είναι αντισυνταγματική. Πέρα λοιπόν απ' το ότι η πρόβλεψη ποινών για την προσφυγή στην απεργία προσκρούει γενικά στην κατοχύρωση και την προστασία του δικαιώματος αυτού απ' το Σύνταγμα, η απειλή ποινικών κυρώσεων για την παράβαση ανεπίτρεπτων απ' το Σύνταγμα περιορισμών στην άσκηση της απεργίας είναι και για τον πρόσθετο αυτό λόγο αντισυνταγματική.

ζ) Με το άρθρο 38 του ν. 330 απειλούνται και αστικές κυρώσεις κατά τους παραβάτες των διατάξεων για την απεργία.

Η κατοχύρωση και προστασία του δικαιώματος της απεργίας απ' το Σύνταγμα επιβάλλει, όπως ήδη τονίσαμε, την αποτροπή κάθε συνέπειας και κάθε αστικής κύρωσης σε βάρος της σύμβασης εργασίας εξ' αιτίας της προσφυγής στο δικαίωμα αυτό.

Πέρα απ' όλα αυτά απαράδεχτο επίσης είναι και το ότι με τη διάταξη αυτή η πρώτη κρίση για τη νομιμότητα της απεργίας δίνεται στον εργοδότη, τον ένα δηλαδή απ' τους δυο αντιπάλους στον εργατικό αγώνα. Έτσι με τη διάταξη αυτή εισάγεται ανεπίτρεπτα ένα στοιχείο αυθαιρεσίας, που όμως δεν είναι σύμφωνο με τη συνταγματική και την καθόλου έννομη τάξη.*

3.2.12. Η ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΤΟΥ Ν 330/76

Ο ν. 330 που στην εισηγητική του έκθεση, ευαγγελίζεται την "προστασία" της συνδικαλιστικής ελευθερίας στην πράξη και στη ζωή αποδείχθηκε, ότι ουσιαστικά αναστέλλει το συνταγματικό δικαίωμα της απεργίας και παγιδεύει κάθε προσπάθεια των εργαζομένων να αναπτύξουν τους ταξικούς τους αγώνες, για μια άλλη ποιότητα ζωής.

* Τα στοιχεία του παραπάνω κεφαλαίου αντλήθηκαν από το βιβλίο του Θ. Θεοδώρου « Η απεργία ως δικαίωμα » σελ. 12-17.

Ο ν. 330 είχε καταγγελθεί σε όλες τις Διεθνείς Οργανώσεις και στη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (Δ.Ο.Ε.) σαν νόμος αντισυνταγματικός και αντιαπεργιακός. Από το αρχικό νομοσχέδιο που καταγγέλθηκε στη Βουλή σημειώνουμε, ότι υπέστη 28 τροπολογίες και δυο έγιναν μεταγενέστερα, έπειτα από σύσταση - υπόδειξη του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, παρά τις τροποποιήσεις όμως αυτές, ο νόμος 330/76 εξακολουθούσε να υπομονεύει το συνταγματικό δικαίωμα της απεργίας, να παγιδεύει τις απεργιακές εκδηλώσεις, με τις αφόρητα γραφειοκρατικές του διαδικασίες και τελικά να οδηγεί τους συνδικαλιστές στη φυλακή. Οπλίζοντας έτσι το κράτος και την εργοδοσία, μετά την καταδίκη να έχουν το δικαίωμα της απόλυσης χωρίς αποζημίωση, χωρίς σύνταξη και χωρίς επίδομα ανεργίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οι πέντε συνδικαλιστές της επιχείρησης Αστικών Συγκοινωνιών (ΕΑΣ) που μετά την καταδίκη τους σε 30 ημέρες φυλάκιση - γιατί γνωστοποίησαν τα αιτήματά τους στα αρμόδια υπουργεία με υπόμνημα - τηλεγράφημα και όχι με δικαστικό επιμελητή - ο υπουργός Συγκοινωνιών έδωσε εντολή για την οριστική απόλυση τους ύστερα από 15 και 20 χρόνια υπηρεσία.

Ενδεικτικά και μόνο αναφερθήκαμε στην περίπτωση των εργαζομένων στις συγκοινωνίες. Γιατί με βάση το νόμο 330, έχουν καταδικαστεί δεκάδες συνδικαλιστικά στελέχη σε φυλάκιση, όπως στη ΔΕΗ στο ΚΑΤ και σε άλλες δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις.*

** Τα στοιχεία του παραπάνω κεφαλαίου αντλήθηκαν από το βιβλίο του Ορέστη Χατζηβασιλείου « Συνδικαλισμός και κοινωνική αντίδραση (1947 – 1987) ». σελ. 230*

3.3. Ν. 1264/82 3.3.1.

3.3.1 ΓΕΝΙΚΑ.

Στα άρθρα 19-22 ν. 1264/82 ρυθμίζεται το δικαίωμα απεργίας των εργαζομένων, στο άρθρο 19 καθορίζονται οι προϋποθέσεις για την άσκηση του δικαιώματος της απεργίας, στο άρθρο 20 η διαδικασία κήρυξης της απεργίας, στο άρθρο 21 το προσωπικό ασφαλείας και στο άρθρο 22 η δικαστική επίλυση των διαφορών που προκύπτουν από την άσκηση του δικαιώματος της απεργίας.*

3.3.2. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΗΡΥΞΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ

1. Απόφαση της αρμόδιας οργάνωσης.

1.1 Σύμφωνα με τα άρθρα 23 2 Συντ. 1975 και 19 1 ν. 1264, η απεργία ασκείται από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις που έχουν νόμιμα συσταθεί (πρωτοβάθμιες, δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες) (Βλ. και άρθρο 32 1 ν. 330/76).

1.2 Οι οργανώσεις αυτές δεν είναι σωρευτικά αρμόδιες για την κήρυξη απεργίας. Έτσι, προκειμένου για απεργία εντοπισμένη σε μια επιχείρηση ή ύπαρξη σ' αυτήν ένωσης προσώπων ή επιχειρησιακού σωματείου αποκλείει την κήρυξη απεργίας από κλαδική οργάνωση ή ομοσπονδία.

1.3 Από τις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις, τα τοπικά παραρτήματα συνδικαλιστικών οργανώσεων δεν μπορούν να κηρύξουν απεργία αφού, σύμφωνα με το άρθρο 1 3, α, ββν. 1264, υπάρχουν μόνο για το δικαίωμα να γίνουν μέλη του αντίστοιχου εργατικού κέντρου.

** Τα στοιχεία του παραπάνω κεφαλαίου αντλήθηκαν από το βιβλίο του Κάτρα Ιωάννη « Συνδικαλιστικές οργανώσεις Ν 1264/82 », σελ. 112.*

2. Εργαζόμενοι του κλάδου ή της επιχείρησης που δεν είναι μέλη της(κλαδικής ή επιχειρησιακής) συνδικαλιστικής οργάνωσης που κήρυξε την απεργία μπορούν να πάρουν μέρος σ' αυτή.
3. Απεργία μπορούν, με ορισμένες προϋποθέσεις, (βλ. παρακάτω αριθ. 9) να κηρύξουν καίτοι ανώσεκ προσώπων του άρθρου 13, α, γγν. 1264.
4. Δεν είναι νόμιμη η απεργία που ασκείται από απλή ομάδα εργαζομένων (αδέσποτη απεργία). Η τέτοια απεργία μπορεί να νομιμοποιηθεί για το μέλλον, αν εγκριθεί από την αρμόδια συνδικαλιστική οργάνωση, που δέχονται την αναδρομική νομιμοποίηση της τέτοιας απεργίας).
5. Δεν είναι νόμιμη επίσης η απεργία που ασκείται από οργάνωση που δεν έχει ακόμα συσταθεί αλλά βρίσκεται υπό σύσταση.
- 6.1 Και η προσωρινή διοίκηση της συνδικαλιστικής οργάνωσης (αρθρ. 69Α.Κ.) μπορεί να συγκαλεί συνέλευση των μελών για να αποφασίσουν για την κήρυξη απεργίας ή και να κηρύξει (όπου επιτρέπεται) η ίδια απεργία. Και τούτο, γιατί η προσωρινότητα της προσωρινής διοίκησης αναφέρεται στη θητεία της και όχι στη δικαιοδοσία της.
- 6.2 Υποστηρίζεται όμως και η εσφαλμένη άποψη ότι η προσωρινή διοίκηση της συνδικαλιστικής οργάνωσης δεν μπορεί να συγκαλεί τη συνέλευση των μελών για να αποφασίσουν για την κήρυξη απεργίας, και με τη γνώμη αυτή όμως, η προσωρινή διοίκηση μπορεί να ενεργήσει τις παραπάνω πράξεις, αν της δοθεί σχετική άδεια από το δικαστήριο.
- 7.1. Στα σωματεία, η απεργία κηρύσσεται μόνο με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της οργάνωσης (άρθρο. 20 1ν. 1264. Βλ. άρθρο 34 1 εδ. δ' ν. 330/76). Το καταστατικό δεν μπορεί να ορίζει αλλιώς. Η ψηφοφορία για τη λήψη σχετικής απόφασης είναι πάντα μυστική (άρθρο 8 3εδ. β'ν. 1264. Β'. 61-62. Βλ. και άρθρο 34 3ν. 330/76).
- 7.2. Όμως στις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις ευρύτερης περιφέρειας ή πανελλαδικής έκτασης, τόσο η απεργία όσο και οι στάσεις εργασίας κηρύσσονται με απόφαση του

διοικητικού συμβουλίου, εκτός αν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά (άρθρο 20 1ν. 1264. Βλ. και άρθρο 34 1 εδ. α' ν. 330/76). Σωματεία ευρύτερης περιφέρειας είναι εκείνα που καλύπτουν μισθωτούς εγκατεστημένους όχι μόνο στην περιφέρεια της πόλης ή κωμόπολης που βρίσκεται η έδρα του σωματείου αλλά και σε άλλες πόλεις ή κωμοπόλεις περιοχών που βρίσκονται στο ίδιο ή σε άλλους νομούς.

- 7.3. Για ολογόωρες στάσεις εργασίας (βλ 119), αν το καταστατικό της πρωτοβάθμιας οργάνωσης δεν ορίζει διαφορετικά, αρκεί απόφαση του διοικητικού συμβουλίου. Προϋπόθεση για την κήρυξη στάσης εργασίας από το διοικητικό συμβούλιο είναι: α) οι στάσεις να μην πραγματοποιούνται την ίδια μέρα, δηλ. μόνο μια στάση εργασίας την ημέρα επιτρέπεται και β) οι στάσεις να μην πραγματοποιούνται μέσα στην ίδια βδομάδα, δηλ. μόνο μια στάση εργασίας τη βδομάδα επιτρέπεται. Η Γενική Συνέλευση της πρωτοβάθμιας οργάνωσης μπορεί να αποφασίζει για πολλές στάσεις την ίδια μέρα και την ίδια βδομάδα.
8. Στις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις η απεργία κηρύσσεται με απόφαση του διοικητικού τους συμβουλίου, εκτός αν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά, (άρθρο 20 1 ε. β'ν. 1264. Βλ. άρθρο 34 1 εδ α' ν. 330/76).
9. Οι ενώσεις προσώπων του άρθρου 1 3, α, γγν. 1264 μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμα της απεργίας ύστερα από απόφαση της πλειοψηφίας των εργαζομένων στην εκμετάλλευση ή επιχείρηση. Εδώ ο νόμος δεν αρκείται σε απόφαση των μελών της ένωσης προσώπων αλλά απαιτεί απόφαση της πλειοψηφίας των εργαζομένων στην επιχείρηση έστω κι' αν αυτοί δεν αποτελούν μέλη της ένωσης προσώπων. Ο νόμος δε διευκρινίζει αν η πλειοψηφία πρέπει να είναι απόλυτη ή σχετική. Από τη διατύπωση του νόμου, που απαιτεί πλειοψηφία των εργαζομένων, προκύπτει ότι απαιτείται η απόλυτη πλειοψηφία των εργαζομένων.

10. Για τους εργαζομένους σε εκμετάλλευση ή επιχείρηση, αν δεν υπάρχει ένωση προσώπων προσώπων ή κλαδικό ή επιχειρησιακό σωματείο με μέλη τους περισσότερους από τους εργαζόμενους, την απόφαση για απεργία μπορεί να πάρει το Εργατικό Κέντρο της περιοχής που εργάζονται. Η αρμοδιότητα του Εργατικού Κέντρου να κηρύξει απεργία είναι πάντοτε επικουρική.
11. Η απεργία που κηρύσσεται χωρίς να τηρηθεί η παραπάνω διαδικασία για τη λήψη της σχετικής απόφασης είναι παράνομη.*

3.3.3. ΤΗΡΗΣΗ ΠΡΟΘΕΣΜΙΩΝ

1. Για την άσκηση του δικαιώματος της απεργίας απαιτείται προειδοποίηση του εργοδότη ή της συνδικαλιστικής του οργάνωσης 24 τουλάχιστο ώρες πριν απ' την πραγματοποίηση της (άρθρο 19 1 εδ. γ'ν. 1264. Βλ άρθρο 33 2ν. 330/76). Με τη διάταξη αυτή ο νομοθέτης θέλησε να προστατεύσει στην πράξη τις συνδικαλιστικές οργανώσεις από τον κίνδυνο της κήρυξης απεργιών ως καταχρηστικών για το λόγο ότι δεν είχε προηγηθεί προειδοποίηση του εργοδότη πριν από ορισμένο χρόνο, αρκετό για να γίνουν διαπραγματεύσεις. Η απεργία δεν μπορεί να αφορά αιτήματα διαφορετικά από εκείνα που γνωστοποιήθηκαν.
2. Προκειμένου για εργαζόμενους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου στο δημόσιο, στους Ο.Τ.Α., στα Ν.Π.Δ.Δ. και στις επιχειρήσεις δημόσιου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας (βλ. παρακάτω IV, 2.1), απεργία δεν μπορεί να κηρυχθεί πριν περάσουν 4 πλήρες μέρες από τη γνωστοποίηση των αιτημάτων και των λόγων που τα θεμελιώνουν. Η γνωστοποίηση αυτή γίνεται με έγγραφο που κοινοποιείται με δικαστικό επιμελητή στον εργοδότη ή στους εργοδότες, στο Υπουργείο που ασκεί τη σχετική εποπτεία και στο Υπουργείο Εργασίας. Σ' αυτή την περίπτωση, η απεργία δεν μπορεί να

* Κάτρας Ιωάννης, ο.π., σελ. 113-116

αφορά αιτήματα διαφορετικά από εκείνα που γνωστοποιήθηκαν. Για την έναρξη και λήξη της προθεσμίας έχουν εφαρμογή τα άρθρα 241-242 Α.Κ. και 144 Κ. Γίολ. Δ.

3. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις δεν έχουν υποχρέωση να προαναγγείλουν στον εργοδότη το χρόνο έναρξης και λήξης της απεργίας.
4. Σύμφωνα με τη διάταξη της 2 του άρθρου 18 ν. 3239/55 - η οποία δε φαίνεται να καταργήθηκε από τη διάταξη του άρθρου 32 6 ν. 1264 (Βλέπε αντίστοιχη διάταξη άρθρο 41 2ν.). Η απεργία μετά τον ν. 330/76, σε Δ.Ε.Ν. 32,564) - σε περίπτωση αποτυχίας σύναψης συλλογικής σύμβασης εργασίας και παραπομπής της διάφορα στα διοικητικά δικαστήρια, απαγορεύεται, για χρονικό διάστημα 45 ημερών, ή 60 ημερών σε περίπτωση έφεσης, οποιαδήποτε προσπάθεια των ενδιαφερομένων για εκβιασμό ευνοϊκής γι' αυτούς, λύσης της διαφοράς, είτε με διακοπή της εργασίας είτε με μείωση της απόδοσης της εργασίας.*

3.3.4. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.

1. Η συνδικαλιστική οργάνωση που κηρύσσει απεργία πρέπει να φροντίζει να υπάρχει, κατά τη διάρκεια της απεργίας, το αναγκαίο προσωπικό για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων της επιχείρησης και την πρόληψη καταστροφών ή ατυχημάτων (άρθρο. 21 1 ν. 1264. Βλ. άρθρο. 37 1ν. 330/76).

Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής κάνει την απεργία παράνομη.

2.1. Ο νόμος περιέχει ειδική ρύθμιση για το προσωπικό ασφαλείας σε περίπτωση απεργίας εργαζομένων στο Δημόσιο, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και τις επιχειρήσεις δημόσιου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας, η λειτουργία των

* Κάτρας Ιωάννης, ο.π., σελ. 117-118

οποίων έχει ζωτική σημασία για την εξυπηρέτηση των αναγκών του κοινωνικού συνόλου. Τέτοιες επιχειρήσεις είναι οι επιχειρήσεις (άρθρο 19 2ν. 1264. Βλ. άρθρο 35 ν. 330/76):

- Παροχής υγειονομικών υπηρεσιών από νοσηλευτικά ιδρύματα.
- Διύλισης και διανομής ύδατος (Ε.Υ.Δ.Α.Π., Ο.Υ.Θ., κλπ.)
- Παραγωγής και διανομής ηλεκτρικού ρεύματος (Δ.Ε.Η.).
- Παραγωγής και διανομής καυσίμου αερίου (φωταέριο).
- Παραγωγής ή διύλισης ακάθαρτου πετρελαίου.
- Μεταφοράς προσώπων και αγαθών από την ξηρά, τη θάλασσα και τον αέρα.
- Τηλεπικοινωνιών (Ο.Τ.Ε.).
- Ταχυδρομείων (ΕΛΤΑ).
- Ραδιοφωνίας και Τηλεόρασης (ΕΡΤ).
- Αποχέτευσης και απαγωγής ακάθαρτων υδάτων και λυμάτων.
- Φορτοεκφόρτωσης και αποθήκευσης εμπορευμάτων στα λιμάνια.

2.2 Στις παραπάνω (2.1) περιπτώσεις, κατά τη διάρκεια της απεργίας, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων εκτός από το προσωπικό ασφαλείας (παραπάνω: 1), πρέπει να διαθέτουν και το αναγκαίο προσωπικό για την αντιμετώπιση των στοιχειωδών αναγκών του κοινωνικού συνόλου (άρθρο 21 2 εδ. α'ν. 1264. Βλ. άρθρο 37 2ν. 330/76).

2.3.1. Σ ' αυτές τις περιπτώσεις (1 και 2.1) οι συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων γνωστοποιούν με δικαστικό επιμελητή, κάθε χρόνο μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του Γενάρη, τόσο στον εργοδότη όσο και στο εποπτεύον Υπουργείο καθώς και στο Υπουργείο Εργασίας, τον αριθμό και τις ειδικότητες του προσωπικού που θα διαθέτουν κατά την ενδεχόμενη άσκηση του δικαιώματος της απεργίας κατά τη διάρκεια της χρονιάς. Η γνωστοποίηση μπορεί να γίνει και μετά την παραπάνω προθεσμία αλλά πριν αποφασίσει σχετικά η Ε.Π.Σ.Σ.

2.3.2. Αν ο εργοδότης διαφωνεί με τον αριθμό και τις ειδικότητες του αναγκαίου προσωπικού ή αν η οργάνωση δεν υποβάλλει κατάσταση προσωπικού, αποφασίζει σχετικά η Ε.Π.Σ.Σ. μέσα στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του Γενάρη. Η υπέρβαση αυτής της προθεσμίας δεν

επηρεάζει το κύρος της απόφασης. Η Ε.Π.Σ.Σ. συνέρχεται ύστερα από αίτηση του εργοδότη ή της οργάνωσης. Σε περίπτωση έκτακτης και απρόβλεπτης ανάγκης αποφασίζει μόνος του ο Πρόεδρος της Ε.Π.Σ.Σ. Κατά τα λοιπά ισχύουν όσα είπαμε στην 101.

2.3.3. Κατά τη διάρκεια της απεργίας μπορεί η συνδικαλιστική οργάνωση ή ο εργοδότης, να ζητήσει από την Ε.Π.Σ.Σ. την τροποποίηση της αρχικής κατάστασης του προσωπικού ασφαλείας με βάση τις συνθήκες που έχουν δημιουργηθεί (άρθρο 21 2 εδ. δ'ν. 1264). Πιστεύουμε ότι η τροποποίηση αυτή μπορεί να ζητηθεί όχι μόνο κατά τη διάρκεια απεργίας, αλλά και πριν από ενδεχόμενη απεργία.

2.3.4. Η απόφαση της Ε.Π.Σ.Σ. ή του Προέδρου της, με την οποία καθορίζεται το προσωπικό ασφαλείας, είναι ατομική εκτελεστή διοικητική πράξη και μπορεί να προσβληθεί, με αίτηση ακύρωσης, στο Συμβούλιο Επικρατείας.

3. Αν κάποιος από το προσωπικό ασφαλείας δεν εκτελούν την εργασία τους, τότε οι συνδικαλιστικές οργανώσεις οφείλουν να τους αναπληρώσουν. Αλλιώς η απεργία πρέπει να λυθεί ως παράνομη. Το προσωπικό ασφαλείας πρέπει, κατά τη διάρκεια της απεργίας να συμμορφώνεται με τις εντολές του εργοδότη και όχι της συνδικαλιστικής οργάνωσης, δεν υποχρεούται όμως να εκτελέσει άλλη εργασία από εκείνη για την οποία προορίζεται.*

3.3.5. ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

1. Η άσκηση του δικαιώματος της απεργίας δεν πρέπει να υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλονται απ' την καλή πίστη, ή τα χρηστά ήθη, ή τον κοινωνικό, ή τον οικονομικό σκοπό του δικαιώματος. Για τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 281 Α.Κ. επί απεργιών. Η καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος της απεργίας κάνει την απεργία παράνομη.

* Κάτρας Ιωάννης, ο.π., σελ. 118-120

2 έτσι, έχει γίνει δεκτό ότι η απεργία είναι καταχρηστική:

- όταν επιδιώκει αύξηση αποδοχών, ενώ ο εργοδότης καταβάλλει πολύ ανώτερες από τις αποδοχές που ορίζονται με διαιτητική απόφαση.
- όταν τα προβαλλόμενα αιτήματα είναι επουσιώδη σε σχέση με τις δυσμενείς συνέπειες που επέρχονται για τον εργοδότη, ο οποίος εξυπηρετεί αποκλειστικά το κοινωνικό σύνολο.
- όταν επιδιώκει σκοπό διαφορετικό από εκείνο που προβάλλεται.
 - όταν η απεργία ως μέσο, βρίσκεται σε προφανή δυσαναλογία προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.
 - αν με παράνομες πράξεις, που αντίκεινται στα χρηστά ήθη, παραβιάζει τα δικαιώματα εκείνων που δεν μετέχουν στην απεργία και θέλουν να εργαστούν (άρθρο 5 1, 22 1 Συντ. 1975 και 1 Ιν.)
 - σε περίοδο που έχει διαλυθεί η Βουλή, εφόσον η ικανοποίηση των αιτημάτων είναι δυνατή μόνο με νομοθετική ρύθμιση.
 - Καταχρηστική είναι και η απεργία αλληλεγγύης που έχει ως σκοπό την επαναπρόσληψη εργαζόμενου που απολύθηκε, σε περίπτωση που η απόλυση έγινε καθαρά για λόγους που αφορούν το πρόσωπο του εργαζόμενου (αντισυμβατική συμπεριφορά, ακαταλληλότητα κλπ.).

Σε μια τέτοια περίπτωση η απεργία αλληλεγγύης βρίσκεται έξω απ' τα όρια της καλής πίστης και δεν είναι νόμιμη.

3.3.6. ΑΠΟΔΕΚΤΗΣ ΑΙΤΗΜΑΤΩΝ ΑΠΕΡΓΙΑ.

Αποδέκτης των αιτημάτων της απεργίας είναι συνήθως ο εργοδότης (ή η εργοδοτική οργάνωση) που απασχολεί τους απεργούς. Όμως στην απεργία αλληλεγγύης αποδέκτης των αιτημάτων είναι άλλος εργοδότης, εκείνος δηλ. που προσβάλλεται με την κύρια απεργία. Επί πολιτικής απεργίας αποδέκτης των αιτημάτων της είναι το κράτος.

3.3.7. ΑΠΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αν ο εργοδότης δεν εκπληρώσει απέναντι στον εργαζόμενο τις νόμιμες ή συμβατικές του υποχρεώσεις, ο εργαζόμενος δικαιούται ν' αρνηθεί την εκτέλεση της εργασίας του (δικαίωμα επίσχεσης άρθρο 325 Α.Κ.) Η διαφορά από την απεργία είναι ότι ενώ και οι δυο έχουν ως αποτέλεσμα την αναστολή εκτέλεσης της σύμβασης, εργασίας και την αποχή του εργαζόμενου απ' την εργασία, στην περίπτωση επίσχεσης ο εργοδότης οφείλει αποδοχές στον εργαζόμενο ενώ επί απεργίας δεν οφείλονται αποδοχές. Εξάλλου, ενώ η επίσχεση ασκείται από μεμονωμένα άτομα, η απεργία ασκείται από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις.

3.3.8. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΝΟΜΙΜΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ

1. Κατά το χρόνο της απεργίας η υποχρέωση των απεργιών για προσφορά εργασίας αναστέλλεται αλλά η σύμβαση εργασίας δε λύνεται γιατί η απεργία αποτελεί δικαίωμα των εργαζομένων.

Δεν αναστέλλεται όμως η υποχρέωση για προσφορά εργασίας του προσωπικού ασφαλείας. Παράλληλα όμως αναστέλλεται και η υποχρέωση του εργοδότη να καταβάλλει αποδοχές στους απεργούς.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 2 6 α.ν. 539/1946 ο χρόνος νόμιμης απεργίας δε συμψηφίζεται με τις μέρες άδειας που δικαιούται ο εργαζόμενος. Από την άλλη μεριά, ο χρόνος απεργίας θεωρείται ως χρόνος υπηρεσίας για τον καθορισμό του βασικού χρόνου αδειάς.

3. Κατά το χρόνο της απεργίας δεν αναστέλλεται η σύμβαση εργασίας ως προς τις λοιπές υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των μερών.

4. Είναι άκυρη η καταγγελία σύμβασης εργασίας εργαζόμενου για το λόγο ότι έλαβε μέρος σε απεργία (άρθρο 14 4 ν. 1264. Βλ. 95).

5. Απαγορεύεται στον εργοδότη η πρόσληψη απεργοσπαστών (βλ. 125).

3.3.9. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ.

1. Η συμμετοχή σε απεργία που έχει κριθεί ως παράνομη δίνει στον εργοδότη το δικαίωμα να καταγγείλει τη σχέση εργασίας (βλ. σχετ. αρθρ. 14 10, εν. 1264. Η απουσία του εργαζόμενου από την εργασία του λόγω συμμετοχής του σε παράνομη απεργία είναι αυθαίρετη και μπορεί με ορισμένες προϋποθέσεις να θεωρηθεί ως καταγγελία της σχέσης εργασίας απ'τον εργαζόμενο.

2. Η διάταξη του άρθρου 18 3ν. 3239/55 που όριζε ότι: η συμμετοχή σε απεργία μετά την παραπομπή της διαφοράς στη διαιτησία θεωρείται ως καταγγελία της σύμβασης εργασίας από μέρους του απεργού, έχει καταργηθεί ήδη από το ν. 330/76.

3.3.10. ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΑΠΕΡΓΟΣΠΑΣΤΩΝ

Απαγορεύεται κατά τη διάρκεια νόμιμης απεργίας η πρόσληψη νέων εργαζομένων για να εργασθούν στη θέση των απεργών. (Βλ και άρθρο 30 1 και 9 ν. 1264 και παρακάτω 150, 154,7). Δεν έχει σημασία αν ο νέος εργαζόμενος προσλαμβάνεται με σχέση εργασίας ορισμένου ή αόριστου χρόνου. Προϋπόθεση της απαγόρευσης πρόσληψης απεργοσπαστών είναι να πρόκειται για νόμιμη απεργία. Η απαγόρευση δεν ισχύει αν η απεργία κρίθηκε από τα δικαστήρια ως παράνομη. Η πρόσληψη που έγινε κατά τη διάρκεια νόμιμης απεργίας είναι άκυρη (άρθρο 174, 180 Α.Κ.) Η απαγόρευση πρόσληψης απεργοσπαστών δεν είναι αντίθετη στο Σύνταγμα.

3.3.11. ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

1. Για διαφορές που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 19-22 ν. 1264/82, αποφασίζει το Μονομελές Πρωτοδικείο

της έδρας της συνδικαλιστικής οργάνωσης, που έχει κηρύξει την απεργία, το οποίο δικάζει με τη διαδικασία των εργατικών διαφορών (άρθρο 22 4 ν. 1264/82)

2. Τέτοιες διαφορές μεταξύ άλλων είναι:

- 2.1 Η ακύρωση της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης ή του Διοικητικού Συμβουλίου της συνδικαλιστικής οργάνωσης με την οποία κηρύχτηκε απεργία αν η απόφαση αυτή είναι αντίθετη στο νόμο ή το καταστατικό (άρθρο 101 α Α.Κ.). Η ακυρότητα κηρύσσεται ύστερα από αγωγή που υποβάλλεται είτε από το 1/50 τουλάχιστο των οικονομικά τακτοποιημένων μελών που δεν συναίνεσαν στη λήψη της απόφασης (άρθρο 84 εδ. β'ν. 1264/82) είτε από οποιοδήποτε τρίτο που έχει έννομο συμφέρον (π.χ. τον εργοδότη). Η αγωγή πρέπει να ασκηθεί μέσα στις προθεσμίες που αναφέρουμε παραπάνω. Σ' αυτή την περίπτωση δεν έχουν εφαρμογή τα άρθρα 102 Α.Κ. και 736 Κ. Πολ. Δ. και δεν μπορεί με ασφαλιστικά μέτρα να ανασταλεί απόφαση του σωματείου με την οποία κηρύσσεται απεργία (άρθρο 22 3ν. 1264/82).
 - 2.2 Η ακύρωση απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου ή της Γενικής Συνέλευσης της συνδικαλιστικής οργάνωσης με την οποία αποφασίστηκαν στάσεις εργασίας. Η διάταξη της 3 του άρθρου 22ν. 1264/82 έχει εφαρμογή και σ' αυτή την περίπτωση.
 - 2.3 Η κήρυξη ανταπεργίας από τον εργοδότη.
 - 2.4 Η πρόσληψη απεργοσπαστών κατά τη διάρκεια νόμιμης απεργίας.
 - 2.5 Η μη τήρηση των νόμιμων προθεσμιών για την κήρυξη απεργίας.
 - 2.6 Η μη ύπαρξη προσωπικού ασφαλείας (117, IV).
 - 2.7 Η καταχρηστική άσκηση της απεργίας (117, Υ)κ.α.
3. Σε επείγουσες περιπτώσεις οι αρμόδιοι Πρόεδροι Πρωτοδικών ή Εφετών προσδιορίζουν σύντομη δικάσιμο και συντέμνουν τις προθεσμίες επίδοσης των δικογράφων, ώστε η συζήτηση να πραγματοποιηθεί μέσα σε πέντε (5) μέρες από την κατάθεση τους.
 4. Η απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου υπόκειται σε έφεση στο Εφετείο. Η προθεσμία της έφεσης είναι τρεις (3) μέρες από

την επίδοση της απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου (άρθρο 22 4 εδ.γ'ν. 1264/82)

5. Η παύση της απεργίας δεν είναι δεκτική άμεσης ή έμμεσης εκτέλεσης, αφού το άρθρο 22 παράγραφο 3 του Συντάγματος 1975 απαγορεύει κάθε μορφή αναγκαστικής εργασίας.
6. Δεν επιτρέπεται η δικαστική απαγόρευση απεργίας με ασφαλιστικά μέτρα. Στις άλλες όμως περιπτώσεις επιτρέπεται η λήψη ασφαλιστικών μέτρων, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις.*

3.3.12. Η ΑΝΤΑΠΕΡΓΙΑ

Η ανταπεργία δεν έχει μέχρι σήμερα αναγνωρισθεί κατά τρόπο άμεσο και ρητό από κανένα Σύνταγμα και καμία διεθνή σύμβαση ως δικαίωμα των εργοδοτών. Όμως από καιρό πολλοί υποστηρίζουν την ύπαρξη ενός τέτοιου δικαιώματος, που το θεωρούν ως αναγκαίο σύστοιχο του δικαιώματος απεργίας και ως εκδήλωση των συνδικαλιστικών ελευθεριών από τη στιγμή που η κατοχύρωση τους αναφέρεται και στους εργοδότες.

Ανταπεργία από εννοιολογική πλευρά θεωρείται το αγωνιστικό μέσο των εργοδοτών που τους επιτρέπει, δίχως να καταγγείλουν τις ατομικές εργασιακές σχέσεις των εργαζομένων τους, να αρνούνται συλλογικά την αποδοχή της εργασίας αυτών, με παράλληλη απαλλαγή τους από την υποχρέωση πληρωμής μισθών. Μπορεί να εκδηλωθεί με πολλούς τρόπους, με τους οποίους ο εργοδότης αρνείται την εργασία όλων ή μέρους των εργαζομένων του για να εξαναγκάσει αυτούς να παραιτηθούν από την αγωνιστική συνδικαλιστική τους δράση και να επιβάλλει τους δικούς του όρους. Συνηθισμένοι τρόποι άσκησης της ανταπεργίας είναι το προσωρινό κλείσιμο της επιχείρησης, ώστε να αποκλειστούν από την εργασία και οι μη απεργοί (λοκ άουτ), όπως επίσης ο εργοδότης να μην παρέχει στους εργαζόμενους τα μέσα για την εκτέλεση της εργασίας, βασικό στοιχείο της ανταπεργίας είναι εκείνο της προσωρινής διακοπής στη σχέση εργασίας εργοδότη και εργαζόμενου. Ο νόμος 330/76 στο

* Κάτρας Ιωάννης, ο.π., σελ. 120-128

άρθρο 32 παρ. 3 επέτρεπε ρητά την ανταπεργία (Lock out). Η απαγόρευση της ανταπεργίας επήλθε με την παρ. 2 του άρθρου 22 του Ν 1264/82 και εξισορρόπηση των δυνάμεων εργοδότη-εργαζόμενου. Η παρ. 4 του ίδιου του άρθρου καθιερώνει ειδική σύντομη διαδικασία επίλυσης των διαφορών που προκύπτουν από την εφαρμογή των άρθρων 19-22 του ν. 1264/82 σχετικά με την απεργία, με αποτέλεσμα να καλύπτεται πλήρως η ανάγκη γρήγορου ξεκαθαρίσματος των σχετικών διαφορών.

παρεπόμενο χαρακτήρα, δεν μπορεί να αγνοηθεί για τον εννοιολογικό της προσδιορισμό. Έτσι όταν γίνεται λόγος για ανταπεργία ως δικαίωμα των εργοδοτών για την αναστολή των συμβάσεων εργασίας αναφερόμαστε στην αμυντική ανταπεργία.

Αλλά και στην περιορισμένη αυτή μορφή της η ιστορική και κοινωνική εξέλιξη δε μας αποδεικνύει την απόλυτη συστοιχία της με την απεργία.

Εκείνοι που χαρακτηρίζουν την ανταπεργία ως δικαίωμα και μάλιστα ισοδύναμο με το δικαίωμα της απεργίας θεμελιώνουν την άποψη τους στην αναγνωρισμένη σήμερα καθολικότητα των συνδικαλιστικών ελευθεριών και στην εξυπακοούμενη ισότητα των κοινωνικών ανταγωνιστών που περικλείει και την ισότητα των μέσων πίεσεως.*

** Τα στοιχεία του παραπάνω κεφαλαίου αντλήθηκαν από το βιβλίο Κοκιάδης Ι.Δ. « Εργατικό δίκαιο Συλλογικές εργασιακές σχέσεις », σελ. 517-52*

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στο δημοκρατικό πολίτευμα το άτομο αισθάνεται ότι δικαιούται να αμύνεται απέναντι σε κάθε απόπειρα της εξουσίας να παρεμβαίνει στην εξωτερική και στην εσωτερική του ζωή πέρα από ένα συμφωνημένο, όριο, εκείνο που το θέτει η ηθική υπόσταση του ανθρώπου ως ελεύθερο ον αλλά και ηθικά πάλι υποχρεωμένου να μην ασκεί την ελευθερία του εις βάρος της ελευθερίας των άλλων. Η πολιτεία οφείλει να αναγνωρίζει το δικαίωμα αυτό και αν εξασφαλίζει σε όλους ανεξαιρέτα τους πολίτες τα μέσα να κάνουν αποτελεσματική την άμυνα τους απέναντι στις τυχόν αυθαιρεσίες των οργάνων της.

Τα γνήσια δημοκρατικά καθεστώτα λοιπόν δέχονται την εικόνα του πολίτη αντιμετώπου προς το κράτος κατά τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων του και την προάσπιση των συμφερόντων του.

Το σύνταγμα κατοχυρώνει τα δικαιώματα ομαδικής δράσης. Οι συλλογικές δραστηριότητες είναι δικαίωμα των πολιτών. Έτσι μπορούν να συνέρχονται, να συγκεντρώνονται δηλαδή για όποιο λόγο επιθυμούν να διαδηλώνουν από κοινού, να συνεταιρίζονται - να ιδρύουν συλλόγους, σωματεία - εταιρείες (άρθρα 11-12), να συνδικαλίζονται και τέλος, αυτό που μας απασχολεί, να απεργούν, σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 1-2.

Τα δικαιώματα που αναφέραμε (συνδικαλισμός, συναθροίσεις, σωματεία) είναι ατομικά μεν, αλλά με πολιτικό χαρακτήρα, γιατί καθιερώνουν μορφές πολιτικής δράσης σε μια κοινωνία και έχουν και πολιτικές προεκτάσεις (π.χ. συνδικαλισμός, σωματεία, απεργία). Η ιδιαιτερότητα τους έγκειται στο εξής : οι δικαιούχοι είναι μεν τα άτομα, αλλά η άσκηση τους είναι συλλογική.

Αυτό αποτελεί συγχρόνως και την πρώτη προϋπόθεση για να θεωρηθεί νόμιμη από τις νόμιμα συστημένες ενώσεις και σωματεία, με δεύτερη η απεργία να έχει στόχο την πραγματική προαγωγή των μισθωτών.

Από τη στιγμή μάλιστα που η διοίκηση του σωματείου γνωστοποιεί την κήρυξη της απεργίας στον εργοδότη, με σκοπό ίσως την έναρξη διαπραγματεύσεων για την εξεύρεση λύσης, αυτό φανερώνει την καλή πίστη από πλευράς εργαζομένων. Η απεργία λοιπόν είναι για τον έλληνα εργαζόμενο το ύστατο μέσο αγώνα, όταν οι κρατικοί ή ιδιωτικοί φορείς δεν του αφήνουν άλλο περιθώριο.

Για το λόγο αυτό δεν πρέπει να θεωρείται η απεργία απειλή για το κοινωνικό σύνολο. Αντίθετα έχει να εκπληρώσει ένα κοινωνικό ρόλο για τον οποίο και αναγνωρίστηκε η ανάγκη κατοχύρωσης της.

Είναι λοιπόν η απεργία δικαίωμα που ασκείται ελεύθερα και μόνο σε ορισμένες περιορισμούς. Αυτοί οι περιορισμοί δικαιολογούνται από το γεγονός ότι, από τη στιγμή που το αγωνιστικό αυτό μέσο εντάχθηκε στο σύστημα μιας συγκεκριμένης έννομης τάξης, είναι φυσικό και επόμενο το δίκαιο που νομιμοποίησε τις απεργιακές εκδηλώσεις να προσπαθεί να τις ελέγξει.

Πρέπει να αναγνωρίσουμε όμως ότι ο έλεγχος αυτός σχετίζεται με τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις που προκαλούν οι απεργίες και που μερικές φορές είναι ιδιαίτερα ενοχλητικές. Όμως η ιστορία έχει δείξει ότι, όσο και αν είναι ενοχλητικό το δικαίωμα της απεργίας για το κοινωνικό σύνολο, η κοινωνική ισορροπία διευκολύνεται περισσότερο από την ισχυροποίηση παρά από την αποδυνάμωση του.

Μερικοί είναι δύσκολο να κατανοήσουν πως ένα δικαίωμα τόσο δυναμικό, όπως η απεργία, που αντιμάχεται το δίκαιο, που περιέχει ένα είδος νομιμοποίησης της αυτοδικίας και εκφράζει τη διακοπή της κοινωνικής συνοχής, αφήνεται ελεύθερο στην άσκηση του.

Ενώ όμως η απεργία «αντιμάχεται το δίκαιο» παράλληλα αποτελεί μέσο ανανεωτικό του δικαίου. Αυτό έχει να κάνει με τις κοινωνίες που θέλουν να κρύπτουν την κοινωνική έμφαση και να την επιλύουν με κατασταλτικά ή αστυνομικά μέτρα και που αργά ή γρήγορα φθάνουν σε μεγαλύτερο αδιέξοδο.

Στην Ελλάδα όμως από τη στιγμή που έχει κατοχυρωθεί συνταγματικά το δικαίωμα της απεργίας, δεν έχουμε δει μέχρι τώρα να καταστέλλονται απεργίες με τη μέθοδο των αστυνομικών μέτρων. Εκείνο που έχει συμβεί είναι επεισόδια σε διαδηλώσεις απεργών κυρίως στα μεγάλα αστικά κέντρα. Κι αυτό γιατί συχνά οι απεργοί διαπιστώνουν ότι πρέπει να γνωστοποιήσουν στην ελληνική κοινωνία τις διεκδικήσεις τους, επιδιώκοντας ίσως να ισχυροποιήσουν τις θέσεις τους, αλλά και να προλάβουν τυχόν αντιδράσεις.

Κυρίως βέβαια βίαιες συγκρούσεις έχουμε με τους φορείς εξουσίας μέσω των εντολοδόχων τους, τις αστυνομικές δυνάμεις. Τα προβλήματα φυσικά δημιουργούνται όταν οι διαπραγματεύσεις με την εξουσία καταλήγουν σε

αδιέξοδο αλλά οι απεργοί αρνούνται να υποχωρήσουν, οπότε οι συνέπειες είναι ανεξέλεγκτες.

Αυτό όμως πρέπει να τονίσουμε ότι έχει συμβεί ελάχιστες φορές και δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι το ελληνικό κράτος είναι ευνοούμενο. Κι είναι μάλιστα ένας «καλός» και λειτουργικός νόμος η κατοχύρωση της απεργίας, ότι δηλαδή δεν είναι πλέον δυνατός ο ποινικός κολασμός της απεργίας ή η επιβολή οποιασδήποτε άλλης κυρώσεως σ' εκείνον που ασκεί το δικαίωμα αυτό.

Αυτός ο νόμος που είναι μια καλή αρχή, πρέπει να διευρυνθεί, το δικαίωμα της απεργίας δηλαδή πρέπει να μπορούμε μέσα από τις διαπραγματεύσεις να φτάνουμε σε λύσεις, να ακολουθούμε για παράδειγμα τη μέση οδό. Αυτό καταλαβαίνουμε όμως ότι είναι δύσκολο σχεδόν ακατόρθωτο, κι αυτό γιατί τα συμφέροντα της εργοδοσίας, και μάλιστα του ιδιωτικού τομέα, είναι τεράστια. Ειδικά σήμερα με την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, ο ανταγωνισμός είναι πολύ μεγάλος, γι' αυτό οι κρατικοί και ιδιωτικοί φορείς που εμπλέκονται σ' αυτόν σπάνια υποχωρούν στις διεκδικήσεις των εργαζομένων.

Εδώ ακριβώς μπαίνει και ο προβληματισμός κατά ποσό έχουν αντίκρουσμα οι σημερινές απεργιακές κινητοποιήσεις. Μ' άλλα λόγια είναι αρκετές οι περιπτώσεις που μια απεργία κηρύσσεται παράνομη και καταχρηστική, ειδικά όταν η παρατεινόμενη διάρκεια της παραλύει τη χώρα.. Αυτά τα ασφαλιστικά μέτρα, η προσφυγή δηλαδή στη δικαστική κρίση για τη νομιμότητα μιας απεργίας δεν αποτελεί περιορισμό του δικαιώματος. Οι ιδιορρυθμίες όμως της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων και ο τρόπος εφαρμογής της συντελούν στο να χαρακτηρίζεται τελικά «περιορισμός».

Η αντίληψη όμως ότι η αποδυνάμωση του δικαιώματος της απεργίας προλαμβάνει τον πόλεμο των κοινωνικών τάξεων είναι εσφαλμένη γιατί το κοινωνικό κόστος από την αποτυχημένη απεργία είναι πολύ μεγαλύτερο από το κόστος που προκαλεί η άσκηση της. Πρέπει να επισημανθεί βέβαια ότι η δικαστική κρίση για το παράνομο της απεργίας μόνο σ' εξαιρετικές περιπτώσεις γίνεται δεκτή. Διαφορετικά η συστηματική μετατροπή των κοινωνικών συγκρούσεων και των συλλογικών διαφορών σε νομικές διαφορές είναι έμμεση προσβολή της συλλογικής αυτονομία.

Και είναι απαραίτητο να υπάρχει συλλογική αυτονομία, αλλιώς παρατηρείται δυστυχώς το συχνό φαινόμενο της παρακινούμενης απεργίας είτε από κόμματα είτε από άλλους φορείς με ιδιοτελείς σκοπούς. Αυτό το φαινόμενο όμως είναι δύσκολο να, εκλείψει.

Κλείνοντας αυτή την εργασία διαπιστώνουμε ότι η απεργία πλέον είναι συνταγματικό δικαίωμα κάθε εργαζομένου. Μέσω της απεργίας του δίνεται η ευκαιρία να ασκήσει πίεση στην εργοδοτική πλευρά για την προώθηση των συμφερόντων τους και ικανοποίηση των αιτημάτων τους. Για να αποτελέσει η απεργία δικαίωμα και μάλιστα συνταγματικά κατοχυρωμένο χρειάστηκαν πολλά χρόνια και αμέτρητες προσπάθειες. Η έναρξη των προσπαθειών στα μέσα του 1800 άνοιξε το δρόμο στο εργατικό προλεταριάτο για την κατοχύρωση των δικαιωμάτων του μέσα στον εργατικό χώρο. Υπήρξε μια έξαρση απεργιακών αγώνων στην διάρκεια των οποίων τα ανθρώπινα δικαιώματα καταπατήθηκαν κ' πολλές ζωές χάθηκαν. Μέσα απ' αυτόν το δύσκολο δρόμο καταφέραμε να φτάσουμε στο Σύνταγμα του 1975 το οποίο κατοχυρώνει την απεργία ως δικαίωμα στα άρθρα του 22 κ' 23.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Σύνταγμα της Ελλάδας 1975 Άρθρο 22

1. Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος, που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού.

Όλοι οι εργαζόμενοι, ανεξάρτητα από φύλο ή άλλη διάκριση, έχουν δικαίωμα ίσης αμοιβής για παρεχόμενη εργασία ίσης αξίας.

2. Με νόμο καθορίζονται οι γενικοί όροι εργασίας, που συμπληρώνονται από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας συναπτόμενες με ελεύθερες διαπραγματεύσεις και, αν αυτές αποτύχουν, με τους κανόνες που θέτει η διαιτησία.

3. Οποιαδήποτε μορφή αναγκαστικής εργασίας απαγορεύεται.

Ειδικοί νόμοι ρυθμίζουν τα σχετικά με την επίταξη προσωπικών υπηρεσιών σε περίπτωση πολέμου ή επιστράτευσης ή για την αντιμετώπιση αναγκών της άμυνας της Χώρας ή επείγουσας κοινωνικής ανάγκης από θεομηνία ή ανάγκης που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία, καθώς και τα σχετικά με την προσφορά προσωπικής εργασίας στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης για την ικανοποίηση τοπικών αναγκών.

4. Το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως νόμος ορίζει.

Ερμηνευτική δήλωση:

Στους γενικούς όρους εργασίας περιλαμβάνεται και ο προσδιορισμός του τρόπου και του υπόχρεου είσπραξης και απόδοσης στις συνδικαλιστικές οργανώσεις της συνδρομής των μελών τους που προβλέπεται από τα καταστατικά τους.

Το δικαίωμα της εργασίας, ως κοινωνικό δικαίωμα, δεν ταυτίζεται με την ελευθερία της εργασίας, που θεμελιώνεται στο άρθρο 5. Ισχύουν σε γενικές γραμμές πάντως όσα διατυπώθηκαν στο άρθρο 5. Τα ίδια ισχύουν και για το δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση.

- Το άρθρο 22 παρ. 1 εδ. β' είναι βασική διάταξη για την ισότητα της αμοιβής ανδρών και γυναικών, αλλά και για τη διασφάλιση της ΙΣΗΣ ΑΜΟΙΒΗΣ για ίσης αξίας εργασία, και συνδυάζεται με το άρθρο 4 παρ.1 και 2 και το άρθρο 166 της συνθήκης Ε.Ο.Κ.

- Στο άρθρο 22 παρ. 2 θεμελιώνεται συνταγματικά η ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ, δηλαδή κυρίως ο θεσμός των ελεύθερων διαπραγματεύσεων που οδηγούν σε σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Ο νόμος καθορίζει τους γενικούς όρους εργασίας, αλλά ο νομοθέτης δεν είναι παντοδύναμος, διότι οι όροι αυτοί πρέπει να συμπληρώνονται από τις συλλογικές συμβάσεις ή από τη διαιτησία. (Εξακολουθεί, βέβαια, να ισχύει ο «απαρχαιωμένος» νόμος 3239/55). Η διάταξη του άρθρου 22 παρ. 2 πρέπει να ερμηνεύεται σε συνδυασμό με το αμέσως επόμενο άρθρο 23 παρ. 1, που καθιερώνει τη συνδικαλιστική ελευθερία.

Άρθρο 23

1. Το Κράτος λαμβάνει τα προσηκόντα μέτρα για τη διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και την ανεμπόδιστη άσκηση των

συναφών μ' αυτή δικαιωμάτων εναντίον κάθε προσβολής τους, μέσα στα όρια του νόμου.

2. Η απεργία αποτελεί δικαίωμα και ασκείται από τις νόμιμα συστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών γενικά συμφερόντων των εργαζομένων.

Απαγορεύεται η απεργία με οποιαδήποτε μορφή στους δικαστικούς λειτουργούς και σ' αυτούς που υπηρετούν στα σώματα ασφαλείας. Το δικαίωμα προσφυγής σε απεργία των δημόσιων υπαλλήλων και των υπαλλήλων της τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και του προσωπικού των κάθε μορφής επιχειρήσεων δημόσιου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας. Που η λειτουργία τους έχει ζωτικής σημασία για την εξυπηρέτηση βασικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου, υπόκειται στους συγκεκριμένους περιορισμούς του νόμου που το ρυθμίζει. Οι περιορισμοί αυτοί δεν μπορούν να φθάνουν έως την κατάργηση του δικαιώματος της απεργίας ή την παρεμπόδιση της νόμιμης άσκησης του.

Στο άρθρο 23 κατοχυρώνεται γενικά η συνδικαλιστική ελευθερία σε όλες της τις εκδηλώσεις, από τις οποίες είδαμε ήδη τη συλλογική αυτονομία και ειδικά το δικαίωμα της απεργίας.

- **Βασικό νομοθέτημα για τη ρύθμιση της απεργίας στον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα είναι ο ν. 1264/82. αυστηρότεροι περιορισμοί στο δικαίωμα της απεργίας στο δημόσιο τομέα θεμελιώνονται στο άρθρο 23 παρ. 2 εδ. β' και με βάση αυτή τη διάταξη θεσπίστηκαν οι περιορισμοί της απεργίας στις κοινωνικοποιημένες επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα (άρθρο 4 του ν. 1320/83) που προκάλεσαν σοβαρά προβλήματα στην επιστήμη και στα δικαστήρια.**
- **Σε κάθε περίπτωση πρέπει να τονιστεί ότι οι περιορισμοί ΔΕΝ μπορούν να φτάσουν μέχρι την κατάργηση του δικαιώματος της απεργίας ή την παρακώλυση της άσκησης του.**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΗ 29 ΜΑΪΟΥ 1978

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
129

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 330

Άρθρον 2.

*Περί επαγγελματικών σωματείων και ενώσεων
και διασφάλισης της συνδικαλιστικής ελευθερίας.*

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ψηφισθέντος όμοφώνως μετά της Βουλής, άπεφαστίσαμεν:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρον 1.

Άντικείμενον — Έκτασις εφαρμογής.

1. Επικυλλασμένης της ισχύος των διατάξεων της υπ' αριθ. 87 Διεθνούς Συμβάσεως Έργατικής απερί της συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας του συνδικαλιστικού δικαιώματος, κρωθείσης διά του Ν. Δ/τος 4204/1961 και της υπ' αριθ. 98 όμοιας, απερί εφαρμογής των άρθρων του δικαίωματος οργανώσεως και συλλογικής διαπραγματεύσεως, κρωθείσης διά του Ν. Δ/τος 4205/1961, ή σύστασις, ή λειτουργία και ή έν γένει δράσις, ως και διάλυσις των επαγγελματικών σωματείων, διέπονται υπό των διατάξεων του Αιτιικού Κώδικα και του Εισαγωγικού αυτού νόμου, ως αύται συμπληρούνται ή τροποποιούνται ειδικώς διά τή έν λόγω σωματεία υπό των διατάξεων του παρόντος.

2. Είς τήσ διατάξεις του παρόντος υπάγονται άπαντα τή επαγγελματικά σωματεία των παρεχόντων εξηρητημένην εργασία (μισθωτών έν γένει) και των εργοδοτών ή των ασκούντων ανεξάρτητον έπάγγελμα επαγγελματιών. Είς τή επαγγελματικά σωματεία των μισθωτών περιλαμβάνονται τή σωματεία τόνων των παρεχόντων εξηρητημένην εργασία εις φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου όσον και των συδεομένων διά σχέσεως εργασίας ιδιωτικού δικαίου μετά του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου μισθωτών.

3. Δέν υπάγονται εις τήσ διατάξεις του παρόντος επαγγελματικά οργανώσεσι συνηστώμεναι διά του νόμου ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

4. Αί διατάξεις του παρόντος πλην των διατάξεων των άρθρων 26—28, 32—38, 40 και 42 δέν έχουν εφαρμογή επί των δημοσιογραφικών και ναυτεργατικών σωματείων, διεπομένων υπό των ίδιων περι αυτών διατάξεων.

5. Όπου έν τώ παρόντι άναφέρονται νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου εις τήσ περιλαμβανόμεναι και οι οργανισμοί κοινής ύποδιουκτέσεως και ένώσεσι τώνων.

Έννοια επαγγελματικού σωματείου — Σκοπός.

1. Τή επαγγελματικά σωματεία έχουν ως σκοπόν τή διασφάλισιν και προαγωγήν των κοινών επαγγελματικών συμφερόντων των μελών.

2. Έν τή επιδιώξει του άνωτέρου σκοπού τή επαγγελματικά σωματεία δικαιούνται ίλιχ όπωσ:

α) Συνεργάζονται μεταξύ των ή μετά των άρμοδίων κρατικών άρχων εις τήν μελέτην και αντιμετώπισιν των εργασιακών έν γένει συμφερόντων των εργαζομένων.

β) Διαπραγματεύονται και συνάπτου συλλογικάσ συμβάσεις εργασίας ή μετέχου εις τήν διαιτητικήν ρύθμισιν των συλλογικών διαφορών εργασίας κατά τήσ σχετικήσ διατάξεις τήσ εργατικής νομοθεσίας και του καταστατικού των.

γ) Οργανώνου τή τήσ διαχειρίσεως και δράσεως αυτών και καταστήρου τή πρόγραμμα τήσ ενεργείας των.

δ) Προβάου εις τήν εργάσιωσιν μορφωτικών ή άλλων κοινωνικών ενδηλώσεων, υπό τον όρον τήσ τηρήσεως των περι τούτων διατάξεων.

3. Τή επαγγελματικά σωματεία δέν δύναται να άσκούη έμποριάν ή άλλην έπιχειρήσιωσιν.

Άρθρον 3.

Έλευθερία συστάσεως.

1. Η σύστασις επαγγελματικών σωματείων είναι έλευθερά εις πάντας τούσ Έλληνας, τηρουμένων των διατάξεων του παρόντος.

2. Το κράτος απέχει πάσης έπεμβάσεως δυναμένης να περιορίσει ή παρακωλύσει το δικαίωμα τούτο.

3. Άπαγορεύεται εις πών φυσικών ή νομικών πρόσωπον, οιαδήποτε ένέργεια τείνουσα εις τήν άσκησιν έπιτροψήσ επί τήσ συστάσεως ή παρακωλύουσα τήν σύστασιν επαγγελματικού σωματείου.

Άρθρον 4.

Άπαγορεύεσις μικτών σωματείων.

Δέν επιτρέπεται να μετέχου εις έν και το αυτό επαγγελματικών σωματείων μισθωτοί και εργοδότη ή μισθωτοί και ανεξάρτητοι επαγγελματίαι.

Άρθρον 5.

Άπαγορεύεσις έπεμβάσεων.

1. Έκατον επαγγελματικού σωματείου είναι ανεξάρτητον και άπολύει τόνων έν τή διοικήσει και λειτουργία όσον και έν τή επιδιώξει των καταστατικών αυτών σκοπών προστασία υπό του κράτους και οιαδήποτε έπεμβάσεως έτέρου σωματείου.

2. Απαγορεύεται εις τους εργοδότες ή άλλα δια λογαριασμοῦν τούτων ἐνεργεῖν πρόσωπα ὡπώς :

α) Ἐξαναγκάζουν τοὺς μισθωτοὺς εἰς τὴν σύστασιν ἐπαγγελματικῶν σωματείων ἢ ἐπιβάλλουν δι' οἰουδήποτε μέσου τὴν προσχώρησιν αὐτῶν εἰς ὠριμάνον ἐπαγγελματικῶν σωματείων. ἰδίᾳ δὲ δι' ἀπολύσεως ἢ δι' ἀπειλῆς ἀπολύσεως ἐκ τῆς ἐργασίας.

β) Ἀπαιτοῦν ἀπὸ τοῦ μισθωτοῦ δήλωσιν περὶ μὴ συμμετοχῆς ἢ περὶ ἀποχωρήσεως ἀπὸ ὠριμάνον σωματείων ἢ περὶ συμμετοχῆς εἰς ὠριμάνον σωματεῖον ἢ κατὰ τὸν διατηρητικὸν τούτους εἰς τὴν ἐργασίαν.

γ) Ὑποστηρίζουν ὠριμάνον ἐπαγγελματικῶν σωματείων δι' οικονομικῶν ἢ ἄλλων μέσων ἐπὶ σκοπῷ παραγωγῆς τούτου ὑπὸ τὸν ἔλεγχον ἢ ἐξάρτησιν αὐτῶν.

δ) Ἐπεμβαίνουν κατ' οἰουδήποτε τρόπον εἰς τὴν διοίκησιν καὶ λειτουργίαν αὐτῶν.

Ἄρθρον 6.

Νομικὴ προστασία.

1. Τὰ ἐπαγγελματικὰ σωματεία δικαιοῦνται νὰ ἀναφέρωνται εἰς τὰς δικαιοκρατίας ἀρχὰς ἐπὶ παντὸς ζητήματος ἀφορῶντος εἰς τὰ μέλη των καὶ τὰς ἐπαγγελματικὰς αὐτῶν σχέσεις καὶ ἐμπιστοσύνης εἰς τοὺς σκοποὺς αὐτῶν.

2. Τὰ ἐπαγγελματικὰ σωματεία δικαιοῦνται νὰ καταγγέλλουν διὰ τῶν νομίμων ἐκπροσώπων των, ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων δικαιοκρατικῶν ἀρχῶν, τοὺς παραβάτας τῶν περὶ ἐπαγγελματικῶν σωματείων καὶ τῶν ὑπὲρ τῶν μελῶν των προστατευτικῶν διατάξεων.

3. Τὰ ἐπαγγελματικὰ σωματεία δικαιοῦνται νὰ ἐγκαλοῦν διὰ τῶν νομίμων ἐκπροσώπων των ἐνώπιον τῆς δικαιοκρατικῆς ἀρχῆς τοὺς παραβάτας τῶν ὑπὲρ τῶν μελῶν των διατάξεων ἢ τῶν διατάξεων ἐν γένει τῆς ἐργατικῆς νομοθεσίας τῶν ὁμοίων ἢ παραβάτας δίκασαι ποινικῶς.

4. Ἡ ἀνηκίς ἀγωγῆς ἢ παρεμβάσεως ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαιοκρατικῶν ὑπὸ ἐπαγγελματικῶν σωματείων ὑπὲρ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἢ πρὸς ἀναγκοῖσιν δικαιοματικῶν καὶ ἱκανοποιήσιν ἀξιώσεων τῶν μελῶν αὐτῶν διέπεται ὑπὸ τῶν οἰκείων διατάξεων τοῦ Κώδικος Πολιτικῆς Δικονομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ — ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΙΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Ἄρθρον 7.

Περιεχόμενον καταστατικού.

Τὸ καταστατικὸν τοῦ ἐπαγγελματικῶν σωματείου δέον, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ καθορίζῃ πέραν τῶν ἐν ἄρθρῳ 80 Ἀστικοῦ Κώδικος ὁριζομένων, καί :

α) Τὸ ἐπάγγελμα ἢ ἐπαγγέλματα τὰ ὁποῖα δέον ν' ἀνηκῇ, ἢ τὸν κλάδον τῆς οικονομίας εἰς τὸν ὁποῖον δέον ν' ἀνηκῇ ἢ τὸν εργοδότην κατ' ὃ δέον ν' ἀποσχεληθῇ τις, διὰ τὰ εἶναι μέλος.

β) Τὰ τοῦ ὀριμῶς ἢ ἀναδείξεως ἐξουσιαστικῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὴν διενέργειαν τῶν πάσης φύσεως ἐκλογῶν.

γ) Τὰ τῆς διαχειρίσεως καὶ ἔλεγχου τῆς περιουσίας καὶ δ) τὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀπολογισμοῦ καὶ ἐγκρίσεως αὐτῶν.

Ἄρθρον 8.

Καταχώρισις εἰς εἰδικὸν βιβλίον.

1. Περὶ ἑκάστου Πρωτοδικείου τηρεῖται εἰδικὸν βιβλίον ἐπαγγελματικῶν σωματείων, εἰς ὃ μερίμνη τοῦ Γραμματέως καταχωρίζονται, πλην τῶν ἐν ἄρθρῳ 81 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος στοιχείων, ὁ ἀριθμὸς τῆς δικαιοκρατικῆς ἀποφάσεως δι' ἧς ἐνεργήθη τὸ καταστατικὸν τοῦ σωματείου ὡς καὶ πάσα τροποποίησις τούτου.

2. Ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς εἰς τὸ βιβλίον τούτο ἐπέρχονται τὰ κατ' ἄρθρον 83 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος ἀποτελέσματα.

3. Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Πρωτοδικείου ὑποβάλλει κατὰ μῆνα εἰς τὸν ἀρμοδίον Νομάρχην κατὰστασιν ἐμφαινούσαν τὰς γενομένας ἐγγραφὰς εἰς τὸ βιβλίον ἐπαγγελματικῶν σωματείων ὡς καὶ τροποποιήσεις καταστατικῶν αὐτῶν ἢ διαλύσεις.

Ἄρθρον 9.

Τήρησις φακέλου.

1. Δι' ἑκάστου ἐπαγγελματικῶν σωματείων καταχωρίζομενον εἰς τὸ ἐν ἄρθρῳ 8 τοῦ παρόντος βιβλίον τηρεῖται παρὰ τῷ αὐτῷ Πρωτοδικεῖῳ εἰδικὸς φάκελος εἰς τὸν ὁποῖον τίθενται :

α) Τὸ διὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου ἐνεργηθέν καταστατικόν.

β) Τὸ κείμενον πάσης τροποποιήσεως τοῦ καταστατικοῦ μετὰ τοῦ μὴ τροποποιηθέντος κειμένου αὐτοῦ.

γ) Πίναξ τῶν ἐκάστοτε μελῶν τῆς διοικήσεως τοῦ σωματείου ὑποβαλλόμενος, μερίμνη τοῦ σωματείου, μετ' ἀντιγράφου τῆς ἀποφάσεως, δι' ἧς ἑκάστου μέλους τῆς διοικήσεως ἐξελέγη ὑπὸ τὴν ιδιότητά, ἢν τούτο εἴρηται.

2. Ἀντίγραφα τῶν εἰς τὴν προηγουμένην παράγραφον ἀναφερομένων ἐγγραφῶν ἢ πιστοποιητικὰ περὶ τῆς ιδιότητος τίνος, ὡς μέλους τῆς διοικήσεως ἐπαγγελματικῶν σωματείων, ἐνδίδονται καὶ δεδωμένον ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τοῦ, κατ' ὃ εἶναι κατὰ κατατεθειμένα. Πρωτοδικείου.

Ἄρθρον 10.

Δημοσιότης στοιχείων τοῦ σωματείου.

1. Πάντα τὰ πρὸς τρίτους ἀπευθυνόμενα ἐγγράφα ἐπαγγελματικῶν σωματείων δέον νὰ περιέχουν :

α) Τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ σωματείου.

β) Τὴν ἔδραν καὶ τὴν ἀκριβῆ διεύθυνσιν αὐτοῦ.

γ) Τὸν ἀριθμὸν ἐγγραφῆς ἐν τῷ βιβλίῳ ἐπαγγελματικῶν σωματείων.

2. Πᾶσα κίτησις ἢ ἀναφορά τοῦ ἐπαγγελματικῶν σωματείου ἀπευθυνομένη πρὸς δημοσίαν ἀρχὴν καὶ μὴ εἴσοδα τὰ κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον στοιχεῖα εἶναι ἀπαράδεκτος.

Ἄρθρον 11.

Τηρούμενα βιβλία.

1. Τὰ ἐπαγγελματικὰ σωματεία ὑποχρεοῦνται ὅπως τηροῦν ὑποχρεωτικῶς τὰ κάτωθι βιβλία, ἀριθμοῦμενα καὶ θεωροῦμενα κατὰ πάσης χρήσεως αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τοῦ οἰκείου Πρωτοδικείου :

α) Μητρώου τῶν μελῶν, ἐμφαινόν κατ' αὐθιγὰ ἀριθμὸν τῶν ὀνοματεπώνυμων ἢ προκειμένου περὶ νομικοῦ προσώπου τὴν ἐπωνυμίαν τούτου, τὸν ἀριθμὸν τοῦ βελτίου ταυτότητος, τὴν ἡμερομηνίαν ἐγγραφῆς καὶ διαγραφῆς ἑκάστου μέλους.

β) Πρακτικῶν συνεδριάσεων τῆς συνελεύσεως τῶν μελῶν.

γ) Πρακτικῶν συνεδριάσεων τῆς διοικήσεως.

δ) Εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν εἰς τὸ ὁποῖον καταχωρίζονται τακτικῶς κατὰ χρονολογικὴν σειράν ἅπαντα καὶ εἰσπράξεις καὶ πληρωμαί.

ε) Περιουσίας, ἐμφαινόν λεπτομερῶς πᾶσαν τὴν ἀκίνητον καὶ κινητὴν περιουσίαν τοῦ σωματείου.

2. Γραμματικὰ εἰσπράξεων πρὸ πάσης χρήσεως αὐτῶν ἀριθμοῦνται καὶ θεωροῦνται ὑπὸ τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς.

3. Τὰ μέλη τοῦ σωματείου δικαιοῦνται νὰ λαμβάνουν γνώσιν τῶν ὡς ἀνω στοιχείων κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ καταστατικοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ
ΜΕΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ

Άρθρον 12.

Ελευθερία συμμετοχής.

1. Ουδείς δύναται νά υποχρεωθεί νά είναι ή νά μή είναι μέλος επαγγελματικού σωματείου. Πάντα αντίθετος ρήτρα ή τυχρονία είναι άκυρος.

2. Μισθωτοί του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και δημοσίων επιχειρήσεων δεν επιτρέπεται ν' άνηκουν εις πλείονα του ενός επαγγελματικά και ή υπηρεσίαν ή επιχειρήσιν σωματείω.

3. Μέλη άργοδοτικού επαγγελματικού σωματείου δύναται νά είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.

Άρθρον 13.

Προϋποθέσεις συμμετοχής.

1. Επιτρέπεται όποιος καθίσταται μέλη επαγγελματικού σωματείου και άνήκει σ'αυτή όμοια κάτω των δέκα ετών.

2. Άλλοδαποί δικαιοῦνται νά είναι μέλη επαγγελματικού σωματείου εφ' όσον:

- α) Άσκούν εν Ελλάδι τό επάγγελμα δι' ό ύρίσταται τό σωματείου και
- β) κέντηται άδειαν άρχαίας.

Άρθρον 14.

Εισβολή νέων μελών.

Η εισβολή νέων μελών γίνεται υπό των διατάξεων του καταστατικού και των όρισμών του άρθρου 86 του Α.π. Κώδικος ως και των δια νόμου κειρομένων διατάξεων συμβάσεων άρχαίας.

Άρθρον 15.

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των μελών.

1. Πάντα τά μέλη του επαγγελματικού σωματείου έχουν ίσα δικαιώματα.

2. Τά μέλη του σωματείου υποχρεούνται νά καταβάλλουν τάς υπό του καταστατικού προβλεπόμενας συνδρομάς από της άρχίσεως της είσοδής των ως μελών.

3. Πάν μέλος επαγγελματικού σωματείου, δικαιοῦται ν' άποχωρήσῃ τούτου καθ' οίονδήποτε χρόνον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Άρθρον 16.

Σύγκλησις — Άρμοδιότητες.

Η συνέλευσις των μελών του επαγγελματικού σωματείου συγκληθείτι κατά τους όρους των άρθρων 95 και 96 του Α.Κ. άπορρίπεται δέ επί θεμάτων, τά όποια, δια του καταστατικού είτε ύπήχθησαν εις την άρμοδιότητα αυτής είτε δεν ύπήχθησαν εις την άρμοδιότητα άλλου όργάνου του σωματείου.

Άρθρον 17.

Άπαρτία.

1. Επικυρωσθέντων των διατάξεων των άρθρων 99 και 100 του Α.Κ. ως και πάσης άλλης διατάξεως του παρόντος ή άλλου νόμου δι' ής προβλέπεται ειδική άπαρτία και εφ' όσον εν τώ καταστατικώ δεν όρίζεται άλλως, προς σύζητησιν και λήσιν άποράσεων κατά τάς συνέλεύσεις των μελών άπαρτία παρούσα του ενός τρίτου τουλάχιστον του όλου αριθμού

των έχόντων δικαίωμα ψήφου, μελών. Μη ύρισταμένης άπαρτίας κατά την πρώτην σύζητησιν συγκληθείτι νέα ταυτή εντός 15 ημερών, καθ' ήν άπαρτεται παρούσα του ενός τεταρτου τουλάχιστον του όλου αριθμού των έχόντων δικαίωμα ψήφου μελών. Της άπαρτίας ταύτης μη επιτυχηνομένης κατά την δευτέραν συνέλευσιν συγκληθείτι εντός νέου 15 ημερών, τρίτη, καθ' ήν άρει ή παρούσα του 1/5 του όλου αριθμού των έχόντων δικαίωμα ψήφου, μελών.

Άρθρον 18.

Λήψις—Προβίολή άποράσεων.

1. Αί άποράσεις της συνέλεύσεως των μελών είναι έγκυροι, εφ' όσον λαμβάνονται κατά τον υπό του καταστατικού όριζόμενον τύπον, ούδέποτε όμως δια δοξης.

2. Πάσα ψηφοφορία εν γενική συνέλευσει αναφερομένη εις έκλογάς συλλογικών όργάνων και αντιπροσώπων εις ένωσην, θέματα έμπιστοσύνης προς την διοίκησιν, έγκρισιν λογοδοσίας, προσωπικά εν γένει ζητήματα και κήρυξιν άπαρτίας, είναι άκυρος, άν δεν διεξάγεται μυστικώς.

3. Αί άποράσεις συνέλεύσεως των μελών επί πάσης φύσεως εκλογών λαμβάνονται άν δεν όρίζεται άλλως εν τώ καταστατικώ δι' άλλης πλειοψηφίας των παρόντων.

Εις πάσαν άλλην περίπτωσιν μυστικής ψηφοφορίας, εάν δια την άπαρτίαν γενικής συνέλεύσεως των μελών επαγγελματικού σωματείου άρει ή παρούσα μέχρι και του 1/4 του αριθμού των μελών παρίσταται δέ κατ' αυτήν μόνον ή ελάχιστος ούτος αριθμός μελών, οι άποράσεις είναι έγκυροι, εφ' όσον λαμβάνονται δια της πλειοψηφίας των 3/4 των παρόντων.

4. Άπόρτασις γενικής συνέλεύσεως, δια μυστικής ψηφοφορίας λαμβανόμενη, είναι άκυρος, εάν περιέστην κατά την ψηφοφορίαν πρόσωπα μη όντα μέλη του σωματείου.

Η διοίκησις του σωματείου όφείλει νά επιδέλην την έφαρμογήν της παρούσης.

5. Άπόρτασις της συνέλεύσεως, άντικειμένη εις τον νόμον ή τό καταστατικόν, κηρύσσεται άκυρος επί τή αίτήσει μελών άποτελούντων τουλάχιστον τό εν τριηκοστήν του όλου αριθμού των έγγεγραμμένων μελών.

6. Η αίτησις υποβάλλεται εντός άποκλειστικής προθεσμίας τούτων ημερών από της λήξεως της Συνέλεύσεως, ενώπιον του Ειρηνοδικείου της περιφερείας της έδρας του σωματείου ή της ένώσεως.

7. Η άπόρτασις του Ειρηνοδικείου δύναται νά έκκληθῃ ενώπιον του Πλημμελούς Πρωτοδικείου, εντός δέκα ημερών από της επιδόσεως της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ

Άρθρον 19.

Συγκρότησις διοικήσεως.

1. Η διοίκησις του επαγγελματικού σωματείου συγκροτείται ως όριζει τό καταστατικόν.

2. Αί ιδιότητες Προέδρου, Γεν. Γραμματέως και Ταμίου επαγγελματικού σωματείου δεν επιτρέπεται νά συμπέτουν εις τό αυτό πρόσωπον.

Άρθρον 20.

Θητεία.

1. Η διάρκεις της θητείας των μελών της διοικήσεως επαγγελματικού σωματείου όρίζεται υπό του καταστατικού, μη δυναμένη νά υπερβῃ την τέσιν.

2. Άσκησις καθηκόντων διοικήσεως παρ' οίονδήποτε μέλους αυτής μετά την λήξιν της θητείας άπαγορεύεται, πάσα δέ επιχειρουμένη δικαιοπραξία είναι άκυρος.

*Άρθρον 21.

Δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι.

1. Το δικαίωμα το εκλέγειν έχουν άπαντα τὰ μέλη τοῦ επαγγελματικοῦ σωματείου ἐφ' ὅσον:

α) Συνεπλήρωσαν τὸ ἕβον ἔτος τῆς ἡλικίας των, καὶ β) ἔχει συμπληρωθῆ ἔτη ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς των.

2. Το δικαίωμα τοῦ εκλέγεσθαι έχουν άπαντα τὰ μέλη τοῦ επαγγελματικοῦ σωματείου, ἐφ' ὅσον:

α) Συνεπλήρωσαν τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας των καὶ β) ἔχει παρέλθει ἔτος ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς των.

3. Ἡ ὑπὸ στοιχεῖον β' τῶν παρ. 1 καὶ 2 προϋποθέσεις δὲν ἰσχύει διὰ τὰς πρώτας ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ σωματείου ἐκλογάς.

*Άρθρον 22.

Ἐκλογαί.

1. Αἱ ἐκλογαὶ πρὸς ἀνάδειξιν τυλλογικῶν ὀργάνων ἢ ἀντιπροσώπων τῶν επαγγελματικῶν σωματείων διενεργούνται κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ καταστατικοῦ ἐκάστου σωματείου ὀριζόμενα διὰ τῆς προδλεπομένης ὑπὸ τούτου ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς.

2. Ἡ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ μερμῶν διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως, ἐποπτεύει, ὅπως αἱ ἐκλογαὶ διενεργῶνται, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου καὶ τοῦ καταστατικοῦ, ἐπὶ τῇ θέσει τοῦ διδλίου μητρώου τῶν μελῶν καὶ ἀποφαίνεται προσωρινῶς ἐπὶ πάσης ἀνεκπτώσεως ἀμερισθῆντος ἢ ὑποβαλλομένης ἐνστάσεως.

*Άρθρον 23.

Παρουσία ἐκπροσώπου δικαστικῆς ἀρχῆς.

1. Κατὰ τὰς ἐκλογάς ὡς καὶ τὴν ἀνάδειξιν ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς δέον, ἐπὶ ποιῆ ἀκυρότητος τῶν ἀποφάσεων τῆς συνελεύσεως τῶν μελῶν, νὰ παρίσταται εἰς Πρωτοδικῆς ἢ Εἰρηνοδικῆς, ὀριζόμενος, τῇ κίτητι τῆς διοικήσεως τοῦ σωματείου ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Πρωτοδικείου τῆς ἑδρας τοῦ σωματείου, ὅστις καὶ προεδρεῖ τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς.

2. Εἰς τὴν ἐφορευτικὴν ἐπιτροπὴν παρίσταται καὶ προεδρεῖ ὁ Εἰρηνοδικῆς τῆς περιφερείας, ἐφ' ὅσον ἡ ἑδρα τοῦ σωματείου κείται ἐκτὸς τῆς ἑδρας τοῦ Πρωτοδικείου.

3. Δὲν ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία δικαστοῦ εἰς σωματεία ἢ ἑδρα τῶν ὁποίων εὐρίσκεται ἐκτὸς τῆς ἑδρας τοῦ Εἰρηνοδικείου καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήρου μελῶν δὲν ὑπερέβαινε τοὺς 200.

*Άρθρον 24.

Ἵποχρεώσεις προσωρινῆς διοικήσεως.

1. Ἐντὸς προθεσμίας τεσσάρων μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς τοῦ σωματείου εἰς τὸ διδλίου επαγγελματικῶν σωματείων, ἡ προσωρινὴ διοίκησις ὀφείλει νὰ συγκαλέσῃ συνέλευσιν τῶν μελῶν, πρὸς ἀνάδειξιν κίρετῆς διοικήσεως συμφώνως τῷ καταστατικῷ.

2. Μετὰ τὴν πάροδον τῆς προθεσμίας τῆς προηγουμένης παραγράφου θεωρεῖται λήξις ἢ θῆσις τῆς προσωρινῆς διοικήσεως, τὰ μέλη δὲ αὐτῆς λογίζονται αὐτοδικαίως ἐκπτώτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΠΟΡΟΙ — ΕΠΟΠΤΕΙΑ

*Άρθρον 25.

Πόροι.

1. Πόροι τῶν επαγγελματικῶν σωματείων εἰναι: α) Αἱ συνδρομαὶ ἢ ἐκούσαι εἰσφοραὶ τῶν μελῶν. β) Αἱ ἐν τῆς περιουσίας τοῦ σωματείου πρόσοδοι. γ) Ἐσοδα ἐκ κληρονομιῶν, κληροδοσιῶν, δωρεῶν ἢ ἐπιχορηγήσεων καὶ ἐξ ἐφορῶν ἢ ἄλλων σχετικῶν ἐκδηλώσεων.

2. Τὸ ὕψος τῶν συνδρομῶν ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ καταστατικοῦ, δυνάμειον ν' ἀναπροσαρμοζέται κατὰ τοὺς ὅρους αὐτοῦ.

3. Αἱ δωρεαὶ καὶ ἐπιχορηγήσεις πρὸς επαγγελματικά σωματεία γίνονται πάντοτε ἐπωνυμῶς.

4. Ἀπαγορεύεται εἰς ὀργανώσεις ἐργατοῦπληθῶν νὰ δέχονται οικονομικὴν ἐπίσχυσιν ἀπὸ ἐργοδοτῆς ἢ ὀργανώσεις ἐργοδοτῶν, ὡς καὶ ἀπὸ πολιτικῶν ὀργανισμῶν καὶ πολιτικῶν ὀργανώσεων.

Εἰς τὴν ἀνωτέρω ἀπαγόρευσιν δὲν ἐμπίπτουν παροχαὶ τοῦ ἐργοδοτοῦ πρὸς τὰ σωματεῖον εἰς ὃ ἀνήκουν μεθωτοῦ τοῦ ὑπὲρ κοινωνικῶν ἐκποπῶν τῶν μελῶν τοῦ σωματείου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚῶΝ ΣΤΕΛΕΧῶΝ

*Άρθρον 26.

Καταγγελία ἐργατικῆς γῆσεως.

1. Ἐπιφυλασσομένων τῶν προστατευτικῶν διατάξεων τῆς ἐργατικῆς νομοθεσίας καὶ τοῦ Ἀστικοῦ Κωδικῆς, ἡ γῆσις ἐργατικῆς μεθωτοῦν, οἷτινες τυγχάνουσιν πρόεδροι, ἀναπληρωταὶ πρόεδροι ἢ ἀντιπρόεδροι, γενικοὶ γραμματεῖς, ἀναπληρωταὶ γενικοὶ γραμματεῖς καὶ ταχιαὶ ἐπαγγελματικοῦ σωματείου ἀριθμῶντος πλέον τῶν ἑκατῶν μελῶν ὡς καὶ πάσης ἐνώσεως επαγγελματικῶν σωματείων δὲν δύναται νὰ καταγγελθῆ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς θῆσεως των καὶ ἐπὶ ἐν ἔτος μετὰ τὴν λήξιν αὐτῆς, εἰμὴ μόνον ἐνεκὰ σπουδαίου λόγου καὶ κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ ἀρθρου 28.

Τῆς αὐτῆς προστασίας τυγχάνουσιν ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ γενικός γραμματεὺς ἐπαγγελματικοῦ σωματείου ἀριθμῶντος πλέον τῶν ὀχτάκοντα (80) μελῶν, ἐφ' ὅσον:

α) τὸ σωματεῖον καλύπτει μεθωτοῦς τοῦ αὐτοῦ ἐργοδοτοῦ μόνον, καὶ

β) δὲν λειτουργεῖ νομίμως ἕτερον επαγγελματικὸν σωματεῖον καλύπτον ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει μόνον μεθωτοῦς τοῦ αὐτοῦ ἐργοδοτοῦ.

2. Τῆς κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον προστασίας τυγχάνουσιν καὶ αἱ ἐκ τῶν μελῶν τῆς προσωρινῆς διοικήσεως ἐπαγγελματικοῦ σωματείου, ἔχοντες τὴν μίαν τῶν ἐν αὐτῷ ἀναφερομένων ἰδιότητων, διαρκούσας τῆς θῆσεως των.

3. Ἡ καταγγελία τῆς ἐργατικῆς γῆσεως εἰναι καταχρηστικὴ ἐφ' ὅσον γίνεται ὡς ἀντίδρασις διὰ τὴν συμμετοχὴν τοῦ μεθωτοῦ εἰς νόμιμον συνδικαλιστικὴν δράσιν.

*Άρθρον 27.

Σπουδαῖος λόγος.

Σπουδαῖος λόγος καταγγελίας τῆς ἐργατικῆς γῆσεως, κατὰ τὴν ἔνοιαν τοῦ προηγουμένου ἀρθρου εἰναι ὁ τοῦ ἀρθρου 2 τοῦ Α.Ν. 1803/1951 (ἐπερὶ προστασίας τῶν συνδικαλιστικῶν στελεχῶν).

*Άρθρον 28.

Διαπίστωσις συνδρομῆς σπουδαίου λόγου.

1. Διὰ τὴν διαπίστωσιν τῆς συνδρομῆς τοῦ κατὰ τὸ προηγουμένον ἀρθρον σπουδαίου λόγου ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἀρθρων β, γ καὶ δ τοῦ Α.Ν. 1803/1951.

2. Καταγγελία συμβάσεως ἐργασίας τῶν ἐν ἀρθρῷ 26, παρ. 1 καὶ 2 προσώπων ἀνεῦ προηγουμένης διαπίστώσεως τῆς συνδρομῆς σπουδαίου λόγου κατὰ τὴν ἀνωτέρω εἰναι ἀκυρῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΟΝ

ΕΝΩΣΕΙΣ ΣΩΜΑΤΕΙῶΝ

*Άρθρον 29.

Ἐλευθερία συστάσεως.

1. Δύο ἢ πλείονα σωματεία δύναται νὰ συστήσῃ ἑνωσιν σωματείων (προτοδῶθμος ἑνωσις).

2. Δύο ή πλείονες ενώσεις επαγγελματικών τομακτείων δύνανται να συστήσουν δευτεροβάθμιον ένωσην.

"Αρθρον 30.

Ανάλογος Έφραμογή Δικτάξεων.

Έφ' όσον δέν όρίζεται άλλως κί δικτάξεις περί επαγγελματικών τομακτείων έφαρμόζονται ανάλόγως κί επί των ενώσεων τούτων.

"Αρθρον 31.

Συνελεύσεις ενώσεων.

1. Είς τές συνελεύσεις των μελών ενώσεων, έκαστον τομακτείον ή ένωση τούτων εκπροσωπείται κί διαθέτει αριθμόν ψήφων ανάλογον προς τον αριθμόν των ψφισάντων έν των έπιληρωσάντων τές υποχρεώσεις των μελών αύτων. Η άναλογία αύτη κρίθεται ψήφων, όριζόμενη υπό του Καταστατικού έκάστης των ενώσεων, δέον να είναι του αύτου μέτρου δι' άπαντα τά είς έκάστην ένωσην άνήκοντα τομακτεία, κί καθ' όσον τον αριθμόν των ψφισάντων μελών, έν περιπτώσει δέ κλάτματος, έφ' όσον τούτο υπερβαίνει τό ήμισυ του άποτελούστος τό μέτρον αριθμού λογίζεται πλήρης ό αριθμός αύτου.

2. Αί ψφρες έκάστου τομακτείου ή ενώσεως τούτων έν τώ συνόλω του δέν δύνανται ν' άποτελέσουν δύναμιν υπερβαίνουσαν τό 1/10 του όλου αριθμού των ψήφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΑΤΟΝ

ΑΠΕΡΓΙΑ

"Αρθρον 32.

Απεργία - Άνταπεργία.

1. Η άπεργία είναι δικιωμα των μεθωτών, όταν άποραζέται υπό του νόμιμου συνεστημένου κί λειτουργούντος επαγγελματικού τομακτείου ή τής ενώσεως είς τήν άνήκει τούτο, προς διακρίσιν κί παραγωγή των οικονομικών, εργασιικών κί ασπαστικών έν γένει συμφερόντων των εργαζομένων τής επιχειρήσεως ή έπιμεταλλεύσεως, ή τής ειδικότητος ή του κλάδου, έν εκπροσωπεί τό κερύσσειον τήν άπεργίαν τομακτείου ή ένωσης.

Είς τήν αύτην κηρυσσόμενην άπεργίαν είναι έλευθέρα ή συμμετοχή, άντιστοιχώς, κί των μη οργανωμένων είς επαγγελματικά τομακτεία μεθωτών τής επιχειρήσεως ή έπιμεταλλεύσεως, ή ειδικότητος ή κλάδου.

2. Η κατά παράστα των δικτάξεων του παρόντος ή του νόμου 3289/1955 «περί τρόπου ρυθμίσεως των συλλογικών διακρορών εργατικής κλπ.», ώς έτροποποιήθη, πραγματοποιείται άπεργίας άπαγορεύεται.

3. Αί δικτάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται ανάλόγως κί επί εργασιών ή εργασιικών τομακτείων έν περιπτώσει άνταπεργίας.

"Αρθρον 33.

Καταχρηστική άσκησης δικιωματος άπεργίας.

1. Η καταχρηστική άσκησης του δικιωματος τής άπεργίας άπαγορεύεται.

2. Καταχρηστικήν άσκησην του δικιωματος τής άπεργίας συνιστά ιδίως ή πραγματοποιήσεως τούτης άνευ προηγουμένης προειδοπίσεως του εργαδοτου ή του επαγγελματικού τομακτείου αύτου, προς άριστον διεξαγωγήν διαπραγματεύσεων, επί τώ σκοπώ έκείσεως των αλλαγών κί διεύθετήσεως τής άναυψήσεως διακροάς ή κατ' άρνησιν τής προσφοράς αύτων προς έναρξιν διαπραγματεύσεων.

Προειδοπίσεως θεωρείται ύπαρξουσα έν τής πραγματοποιήσεως τής άπεργίας προηγήθησαν διαπραγματεύσεις μετά του εργαδοτου ή του επαγγελματικού τομακτείου αύτου.

"Αρθρον 34.

Δικιωματία λήψεως άπεργίας.

1. Επί ενώσεων επαγγελματικών τομακτείων ώς κί επί επαγγελματικών τομακτείων μείζονος τοπικής έκπέσεως (Πανελληνίους ή ευρύτερας περιφέρειάς), έν δέν όρίζεται άλλως τό καταστατικόν, ή άπεργία δύναται ν' άποραζέται υπό τής διοικήσεως αύτων.

Άπόφασις περί κηρύξεως όλυγοφρου στάσεως εργατικής, λαμβάνεται υπό τής διοικήσεως του τομακτείου, έφ' όσον ύπαρχει προς τούτο έκουσιόδοτησις τής συνελεύσεως των μελών, λαμβανόμενη, κατ' έτος, είς ειδικώς προς τούτο συγκαλούμένη γενικήν συνέλευσιν. Το παρόν δέν ίσχύει επί άλλεπαλλήλων στάσεων εργατικής κατά τήν αύτην ήμεραν ή έν συνεχείαι.

Επί μεθωτών συγκατεμένου εργαδοτου, διά τήν εκπροσωπήσιν των όποιων δέν ύφίσταται ίδιον επαγγελματικόν τομακτείου, ούτε άνηκότων κατά τον μεγαλύτερον αριθμόν είς τό αύτο επαγγελματικόν τομακτείου του κλάδου, ή περί άπεργίας άπόφασις δύναται να ληφθή υπό του μάλλον εκπροσωπητικού Έργατικού Κέντρου τής Προσωπούσεως του Νομού, είς τήν περιφέρειαν του όποιου παρέχουν τήν εργασιάν των.

Κατά πάσαν άλλην περίπτωση ή άπεργία άποραζέται υπό τής συνελεύσεως των μελών, θεωρουμένης ώς έν άπεργία τελούσης κατά τήν δευτέραν σύγκλησιν τής, έν δέν έπιτεύχθη άπεργία κατά τήν πρώτην έφ' όσον περισταται τό 1/4 του όλου αριθμού των έχόντων δικιωμα ψήφου μελών.

2. Επί του επί σχέσει εργατικής ίδιωτικού δικιου προσωπικού του Δημόσιου κί των ν.π.δ.δ., ώς κί των πάσης μορφής επιχειρήσεων δημοσιου χαρακτήρος ή κοινής ώσειείας, ή λειτουργία των όποιων έχει ζωτικήν σημασίαν διά τήν εξυπηρέτησιν βασιικών άναγκών του κοινωνικού συνόλου, ή πραγματοποιήσεως άπεργίας έπιτρέπεται μετά τήρησιν τής διαδικατίας του άρθρου 36 του παρόντος.

3. Είς πάσαν περίπτωση ή περί άποργίας άπόφασις λαμβάνεται διά μυστικής ψηφορορίας του άποραζόντος όργάνου. Άπόφασις του όργάνου όσοντος περί κηρύξεως άπεργίας άποράλλει τήν ίσχυν τής μετά πάροδον διεήκτου από τής λήψεως τής, πλην έν συνεχίεται ή άπεργία.

"Αρθρον 35.

Επιχειρήσεις Δημοσιου χαρακτήρος.

Ός επιχειρήσεις δημοσιου χαρακτήρος ή κοινής ώσειείας, ή λειτουργία των όποιων έχει ζωτικήν σημασίαν διά τήν εξυπηρέτησιν βασιικών άναγκών του κοινωνικού συνόλου, χαρακτηρίζονται κί επιχειρήσεις κί έπιμεταλλεύσεις:

- α) παραχής ύγειονομικών ύπηρεσιών κί τά νοσηλευτικά έν γένει ιδρύματα.
- β) διυλίσεως κί διανομής ύδατος.
- γ) παραγωγής κί διανομής ηλεκτρικού ρεύματος ή κωσίμου άερίου.
- δ) παραγωγής ή διυλίσεως άκκθάρτου πετρελαίου.
- ε) μεταφορής προσώπων κί αγαθών διά Ξηράς, Θαλάσσης κί άέρος.
- ς) τηλεπικοινωνιών κί τηλεδρομείων.
- ζ) άπογευτέσεως κί άπαγωγής άκκθάρτου ύδατου κί λυμάτων.
- η) φορτοεκφορτώσεως κί άποθηκεύσεως έμπορευμάτων είς τούς λιμένας.

"Αρθρον 36.

Προειδοσία.

1. Προκατεμένου περί μεθωτών του άρθρου 34 παρ. 2 έν δύναται να ληφθή άπόφασις περί κηρύξεως άπεργίας πρό τής πάροδου έκτώ (8) ήμερών από τής γνωστοποίη-

του, επί των ημερών ή των ημερών, το έργο των Υπουργείων και το Υπουργείο Αποκατάστασης των κλημάτων των και των φερελλούτων τούτων λόγων.

2. Κατά την διάρκεια της εν παρ. 1 του παρόντος άρθρου προθεσμίας είναι άπρόσδεκτος διάστημα εν μέρους των ενδιαφερομένων εργαζομένων ύστερα συλλογικής διαφοράς εις το άρθρον έργων του Υπουργείου Αποκατάστασης κατά τις διατάξεις του Ν. 3239/55 ως ίσχυον.

Άρθρον 37.

Προσωπικόν Ασφαλείας.

1. Το πραγματοποιούν την άπεργίαν επαγγελματικών σωματείων ή ένωσης μεριμνή όπως διαρκούσης της άπεργίας, εξακολουθήσει παρέχον τας υπηρεσίας του το άναγκαιόν προσωπικόν διά την άσφάλειαν των ενδιαφερομένων του εργοδότη και την πρόληψιν καταστροφών ή άτυχημάτων.

2. Προκειμένου, περί των κατά το άρθρον 34 παρ. 2 μισθωτών πόνων της κατά την προαναφερμένην παράγρασον υποχρεώσεων, δύν όπως διαταχθή υπό του οικείου επαγγελματικού σωματείου, το άναγκαιόν προσωπικόν, διά την εξουσιοθέτησιν, της λειτουργίας της οικείας υπηρεσίας του Δημοσίου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή της επιμελητείας δημοσίου χαρακτήρος ή κοινής ωφελείας προς άντιστοιχίαν έκτάκτων ή έκτακτων άρχων του κοινωτικού συνόλου.

3. Εν διαρκεία περί του άρθρου και των ειδικότερων, του άναγκαιού προσωπικού ασφαλείας, άπορίσεται τελεσίδικως ο Πρόεδρος του άρθρου Πρωτοδικαίου Διοικητικού Διοικητικού Δικαστηρίου, έντός τριών ημερών από της υποβολής της σχετικής αίτησεως εν μέρους του επαγγελματικού σωματείου των μισθωτών.

Η αίτησις δύναται να υποβληθή έντός της κατά την παρ. 1 του προαναφερμένου άρθρου προθεσμίας.

Άρθρον 38.

Συνέπειαι άπεργίας.

1. Πραγματοποιήσεως της άπεργίας κατά παράβασιν των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου ή των διατάξεων του Καταστατικού του σωματείου ή της ένωσης, κρίσεται ή κατά το άρθρον 26 του παρόντος νόμου προστασία των μελών της διοικήσεως του επαγγελματικού σωματείου ή της ένωσης, εξαιρέσει των μειοψηφισάντων κατά την λήσιν της σχετικής αποφάσεως.

2. Η συμμετοχή εις άπεργίαν μη κηρυσσόμενη υπό νομίμως συνειρημένου και λειτουργούντος επαγγελματικού σωματείου ή ένωσης επιφέρει την αυτόδικήν λύσιν των εργασιών σχέσεων των άπεργών μισθωτών, άρχίμως διά τον εργοδότην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ

ΤΕΛΙΚΑΙ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρον 39.

Έξουσιοδότησις.

1. Διά προεδρικών διαταγμάτων εκδιδομένων προτάσει των Υπουργών Δικαιοσύνης και Αποστολήσεως ρυθμίζονται:

α) Τά της τηρήσεως και καταχωρίσεως στοιχείων εις ειδικόν ειδικόν παρ' έκάτω Πρωτοδικείο κατ' άρθρον 8.

β) Τά της τηρήσεως και άνωμερσίσεως ειδικού φακέλου παρ' έκάτω Πρωτοδικείο κατ' άρθρον 9.

γ) Τά της θεωρήσεως και τηρήσεως των ειδικών του επαγγελματικού σωματείου κατ' άρθρον 11.

2. Διά προεδρικού Δ/τος, έφ' άρχή έκδοθημένου επί τη προτάσει του Υπουργού Αποκατάστασης ρυθμίζονται οι λε-

γομενών εις τας διατάξεις τούτων άρθρων, εις τας προαναφερθείσας έκτακτων, δικαστικής του έκλογικού δικαίου, διαξαγωγή της ψηφοφορίας και διλογίας των ψηφών, της παρακολούθησεως των έκλογών υπό άντιστοιχίαν των ύπεργίων, της τηρήσεως προδικών ψηφοφορίας, επίλυσεως των κατά την διάρκειαν τούτων άκρυσημένων διαφορών ως και της άνακρήσεως των έκλογόμενων.

Άρθρον 40.

Ποινικά κυρώσεις.

1. Τιμωρόνται διά φυλάκισις μέχρι τριών μηνών ή χρηματικής ποινής ή και δι' άφοστέρον των ποινών τούτων, έφ' όσον δέν προβλέπεται άκρυτέρα ποινή υπό άλλης διατάξεως:

α. Ό πρής ίδιον όσολος άνευ δικαιώματος χρησιμοποίησιν την έπωνυμίαν επαγγελματικού σωματείου.

β. Ό έμποδίζων δι' άκήσεως σωματικής ή συλλογικής είσε τας συνεδριάσεις της διοικήσεως ή τας συνελεύσεις των μελών επαγγελματικού σωματείου ή ένωσης.

γ. Οι παρακάνοντες τας διατάξεις των άρθρων 11 παρ. 1, 12 παρ. 2, 13 παρ. 2 και 19 παρ. 2 του παρόντος.

2. Τιμωρείται διά φυλάκισις μέχρις έξι μηνών έφ' όσον δέν προβλέπεται άκρυτέρα ποινή υπό άλλης διατάξεως:

α. Ό άναρχών πράξεις διοικήσεως επαγγελματικού σωματείου ή ένωσης μετά την λήσιν της ύφεισής του.

β. Ό καθ' οιονδήποτε τρόπον παρενοχλών ή υβρισιών το άποτέλεσμα πάσης φύσεως έκλογών δι' άναδείξιν συλλογικών όργων ή άντιστοιχίαν εις ένωσην ως και άποστάσειν περί κηρύξεως άπεργίας.

3. Τιμωρόνται κατά το άρθρον 458 του Ποινικού Κώδικος οι παρακάνοντες τας διατάξεις των άρθρων 32, 34, 36 και 37.

4. Τιμωρείται διά φυλάκισις μέχρις ένός έτους και χρηματικής ποινής:

α. Ό παρακάνων τας διατάξεις των άρθρων 11 ή 5 του παρόντος και

β. όστις, διακοίνηση άπεργίας ή άντισπεργίας, δι' άκήσεως είσε ή άπειλής ή άλλης βολικής άναρχίας προσβάλλει την έλευθερίαν της εργατικής τρίτου ή παρεμποδίζει την έλευθερίαν χρήσιν των χώρων εργατίας.

5. Αι κατά τας διατάξεις των παρ. 1 και 2 πράξεις διώκονται κατ' έγκλησιν, αι δέ κατά τας διατάξεις των παρ. 3 και 4 πράξεις διώκονται κύριεπαγγέλτως.

Άρθρον 41.

Καταργούμεναι διατάξεις.

1. Από της ίσχύος του παρόντος καταργούνται:

α) Ό Νόμος 2151/1920 «περί επαγγελματικών σωματείων», ως έρρηποποιήθη και συνεπληρώθη μεταγενεστέρας, πλην των άναφερομένων εις τα άλληλοδωρητικά σωματεία διατάξεων.

β) Τό Β.Δ. της 15/20 Μαρτίου 1920 «περί επαγγελματικών Σωματείων», πλην των άναφερομένων εις τα άλληλοδωρητικά σωματεία διατάξεων.

γ) Ό Α.Ν. 148/1945 «περί τρόπου άρχαιρεσιών επαγγελματικών σωματείων», ως ότως συνεπληρώθη υπό του άρθρου 2 του Α.Ν. 274/1945.

δ) Τό άρθρον 1 του Α.Ν. 1803/1951 «περί προστασίας των συνδικαλιστικών στελεχών».

ε) Τό Ν.Δ. 4361/1964 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων τινων της περί επαγγελματικών σωματείων Νομοθεσίας», πλην του άρθρου 6 αυτού, όπερ καταργείται από της δημοσιεύσεως του κατά το άρθρον 39 παρ. 2 Προεδρικού Διατάγματος.

2. Ωστόσο, καταργείται πάσα διάταξις αντίθετη ή προς τὸν παρόντα νόμον.

Ἄρθρον 42.

Μεταβατικαὶ διατάξεις.

Ἐντὸς προθεσμίας ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐναρξέως τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος, υποχρεούνται τὰ καυτεργατικὰ τωματεία καὶ α. ἐνώσεις αὐτῶν, ὅπως εἰ ἀπορρίψωσιν τῶν Διοικητικῶν τῶν Συμβουλίων προκειμένου περὶ τωματείων, καὶ τῶν δικηγείων τῶν προκειμένου περὶ ἐνώσεων τροποποιήσουν κατὰ τὰς καίμενας περὶ αὐτῶν διατάξεις, τὰ κατὰστατικὰ αὐτῶν.

Ἄρθρον 43.

Ἐναρξίς ἰσχύος.

1. Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος ἔρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

2. Εἰδικῶς αἱ διατάξεις τῶν ἁρθρῶν 21 ἕως 24 δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὰς κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 6/1975

«περὶ τρόπου διενεργείας τῶν ἀρχιεπειθῶν καὶ πάσης φύσεως ἐλλογῶν εἰς τὰ ἐργατοῦπαλληλικά καὶ ἐπαγγελματικά τωματεία καὶ ἐνώσεις αὐτῶν» διεξαχθῆναι πάσης φύσεως ἐλλογῶν.

Ὁ παρὼν νόμος φημισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 29 Μαΐου 1976

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΤΣΑΤΣΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΑΡΑΣΧΟΗΣΕΩΣ

ΚΩΝΣΤ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

ΚΩΝ. ΛΑΣΚΑΡΟΣ

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κοινοῦ σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 29 Μαΐου 1976

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΗ 1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1982

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΑΚΟΥ
79

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1264

πρό των εκδημοκρατισμού του Συνδικαλιστικού Κινήματος και της κατοχύρωσης των συνδικαλιστικών ελευθεριών των εργαζομένων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Κυροῦμαι και ἐκδόμαι τον κατωτέρω υπό της Βουλής ψηφισθέντα νόμον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Άρθρο 1.

Αντικείμενο.

1. Με την επιφύλαξη της ισχύος των Διεθνών Συμβάσεων εργατίας που έχουν κερσθεί, ο νόμος αυτός κατοχυρώνει τα συνδικαλιστικά δικαιώματα των εργαζομένων και ρυθμίζει την ίδρυση, οργάνωση, λειτουργία και δράση των συνδικαλιστικών οργανώσεων τους. Για την εφαρμογή αυτού του νόμου γαζόμενοι είναι όσοι απασχολούνται με σχέση εξαρτημένης σχέσης βιωτικού δικαίου (μισθωτοί), στους οποίους περιλαμβάνονται και οι εργαζόμενοι στο δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ. ή Γ.Α.

Ειδικά για τις οργανώσεις του νόμου αυτού οι διατάξεις του Α.Κ. και του Εισ. Ν. Α.Κ. ισχύουν όπως τροποποιούνται συμπληρώνονται με αυτόν.

2. Δεν εφαρμόζεται ο νόμος αυτός:

α) Για τις δημοσιογραφικές οργανώσεις, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 12, 14, 15, 19, 20 με εξαίρεση το στοιχ' της παραγράφου 1, 21, 22, 23 και 30.

β) Για τις νεοεργατικές οργανώσεις. Γι' αυτές, μέχρις ότου ψηφιστεί και δημοσιευτεί ειδικός νόμος, θα εξακολουθούν να εφαρμόζεται οι ισχύοντες σήμερα νομικά καθετώεις. Δεν υπάρχουν στις διατάξεις του νόμου αυτού επαγγελματικές οργανώσεις που συνιστώνται με νόμο ής νομικά πρόβλεπεται βιωτικού δικαίου.

3. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις διακρίνονται σε πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας.

α) Πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικές οργανώσεις είναι:

α) τα σωματεία, β) τα τοπικά παραρτήματα συνδικαλιστικών οργανώσεων ευρύτερης περιφέρειας ή πανελλαδικής κτης, που προβλέπονται από τα καταστατικά τους και για το δικαίωμα να γίνουν μέλη του αντίστοιχου εργατικού κέντρου.

γ) Οι ενώσεις προσώπων, μία για κάθε επιμελητήριο, σύνομο, βελτίωση υπηρεσία, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α., που συν-

στούν δέκα (10) τουλάχιστο εργαζόμενοι με ίδιουτική πράξη την οποία καταθέτουν στο γραμματέα του άρθρου Εργατικού δικαίου και καταρτίζουν στην εργαζόμενη έκθεση ο συνολικός αριθμός των εργαζομένων δεν υπερβαίνει τους τριάντα (30) και δεν υπάρχει σωματείο με τους μισούς τουλάχιστο ως μέλη του. Εάν, μετά την τυχόν σύσταση της ένωσης προσώπων, πάψει να συντρέχει μία από τις πιο πάνω προϋποθέσεις, η ένωση προσώπων διαλύεται, χωρίς άλλη διατύπωση. Η ίδιουτική πράξη της ένωσης προσώπων πρέπει να αναφέρει απαραίτητα το σκοπό της, δύο εκπροσώπους της και τη διάρκεια της που δεν υπερβαίνει το εξάμηνο.

Για τις ενώσεις προσώπων εκτός από το άρθρο 20 παρ. 1 άρθρ. γ' εφαρμόζονται ανάλογα και οι διατάξεις για τα σωματεία των άρθρων 3 παρ. 1α, 7 παρ. 1, 5, 6, 7 και 8 του νόμου αυτού.

Για την εκλογή των εκπροσώπων της ένωσης προσώπων επιμελείται τριμελής άφορευτική έκτροκή.

β) Δευτεροβάθμιας συνδικαλιστικές οργανώσεις είναι οι Όμοσπονδίες και τα Εργατικά Κέντρα. Οι Όμοσπονδίες είναι ενώσεις δύο (2) τουλάχιστο σωματείων του ίδιου ή συναφών κλάδων οικονομικής δραστηριότητας ή του ίδιου ή συναφών επαγγελματιών.

Τα Εργατικά Κέντρα είναι ενώσεις δύο (2) τουλάχιστο σωματείων και τοπικών παραρτημάτων που έχουν την ίδρυση τους μέσα στην περιφέρεια του αντίστοιχου Εργατικού Κέντρου ανεξάρτητα από τον τόπο απασχόλησης των μελών τους.

γ) Τριτοβάθμιας συνδικαλιστικές οργανώσεις (συνομοσπονδίες) είναι ενώσεις Όμοσπονδιών και Εργατικών Κέντρων.

Άρθρο 2.

Κατοχύρωση συνδικαλιστικών οργανώσεων.

1. Σε κάθε Πρωτοδικείο τηρείται ειδικό βιβλίο συνδικαλιστικών οργανώσεων στο οποίο καταχωρίζονται τα στοιχεία του άρθρου 81 Α.Κ., ο αριθμός της δικαστικής απόφασης που εγκρίνει ή τροποποιεί το καταστατικό της οργανώσεως και σημειώνεται η ανάλογη διόλιση της. Μετά την έγγραφη από παραπάνω βιβλίο απέρχονται τα αποτελέσματα του άρθρου 83 Α.Κ.

2. Σε κάθε Πρωτοδικείο τηρείται φάκελλος που περιέχει το καταστατικό κάθε συνδικαλιστικής οργανώσεως και τις τροποποιήσεις του καθώς και τα έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 13 παρ. 2 του νόμου αυτού.

3. Αντίγραφα των παραπάνω έγγραφων και εξετάσεις για στοιχεία που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου αυτού χορηγούνται από το Γραμματέα του Πρωτοδικείου σε όποιον έχει έννομο συμφέρον.

Άρθρο 3.

Βιβλία συνδικαλιστικών οργανώσεων.

1. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις τηρούν τὰ ακόλουθα βιβλία, που αριθμούνται και θεωρούνται από τὸ Γραμματεῖο τῆς Πρωτοδικείου τῆς ἑξέως τους πρὶν ἀρχίσουν νὰ χρησιμοποιούνται:

α) Μητρώου μελῶν, ὅπου ἀναγράφονται ἀριθμημένα τὸ ὄνομα κἀκὼν, τὸ ἐπάγγελμα, ἡ διεύθυνση κατοικίας, ὁ ἀριθμὸς τοῦ δελτίου ταυτότητας, ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἐκλ. γ. κ. οὐ συνδικαλιστικοῦ βιβλιαρίου καὶ μέχρι τὴν ἐκδοσὴν τοῦ ἀριθμὸς τοῦ ασφαλιστικοῦ βιβλιαρίου ὑγιεινῆς, τὸ Ταμεῖο ἀπάλειψης καὶ οἱ χρονολογίαι ἐγγραφῆς καὶ διαγραφῆς κάθε μέλους. Προκειμένου γιὰ νομικὰ πρόσωπα ἀναγράφονται ἡ ἐπωνυμία, ἡ ἑδρα, οἱ ἀριθμοὶ καὶ οἱ χρονολογίαι τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων ἐγκρίσεως ἢ τροποποιήσεως τῶν καταστατικῶν τους, οἱ χρονολογίαι ἐγγραφῆς καὶ διαγραφῆς τους, ὁ ἀριθμὸς τῶν γραμμένων μελῶν τους καὶ αὐτῶν πού πῆραν μέρος στὶς τελευταῖαι ἐκλογές.

β) Πρακτικῶν συνεδριάσεων Γενικοῦ Συνεδρίου τῶν μελῶν.

γ) Πρακτικῶν συνεδριάσεων βιοϊκτῆς.

δ) Ταμείου, ὅπου καταχωρίζονται κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ ὅλαι οἱ εἰσπράξεις καὶ πληρωμαί.

ε) Περιουσίας, ὅπου καταγράφονται ὅλα τὰ κινήτὰ καὶ ἀκίνητα περιουσιακὰ στοιχεῖα τῆς ὀργάνωσης.

2. Γραμματεῖα εἰσπράξεων ἀριθμούνται καὶ θεωροῦνται ἀπὸ τὴν Ἐλεγκτικὴ Ἐπιτροπή, πρὶν ἀπὸ τὴν χρησιμοποίησίν τους.

3. Τὰ μέλη τῆς ὀργάνωσης καὶ ὅποιος ἄλλος ἔχει ἔνομο συμφέρον ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ πληροφοροῦνται τὰ παραπάνω στοιχεῖα.

Άρθρο 4.

Σκοπὸ συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων.

1. Οἱ συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις ἔχουν σκοπὸ τὴ διαμόρφωσιν καὶ προαγωγὴν τῶν ἐργατικῶν, οἰκονομικῶν, ασφαλιστικῶν, κοινωνικῶν καὶ συνδικαλιστικῶν συμφερόντων τῶν ἐργαζομένων.

2. Οἱ συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις ἀπαγορεύεται ν' ἀσκοῦν κερδοσκοπικὴ δραστηριότητα, ἔχουν ὅμως χωρὶς ἐπιδίωξιν κέρδους ἢ νὰ διατηροῦν ἐπιτακτικὰ καὶ βιβλιοθήκας καὶ νὰ παρέχουν μαθήματα ἐκπαίδευσης τῶν μελῶν τους. Μποροῦν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀνωτέρω σκοπῶν ἀλληλεγγυῆς καὶ ἀλληλοβοήθειας τῶν μελῶν τους.

3. Οἱ συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις γιὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν σκοπῶν τους δικαιούνται μεταξὺ ἄλλων:

α) Ν' ἀναφέρονται στὶς δικαιοδικὰ καὶ ἄλλας ἀρχὰς γιὰ κάθε ζήτημα πού ἀφορᾷ τοὺς σκοποὺς τους, τὰ μέλη τους, τὴν ἐργατικὴν καὶ γενικότερα ἐπαγγελματικὴν σχέσιν καὶ τὰ συμφέροντα τῶν μελῶν τους.

β) Νὰ καταγγέλλουν καὶ νὰ ἐγκαλοῦν στὶς δικαιοδικὰ καὶ ἐκτελεστικὰ ἀρχὰς τὴν παραβίασιν τῆς ἐργατικῆς καὶ ασφαλιστικῆς νομοθεσίας καὶ τῶν κανονισμῶν ἢ ὀργανισμῶν πού ἀφορροῦν τὴν ἑξῆς ἢ τὰ μέλη τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ

Άρθρο 5.

Πόροι.

1. Πόροι τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων εἶναι:

α) Τὰ δικαιώματα ἐγγραφῆς, οἱ συνδρομῆς καὶ οἱ ἐθελοντικὲς εἰσπράξεις τῶν μελῶν.

β) Τὰ εἰσδήματα ἀπὸ τὴν ἀξιοποίηση τῆς περιουσίας τῆς ὀργάνωσης.

γ) Τὰ ἔσοδα δωρεῶν, κληρονομιῶν, κληροδοσιῶν ὡς καὶ δωρεῶν ἐκδηλώσεων καὶ ἑορτῶν.

2. Ὁ τρόπος καθορισμοῦ καὶ τὸ ὄφει τοῦ δικαιώματος ἐγγραφῆς καὶ τῶν συνδρομῶν ὁρίζονται ἀπὸ τὸ καταστατικὸ τῆς ὀργάνωσης.

3. Οἱ δωρεῆς καὶ οἱ ἐπιχορηγήσεις πρὸς συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις γίνονται πάντοτε ἐθελοντικά.

4. Ἀπαγορεύεται νὰ δέχονται οἱ συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις εἰσφορὰς καὶ ἐπιχορηγίας, ἀπὸ ἐργοδότες ἢ ὀργανώσεις τους, καθὼς καὶ ἀπὸ κομματικὸς ὀργανισμοὺς ἢ ἄλλας πολιτικὰς ὀργανώσεις.

Ἀπὸ τὴν παραπάνω ἀπαγόρευση ἐξαιροῦνται παροχές τῶν ἐργοδοτῶν γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν κοινωφελῶν σκοπῶν τῆς μοναδικῆς πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικῆς ὀργάνωσης, στὴν ὁποία ἀνήκουν οἱ ἐργαζόμενοι σ' αὐτὴν, ἢ ἔβδον ὑπάρχουν περισσότερες, ἰσμερῶς σὲ ἑξῆς.

5. Ἡ περιουσία τοῦ σωματείου, πού χρειάζεται γιὰ τὴν στοιχειώδη λειτουργία του, εἶναι ἀκατάσχετη.

Άρθρο 6.

Εἰσπράξη εἰσφορῶν.

1. Οἱ πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις ἔχουν δικαίωμα νὰ εἰσπράττουν τὰ δικαιώματα ἐγγραφῆς, τὴν συνδρομῆς καὶ γενικὰ τὴς εἰσφορῆς τῶν μελῶν τους καὶ μέσα σὲ γῶρο ἐργασίας, ἐκτὸς χρόνου ἀνασχόλησης. Ὁ χρόνος αὐτός εἶναι ἐκεῖνος πού εἶναι διὰρκεῖα τοῦ ὀργανισμοῦ δὲν ὀφείλει νὰ προσέχει τὴν ὑπερταξίαν του στὴν ἐργοδοτή.

2. Οἱ συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις ἔχουν δικαίωμα νὰ εἰσπράττουν τὴν συνδρομῆς τῶν μελῶν τους μὲ σύστημα παρακράτησης καὶ ἀπόδοσης ἀπὸ τὸν ἐργοδοτή, τοῦ ὁποῖου οἱ λεπτομέρειες καθορίζονται μὲ Ἐθνικὴ Γενικὴ Συλλογικὴ Σύμβαση Ἐργασίας ἢ ὁμοίας ἐκτετατῆς ἀπόφαση διατηρησίας.

3. Ἄν μίση σὲ 3 μῆνες ἀπὸ τὴν ἰσχύ τοῦ νόμου αὐτοῦ δὲν ὑπογραφῆι σχετικὴ Ἐθνικὴ Γενικὴ Συλλογικὴ Σύμβαση Ἐργασίας ἢ δὲν ἐκδοθῆι ὁμοίας ἐκτετατῆς ἀπόφαση τῆς διατηρησίας, μὲ Π.Δ. πού ἐπιβάλλεται μὲ πρόταση τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐργασίας ὕστερα ἀπὸ γνώμη ἐκπρωσωματικῶν ὀργανώσεων ἐργαζομένων καὶ ἐργοδοτῶν, ρυθμίζεται προσωρινὰ τὸ σύστημα τῆς εἰσπράξεως καὶ ἀπόδοσης τῶν πὸ πάνω εἰσφορῶν ἀπὸ τοὺς ἐργοδότες, μέχρι τὴν σύναξιν τῆς σχετικῆς ΕΠΣΣΕ ἢ τῆν ἐκδοσὴν ἀπόφασης διατηρησίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ — ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ — ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Άρθρο 7.

Μέλη συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων.

1. Κάθε ἐργαζόμενος, πού ἔχει συμπληρώσει ἕνα ἔτηνον μίση στὸν τελευταῖο χρόνο τὴν ἐπιχείρησιν ἢ ἐκμετάλλευσιν ἢ τὸν κλάδον ἀνασχόλησίν του, ἔχει δικαίωμα νὰ γίνῃ μέλος μίση ὀργάνωσης τῆς ἐπιχείρησιν ἢ ἐκμετάλλευσίν καὶ μίση τοῦ ἐπαγγελματικοῦ κλάδου ἀνασχόλησίν του, ἔβδον ἔχει τὴν νόμιμας προνομοθεσίας τῶν καταστατικῶν τους.

Ἀνήλικοι καὶ ἀλλοδαποὶ, ἐργαζόμενοι νόμιμα, μποροῦν νὰ εἶναι μέλη συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων.

Ἄν δὲν ὀφείλει διαφορετικὰ τὸ καταστατικὸ, διαγράφεται τὸ μέλος τῆς συνδικαλιστικῆς ὀργάνωσης: 1) πού, χωρὶς νὰ συντρέχει ἀνώτερη εἰς, δὲν πῆρε μέρος στὴν δύο τελευταῖαι ἐκλογές γιὰ τὴν διοίκησιν, 2) πού πρὶν ἐξῆ (6) μῆνας ἔχει λάβῃ μὲ τὴν θέλησίν του νὰ ἀνασχολεῖται στὴν ἐπιχείρησιν ἢ στὸν ἐπαγγελματικὸν κλάδον ἀνασχόλησίν του, ἐκτὸς ἐάν αὐτὸ ὀφείλεται στὴν ἐκλογὴν του σὲ Κοινὸβούλιον ἢ τὴν Τριτορικὴ Αὐτοδιοίκησιν.

2. Κάθεωματίου έχει το δικαίωμα να γίνει μέλος της αντίστοιχης Ομοσπονδίας και του αντίστοιχου Έργατικού Κέντρου. Κάθε τοπικό κάρφωμαωματίου ευρύτερης περιφέρειας ή πανελλαδικής έκτασης μπορεί να γίνει μέλος του αντίστοιχου Έργατικού Κέντρου, ύστερα από απόφαση της Διοικήσεως τουωματίου.

Κάθεωματίου ευρύτερης περιφέρειας ή πανελλαδικής έκτασης που ανήκει στο Έργατικό Κέντρο της περιφέρειας στην οποία βρίσκεται ή έδρα του εκπροσωπείται στη συνέλευση του Έργατικού Κέντρου για το σύνολο των μελών του, αφού αφαιρεθούν μέλη τοπικών παραρτημάτων, που ταχόν ή πάσχουν και έχουν έγγραφη ή άλλα Έργατικά Κέντρα.

3. Κάθε Ομοσπονδία και κάθε Έργατικό Κέντρο έχει το δικαίωμα να γίνει μέλος μιας ομοσπονδίας.

4. Διεύθυνση καταστατικού συνδικαλιστικής οργάνωσης που απαγορεύει τη συμμετοχή μελών της σε άλλες οργάνωσης είναι ληξερή.

5. Εργαζόμενος ή πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση έγγραφεται στην αντίστοιχη οργάνωση μετά από αίτηση που υποβάλλει στο άρθριο ν' απορροίσει όργανο. Το όργανο αυτό απορροίσει στην πρώτη μετά την υποβολή της αίτησης αναδείξη του.

6. Εάν το άρθριο να απορροίσει την έγγραφη όργανο της συνδικαλιστικής οργάνωσης απορροίσει την αίτηση ή μέσα σε ένα μήνα από την υποβολή της για πρωτοβάθμια οργάνωση και Έργατικό Κέντρο και σε δύο μήνες για Ομοσπονδία και πρωτοβάθμια οργάνωση δεν έχει γνωστοποιηθεί απόφαση του οργάνου για άποδοξη ή απόρριψη της αίτησης στον αίτηντα, αυτός έχει δικαίωμα να προσφύγει στο άρθριο Ελεγκτικό και να ζητήσει την έγγραφη, κατά τη διαδικασία των άρθρων 663 και έκ. του Κ. Πολ. Δ.

Ο εργαζόμενος ή η οργάνωση, από την κοινοποίηση της απόφασης του Ελεγκτικού που διατάζει την έγγραφη, γίνεται χωρίς άλλη διαπίκωση μέλος της αντίστοιχης οργάνωσης. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο την προσωρινή έγγραφη του αίτηντα, ύστερα από αίτηση του.

7. Ύστερα από αίτηση μελών της συνδικαλιστικής οργάνωσης ή εκπαικμένων της και έφρον το άρθριο για την έγγραφη νέων μελών όργανο εντελής δικαιολόγητα και κατά παράβαση των αρχών της καλής πίστης άρνείται την έγγραφη νέων μελών, το Ελεγκτικό με τη διαδικασία των άρθρων 663 και έκ. του Κ. Πολ. Δ. κηρύσσει έκτακτη τη διοίκηση της οργάνωσης. Στην περίπτωση αυτή το άρθριο δικαστήριο διορίζει κατά το άρθρο 66 του Α.Κ. προσωρινή διοίκηση στην οποία αναθέτει το έργο της έγγραφης νέων μελών και της διακρίσεως εκλογών για ανάδειξη νέας διοικήσεως της οργάνωσης μέσα σε δύο μήνες από το διορισμό της για τις πρωτοβάθμιες και τέσσερις μήνες για τις λοιπές οργάνώσεις.

Άρθρο 8.

Συνέλευση μελών — Άκαρτία —
Αθήνη — Προσβολή άπορροίσεων.

1. Η συνέλευση των μελών της συνδικαλιστικής οργάνωσης συγκαλείται κατά τους όρους των άρθρων 95 και 96 του Α.Κ. και άπορροίσει για όλα τα θέματα που άφορούν την οργάνωση έκτος αν κατά το καταστατικό άπορροίσει στην άρμοδιότητα άλλου οργάνου της.

2. Με την έπιράληξη των άρθρων 99 και 100 Α.Κ. όσως και κάθε άλλης διάταξης με την οποία προβλέπεται ειδική άκαρτία και έφρον το καταστατικό δεν έρριζει διαφορετικά, για να γίνει ολότητα και για να ληφθεί άπορροση, κατά τις συνέλευσεις, άκαρτίζεται ή παρουσία τουλάχιστο του ενός τρίτου (1/3) των οικονομικά τακτοποιημένων μελών. Αν δεν άκαρτίζεται άκαρτία κατά την πρώτη ολότητα συγκαλείται νέα συνέλευση μέσα σε δύο (2) μέχρι δεκαπέντε (15) μέρες

κατά την οποία άκαρτίζεται ή παρουσία τουλάχιστο του ενός τετάρτου (1/4) των οικονομικά τακτοποιημένων μελών. Εάν δεν άκαρτίζεται άκαρτία κατά τη δεύτερη συνέλευση, συγκαλείται μέσα σε δύο (2) μέχρι δεκαπέντε (15) μέρες τρίτη κατά την οποία είναι άκαρτη ή παρουσία του ενός πέμπτου (1/5) των οικονομικά τακτοποιημένων μελών.

Άκαρτίζεται ή συμμετοχή στις συνέλευσεις και στις ψηφοφορίες με άπορροίση εΐθους έξουσιοδότηση.

3. Η Γενική συνέλευση άπορροίσει άκαρτωση με ψηφοφορία, κατά όσως δια τάς.

Είναι μυστική κάθε ψηφοφορία που άναφέρεται σε έκλογές διοικητικού συμβουλίου, ελεγκτικής και έφορευτικής έπιτροπής και άντιπροσώπων σε δευτεροβάθμια και πρωτοβάθμια οργάνωση, έκλογή δευτεροβάθμιας οργάνωσης για άντιπροσωπωση στην πρωτοβάθμια, θέματα έμπιστοσύνης προς τη διοίκηση, έγκριση λογοδοσίας, προσωπικά ζητήματα και κήρυξη άκαρτίας.

Οι άπορροίσεις της συνέλευσης, αν δεν έρριζεται διαφορετικά στο καταστατικό, κηρύσσονται με σχετική κλεισιότητα των παρόντων.

Σε κάθε περίπτωση μυστικής ψηφοφορίας, αν για την άκαρτία της συνέλευσης είναι άκαρτη ή παρουσία όσως και του ενός τετάρτου (1/4) των μελών, είναι σε παρτία όσα μέλη όσα να καλύκτουν τον έλάχιστο αυτόν αριθμό, άκαρτίζεται κλεισιότητα των τριών τετάρτων (3/4) των παρόντων.

Άπορροση συνέλευσης μπορεί να άνωρροίει αν στη συνέλευση παραβρέθησαν πρόσωπα που δεν ήταν μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης και ή παρουσία τους μπορεί να έπηρεάσει το άπορροίσημα.

Σε περίπτωση που με άπορροση της διοικήσεως συνδικαλιστικής οργάνωσης ή μετά από αίτηση του 1/10 των οικονομικά τακτοποιημένων μελών της συγκαλείται Γενική συνέλευση για να άπορροίσει την ένοσηπή της με άλλη έμπιστοσυγκαλιστική οργάνωση, ίσχύουν χωρίς την έπιράληξη των άρθρων 99 και 100 Α.Κ. όσα καθορίζονται παρακάτω στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου αυτού. Η συνέλευση αυτή άπορροίσει και για την έκχώρηση των περιουσιακών στοιχείων στην ένιαία οργάνωση που θα προκύψει από την ένοσηπή.

4. Αίτηση για την άναγώριση άκαρτοτήσε άπορροίσεως συνέλευσης υποβάλλεται μέσα σε άπορροίσημα προεπιρία τριάντα (30) ήμερών από τη λήξη της συνέλευσης στο Ελεγκτικό της περιφέρειας που έδραει ή συνδικαλιστική οργάνωση.

Η σχετική αίτηση πρέπει να υποβάλλεται για τις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργάνωσης από το 1/50 τουλάχιστο των οικονομικά τακτοποιημένων μελών και για τις λοιπές, άπορροίσημα από άπορροίσημα συνδικαλιστική οργάνωση που μετράει, οικονομικά τακτοποιημένα, κατά τη ταχίση της αίτησε.

Η άπορροση του Ελεγκτικού είναι δυνατή να έκκληθεί στο Μονομελές Πρωτοδικείο μέσα σε όσα μέρες από την έπιράση της.

Άρθρο 9.

Διοικητικά Συμβούλια.

Έλεγκτικές Έπιτροπές — Άντιπρόσωποι.

1. Η διοίκηση της συνδικαλιστικής οργάνωσης συγκαλείται όσως έρριζει το καταστατικό. Οι έπιτάσεις του Πριέτρου, Άντιπριέτρου, Γεν. Γραμματέα ή Ταμία δεν έπιτάσσονται να συμπύκτουν στο ίδιο πρόσωπο.

Η όσως των διοικητικών οργάνων δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από 3 χρόνια.

2. Σε κάθε συνδικαλιστική οργάνωση έκλέγεται άκ' τη Γενική συνέλευση των μελών της ελεγκτική έπιτροπή, κατά το καταστατικό της.

Ο αριθμός των μελών της και ο τρόπος λειτουργίας της έρχονται απ' το καταστατικό της οργάνωσης. Η διάρκεια της θητείας των ελεγκτικών επιτροπών ακολουθεί πάντοτε τη θητεία του διοικητικού συμβουλίου. Οι εκλογές για διοικητικό συμβούλιο και ελεγκτική επιτροπή γίνονται ταυτόχρονα.

Αρμοδιότητα της ελεγκτικής επιτροπής είναι η παρακολούθηση και ο έλεγχος του διοικητικού συμβουλίου ως προς την οικονομική διαχείριση της οργάνωσης.

3. Η Συνέλευση των μελών κάθε πρωτοβάθμιας οργάνωσης εκλέγει τους αντιπροσώπους της για τη Ομοσπονδία και το Έργατικό Κέντρο στα όποια συμμετέχει.

Η Συνέλευση κάθε Ομοσπονδίας και κάθε Έργατικό Κέντρο εκλέγει τους αντιπροσώπους της για τη Συνομοσπονδία στην οποία συμμετέχει.

Ο αριθμός των αντιπροσώπων σε κάθε δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση ορίζεται με το ίδιο μέτρο για όλες τις οργάνώσεις, που συμμετέχουν στη δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια οργάνωση. Ο σχετικός υπολογισμός γίνεται με βάση τον αριθμό των μελών που φέρσαν για την ανάδειξη των αντιπροσώπων στην πρωτοβάθμια οργάνωση.

Σε περίπτωση που προκύπτει κλάσμα μεγαλύτερο από το μισό του αριθμού που αποτελεί το μέτρο, προτίθεται ένας ακόμη αντιπρόσωπος. Δεν αντιπροσωπεύεται η οργάνωση που δεν κληθείται τουλάχιστο το μισό του μέτρου.

Συμμετείχε των οποίων η αριθμητική δύναμη λόγω της δημογραφίας τους καθορίζεται από ειδικό νόμο ή ειδική επιτροπή που είναι ΝΠΔΔ, μπορούν να αντιπροσωπευτούν στις δευτεροβάθμιες οργάνώσεις ανεξάρτητα εάν τα μέλη τους είναι λιγότερα από το μισό του μέτρου που προβλέπει το καταστατικό της δευτεροβάθμιας οργάνωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΕΚΛΟΓΙΚΕΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Άρθρο 10.

Εκλογές.

1. α) Οι εργαζόμενοι μέλη των πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργάνωσεων, εκλέγουν το διοικητικό συμβούλιο και τις ελεγκτικές επιτροπές και αντιπροσώπους στις δευτεροβάθμιες οργάνώσεις και εκλέγονται επίσης έρθουν έχουν εκπληρωθεί τις οικονομικές υποχρεώσεις, που προβλέπονται από το καταστατικό τους.

β) Τα μέλη των πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργάνωσεων δικαιούνται να φέρσουν αντιπρόσωπος, μόνο για μία Ομοσπονδία και ένα Έργατικό Κέντρο. Αν άνηκαν σε δύο οργάνώσεις επιλέγουν τη μία απ' αυτές, για να' απήρουν το δικαίωμά τους αυτό, με δήλωσή τους προς τον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής των εκλογών. Η δήλωση αυτή δεσμεύει τον εργαζόμενο για όλο το χρόνο της θητείας των αντιπροσώπων που φέρσει και της θητείας των οργάνων που φέρσαν οι αντιπρόσωποι της οργάνωσής του.

2. α) Κάθε πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση συμμετέχει με τους αντιπροσώπους της στην εκλογή των οργάνων της διοίκησης της Ομοσπονδίας και του Έργατικού Κέντρου, που άνηκει και έρθον έχει εκπληρωθεί τις οικονομικές υποχρεώσεις, που προβλέπονται από το καταστατικό τους.

β) Οι πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργάνώσεις αντιπροσωπεύονται στην τριτοβάθμια δια μέσου μιας μόνο δευτεροβάθμιας οργάνωσης.

Η Γενική Συνέλευση των μελών κάθε πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης αποφασίζει αν η αντιπροσωπευτική της στην τριτοβάθμια θα γίνει δια μέσου του Έργατικού Κέντρου ή δια μέσου της Ομοσπονδίας, που τυχόν άνηκει.

Για την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης άρκει η σχετική κλειστικότητα των παρόντων μελών και η σχετική μυστική φη

ροφορία γίνεται στην ίδια συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης και άμέσως μετά την εκλογή της εφορευτικής επιτροπής, για την εκλογή αντιπροσώπων.

Την απόφαση αυτή και πίνακα των αντιπροσώπων άνακοινώνει με έγγραφο του ο Πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής και στις δύο δευτεροβάθμιες οργάνώσεις, που τυχόν μετέχει η οργάνωση, καθώς επίσης στην αντίστοιχη τριτοβάθμια. Ταυτόχρονα στις ίδιες υπερκείμενες οργάνώσεις αποστέλλει ο δικαστικός αντιπρόσωπος αντίγραφο του μητρώου, που άναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 6 του Ν.Δ. 4361/1964, με τα πρόσθετα στοιχεία που άναφέρονται στο άρθρο 3 παρ. 1 άξαρ. α' του παρόντος νόμου.

Η παραπάνω δήλωση της συνδικαλιστικής οργάνωσης ίσχύει για όλο το χρόνο της θητείας των αντιπροσώπων που έθρσαν οι αντιπρόσωποι της στη δευτεροβάθμια οργάνωση που επέλεξε.

3. Κάθε δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση εκλέγει αντιπροσώπους μόνο για μία τριτοβάθμια.

4. Οι αντιπρόσωποι στις δευτεροβάθμιες οργάνώσεις έχουν δικαίωμα να εκλέγονται σε όλα τα έργατα διοίκησης, όπως επίσης και σε έργατα που ύποκαθίσταν τις συνελεύσεις των οργάνωσεων αυτών.

Άρθρο 11.

Διεξαγωγή εκλογών.

1. Οι εκλογές για τα έργατα των συνδικαλιστικών οργάνωσεων διεξάγονται από εφορευτική επιτροπή, που ο αριθμός των μελών της και η διαδικασία εκλογής τους όρίζεται από το καταστατικό και προεδρεύεται από τον δικαστικό αντιπρόσωπο. Σε όλη τη διάρκεια της διεξαγωγής των εκλογών μέχρι και την άνακήρυξη των ίπιυθέντων μπορεί να παραβρίσκονται ανά ένας αντιπρόσωπος κάθε συνδικαλισμ.

2. Οι διατάξεις των παραγράφων 2—5 του άρθρου 6 του Ν.Δ. 4361/1964 εφαρμόζονται και για τις συνδικαλιστικές οργάνώσεις του νόμου αυτού.

3. Δικαστικός αντιπρόσωπος όρίζεται Πρωτοδικής ή Ειρηνοδικής έρθον πρόκειται για δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργάνώσεις.

Ο δικαστικός αντιπρόσωπος όρίζεται, με αίτηση της οργάνωσης, από τίν Πρόεδρο του Πρωτοδικείου της έθρας της από πίνακα όλων των Πρωτοδικών ή Ειρηνοδικών με άλφαβητική σειρά. Υπέρβαση της σειράς επιτίρεται μόνο για λόγους άνωτερης έθρας, που έδαώνονται από τίν Πρόεδρο Πρωτοδικών στην έγγραφη έντολή του στον άκόμοιο στη σειρά Πρωτοδική ή Ειρηνοδική και για όσο χρόνο διαρκεί η άνωτερη έθρα.

4. Δικαστικός αντιπρόσωπος όρίζεται Πρωτοδικής ή Ειρηνοδικής έρθον πρόκειται για συμμετείχε, που έχουν τίν έθρα τους σε τόπους που έθραβει Πρωτοδικείο. Τα έθρατα 6' και γ' της παρ. 3 εφαρμόζονται άνάλογα.

5. Δικαστικός αντιπρόσωπος στα έθρα συμμετείχε είναι ο Ειρηνοδικής της περιέριεως όπου έθραβει η έθρα του συμμετείχε, στον οποίο κατατίθεται και η σχετική αίτηση.

6. Δέν απαιτείται η παρουσία δικαστικού αντιπροσώπου σε εκλογές συμμετείχων που έχουν τίν έθρα τους έπτός της έθρας του Ειρηνοδικείου και ο αριθμός των μελών τους λίν ύπερβαίνει τους (50) πνήτητα.

Άρθρο 12.

Σύστημα εκλογών.

1. Η εκλογή των οργάνων της συνδικαλιστικής οργάνωσης γίνεται με το σύστημα της άπλης άναλογικής.

2. Οι έθρες του διοικητικού συμβουλίου, της ελεγκτικής επιτροπής και ο αριθμός των αντιπροσώπων κατανομούνται μεταξύ των συνδικαλισμών και των χωριστών ύποθηρίων άνάλογα με την εκλογική τους δύναμη. Το σύνολο των έθρατων

φροδολετήτων διατίθεται με τον αριθμό των έδρων του διοικητικού συμβουλίου ή της ελεγκτικής επιτροπής, ή με τον αριθμό των αντιπροσώπων που εκλέγονται.

Το κελύκος αυτής της διατίθεσης, παραλειπούμενου του κλάσματος, αποτελεί το ελεγκτικό μέτρο. Κάθε συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες έδρες στο διοικητικό συμβούλιο ή την ελεγκτική επιτροπή και εκλέγει τόσους αντιπροσώπους όσες φορές χωράει το ελεγκτικό μέτρο στον αριθμό των έδρων φροδολετήτων που έλαβε.

3. Χωριστός υποψήφιος που έλαβε το ίδιο ή μεγαλύτερο αριθμό ψήφων από το ελεγκτικό μέτρο καταλαμβάνει μία έδρα στο όργανο για το οποίο είχε θέσει υποψηφιότητα ή εκλέγεται αντιπρόσωπος έφσον ήταν υποψήφιος για τη θέση αυτή.

4. Συνδυασμός που περιλαμβάνει υποψήφιους λιγότερους από τις έδρες που του άνηκουν, καταλαμβάνει τόσες μόνο έδρες ή εκλέγει τόσους μόνο αντιπροσώπους, όσοι είναι και οι υποψήφιοί του.

5. Οι έδρες που μένουν άτιθέτες και ο αριθμός των αντιπροσώπων που δεν καλύπτεται σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων κατανέμονται από μία στους συνδυασμούς εκείνους που έχουν καταλάβει το πολύστο μία έδρα ή έχουν εκλέξει έναν αντιπρόσωπο και οι οποίοι συγκρινόμενοι υπόλοιπο φροδολετήτων μεγαλύτερο από το 1/3 του ελεγκτικού μέτρου και που πληροίζον περισσότερο το ελεγκτικό μέτρο.

6. Οι έδρες που μένουν άτιθέτες ή ο αριθμός των αντιπροσώπων που δεν καλύπτεται και μετά την εφαρμογή των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου κατανέμονται μεταξύ των συνδυασμών που έχουν τον μεγαλύτερο υπόλοιπο φροδολετήτων από μία έδρα ή από έναν αντιπρόσωπο. Σε περίπτωση ισοδυναμίας γίνεται κλήρωση.

Άρθρο 13.

Υποφοροίτις — Πρακτικά διαλογής.

1. Η υποφοροίτις γίνεται πάντοτε με την επίδειξη της άτυπωνικής ταυτότητας ή άλλου δημόσιου έγγραφου και του ελεγκτικού συνδικαλιστικού βιβλιαρίου. Στο βιβλιαρίο σημειώνεται από το δικαστικό αντιπρόσωπο ή χρονολογία άσκησης του ελεγκτικού δικαιώματος του μέλους, ή διάρκεια της θητείας των αντιπροσώπων που θήρσει, καθώς και ή διάρκεια της θητείας των οργάνων που δά φέρσουν οι αντιπρόσωποι του. Το γνήσιο των εγγράφων αυτών εδώνεται ο δικαστικός αντιπρόσωπος με την υπογραφή του και τη σφραγίδα της οργάνωσης.

2. Με την εκφόραξη της παρ. 2 του άρθρου 11 τα πρακτικά διαλογής των φροδολετήτων και άνακηρύξεως των επιτηθέντων, καθώς και το πρωτόκολλο της υποφοροίτις ως και απόπειρα πρακτικών για την κατά το άρθρο 10 παρ. 26 άπόφαση της Γενικής Συνέλευσης παραδίδονται την έκδομη μέρα μετά το τέλος της έκλογής από το δικαστικό αντιπρόσωπο στο γραμματεία του άρμόδιου Πρωτοδικείου και φυλάσσονται στο φάκελλο της οικείας συνδικαλιστικής οργάνωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Άρθρο 14.

Προστασία και δικαιώματα συνδικαλιστικής δράσης.

1. Τα όργανα του Κράτους έχουν την υποχρέωση να εφαρμόζουν τα άσφαριζόμενα μέτρα για τη διασφάλιση της άνεμπόδιστης άσκησης του δικαιώματος για την ίδρυση και άυτόνομη λειτουργία των συνδικαλιστικών οργάνωσεων.

2. Άπαγορεύεται στους εργοδότες, σε πρόσωπα που άνεργουν για λογαριασμό τους και σε άποιοδήποτε τρίτο, να προβαίνουν σε άποιοδήποτε πράξη ή παράβαση που κατατείνει στην παρεμπόδιση της άσκησης των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων των εργαζομένων και ιδιαίτερα:

α) να άσκούν έπιρροή στους εργαζομένους, για την ίδρυση ή μη ίδρυση συνδικαλιστικής οργάνωσης,

β) να επέδωκουν ή να παρεμποδίζουν με άποιοδήποτε τρόπο ή μέσο την προώθηση εργαζομένων σε άρισμένη συνδικαλιστική οργάνωση,

γ) να άσκούνται από τους εργαζομένους δήλωση συμμετοχής, μη συμμετοχής ή άπομύρρησης από συνδικαλιστική οργάνωση,

δ) να υποστηρίζουν άρισμένη συνδικαλιστική οργάνωση ή με οικονομικά ή με άλλα μέσα,

ε) να επηρεάζουν με άποιοδήποτε τρόπο στη διοίκηση, στη λειτουργία και στη δράση των συνδικαλιστικών οργάνωσεων.

στ) να μεταχειρίζονται με εϊμένεια ή άμισμένα τους εργαζομένους, άνάλογα με τη συμμετοχή τους σε άρισμένη συνδικαλιστική οργάνωση.

3. Άδεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε συνδικαλιστική οργάνωση εργαζομένων εργοδότες.

Στις δημοσιογραφικές οργάνωσεις που προβλέπεται από τα καταστατικά τους να είναι μέλη και συνταξιούχοι, αυτοί δεν έχουν δικαίωμα να εκλέγονται ή να εκλέγονται στα όργανα του σωματείου που προβλέπεται από τα καταστατικά.

4. Είναι άκυρη ή καταγγελλία της σχέσης εργασίας για νόμιμη συνδικαλιστική δράση.

5. Είναι άκυρη ή καταγγελλία της σχέσης εργασίας:

α) των μελών της διοίκησης, σύμφωνα με το άρθρο 92 Α.Κ., της συνδικαλιστικής οργάνωσης,

β) των μελών της προσωρινής, σύμφωνα με το άρθρο 79 Α.Κ., διοίκησης συνδικαλιστικής οργάνωσης που διορίζει το δικαστήριο σύμφωνα με τί άρθρο 69 του Άστικού Κώδικα και

γ) των μελών της διοίκησης που εκλέγονται προσωρινά κατά την ίδρυση συνδικαλιστικής οργάνωσης.

Η άπαγόρευση ίσχυει κατά τη διάρκεια της θητείας και ένα χρόνο μετά τη λήξη της, έκτος άν συντρέχει ένας από τους λόγους της παρ. 10 και δικαστιμωεί κατά τη διαδικασία του άρθρου 15.

6. Η παραπάνω προστασία παρέχεται στην άκόλουθη έκταση:

α) Έάν ή οργάνωση έχει ως 200 μέλη προστατεύονται έκτα μέλη της διοίκησης,

β) εάν ή οργάνωση έχει ως 1000 μέλη προστατεύονται ίννια μέλη και

γ) εάν ή οργάνωση έχει περισσότερα από 1000 μέλη προστατεύονται ένδεκα.

7. Τη σειρά των μελών που προστατεύονται όρίζει το καταστατικό. Έάν το καταστατικό δεν προβλέπει, προστατεύονται κατά σειρά ο Πρόεδρος, Άνσπλ. Πρόεδρος ή Άντιπρόεδρος, Γενικός Γραμματείας, Άνσπλ. Γενικός Γραμματείας, Ταμίας και οι λοιποί κατά την τάξη της έκλογής.

8. Προστατεύονται έκισως:

Τά πρώτα 21 ίδρυτικά μέλη της πρώτης από σύσταση συνδικαλιστικής οργάνωσης της επικήρυξης ή έκμετάλλευσης ή του επαγγελματικού κλάδου άπαρχέλησης έφσον ή επικήρυξη στην οποία εργάζονται άπαρχολεί από 80 μέχρι 150 εργαζομένους, 25 μέλη άν άπαρχολεί πάνω από 150, 30 μέλη άν άπαρχολεί πάνω από 300 και 40 μέλη εάν άπαρχολεί πάνω από 500. Έφσον οι εργαζόμενοι είναι πάνω από 40 και μέχρι 80, προστατεύονται μέχρι 7 ίδρυτικά μέλη κατά την τάξη υπογραφής της ίδρυτικής πράξης.

Η προστασία αυτή ίσχυει για ένα χρόνο από την άμέρα της υπογραφής της ίδρυτικής πράξης. Έάν ή από σύσταση οργάνωση δεν συσταθεί πρακτικά μέσα σε 6 μήνες από την

υπογραφή της βρυτικής κρήνης, ή προστασία των βρυτικών μελών και οι ισχύει για τα μέλη της επίμαχης υπό σύσταση οργανώσεως.

9. Μά την επιμέλεια του άρθρου 11 παρ. 3 του Ν. 1256/1982 για την πολυθεσία, την πολυαπασχόληση και την καθιέρωση ανωτάτου όριου απολαβών του δημόσιου τομέα καθώς και για το Ήλεκτρικό Συνέδριο, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και άλλες διατάξεις, δεν ανετρέπεται μεταβολή των εργαζομένων που αναφέρονται στις παρ. 5, 6, 7 και 8 χωρίς τη συγκατάθεση της αντίστοιχης συνδικαλιστικής οργανώσεως. Ο εργοδότης έχει δικαίωμα να προσύγει στην Επιτροπή του άρθρου 15 του άφορασίου για την αναγκαιότητα της μεταβολής.

10. Η καταγγελία της σχέσης εργασίας των προσώπων, που προστατεύονται σύμφωνα με δεκα αναφέρονται στο άρθρο αυτό, επιτρέπεται μόνον:

α) Όταν κατά τη σύναψη της σύμβασης εργασίας με τον εργοδότη ο εργαζόμενος τον εξετάζει, πληροφοριάζοντας φεύκτικα πιστοποιητικά ή βιβλιάρια για να προληφθεί ή να λάβει μεγαλύτερη άμειψη.

β) Όταν ο εργαζόμενος απεικάλει βιομηχανικά ή εμπορικά μυστικά ή ζητήσει ή λάβηκε θέματα ελευθερίας, κυρίως προμήθειες από τρίτους.

γ) Όταν ο εργαζόμενος προκαλεί τοματικές ελλείψεις ή ελλείψεις ασφαλή ή απειλησε τον εργοδότη ή τον εκπρόσωπό του.

δ) Όταν ο εργαζόμενος εκθέσει και δικαιολογήσει άρνησκα να εκτελέσει την εργασία για την οποία έχει προσληφθεί.

ε) Όταν ο εργαζόμενος δεν προσέρχεται δικαιολογώντας στην εργασία του για περισσότερο από 7 μέρες διάστημα ή εξαιρουθεί να συμμετέχει σε άσκησης που κρίθηκε με δικαστική απόφαση μη νόμιμη ή καταχρηστική.

Η συνδρομή κάποιου από τους παραπάνω αποκλειστικούς λόγους δεν απεικάλει τον εργοδότη από τις υποχρεώσεις που έχει σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα και της εργατικής νομοθεσίας σχετικά με την καταγγελία της σχέσης εργασίας.

Άρθρο 15.

Επιτροπή Προστασίας Συνδικαλιστικών Στελεχών.

1. Για την ύπαρξη ενός από τους λόγους του άρθρου 14 παρ. 10 άφορασίου πριν από την καταγγελία κατά κλειστής οργάνωσης ή όποις άποτελείται:

α) Από τον Πρόεδρο Πρωτοδικών της περιφέρειας όπου παρήκει την εργασία του ο εργαζόμενος ή Πρωτοδική που όρίζεται από αυτόν με την αναφερόμενη στο άρθρο 11 παρ. 3 έδαφ. ε' σειρά για έτήσια θητεία.

β) Από έναν αντιπρόσωπο του Έμποροβιομηχανικού Έπιμελητηρίου της περιφέρειας και αν δεν λειτουργεί Έπιμελητήριο, του Έμποροβιο Σλλόγου. Όταν άδικαστεί υπόθεση που άφορα μισθολογία, άσκησης, ή Σύλλογος Έλληνοβιομηχανιών ή ο Περιφερειακός Σύλλογος Βιομηχανιών, άνω υπάρχει, υποδείχσει έναν εκπρόσωπό του που συμμετέχει στην Επιτροπή αντί του εκπροσώπου του Έπιμελητηρίου.

γ) Από έναν εκπρόσωπο των εργαζομένων που υποδείχσει ή από αντιπροσωπευτική τριτοβάθμια όργάνωση.

2. Το πρώτο δικαπενθέμερο του Ιανουαρίου κάθε χρόνο ο Πρόεδρος κάθε Πρωτοδικείου καλεί τις παραπάνω όργανώσεις να υποδείξουν μέσα στον Ιανουάριο έναν τοματικό και έναν άντικαταστατικό εκπρόσωπο για το έρχόμενο ήμερολογιακό έτος.

Εάν οι παραπάνω όργανώσεις δεν υποδείξουν εκπροσώπους, ο Πρόεδρος όρίζει μέσα στο πρώτο 10 ήμερο του Φεβρουαρίου έναν εργοδότη και έναν άντικαταστατικό του καθώς και έναν εργαζόμενο και έναν άντικαταστατικό του και με άπόφαση του συγκαλεί την Επιτροπή Προστασίας Συνδικαλιστικών Στε-

λεχών της περιφέρειας του. Ένας από τους υποκλήτους της δικαστικής γραμματείας όρίζεται γραμματέας της Έπιτροπής.

Η Επιτροπή συγκαλείται από τον πρόεδρο με αίτηση του εργοδότη που κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου μέσα σε έκατώ (8) μέρες από την υποβολή της αίτησης και συγκαλεί την υπόθεση άραμύοντως άνάλογα τις διατάξεις του άρθρου 739 έως 759 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Η Επιτροπή έχει υποχρέωση να εκδώσει την άπόφαση της μέσα σε δέκα (10) μέρες από τη μέρα της συνεδρίασης.

Άρθρο 16.

Δικαιοκρατία στους τόπους εργασίας.

1. Η εργασία άποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος. Οι εργαζόμενοι και οι συνδικαλιστικές τους όργανώσεις προστατεύονται κατά την άσκηση κάθε συνδικαλιστικού δικαιώματος και στον τόπο εργασίας.

2. Τα συγκατάθετα διακρίνονται να έχουν πίνακες άνακοινώσεων για τους σκοπούς τους στους τόπους εργασίας και σε χώρους που συμφωνούν έ κάθε εργοδότης και ή διοίκηση του τοματείου.

3. Οι τοματικές ή έκτακτες συναλεύσεις της από άντιπροσωπευτικής συνδικαλιστικής όργάνωσης συνάρονται έκτός χρόνου άπασχόλησης όπως άναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου 6 σε κατάλληλο χώρο του τόπου εργασίας, έκτός των χώρων παραγωγής, που είναι ύπηρεσιακός να διατίθεται ο εργοδότης, έφόσον υπάρχει ή δυνατότητα αυτή και έφόσον ή έπιμετάλλευση άπασχολεί τουλάχιστο όγδόντα εργαζομένους. Ο εργοδότης που έχει την παραπάνω ύποχρέωση μπορεί έναλλάκτικα να παραχωρήσει ή να μισθώσει κατάλληλο χώρο σε άκτίνα μέχρι 1.000 μέτρα από τον τόπο εργασίας.

4. Ο εργοδότης ή εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπός του έχει την ύποχρέωση να συναντάται με τους εκπροσώπους των συνδικαλιστικών όργανώσεων μετά από αίτηση τους τουλάχιστο μία φορά το μήνα και να μεριμνά για την έπίλυση των θεμάτων που άπασχολούν τους εργαζομένους ή την όργάνωσή τους.

5. Ο εργοδότης του όποιου ή έπιμετάλλευση άπασχολεί περισσότερους από έκατώ (100) εργαζομένους έχει ύποχρέωση να διατίθεται κατάλληλο χώρο για γραφείο στον τόπο εργασίας στη συνδικαλιστική όργάνωση της έπιχείρησης που έχει τα περισσότερα μέλη για την έξυπηρέτηση των συνδικαλιστικών σκοπών της έφόσον ζητηθεί και σύμφωνα με τις δυνατότητές του.

6. Οι συνδικαλιστικές όργανώσεις κάθε βαθμού έχουν δικαίωμα να διακρίνουν άνακοινώσεις τους μέσα στο χώρο εργασίας έκτός χρόνου άπασχόλησης, όπως άναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου 6.

7. Εκπρόσωποι του διοικητικού συμβουλίου του τοματείου της έπιχείρησης και, αν δεν υπάρχει τοματείο, του εργατικού κέντρου της περιοχής, δικαιούται να παραιοκρίνεται κατά την έπιμετάλλευση που άνεργούν τα όργανα όργανα του Έπιμετηρίου Έργασίας και να υποκλήθουν τις παρατηρήσεις τους.

8. Ο άρμόδιος έπιμεταρτητής εργασίας άπορρίπτεται, αν προκλήσει διαφωνία στις περιπτώσεις 2, 3, 5 και 7 του άρθρου αυτού, με αίτιολογημένη άπόφαση του μέσα σε δέκα (10) μέρες από την προσαγή σ' αυτόν του εργοδότη ή της συνδικαλιστικής όργάνωσης. Εάν ο εργοδότης δεν συμφωνεί με την άπόφαση του έπιμεταρτητή, αυτός του έπιβάλλει για κάθε παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού και για κάθε άρνηση συμφόρωσης του εργοδότη πρόττιο από έργ. 5.000 μέχρι 100.000 ύπό της Έργατικής Έπίσης που έπιπέριτεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ.

9. Ο εργοδότης έχει δικαίωμα ν' άπαιτήσει άνακοπή στο Εργατικό του τόπου της εργασίας κατά της άπόφασης έπιμεταρτητής προτίμου από τον έπιμεταρτητή εργασίας. Το Εργατικό δικάζει με τη διακρίση των άρθρων 663 και έπ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Άρθρο 17.

Συνδικαλιστικές άδειες.

1. Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να διευκολύνει τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων, των ελεγκτικών επιτροπών και τους αντιπροσώπους των πρωτοβάθμιων στις δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Την ίδια υποχρέωση έχει για τα διοικητικά συμβούλια, τις ελεγκτικές επιτροπές και τους αντιπροσώπους των δευτεροβάθμιων στις τριτοβάθμιες, όπως και για τα διοικητικά συμβούλια και τις ελεγκτικές επιτροπές των τριτοβάθμιων οργανώσεων.

2. Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να παρέχει:

α) Στα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της πιο αντιπροσωπευτικής τριτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης άδεια άπουσίας δύο χρόνο διαρκείας ή όμοια της.

β) Στα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των πιο αντιπροσωπευτικών δευτεροβάθμιων οργανώσεων άδεια άπουσίας έως 9 μέρες το μήνα και έως 15 για τον Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο, Γεν. Γραμματέα και Ταμία.

γ) Στους Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο, Γενικό Γραμματέα των πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων άδεια άπουσίας έως 5 μέρες το μήνα αν τα μέλη τους είναι 500 και πάνω, και ως τρεις μέρες αν είναι λιγότερα.

δ) Στους αντιπροσώπους στις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες οργανώσεις άδεια άπουσίας για όλη τη διάρκεια συνεδρίων που συμμετέχουν.

3. Οι αναφερόμενες στην παράγραφο 2 άδειες άπουσίας περιορίζονται σε τριάντα (30) μέρες το χρόνο για τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής, άλλως του Προεδρείου των μη αντιπροσωπευτικών τριτοβάθμιων οργανώσεων και στο 1/3 του αναφερόμενου στα άρθρα β' και γ' χρόνο προκειμένου για την άδειας άπουσίας, της πιο αντιπροσωπευτικής οργάνωσης.

4. Ο χρόνος άπουσίας των εργαζομένων κατά τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου θεωρείται χρόνος πραγματικής εργασίας για όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από την εργασιακή και ασφαλιστική σχέση εκτός από το δικαίωμα λήψης άποδοχών για τον αντίστοιχο χρόνο.

Οι ασφαλιστικές εισφορές συνδικαλιστικών ταμείων για το χρόνο της συνδικαλιστικής άδειάς τους καταβάλλονται από την οργάνωσή τους.

5. Για κάθε διαφορά σχετική με την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του άρθρου άπορριζεί, ύστερα από αίτηση της μίας ή της άλλης πλευράς, η Έπιτροπή του άρθρου 15 αυτού του νόμου.

Άρθρο 18.

Ρυθμίση συνδικαλιστικών δικαιωμάτων.

1. Οι διατάξεις των άρθρων 14, 15, 16, 17 άποκλείουν άλλάχιστα συνδικαλιστικά δικαιώματα.

2. Ρυθμίσεις άνωτέρωτες για την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών που έχουν ήδη άποκτηθεί ή δε άποκτηθούν με συμφωνία μισθωτών και εργοδοτών ή με Συλλογικές Συμβάσεις Έργασις ή Διοικητικές Άποστάσεις ύπεριχούν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'.

ΑΠΕΡΓΙΑ

Άρθρο 19.

Δικαίωμα άπεργίας.

1. Η άπεργία άποτελεί δικαίωμα των εργαζομένων που άκούεται από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις α) ως μέσο για τη διαμόρφωση και προώθηση των οικονομικών, εργασιακών, συνδικαλιστικών και ασφαλιστικών συμφερόντων των εργαζομένων και ως έκδηλος άλληλεγγύης για τους ατούς

ενοκούς και β) ως έκδηλος άλληλεγγύης εργαζομένων άπιχευμένων ή άμεταλλεύσεων που έξαρτώνται από πολυεθνικές άπειρίες προς εργαζομένους σε άπιχευμένες ή άμεταλλεύσεις ή στην Έβρα της Έβιας πολυεθνικής άπειρίας, και έφόσον η έκδοση της άπεργίας των τελευταίων δε έχει άμεσες άποπτώσεις στα οικονομικά ή εργασιακά συμφέροντα των πρώτων.

Η άπεργία στην περίπτωση β' άκρούεται μόνο από την πιο αντιπροσωπευτική τριτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση.

Για την άσκηση του δικαιώματος της άπεργίας άπαιτείται κροικοποίηση του εργοδότη ή της συνδικαλιστικής του οργάνωσης 24 τουλάχιστο ώρες πριν από την πραγματοποίησή της.

2. Η άπεργία των εργαζομένων με σχέση εργασίας ίδιωτικού δικαίου στο έδαφος, στις άργουσες τοπικής αυτοδιοίκησης, στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, στις άπιχευμένες δημοσίου χαρακτήρα ή κοινής ώφέλιμης, ή λειτουργία των οποίων έχει ζωτική σημασία για την άξισηρήτης έθνικών άνγκών του κοινωνικού συνόλου, άπαιτείται μετά από την τήρηση της διαδικασίας των άρθρων 20 παρ. 2 και 21 του παρόντος.

Άπιχευμένες δημοσίου χαρακτήρα ή κοινής ώφέλιμης, ή λειτουργία των οποίων έχει ζωτική σημασία για την άξισηρήτης βασικών άνγκών του κοινωνικού συνόλου, χαρακτηρίζονται οι άπιχευμένες ή άμεταλλεύσεις:

- α) Παράχτες υγιεινικών ύπεριχίων από νοσηλευτικά ή υφεία έβρύατα.
- β) Δύοσητες και δεινομής ύδατες.
- γ) Παράγωγης και διανομής ηλεκτρικού ρεύματος ή κωσίου άεριου.
- δ) Παράγωγης ή διόλισης άκόθαρτου πετρελαίου.
- ε) Μεταφοράς πρωτόμων και άγαθών από την Έβρα, τη θάλασσα και τον άέρα.
- στ) Τηλεπικοινωνιών και ταχυδρομίων, Ραδιοφωνίας και Τηλεόρασης.
- ζ) Άποθήκευσης και άπαγωγής άκόθαρτων ύδάτων και λυμάτων.
- η) Φορτικοέβρυωσης και άποθήκευσης ύπεριχμάτων στα λιμάνια.

Άρθρο 20.

Κήρυξη άπεργίας.

1. Η άπεργία στις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις άκρούεται με άπόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Για άλιγότερες σάσεις έφόσον δεν πραγματοποιούνται την ίδια μέρα ή μέσα στην ίδια έβρα δε άρκεί άπόφαση του διοικητικού συμβουλίου εκτός αν το καταστατικό όρίζει διαφορετικά. Η άπεργία στις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις άρτίστης περιφέρειας ή πανελλαδικής έκτασης άκρούεται με άπόφαση του διοικητικού συμβουλίου, εκτός αν το καταστατικό όρίζει διαφορετικά.

Η άπεργία στις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις άκρούεται με άπόφαση του διοικητικού συμβουλίου εκτός αν το καταστατικό τους όρίζει διαφορετικά.

Ένώσεις προσώπων, κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγρ. 3 περίπτωση α' άποσφίπτισης γγ, μπορούν να άκρούουν το δικαίωμα άπεργίας ύστερα από άπόφαση, με μυστική ήψηφιστική, της κλειστής των εργαζομένων σε άμεταλλεύσεις άπιχευμένες, δημόσια ύπεριχεία, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. Για τους εργαζομένους σε άμεταλλεύσεις, άπιχευμένες, δημόσια ύπεριχεία, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α., εάν δεν ύπάρχει ένωση προσώπων ή άπιχευτηριακό σωματείο ή κλειστό σωματείο με μέλη τους περισσότερους από ατούς, την άπόφαση για άπεργία μπορεί να πάρει το πιο αντιπροσωπευτικό Έργασιό Κέντρο, της περιφέρειας που άργάζονται.

Έργαζόμενοι του κλάδου ή της άπιχευτηρίας που δεν είναι μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης που κήρυξε άπεργία μπορούν να λάβουν μέρος σ' αυτή.

2. Προκειμένου για εργαζόμενους του άρθρου 19 παρ. 2 κήρυξη άπεργίας δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί πριν περάσουν τέσσερις (4) πλήρεις ημέρες από τη γνωστοποίηση των αιτημάτων και των λόγων που τα θεμελιώνουν με έγγραφο που κινηματοποιείται με δικαστικό έγκλημα στην εργοδότη ή στους εργοδότες, στο Υπουργείο ή στο όμοιο όργανο ή σχετική έπισημότητα και στο Υπουργείο Εργασίας.

Η άπεργία δεν μπορεί να αφορά αίτηματα διάφορα από εκείνα που γνωστοποιήθηκαν.

Άρθρο 21.

Προσωπικό άπραιλίας.

1. Η συνδικαλιστική όργάνωση ή οποία κηρύσσει άπεργία φροντίζει κατά τη διάρκεια της άπεργίας να ύπάρχει το άναγκαίο προσωπικό για την άπραιλία των έγκαιροτήτων της έπιχείρησης και την πρόληψη καταστρεφών ή άτυχημάτων.

2. Κατά τη διάρκεια της άπεργίας οι συνδικαλιστικές όργάνωσεις των εργαζόμενων, που άναφέρονται στο άρθρο 19 παρ. 2, πρέπει να διαθέτουν έκτός από το προσωπικό της παραγράφου 1 και το άναγκαίο προσωπικό για την άντιμετώπιση τεχνικών άναγκών του κοινωνικού συνόλου.

Οι συνδικαλιστικές όργανώσεις γνωστοποιούν μέσα στο πρώτο δικαπενόημερο του μηνός Ιανουαρίου κάθε χρόνο στην εργοδότη, στο έπισημότητα Υπουργείο και στο Υπουργείο Εργασίας με δικαστικό έγκλημα τον άριθμό και τις ειδικότητες του προσωπικού που θα διαθέτουν κατά την άνδεχόμενη άπτηση του δικαιοτύματος της άπεργίας κατά τη διάρκεια του χρόνου.

Σε περίπτωση που ό εργοδότης διαφωνεί για τον άριθμό και τις ειδικότητες του άναγκαίου προσωπικού ή η όργάνωση δεν ύπεθέλλει κατάσταση προσωπικού ύστερα από αίτηση του εργοδότη, ή Έπιτροπή του άρθρου 15 άποφασίζει μέσα στο δεύτερο δικαπενόημερο του ίδιου μηνός, ένω σε περίπτωση άτακτης και άπρόβλεπτης άνάγκης άποφασίζει μόνος ό Πρόεδρος της Έπιτροπής αίτης.

Κατά τη διάρκεια της άπεργίας μπορεί ή συνδικαλιστική όργάνωση ή ό εργοδότης να ζητήσει από την Έπιτροπή του άρθρου 15 την τροποποίηση της άρχικής καταστάσεως προσωπικού άπραιλίας με έδση τις συνθήκες που έχουν δημιουργηθεί.

Άρθρο 22.

Άπαγόρευση προλήθμων άπεργοποιών.

Άπαγόρευση άναπεργίας - νομιμότητα άπεργίας.

1. Άπαγορεύεται κατά τη διάρκεια νόμιμης άπεργίας ή πρόκληση άπεργοποιών.

2. Άπαγορεύεται ή άναπεργία (άικ - ύουτ).

3. Δέν έπιτρέπεται ή δικαστική άπαγόρευση άπεργίας με άπραισιακά μέτρα.

4. Για διαφορές που προκύπτουν από την έφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 19—22 άποφασίζει το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της συνδικαλιστικής όργάνωσης που έγει κηρύσσει την άπεργία, κατά τη διαδικασία των άρθρων 663 έως 676 του Κώδικα Πολιτικής Δικαιοσύνης.

Σε ειδικές περιπτώσεις οι πρόεδροι των έπείθμων πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων δικαστηρίων προδιορίζουν σύστημα δικόστης και συνένουν τις προθεσμίες έπίθεσης των δικόθρων, ώστε ή σύλληψη να πραγματοποιηθεί μέσα σε έντα (5) μέρες από την κατάθεση τους, άνεξάρτητα από τον άριθμό των ύποθέσεων που έκπερατούν.

Η προθεσμία της έρσης είναι τρεις (3) μέρες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄.

ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 23.

1. Ό εργοδότης και οι έκπρόσωποί του, ως και όποιοσδήποτε τρίτος, που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 2 και 3 του νόμου αυτού, τιμωρίζεται με φυλάκιση ή και με χρηματική ποινή μέχρι 5.000.000 δραχμών, και έφόσον δέν προβλέπεται βαρύτερη ποινή από άλλη διάταξη.

2. Ό εργοδότης και οι έκπρόσωποί του, που παραβαίνουν τις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 5, 8 και 9 ή που άρνούνται την πραγματική άπαγόρευση εργαζόμενων που ή άπόλυση του έχει κηρύξει άπτηση με δικαστική άπόφαση ή που άρνούνται την άπαναπρολήμμενη και πραγματική άπαγόρευση των εργαζόμενων που άναφέρονται στο άρθρο 24, τιμωρίζεται με φυλάκιση ή και με χρηματική ποινή μέχρις 1.000.000 δραχ. για κάθε παράβαση ή άρνηση.

3. Όποιοσδήποτε παραποιεί ή νοθεία: το άποτέλεσμα έλέγχων για την άνδειξη πολλοαγκών όργάνων ή άντιπροσωπείων άποπειθήσεται συνδικαλιστικής όργάνωσης τιμωρίζεται με φυλάκιση τουλάχιστον πρώτο μηνών και δέν πρόκειται για μέλη έξαιρετικής έπιτροπής με φυλάκιση τουλάχιστον έξη μηνών.

4. Όποιος χρησιμοποεί την έπωνυμία ή άντιπροσωπεία της έκπρόσωπησης συνδικαλιστικής όργάνωσης χωρίς δικαιοτύμα, υπό έικό του έσπλου, τιμωρίζεται με φυλάκιση μέχρις έτους. Δέν ή πράξη δέν τιμωρίζεται βαρύτερα από άλλη διάταξη.

5. Όποιος έμποδίζει με ποικατική ή ποικολογική βία τις συνειρήσεις της δικόστης ή της συνειρήσεις μελών συνδικαλιστικών όργάνωσεων τιμωρίζεται με φυλάκιση μέχρις έτους. Δέν ή πράξη δέν τιμωρίζεται βαρύτερα από άλλη διάταξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄.

ΜΕΤΑΡΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 24.

Άποκατάσταση συνδικαλιστών.

1. Μέλη δικόθρων ως και έθρυικά μέλη συνδικαλιστικών όργάνωσεων μέσα στα όρια των παρ. 6 και 8 του άρθρου 14 που έχουν άπολυθεί μετά την ίσχύ του νόμου 330/1976 άπαναπρολήμμενους στην έπιχείρηση, ή όποια έχει καταγγελθεί τη σύμβαση εργασίας τους, χωρίς άλλη διατύωση.

Η διάταξη του έδαφ. α' δέν έφαρμόζεται δέν ή καταγγελία της σύμβασης έγινε για παράβαση ποινικού νόμου. έκτός των διατάξεων του νόμου 330/1976 και του άρθρου 332 Π.Κ., για την όποια έχει έκδοθεί δικαστική άπόφαση.

2. Το πρώτο έδαφιο της παρ. 1 έφαρμόζεται και για τους εργαζόμενους των όποιων οι συμβάσεις εργασίας έχουν καταγγελθεί κατά τις διατάξεις του άρθρου 38 του Ν. 330/1976 έφόσον ήταν έπυργοι κατά την 1.4.1982 και έξτεκλουθούν ή κατόστησαν άπυργοι μέχρι τη δημοσίευση αυτού του νόμου, χωρίς ύπατιότητα τους ή ή εργασία τους μισθωτική τοιαυτά σε σχέση με μισθίη από την όποια άπολύθηκαν.

3. Έργαζόμενοι, των όποιων οι συμβάσεις εργασίας έχουν καταγγελθεί μετά την ίσχύ του νόμου 330/1976, ένα μήνα πριν κηρύσσει ή άπεργία, κατά τη διάρκεια της και μετά σε δύο μήνες μετά από τη λήξη της άπεργίας στην όποια έλαβαν μέρος στην έπιχείρηση ή τον κλάδο άπαγόρευσης τους άπαναπρολήμμενους στην έπιχείρηση, ή όποια έχει καταγγελθεί τη σύμβαση εργασίας τους, χωρίς άλλη διατύωση, έφόσον ήταν έπυργοι κατά την 1.4.1982 και έξτεκλουθούν ή κατόστησαν άπυργοι μέχρι τη δημοσίευση αυτού του νόμου χωρίς ύπατιότητα τους ή ή εργασία τους μισθωτική τοιαυτά σε σχέση με έμισθίη από την όποια άπολύθηκαν.

Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται εάν έχει κριθεί με δικαστική απόφαση ότι η απόλυση δεν έγινε για συνδικαλιστικές λόγους ή αν κριθεί ότι αποτελεί έκτακτο μέτρο, όπως αυτό προκύπτει από τη φύση της παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης.

Η διάταξη του άρθρ. 5' της παρ. 1' αυτής και στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής.

4. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται οι παραγράφοι 1, 2 και 3 άρθρ. γ' αν έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση σε βάρος του εργαζομένου ή επαναρρόληση έχει την έννοια αναγκαστικής σύνταξης νέας σύμβασης εργασίας οριστού χρόνου.

5. Ο εργαζόμενος έχει την υποχρέωση να επαναρρόλησει την εργασία του έχει απολυθεί κατά τις παρ. 1, 2 και 3 και εφόσον ο εργαζόμενος του κοινοποιήσει σχετική έγγραφη δήλωση με δικαστικό έγκλημα ή δικαστική προθεσμία 60 ημερών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού. Η προθεσμία αυτή αρχίζει μετά το τέλος της έκτακτης οικονομικής δίχως για τις περιπτώσεις των παρ. 1 άρθρ. β' και 3 άρθρ. γ' του άρθρου αυτού.

6. Αν οι εργαζόμενοι που θα υπερέβαιναν τη βέλτιστη επαναρρόληση της παραγράφου 4 υπερέβαιναν το 1/10 αλλά όχι το 10% των απασχολούμενων στην επιχείρηση, ο εργαζόμενος έχει την υποχρέωση να τους επαναρρόλησει ιδιαίτερα κατά μήνα μέσα σ' ένα έβδομο από το τέλος της προθεσμίας υποβολής της παραπάνω δήλωσης. Αν υπερέβαιναν το 10% και για το ποσοστό πέραν του 10% και μέχρι 20% προσλαμβάνονται ιδιαίτερα κατά μήνα μέσα στον επόμενο χρόνο. Η πρόκληση γίνεται με τη σειρά υποβολής της παραπάνω δήλωσης και με προτίμηση των εργαζομένων της παρ. 1, στη συνέχεια της παρ. 2 και τέλος της παρ. 3, και μέσα σε κάθε ομάδα με προτίμηση όσων είχαν μεγαλύτερη προθεσμία στην επιχείρηση. Εκείνοι που δεν καλύπτονται από τα παραπάνω ποσοστά έχουν δικαστική προτίμηση σε μελλοντικές τυχόν προσλήψεις.

Αποζημιώσεις που έχουν τυχόν καταβληθεί δεν επιστρέφονται από τους επαναρροληθέντες.

7. Για διαφορά που προκύπτει σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού, αποφασίζει το Μονομελές Πρωτοδικείο είτε του τόπου της έδρας της επιχείρησης είτε του τόπου παροχής της εργασίας με τη διαδικασία των άρθρων 663-676 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Οι διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 22 εφαρμόζονται ανάλογα.

8. Στις περιπτώσεις της παρ. 6 αν η επιχείρηση που υποχρεώνεται στην επαναρρόληση κρίνεται σε πραγματική οικονομική αδυναμία να αντιμετωπίσει τις πρόσθετες δαπάνες από τις επαναρροληθείσες μπορεί να απαχθεί με απόφαση του Υπουργού Εργασίας από τα προγράμματα του ΟΑΕΔ για την επίλυση δημοσφιλών νέων θέσεων απασχόλησης, με βάση τους όρους και όστερα από τη διαδικασία που όριζε το κάθε πρόγραμμα.

Άρθρο 25.

Έγγραφοι μελών — Έκκαθάρση μητρώων.

1. Επί ένα χρόνο από τη δημοσίευση αυτού του νόμου εάν το όργανο που είναι άρμόδιο κατά το καταστατικό της ή με εξουσιοδότηση του οργάνου αυτού το Πρωτόδικό της ν' αποφασίζει την έγγραφη μελών σε οποιαδήποτε οργάνωση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 δεν λαμβάνει την αίτηση του εργαζομένου ή της οργάνωσης που θέλει να εγγραφεί ή μέσα σε 10 μέρες από την υποβολή της για πρωτοβάθμια οργάνωση και 20 μέρες για δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια δεν έχει γνωστοποιήσει ή απόφαση για την αποδοχή ή απόρριψη της αίτησης στον αιτούντα, αυτός έχει δικαίωμα να προσφύγει στο άρμόδιο Ειρηοδικείο και να ζητήσει την έγγραφη κατά τη διαδικασία των άρθρων 663 και επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Οι λοιπές διατάξεις της παρ. 6 και η παρ. 7 του άρθρου 7 εφαρμόζονται ανάλογα.

Η προθεσμία της παρ. 7 του άρθρου 7 ορίζεται σε 45 μέρες για τις πρωτοβάθμιες και 75 μέρες για τις λοιπές οργάνώσεις.

Οι διατάξεις του άρθρου 22 παρ. 4 εφαρμόζονται ανάλογα.

2. Ένα τουλάχιστον μήνα πριν από την πρώτη μετά την έγκριση εφαρμογή αυτού του νόμου συνέλευση κάθε συνδικαλιστικής οργάνωσης, ή διοίκηση της όφειλε να προβεί στην εκκαθάριση του μητρώου των μελών της σύμφωνα με στα ορίζονται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 7 και 2 και 3 άρθρου 28 του νόμου αυτού. Για την περίπτωση μη συμμόρφωσης της διοίκησης ως και για διαφορά που μπορεί να προκύψει αποφασίζει το άρμόδιο Ειρηοδικείο και εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 7 παρ. 7 και 22 παρ. 4 του νόμου αυτού.

Άρθρο 26.

Λοιπές εφαρμογές συνδικαλιστικής.

1. Η Συνέλευση των μελών κάθε συνδικαλιστικής οργάνωσης μπορεί να αποφασίζει την έγκριση εφαρμογής των σχετικών με τις έκλογες διατάξεων του νόμου αυτού. Η απόφαση που θα αποφασιστεί σχετικά και σε καταστατική περίπτωση θα προχωρήσει στην έκδοση ερωτησιακής επιστολής και στη συνέχιση στην έκδοση του διοικητικού συμβουλίου της ελεγκτικής επιτροπής και αντιπροσώπων, εφαρμόζονται ύστερα από έγγραφη αίτηση του 1/10 των μελών της προς το άρμόδιο για τη σύγκληση της έγκριση σύμφωνα με το καταστατικό της οργάνωσης.

Αν σε 15 μέρες δεν γνωστοποιηθεί στην πρώτη από τους αιτούντες με έγγραφο του άρμόδιου οργάνου ή αποδοχή της αίτησης ή δεν κοινοποιηθεί και δημοσιευθεί, όπως ορίζεται στην παράγραφο 4 αυτού του άρθρου, ή πρόκληση για συνέλευση, το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της οργάνωσης εξουσιοδοτεί τους αιτούντες ή όποιονδήποτε από αυτούς και ύστερα από αίτησή τους που εκτελείται με τη διαδικασία των άρθρων 739 και επ. του Κ. Πολ. Δ. να παραλάβουν αυτό τη Γενική Συνέλευση και ρυθίζει την προεδρία της.

Η Συνέλευση αποφασίζει με σχετική πλειοψηφία των παρόντων μελών της και με τις διατάξεις που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 8 του νόμου αυτού χωρίς την επιβολή της δίωξης του άρθρου 90 του Αιτικού Κώδικα.

2. Αν η Συνέλευση αποφασίσει άρνητικά συνεχίζεται κανονικά η θητεία των οργάνων με την επιβολή του άρθρου 9 παράγραφος 1 άρθρο β'.

Αν κριθεί για συνέλευση πρωτοβάθμιας οργάνωσης, στην περίπτωση αυτή, άμεσα μετά την ανακοίνωση της άρνητικής της απόφασης καλείται από τον πρόεδρό της ν' αποφασίσει εάν θ' αντιπροσωπευθεί στην πρωτοβάθμια οργάνωση διά μέσου του Εργατικού Κέντρου ή της Ομοσπονδίας, που τυχόν ανήκει. Η παρ. 22 του άρθρου 11 εφαρμόζεται κατά το λοιπό ανάλογα.

Σε περίπτωση που δεν πραγματοποιηθεί η Συνέλευση των μελών σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 1, η διοίκηση της πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης παρακαλεί τη Συνέλευση ή όποιος αποφασίζει να θ' αντιπροσωπευθεί στην πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση διά μέσου του Εργατικού Κέντρου ή της Ομοσπονδίας. Η παρ. 25 του άρθρου 10 εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής.

3. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 εφαρμόζονται για τις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις μετά τμήνας μήνες, για τις δευτεροβάθμιες από επτά μήνες και για τις τριτοβάθμιες μετά έννα μήνες από τη δημοσίευση του νόμου.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και αν πλεονέχουν οποιαδήποτε λόγο μπορεί να καθοριστούν χρόνος έναρξης των παραπάνω προθεσμιών έξη μηνών έναντι τριών για τις πρωτοβάθμιες οργανώσεις, έναντι τριών έναντι επτά για τις

δευτεροβάθμιας οργανώσεις και άλλους μηρών από ένια για τις τριτοβάθμιες οργανώσεις ή όμοιους εξ αυτών.

4. Προκειμένου για πρωτοβάθμιες οργανώσεις με περισσότερα από 200 μέλη και επί ένα χρόνο από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, οι οποίοι για τη σύγκληση συνελεύσεων πρέπει, εκτός από άλλη τυχόν πρόβλεψη του καταστατικού και πριν από 20 τουλάχιστο μέρες, να δημοσιεύουν σε μία εφημερίδα και αν δεν υπάρχει σε μία εβδομαδιαία εφημερίδα του τόπου της έδρας της οργάνωσης και να κοινοποιήσουν με δικαστική επίκληση στις υπερκείμενες οργανώσεις πρόκληση προς τα μέλη τους για τη συνέλευση, που θα πραγματοποιηθεί με συμμετοχή για τον άριστο τόπο και χρόνο και το σκοπό της.

*Αν δεν γίνουν ή δημοσίευση και οι κοινοποιήσεις της πρόκλησης αυτής, η συνέλευση είναι άκυρη.

Στην περίπτωση αυτή, το Νομοδικό Πρωτοδικείο με αίτηση του 1/20 των μελών της οργάνωσης άσπείρει όπως οριζείται στην παρ.1.

5. Για το πρώτο μετά την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου περίοδο πέντε τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις, μπορεί η διοίκηση της να ζητήσει από τις δευτεροβάθμιες οργανώσεις της δικαιοσύνης της να αντιπροσωπεύουν σ' αυτό με αντιπροσώπους που η εκλογή τους θα έχει πραγματοποιηθεί το πολύ ενάμιση χρόνο πριν από την έναρξη της συνελεύσεως. Η απόφαση αυτή πρέπει να ανακοινωθεί στις δευτεροβάθμιες οργανώσεις το λαγότερο τρεις μήνες πριν από την άσπείριση ημερομηνία του συνεδρίου.

Άρθρο 27.

Διάλυση ΟΔΕΠΕΣ.

1. Ο Όργανισμός Διαχειρίσεως Εθνικών Πόρων Εργασιακών Σωματείων (ΟΔΕΠΕΣ) καταργείται όπως και το Ν.Δ. 891/1971 υπέρ οικονομικής ανεξαρτησίας εργασιακών σωματείων και ενώσεων. Η τάξη της περιουσίας του καταργούμενου ΟΔΕΠΕΣ διέπεται αποκλειστικά από τις εκθέμενες διατάξεις.

2. Από τη δημοσίευση αυτού του νόμου όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του ΟΔΕΠΕΣ αναλαμβάνονται από την Εργατική Έστια χωρίς άλλη διατύπωση.

Η Εργατική Έστια εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του ΟΔΕΠΕΣ προς τις συνδικαλιστικές οργανώσεις με τη διαδικασία και τους όρους του Π. Δ/τος 901/1976 υπέρ ανακαταστάσεως των διατάξεων του Π. Δ/τος 189/1975 και περί της οικονομικής ενίσχυσεως των επί τη βάση του Νόμου 89/1975 ανεξαρτητοποιημένων εργατοελληνικών επαγγελματιών σωματείων και ενώσεων που εξακολουθεί να ισχύει μέχρι και τρεις (3) μήνες από την κατάργηση της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύστασης Εργασίας ή την έκδοση της όμοιας έκτατης άσπείρης διαταγής ή του Προεδρικού Διατάγματος που άσπείρονται στο άρθρο 6 του νόμου αυτού. Για το σκοπό αυτό το προσωπικό του ΟΔΕΠΕΣ συνεχίζει να παρέχει τις υπηρεσίες του στην Εργατική Έστια μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών και των ρυθμίσεων της παρ. 3. Ειδικά για τις οικονομικές ενισχύσεις του έτους 1982 οι προδιαγραφές της παραγράφου 1 περίπτωση δ' του άρθρου 1 του Π. Δ/τος 901/1976 παραμένουν μέχρι 31.8.1982.

3. Όσοι οι εργαζόμενοι, μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού, στην ΟΔΕΠΕΣ, μπορεί να υπαχθούν, ύστερα από αίτησή τους και απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της Εργατικής Έστιας που εγκρίνεται από τον Υπουργό Εργασίας, ανεξάρτητα από το όριο ηλικίας τους, σε αντίστοιχες προσωρινές θέσεις του θά ευσταθούν στην Εργατική Έστια, ανάλογα με τις ανάγκες της.

Με Προεδρικό Διάταγμα, που θα εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Παιδείας της Κυβερνήσεως, Οικονομικών και Εργασίας, θα καθορισθούν οι λεπτομέρειες της ένταξης, οι κλάδοι και οι βαθμοί των θέσεων που θα ευσταθούν καθώς και τα ειδικά προνόμια ζωιστικού του προσωπικού που θα υπαχθούν.

Ειδικά για το προσωπικό του ΟΔΕΠΕΣ, ως προαναφέρθηκε για την ένταξη άσπείριζεται και αυτή που διαλύθηκε στην ΟΔΕΠΕΣ.

Κανόνες από τους παραπάνω εργαζόμενους, που έντασσονται στην Εργατική Έστια σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού, δεν λαμβάνει συνολικά άσπείρες λιγότερες από εκείνες που εκλάμβαναν πριν από την ένταξή του. Σε περίπτωση επί πλέον διακρίσεως, αυτή διατηρείται σαν προσωρινό επίδομα μέχρι την κλήση του.

Οι εργαζόμενοι στην ΟΔΕΠΕΣ, που για οποιοδήποτε λόγο δεν θα υπαχθούν ως άνω, σύμφωνα με τα παραπάνω είναι δυνατόν ύστερα από αίτησή τους με απόφαση του Δ.Σ. της Εργατικής Έστιας που εγκρίνεται από τον Υπουργό Εργασίας να συνεχίσουν την απασχολήσή τους στην Εργατική Έστια με τη σχέση και τους όρους που εργαζόνταν σ' αυτόν. Στους υπόλοιπους η Εργατική Έστια όφειλε τις νόμιμες άσπείρισεις εάν να είχε καταγγελθεί ή απόλυση εργασίας τους και είχαν άσπείρει κατά τη δημοσίευση του παραπάνω Π. Δ/τος.

Άρθρο 28.

Λοιπές μεταβατικές διατάξεις.

1. Μέχρις εκδόσεως του κατά την παρ. 2 του άρθρου 29 εκλογικού συνδικαλιστικού βιβλίου οι εργαζόμενοι μέλη συνδικαλιστικής οργάνωσης χρησιμοποιούν το ασφαλιστικό βιβλιόριο ισχύος όπου γίνεται όσως οι έγγραφες που καθορίζονται στο άρθρο 13 παρ. 1.

2. Εργαζόμενος που είναι μέλος σε περισσότερα από δύο σωματεία κατά τη διάρκεια της παρ. 1 του άρθρου 7 υποχρεούται μέσα σε 2 μήνες από τη δημοσίευση του νόμου αυτού να επιλέξει τις οργανώσεις στις οποίες θα είναι μέλος και να ζητήσει τη διαγραφή του από τις λοιπές.

Μετά την παραπάνω προεπιλογή αν υπάρχουν πολλές έγγραφες είναι δυνατός μόνο οι δύο πρώτες κατά σειρά έγγραφες και με την διάρκεια της παρ. 1 του άρθρου 7.

Τυχόν οφειλόμενα από ασφαλιστική ή γειονομική κλήση που αποκλεισθούν μέσα σωματείου, από τη διάρκεια του οποίου είτε διαγράφονται είτε άσπείρονται ύστερα από την παραπάνω ρύθμιση, διέσονται.

3. Όσα αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου αυτού ισχύουν ανάλογα για τις πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες οργανώσεις, σε σχέση με όσα αναφέρονται στις παρ. 2 και 3 του άρθρου 7.

4. Φοιτές που έχουν επιλεγεί για πρόξενια που πρόβλεπε και υμνοείρεται ο Ν. 330/1976 και που δεν θεωρούνται αθέοκοι με το νόμο αυτό διαγράφονται από τα κοινικά μητρώα με φροντίδα του αρμόδιου Εισαγγελέα.

ΚΩΦΑΛΛΙΟ Θ'.

ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 29.

1. Με Π. Δ/τα που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Εργασίας και Διακινήσεως ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες σε της τήρησης του ειδικού βιβλίου και του γενικού συνδικαλιστικών οργανώσεων ως και της χρηστής διακρίσεως των έγγραφων και των βιβλίων που προβλέπονται στο άρθρο 2.

α) της τήρησης των βιβλίων των συνδικαλιστικών οργανώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 3.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, μετά γνώμη της πιο αντιπροσωπευτικής τριτοβάθμιας οργάνωσης της χώρας, καθορίζεται η διαδικασία έκδοσεως, το σχέδιο και τα λοιπά στοιχεία του συνδικαλιστικού εκλογικού βιβλίου καθώς και οι έγγραφες που γίνονται σ' αυτό.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας ρυθμίζεται ο τρόπος και το ύψος της άσπείρης των δικαστικών αντιπροσώπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι.
ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 30.

Συνδικαλιστικές ιδιωνομίες και δικαιοδοσία
δημοσίων υπαλλήλων.

1. Ο νόμος αυτός, όπως είναι, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 14 παρ. 3—10, 16 παρ. 7—9, 24 παρ. 1 και 2, 24 και 27, εφαρμόζεται με τις ειδικές ρυθμίσεις που προβλέπονται παρακάτω άρθρα και στους δημοσίους πολιτικούς υπαλλήλους του Δημοσίου, όπως και στους μέλη της ή με Φορέα υπαλλήλων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, των εκπαιδευτικών Νοσηκών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και λοιπών Νοσηκών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, όπως και με τις διατάξεις που αφορούν τον νόμο 103 παρ. 3 του Συντάγματος.

2. Για την επίτευξη της κατά την προηγούμενη παράγραφο εφαρμογής, ως αρμόδιους θεωρούνται και οι δημόσιοι υπάλληλοι. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρονται οι λέξεις εργοδότης, επιχείρηση, εργαζόμενος, με την ερμ. αυτή εννοείται και το Δημόσιο και τα υπό πάγια νομικά πρότυπα με τις αρμόδιες υπηρεσίες τους. Όπου γίνεται λόγος για Έργα του Κόσμου, ή αντίθετα δεν άρρα των δημοσίων υπαλλήλων.

3. Δευτεροβάθμια συνδικαλιστικές οργανώσεις των δημοσίων υπαλλήλων είναι: α) οι δημοσιονόμοι των κατά κλάδους ή ειδικότητας νοσηκών, που τα μέλη τους υπάγονται οργανικά σε ένα ή και σε περισσότερα Υπουργεία ή σε Ν.Π. Δ.Δ. σύμφωνα με παρ. 1 του παρόντος και β) οι δημοσιονόμοι νοσηκών που τα μέλη τους υπάγονται οργανικά στο ίδιο Υπουργείο ή σε κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου Ν.Π. Δ.Δ. ή όμοια Ν.Π.Δ.Δ. που τελεί υπό την εποπτεία του ίδιου Υπουργείου.

Όπου υπάλληλοι ενός Υπουργείου άνωθεν οι μετ' και ένια συνδικαλιστική οργάνωση του Υπουργείου αυτού, με περισσότερους κλάδους, ή οργανώσει τους θεωρείται, για το λόγο αυτό, και των δευτεροβάθμια.

Κάθε πρωτοβάθμια οργάνωση μπορεί να γίνει μέλος με μόνη δευτεροβάθμια, εφόσον δεν υπάρχει άλλη οργάνωση.

Σε περίπτωση που πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση άνωθεν σε περισσότερες από μία δευτεροβάθμιας οργάνωσης υπαγορεύεται, στην πρώτη γενική συνέλευση των μελών της, που θα συγκληθεί μετά την λήξη του νόμου αυτού, να αποφασίσει σε ποιά δευτεροβάθμια (δημοσιονόμο) θα παραταχθεί ως μέλος της.

4. Κάθε υπάλληλος, από το διορισμό του, μπορεί να γίνει μέλος μόνο μιας συνδικαλιστικής οργάνωσης των κατά κλάδους ή ειδικότητας δημοσίων και μιας οργάνωσης του χώρου εργασίας, από κατάταξη την όριζόμενη από το καταστατικό συνδρομή. Εκτός των άλλων περιπτώσεων που ταχύν ορίζει το καταστατικό της οργάνωσης του, ο υπάλληλος επιγράφεται από μέλος αυτής, από το χρονικό σημείο της λήξης της υπαλληλικής σχέσης, καθώς και αν δεν έχει μέλος στις δύο περιπτώσεις άλλωστε, για την ανάδειξη της κοίτης.

5. Με την επιφύλαξη του άρθρου 11 του Ν. 1256/1962 για την πολιθία, την πολυεπιχόληση και την καθιέρωση ανωτάτου όριου απολαβών στο δημόσιο τομέα καθώς και για το Έλεγχτικό Συμβούριο, το Νοσηκό Συμβούλιο του Κράτους και άλλες διατάξεις, δεν επιτρέπεται η μετάθεση των κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου δημοσίων υπαλλήλων, που είναι μέλη δημοσίων δημοσίων ή πρωτοβάθμιας δημοσίων δημοσίων συνδικαλιστικών οργανώσεων, εφ' όσον αυτές άνωθεν σε δευτεροβάθμια μέλη πρωτοβάθμιας οργάνωσης, χωρίς την έγγραφη συγκατάθεση των ίδιων των υπαλλήλων και της συνδικαλιστικής τους οργάνωσης.

Κατά τον ίδιο τρόπο κραταιούνται και τα μέλη των δημοσίων των δευτεροβάθμιας και των πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικών οργανώσεων.

6. Η επιτροπή του άρθρου 13 του νόμου αυτού δεν αποτελείται για δημοσίους υπαλλήλους αποτελείται:

α) Από τον Πρόεδρο Πρωτοδικών της περιφέρειας που παρέρχει τις υπηρεσίες του ο υπάλληλος ή Πρωτοδικά ή Εργαζόμενος που ορίζεται απ' αυτόν, με την αναφερόμενη στο άρθρο 11 σειρά, για έκταση Φορέα.

β) Από έναν υπάλληλο, που ορίζει ο Υπουργός Πρωτοδικών Κυβερνήσεως ύστερα από συνεννόηση με τον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό.

γ) Από έναν εκπρόσωπο των υπαλλήλων, που υποδεικνύει ή πιο αντιπροσωπευτική πρωτοβάθμια οργάνωση της χώρας.

7. Η διατάξη της παρ. 2 του άρθρου 19 του νόμου, αυτού εφαρμόζεται και για το δικαίωμα άσκησης των δημοσίων υπαλλήλων.

Ο χρόνος της άσκησης των δημοσίων υπαλλήλων θεωρείται ως χρόνος υπηρεσιακής θητείας υπηρεσίας, χωρίς όμως να καταλογίζονται οι απολύσεις του χρόνου άσκησης.

8. α) Προκειμένου για δημοσίους υπαλλήλους της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, κήρυξη της άσκησης δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί πριν περέρχουν τέταρτες (4) αλήμενες μέρες, από τη γνωστοποίηση των αιτήσεων και των λόγων που τη θεμελιώνουν, με έγγραφο που κοινοποιείται, με δικαστικό έγκληση, στο Υπουργείο Πρωτοδικών Κυβερνήσεως, στο Υπουργείο Οικονομικών, στο Υπουργείο που υπάγονται οι υπάλληλοι αυτοί, καθώς επίσης και στις δημοσίων των ορέων που αποκαταστάται απ' αυτό, όταν πρόκειται για άσκησης υπαλλήλων τους.

β) Η άσκησης κηρύσσεται από δευτεροβάθμιας ή πρωτοβάθμιας οργάνωσης μετά από άδεια της Γενικής Συνέλευσης.

9. Κατά τη διάρκεια άσκησης των δημοσίων υπαλλήλων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δεν επιτρέπεται η πρόκληση έκτακτων υπαλλήλων.

10. Στις πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικές οργανώσεις των δημοσίων υπαλλήλων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δεν μπορούν να είναι μέλη συνταξιούχοι ή συνδικαλιστικές οργανώσεις συνταξιούχων.

Άρθρο 31.

1. Η εργαζομένη σχέση των απασχολούμενων στον Τύπο και η λύση της δέχεται από τις ισχύουσες γενικές διατάξεις του Εργατικού Δικαίου καταργούμενες κάθε αντίθετες ρυθμίσεις.

2. Κάθε διάταξη νόμου που κατοχυρώνει, περιορίζει ή εξορπά το δικαίωμα της εργασίας στον Τύπο και την παροχή στους εργαζόμενους σ' αυτήν παρεκκείμενων της εργασίας τους δικαιωμάτων από τη συμμετοχή τους ή μη σε συγκεκριμένη επιχειρηματική οργάνωση ή από την υπαγωγή τους στο Ν. 1186/1981 ή σε όριζόμενο άρραλίστικο φορέα, καταργείται.

3. Η εκπροσώπηση των παρεκκείμενων της εργασίας δικαιωμάτων προτιμάται του λοιπού μόνο την απόδειξη ύπαρξης σωματικής εργασίας με τον Τύπο.

4. Στο άρθρο 4 του ΑΝ. 99/1967 προτιμάται τέταρτη περίπτωση που έχει ως εξής:

«2) Μετ' απολύτως τεχνικών, απασχολούμενων εις της Ημερησίας Έφημερίδας Αθηνών και Θεσσαλονίκης».

5. Η αληθινή έννοια της παρ. 4 του άρθρου 9 του Ν. 1186/1981 είναι ότι ο υπολογισμός του χρόνου υπηρεσίας των Τυποικών Τύπου στους όποιους αναφέρεται η διάταξη γίνεται κατά τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις ή Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας εφόσον ειδικά ρυθμίζονται το θέμα.

6. Η αποζημίωση που προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις για την περίπτωση της οικειοθελούς αποχώρησης λόγω συνταξιοδότησης ή της απολύσεως των Τυποικών Τύπου που συνδέονται με σύμβαση εργασίας στις περιπτώσεις

Άσφιδων και Θεσσαλονίκης, των οποίων η στοιχειοθεσία γίνεται εν όλω ή εν μέρει με λινοτυπικές μηχανές και η έκδοση σε κυλιόμενα πιεστήρια, έρχεται στο ήμισυ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄.

ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΕΝΤΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 32.

Καταργούνται, με την έκφραση της παρ. 2 β του άρθρου 1:

1. Ο Ν. 330/1976 περί επαγγελματικών σωματείων και ενώσεων και διασφάλισης της συνδικαλιστικής ελευθερίας.

2. Η παρ. 2 του άρθρου μόνου του Α.Ν. 620/1945 περί τροποποιήσεως και συμπλήρωσεως των νόμων 148 του 1945, 274 του 1945 και 581 του ίδιου έτους.

3. Ο Α.Ν. 1803/1951 περί προστασίας των συνδικαλιστικών σελιγών.

4. Οι διατάξεις νόμων, βασιλικών διαταγμάτων, αναγκαστικών νόμων και νομοθετικών διαταγμάτων, που είχαν καταργηθεί με το άρθ. 41 παρ. 1 του Ν. 330/1976 θεωρούνται επίσης καταργημένες.

5. Ο Ν. 643/1977 περί διασφάλισης της συνδικαλιστικής ελευθερίας των δημοφών υπαλλήλων και περί του δικαίωματος της άσκησης αυτών.

6. Όσοι διατάξεις νόμων, διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων είναι αντίθετες προς τις διατάξεις του παρόντος νόμου ή αντάρκουν με αυτά.

Άρθρο 33.

Η ισχύς αυτού του νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Προγγέλλομαι να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως το κείμενο του παρόντος και να εκτυπωθή ως νόμος του Κράτους.

Αθήνα, 30 Ιουνίου 1982

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΛΑΞΑΝΑΡΗΣ ΑΠΟΣΤ. ΠΑΚΛΑΜΑΝΗΣ

έκτυπηθήκε και τέθηκε ή Μερική Συμφωνία του Κράτους.

Αθήνα, 1 Ιουλίου 1982

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΛΑΞΑΝΑΡΗΣ

ΠΗΓΕΣ

Βιβλιοθήκη Πατρών Εθνική
Βιβλιοθήκη Βουλής των Ελλήνων
Ινστιτούτο Γ.Σ.Σ.Ε. Αθηνών
Αρχεία Εφημερίδας "Η ΕΠΟΧΗ"
Βιβλιοθήκη Αγρινίου

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Χατζή βασιλείου Ορέστης, Συνδικαλισμός και κοινωνική αντίδραση (1947 - 1987)·
- Κάτρας Ιωάννης, Συνδικαλιστικές οργανώσεις Ν 1264/1982.
- Κορδάτος Ιωάννης, Ιστορία του Ελληνικού εργατικού κινήματος
- Κουκιάδης Ι.Δ., Εργατικό Δίκαιο Συλλογικές εργασιακές σχέσεις
- Φόστερ Ουίλλιαμ, Ιστορία του παγκόσμιου συνδικαλιστικού κινήματος
- Το Σύνταγμα της Ελλάδας, Έκδοσης Ποντίκι
- Παναγιώτου Αδάμ, Ν 330/76
- Θεοδώρου Θεόδωρος, Η απεργία ως δικαίωμα.

- Δημήτρης Κατσορίδας και Γιώργος Κολλιός, Υπό δημοσίευση στην Επετηρίδα Εργασίας 2002, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Παντείου, Αθήνα

- Σμυρνής Κώστας, Εργατική είδηση και εργαζόμενοι»